

Vonnissen van het Alkmaarse schepengerecht

10
(criminele) Sententie tegen
Diet. Lijk van Jacob Jansz.
Eijgenaamd Rijk. Jaapie
Zij alhier in detentie heb-
bende versange.

Als Jacob Jansz Eijgenaamd Rijk. Jaapie
Oud. Omtrent 36 Jaeren, geboren op het dorp
Stoor in Lijkes Land, en sedert enige jaeren
hebbende gewoond in de jurisdictie dezer stad,
Zij hadde schuldig gemaakt, aen het pleegen
Wyn. divergen en Huijsbraack, waarover hij in
trogten is, en in handen vande Justitie geraekt
zijnde, oock (naar examinatie) we hadde gecon-
fesseert, in de winter 1700 hij muende Omtrent
drie Jaeren geleden, eenig Toed, en andere
Onsubst. Labre Goederen tijt de huijsinge van
Jacob Wintre staande op Scharloo te hebben
gestoelen, als mede eenige tijt, daar na nog
twee graeven tot J. Cantraas, een ditte van
Jant. Hoogdijts tijt de Orangerie, een ditte
tijt de Huijn van Joenne de Gop, wonende

Oud-rechterlijke archieven van Alkmaar, inventarisnummer 47
Rol van criminele zaken, 30 juli 1746 – 29 december 1802

Transcriptie

N.B. Niet ingevulde woorden zijn vervangen door een drietal punten.

Index

	Folio
A.	
Andijl, Pierre	268v
B.	
Beversluis, alias de Plugh, Christiaan	18
Bruyn, Antje Pieter de	55v
Berg, Hendrikje van den	127v
Bilderbeecq, Jan	153
Brink, Bernardus	187
Beijer, Jan de	191
Bruijn, Geertje	216v
Bruijn, Jannetje	219
Brons Pieter	249v
Boer, Ariaantje Pietersz.	251
Bloemendaal, Jan David	252v
Brinkman, huisvrouw van Jan Coster, Antje	255
Bing, Pieter	253v
Baars, Maria	256
Bruyn, IJsbrand	261
Baltus, Hendrik	269
Beer, Gerrit en Jypes de	269v
Binthaak, Jan	272
Beyer, Tryntje	273
Bertrams, Wilhelm	275
C.	
Coster, Gerrit	181v
Cos, Bregje	251v
Cune, Hendrik	267v, 268v
D.	
Demmer, Dirk	151
Doijland, Mayke	250
E.	
Eerden en Sara Bak, Dirk van	189
Engeland, Hendrik	223v
Engeland, Jan	227
F.	
Franken, Pieter	251
G.	

Gelden, Borag Bel Abraham Hammelberg, zig noemende Bernardus of Barent van	86
Graaf, huisvrouw van Martinus Rootkrans, Nic de	124
Goverts, Jan	154
Groen, Pieter	200v, 201v
Groot, Lammert de	258
Gelder, Jillis	260v
Grasboer, Jacob	261, 261v
Gillis, Pieter	266v
Goose, Pieter	267
Gysen, Marytje van	271
Groenveld, Lourens	273
H.	
Hareman, Hendrik	109
Heijneveld, Christiaan,	130v
Helmond, Johannes van	152
Heijkamp, Grietje of Geertje Bruyn	213v, 216v
Heykamp, wedue Joost Bruijn, Geesje	218
Hart, Timon	241
Horenman, Jan	249
Hartman, Joseph	254
Hargen, Jan,	258v, 258v
Houte, Maria van den	260
Hemel, Andries	265
Heuvel, Frans van den	267
Heeren, Guurtje	271
Hes, Joseph de	274v
J.	
Jansz., bijgenaamd klein Jaapje, Jacob	1
Jurgens, Andries	13
Jansz., Jan	49v
Jacobs, huisvrouw van Pieter Knijn, Neeltje	202
Jans, huisvrouw van Hendrik, Konstman, Marijtje	252, 253
Jans, weduwe Dirk Franken, Marijtje	264
Jonker, Dirk	265
K.	
Knuijs, R.O., Lucas	116, 19 en 20
Kamp, bygenaamd boetjes, Laurens	20v
Kleef, Willem Daniel	150
Keulemans, Marie	209v
Konstman, Hendrik	253
Kuyper, Jacob	260

Koppers, Govert	263
Kok, Hendrik	268, 273v
Koedyk, Adrianus	270
Kok, Cornelis	270v
Koopersmit, Jacob	270v
Kok, Grietje	271v
Kramer, Jan	272v

L.

Lange, R.O., d ^r . Geldolph Stuyling de	32
Laat, Heyltje de	71
Landman, Jan	173
Lange, secretaris, Pieter de	201
Lommert, Piet	212v
Louaas, Frans	254
Ligt, Aart de	270

M.

Meer, Jacob van der	83r
Mulder, Casper Jansz.	63
Memone	217v
Molshoop en huisvrouw, Engel	228
Mommers, Johannes	254
Margaine, Alexander	254v
Meyers, Maria	260
Martens, Lena	263
Meyer, gesepareerde. huisvrouw van Hendrik	
Koning, Antje	267
Meyer, Jan de	267v
Mos, Jacob	271v
Merks, Christiaan	272v

N.

Nabé, Willem	256
--------------	-----

O.

Oosten, wedue Hendrik Jan, Stijntje	99
Oyring, Jan	261v
Owits, Johan Pieter	266
Obe, Coenraad	267

P.

Prins, Jan	185
Pil, Aagje Jansz.	207
Paludanus, R.O., mr. Rutgerus	220, 228v, 240
Peper, Willem	249
Prinse, Pieter	256
Pluys, Pieter	257, 257v, 265v
Pays, Hendrikje	257
Ploeg, Jan van der	262
Penters, Jacobus	273v

Ping, Pieter 253

Q.

R.

Rootkrans, Martinus 110
Rabeling, Carel 257
Ronde, Femmetje de 259v
Ringelever, Adam 262
Reynse, Klaas 267
Rivierre, Maria Antoinetta la 269v
Ritsbergen, Johan Christiaan 271

S.

Schoenmaker, Cornelis Adriaansz. 32v
Sluijs, Jacob 39
Sikmans, Grietje Mulders 44v
Smits, Adolph 118
Schouten, wedue Jan Kring, Antje 159v
Straube, Jurgen Hendrik 221
Sparwer, Jan Hendrik 229
Schuijt, Jan 255v
Sannotta, Frans Anthonie 256, 257v
Schotgans, Immetje 257
Strop, Neeltje Aartjens 259
Schuuring, Dirk 259v
Schoen, wedue Jasper Vette, Dieuwertje 263v
Snisselaar, Ryk 265
Salomons, Machiel 267v
Salomons, Abraham 269v
Steeman, Bart 273v

T.

Tuynman, bygenaamd Bart,
 Cornelis 21v
Teeman Jan 255v
Thienle, Godliep 273v

U.

V.

Vermeer, Jacob 75
Vroom, Theunis 206
Vryer, Lammert 258
Vries, huisvrouw van Frans
 Verbrugge, Christina de 260v
Verhaagen, Maarten 261
Veen, Pieter 272v
Vlooten, Gerrit van 274v

W.

Winder, R.O., mr Willem	69, 70, 72v, 97v, 108, 146v, 148, 149, 149v, 155v, 157, 158, 159, 172, 180v, 183, 198v, 199, 199v
Wondergem, Jan van	252v
Wit, Dirk de	255
Willems, Leendert	256
Waart, Thys de	262v
Wandelaar, Pieter	264v
Woerdman, Jan	267v
Welling, Jan	269
Win, huisvrouw van Jan Vermeer, Guurtje	274
Z.	
Zonneveld, Klaas	272

[folio 0]

Aan de Edele Agtbaare
heeren schepenen der stad
Alkmaar.

Geeft met schuldig respect te kennen Lucas Knuijse, hooftofficier der stad Alkmaer R.O. dat den suppliant bij bekomen informatie (ten dezen annex) is gebleeken, dat nu omtrent drie jaeren geleden, seker persoon in de wandeling genaamt klijn Jaapje, diestijds wonende op Scharloo in de jurisdictie dezer stad ende alsnog binnen gem. jurisdictie woonagtigh, sijnde thans in dienst van de gem. stad als boomesnoeijer off arbeidsman, de huijsinge van eenen Jacob Winkel staande op Scharloo voornoemt, met een ladder, over het water op de stoep, ten westen van hetselve huijs heeft beklommen, het luijk, hetgeen voor de glaesen van de gem. huijsinge was gespijkert, afgebrooken en alzoo in het gem. huijs gebrooken is, daaruijt diverse meubilen, als onder anderen een swart spiegeltje, een palmschaar, de koopere knoppen off druijpers van de deuren, alsmede een quantiteijd lood, en andere goederen meer heeft gestoolen, zooals hij klijn Jaapje het gem. lood ook heeft verkogt gehad ten huijse, en aan de oudste zoon van IJsbrand Bootsman, lootgietersbaas alhier, en ook naderhand aan Jan Run, diestijds mede alhier lootgieter op de Laat. Dat de meergem. klijn Jaapje eenige tijd na het pleegen van die diefstal, de voorn. Jacob Winkel bijten de Geesterpoort van agteren heeft na-

geroepen, en (zoo het scheidt uijt een over-
tuygingh van zijn gewisse) als met een
ontroerd gemoed aan denselven niet alleen
heeft gedeclareert en beleeden, hetgeene
voorsz. is, in voegen als voren, te hebben
gestoolen, maar ook het bovengem. spie-
geltje en palmschaar aan hem Winkel
weder heeft gerestitueert, alles breeder blijkend
bij het geannexeerde declaratoir, en waartoe
in deze korthetshalve werd gerefere-

[folio 0v]

reert en gemerkt sulks zaken zijn die vol-
gens het regt niet kunnen werden gelaeten buiten
onderzoek, den suppliant ook op zeer goede gronde
vertrouwt, dat bij verseekering van bovengem.
kleijn Jaapje, langs dien weg meer zaeken van
die natuur sullen werden ontdekt, ende
justitie requireert dat de daeders van dien werden
vervolgt en exemplaarlijk gestraft; soo,
vind den suppliant, zig amptshalven verpligt
hem in deze te keeren tot U Ed. Achtbaar-
hedens, met versoek dat U Ed. Achtbaarhee-
dens hem, suppliant, ten dienste der justitie
gelieven te auctoriseeren en qualificeeren
den meergem. kleijn Jaapje te apprehendeeren,
te incarcereren, en ter zaake voorsz. tegens
denselve pede ligato, sodanig te procedereen
als bij nader onderzoek, na exigentie van
zaeken bevonden zal werden te behooren.
Dit doende etc^a.

(In margine stond)

Schepenen der stad Alkmaar gesien
ende geëxamineert hebbende, de nevenstaende
requeste ende gelet op het versoek daer-
bij gedaan, alsmede op de bewijsen daer-
bij overgelegd, auctoriseeren en qualifi-
ceeren den suppliant ten dienste der
justitie omme den persoon bij dezen re-
queste gemelt te apprehendeeren, te
incarcereeren, en ter zaake hier nevens ge-
melt tegens den selven pede ligato zoo-
danigh te procedereen, als bij nader
onderzoek, na exigentie van zaeken be-
vonden zal werden te behooren.

Actum in judicio den 30^e julij 1746.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris

(was getekent)
Pieter Groen.

1

Geapprehendeert
den 30^e julij 1746.

Examen primum over den persoon
van Jacob Jansz. bijgenaemt
klijn Jaapje.

1.
Hoe oud hij, gedetineerde, is?

Meent zoo een 36 jaeren
oud te zijn.

2.
Waar hij, gedetineerde, is gebooren
en wie desselfs ouders zijn
geweest?

Is gebooren op het dorp Thoor
in Luykerland, en zegt
zijn ouders geweest zijn
Jan Luijes en Tijsje ...

3.
Waar hij, gedetineerde, in zijn
jeugt heeft gewoont? en
waer in 't vervolg?

Heeft eerst in Braband ge-
dient bij de boeren, en nader-
hand tot Haarlem.

4.
Waar? en hoeveel rijsen hij,
gevange, is getrouwt?

Is tot Velsen, en maar
eens, getrouwt.

5.
Wie desselfs vrouwen zijn geweest,

wie zijn tegenwoordige, en hoeveel kinderen hij bij die vrouwen heeft geteelt?

Zegt maer eens getrouwt te zijn geweest, en dat zijn vrouw genaemt is Antje Jans, en bij dezelve seven kinderen te hebben geteelt.

6.
Waarmede hij, gedetineerde, hem en zijn huijsgesin van tijd tot tijd heeft doen bestaen en onderhouden?

Des soomers met tuijnieren, in den herfst met bij de boeren te werken, en des swinters met het aenneemen van karreweijtjes.

7.
Om wat reeden hij, gedetineerde, van Blommendael met er woon is vertrokken, op wat manier, en waer na toe?

Omdat hij meende hier beter aan de kost te zullen komen, en publijcq vandaer, na deze stad te zijn gekomen.

8.
Off hij, gedetineerde, tot Bloemendael voor zijn vertrek geen questie heeft gehad?

Antwoord neen.

[folio 1v]

9.
Wat aldaer zijn gedetineerdens handteeringe is geweest?

Zegt bij de bleekers, tuijniers

en boeren gewerkt te hebben.

10.

Hoe lang hij, gedetineerde, op Scharloo buiten de Geestpoort heeft gewoond, en hoe lang zulks wel is geleden?

Zegt twee jaer daar gewoont te hebben, en gepasseerde maij over een jaer vandaar te zijn gegaen.

11.

Wie diestijts zijn gedetineerdens huijsheer was?

Antwoord, Christoffel de tuijnman van de heer Baert.

12.

Wat aldaar zijn gevangens handwerk off negotie is geweest?

Zegt als vooren bij boeren en tuijniers etc. gewerkt te hebben.

13.

Off hij, gevange, diestijds niet dikwils in dienst is geweest voor Jacob Winkel in de wandeling genaamt Haagse Jaapje?

Antwoord ja.

14.

Off hij, gedetineerde, niet gemeensaem is bekend geweest met Piet Verkleumt?

Zegt hem wel gekend te hebben, maar geen gemeensaeme omme-

gangh met hem te hebben gehouden, uijtgesondert dat hij wel eens met hem gemoddert heeft in de Laat.

15.

Off hij, gedetineerde, met Jacob Winkel niet is geweest ten huijse van Piet Verkleumt, en om wat boodschap?

Zegt ja, om te zien off eenig goed, dat Jacob Winkel was kwijt geraekt, daar te vinden was.

16.

Off het lood hetgeen hij, gedetineerde, ten huijse van Jan Run heeft verkogt, niet was het eigenste lood, hetgeen hij, gedetineerde, bevorens aan den loodgieter Bootsman hadde verkogt gehad?

Antwoord ja.

2

17.

Hoeveel pond hetselve wel bedroegh?

Zegt dat niet precies te kunnen zeggen, maer tussen de 40 en 50 stuijvers daer voor ontfangen te hebben.

18.

Wie van die beijde loodgieters hem, gedetineerde, daar het meeste voor hadde gegeven?

Zegt dat ider lootgieter daer evenveel voor gaff.

19.

Off hetselve was glas off plad lood?

Antwoord plad lood.

20.

Wat woordenwisseling er tussen hem, gedetineerde, en de voorn. loodgieter Bootsman diestijds over dat lood is geweest?

Zegt, dat wanneer Bootsman van agteren na voren was gekomen dat hij zeijde, dat loot wil ik aen mijn huijs niet hebben, want dat loot heb ik selve bewerkt, en dat loot dat kan ik. Waerom hij het loot terug nam, en het geld dat hij daer voor berate van de zoon van Bootsman had ontfangen restitueerde, vraegende als doen aan Bootsman, die gesegt had, dat het gestoolen loot was, waaraen dat hij zulke konde zien, die hem daarop zeijde aan deze streep, die hij hem aanwees.

21.

Off den voorn. Bootsman hem, gedetineerde, de plaats niet heeft genoemd, daar hij, gedetineerde, dat lood in waarheijt vandaan hadde genoomen?

Antwoord neen.

22.

Off het zijn gedetineerdens vrouw niet bekend is geweest, dat hij, gedetineerde, op een onbehoorlijke wijze aan dat lood was gekomen?

Zegt dat zijn vrouw daar niets van heeft geweeten, voordat hij aan Haagse Jaapie in presentie van zijn vrouw hadde bekend, dat hij dat lood uijt oorsaeke van armoede had gestoolen, en daarover vergiffenis versogte.

23.

Wie hem, gevange, in het overbrengen

van het lood en verdere goederen heeft geholpen.

Zegt hij alleen.

24.

Off hij, gedetineerde, in het najaar 1743 off daaromtrent met de voorn. Jacob Winkel niet is geweest

Antwoord ja.

[folio 2v]

ten huijse van Leen, diestijds kroegenier off herrebergier even buiten de Geesterpoort?

25.

Bij wat occasie Jacob Winkel met hem, gedetineerde, aldaer is gekomen?

Omdat hij, gevange, Jacob Winkel had nageroepen, en van zijn be- gaene misdaad vergiffenis ver- soekende, bitter kreed, waerom Jacob Winkel hem een borrel præsenteerde en gaff.

26.

Wat woordewisseling er voor- aff tussen de gezegde Winkel en hem, gedetineerde, zijn voorgeval- len.

Zegt dat hij Jacob Winkel had beloofd, al hetgeene hij van hem gestolen had, weder te zullen geven, en daarop in het huijs van Leen gegaan te zijn.

27.

Off Winkel met de belofte door hem, gevange, diestijts gedaen volkomen genoeg heeft ge-

nomen?

Antwoord ja.

28.

Waarom hij, gevange, dan sijn
woord niet heeft gehouden?

Zegt dat versuijmt te
hebben.

29.

Off hij, gedetineerde ook dies-
tijds sijn armoede aan Jacob
Winkel niet heeft te kennen
gegeven, en dat zulks was
geweest de oorsaak?

Antwoord ja.

30.

Off Winkel aan hem, gevange, en
ten sijnen huijse daarop niet
heeft tegemoed gevoert, dat hij,
gedetineerde, dan liever een
soetemelkskaas, waarvan
er diestijds 10 à 12 aan sijn,
gedetineerdens, huijs laegen, moest
hebben verkogt off verruijlt
om brood?

Antwoord neen.

3.

31.

Waar hij, gedetineerde, aan die soete-
melkskaasen was gekomen?

Zegt dat hij maer drie kaasjes
in huijs had, die hij bij de Boter-
straet hadde gekogt.

32.

Off hij, gedetineerde, de palmschaer
niet op een en deselve tijd met

het spiegeltje heeft medegenomen.

Zegt dat hij de palmschaer heeft geleend, en het spiegeltje maer alleen medegenoomen.

33.

Off hij, gedetineerde, het voorn. spiegeltje ook niet tegelijk met de palmschaer heeft weergebragt?

Antwoord ja.

34.

Soo ja, waarom ook niet de overige goederen des avonds volgens afspraak?

Zegt dat het maer een versuijmt-heijt van hem is geweest.

35.

Soo neen, wat hij, gedetineerde, dien dag dan met Winkel bij Leen en naderhand aen het huijs van Winkel op Scharloo heeft gedaan?

Zegt, wanneer dat hij met Jacob Winkel was geweest aen 't huijs van Leen, naderhand niet weder bij hem Jacob Winkel is gegaan.

36.

Off hij, gevange, diestijds Aaltje uijt Jerusalem niet heeft vernoomen.

Zegt neen, in 't geheel niet.

37.

Waar hij, gedetineerde, aan de endvogels is gekomen, die hij aen een ander heeft vereert?

Zegt nooijt nooit endvoogels
gehad, off vereert te hebben.

38.

Waar hij, gedetineerde, gewoon is ge-
weest zijn thuijngereedschappen
te koopen?

Zegt dat hij maar heeft een hark,
en die gekogt te hebben bij Arie
van Limmen, een graaff, die hij
heeft gekogt bij Arie van
Schagen, en dan nog een schoffel die
hij heeft medegebragt van Haarlem.

39.

Waar hij, gedetineerde, onder anderen
aan verscheijde thuijngraeven, die
ten sijnen gedetineerdens huijse zijn ge-
vonden is gekomen?

Zegt dat hem er maer een
van toekomt, twee aen
Jan de poep en vijff aen
Slooters.

Den gevangen dit antwoord retracteerende, zegt

[folio 3v]

dat hij er twee gestoolen heeft tot Sint Pancras, en
van Jan Hoogduijts in de orangerie een van Cornelis
Dop op de Nieuwesloot uijt desselfs tuijn, een schoffel
in de Beverwijk.

Aldus bij mij ondergeteekende, beantwoord
op den 1^e augustus 1746 (onder stond
dit merk + is gesteld door Jacob Jansz.
voornoemt ten bijzijn van ons ondergesz.
schepenen der stad Alkmaer.

(was getekent)

J. Menssingh L. Schooff

(lager stond)

Den gedetineerde, de voorenstaande vraeg-
articulen met desselfs daerop gegeven respon-
siven, duidlijk zijnde voorgeleesen, heeft

verklaard daarbij te persisteeren, sonder daerin eenige zaeke te willen hebben toegevoegd off afgedaan.

Actum in judicio der stad Alkmaer, ten dage voorsz. (onder stond en was geteekent)

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen.

Het 2de examen over den persoon van Jacob Jansz. bijgenaamd klijn Jaapje gedetineerde.

1.
Waar ende wanneer hij, gevange, de eerste diefstal heeft begaen?

Zegt het eerste aan de wooningh van Jacob Winkel op Scharloo in de winter, zoo hij meent drie jaeren omtrent geleeden.

2.
Welke goederen en op wat wijze hij, gevangen, die heeft gestolen?

Zegt 28 pond lood, een spiegeltje en een kruk uijt de deur; heeft het onderste glaese raem, daar een ruijt in stukken was, en dat met een touwtje was vastgemaekt, geopent en losgemaekt, is daar toen bij ingeklommen, en heeft het lood, dat daar lag, medegenoomen, alsmede het spiegeltje, met de kruk.

4.

3.
Off hij, gevange, zulks alleen, off met imand anders geadsisteert, heeft gepleegt?

Zegt dit alleen gedaen te hebben.

4.
Waar, wanneer, en welke goederen hij, gevange, het laaste heeft gestolen?

Zegt tot Sint Pancras, zoo hij meend
in de maand van april dezes jaers,
en gestoolen te hebben twee graeven
die bij een akker stonden.

5.

Waar hij, gevange, de van tijd tot
tijd door hem gestoolen goederen
heeft gelaeten?

Zegt het lood, dat hij bij Jacob
Winkel heeft gestoolen, verkogt
te hebben aen Jan Run, nadat
hij het aan Bootsman zijn zoon
hadde verkogt gehad, en naderhand had weder moeten terug-
neemen, een graeff voor vijff stuijvers aen een poep, en de
verdere reets bekende gestoolen goederen in zijn huijs bewaert
te hebben.

6.

Hoe en op wat wijze hij, gevange,
het luijk, hetgeene voor de
glaesen van het huijs van
Jacob Winkel op Scharloo, was
gespijckert, daar heeft afgebrooken
en ten tijde van het steelen van de
bewuste spiegel, lood, en
andere goederen, daar verder in-
gebrooken is?

Zegt dat er toen geen luijk van
binnen was, maer wel een venster
van buijten, dog dat het selve open
stond, en dat hij op geen andere
wijse daer is ingeklommen, als
hij op articul 2 heeft geantwoord.

7.

Welke ladder hij, gevange, ten dien
eijnde heeft gebruikt?

Zegt geen ladder gebruikt te
hebben.

8.

Hoe laat het omtrent in de

nagt is geweest dat hij, gevange,
die diefstal heeft gepleegt, en
wie hem, gevange, daerinne heeft
geholpen?

Savonts zoo omtrent elff uren,
nadat hij bij dag had afgesien,
hoe hij daer het beste zou in-
komen, maar zegt dat hem
niemand heeft geholpen.

9.

Off hij, gevange, niet bevorens nog
eens tegelijk met Piet Verkleumt
dat huijs heeft opengebrooken, en
daar eenige goederen uijt gestoolen?

Antwoord neen, maar wel dat hij Piet
Verkleumt op sekeren avond, zoo
om elff uren uijt het huijs van
Jacob Winkel heeft zien komen,
zooals hij daegs daaraan hoorde,
dat daer gestoolen was.

[folio 4v]

10.

Off Piet Verkleumt met het
grooste gedeelte van die goederen
is gaan vlugten, en welke goederen
hij, gevange, daarvan heeft ge-
houden?

Is beantwoord in het
voorgaende articul.

11.

Off het hem, gevange, niet bekend
was, dat Piet Verkleumt bereids
met die gestoolen goederen was
vertrokken, wanneer hij, gevange,
aan Jacob Winkel bekent-
maakte dat hij, gevange, Piet
Verkleumt op die diefstal
hadde betrapt, en selfs vervolgt?

Zegt dat hij Piet Verkleumt wel

heeft sien komen uijt het huijs van Jacob Winkel, en dat hij daarop des daags daaraan de vrouw van Jacob Winkel heeft gewaarschuwt, wanneer die daer gekomen zijnde, ontdekte dat er verscheijde goederen waeren gestolen.

12.

Bij welke occasie en omstandigheid hij, gevange, Piet Verkleumt diestijds op die diefstal betrapte?

Zegt dat hij bij Dirk Mol aen de Wognummer buurt hadde gewerkt, en daar zoo laat vandaan was gekomen.

13.

Waar en langs welke weg hij, gevange, hem heeft vervolgt?

Bij de voddeschuur langs, en zoo het Cingel op.

14.

Hoe, op wat wijs, van waar, en wanneer hij, gevange, Jan Hoogduijts de thuijngraeven heeft ontstolen?

Zegt in de maand van februarij van dit jaar 2 graeven bij Jan Hoogduijts gestolen te hebben, en dat hij de poort was ingegaan, alwaar die bij het huijs stonden.

15.

Wat hij, gevange, Jan Hoogduijts meer heeft ontstolen?

Zegt niets meer.

16.

Van wie, en op wat wijs hij, ge-

vange, de graeven tot St. Pancras gestolen heeft?

Is beantwoord articul 4 en zegt niet te weeten, wie deselve toekwaemen.

17

Soo ook die van Cornelis Dop?

Zegt dat eenen Cornelis Kamer met hem over de wal in de tuijn van Cornelis Dop was geklommen, en dat Kramer hem een graeff gaff, waermede hij heengingh.

5.

18.

Waar hij, gevange, aen de overige thuijngraeven is gekomen?

Zegt nog twee graeven van Slooters in de Schermeer gestolen te hebben.

19.

Off hij, gevange, nooijt met imand tesamen heeft gestolen?

Antwoord neen, dan de eene graeff van Dop, waerbij Cornelis Kramer is geweest.

20.

Wie die complicen zijn geweest?

Is beantwoord.

21.

Waar hij, gevange, aan de kopere visketel, die ten zijnen gevangens huijse is gevonden, is gekomen?

Zegt dat hij die tot Haarlem heeft gekogt om vier gulden.

22.

Waar en hoe aan de kopere theeketel?

Zegt bij Cornelis op de Schager appelmarkt alhier, die gekogt te hebben.

23.

Off zijn gevangens vrouw hem, gevange, daar nooit na heeft gevraegt?

Zegt ja.

24.

Waarom hij, gevange, van tijd tot tijd in het besteelen van de thuijnen dese en geene thuijnen heeft uijtgesondert, en niet altijd van tuijn tot tuijn heeft gestoolen?

Zegt daar geen woord op te willen zeggen.

25.

Welke complicen off medestanders hem, gevange, daer inne hebben geholpen en geadsisteert?

Swijgt hierop stil, en wil daarvan niet seggen.

26.

Welke thuijnen hij, gevange, van tijd tot tijd al heeft bestoolen?

Wil hier mede niets op zeggen.

27.

Op welke wijze hij, gevange, die

thuijndiverijen heeft gepleegt?

Ut supra.

28.

Van wie hij, gevange, de tuijschoffel
in de Beverwijk heeft gestolen?

Zegt die man niet te kunnen, maer
dezelve gevonden te hebben staen
bij een huijs, vanwaer hij hem
nam, om de honden af te keeren.

[folio 5v]

29.

Off hij, gevange, nooijt tot
Haerlem heeft gestolen?

Zegt nooijt.

30.

Welke goederen hij, gevange, al
meer in de Beverwijk heeft
gestolen, en waar hij, ge-
vange, diestijts was woon-
aghtigh?

Zegt in de Wijk geen goederen
meer gestolen te hebben
en was doen al woonaghtigh
binnen deze stad.

31.

Off hij van Jacob Winkel
geen brandhout heeft gestolen?

Antwoord neen.

32.

Van waar, en op wat manier?

Is met het voorgaande articul
beantwoord.

33.

Off Jacob Winkel hem, gevange,
niet eens op sekere tijd heeft
betragt op zijn erff, terwijl
hij, gevange, besig was desselfs
endvogels te steelen?

Antwoord neen.

34.

Off Winkel niet naderhand
aan des gevangens huijs is
gekomen, dat die endvogels
bij hem, gevange, over het vuur
hingen?

Antwoord neen.

35.

Wat woordewisseling daerover
met Winkel en hem, gevange,
zijn geweest?

Heeft daerover geen woorde-
wisseling met hem gehad.

36.

Off zijn, gevangens, vrouw hem,
gevange, nooit in eenige dieff-
stallen heeft geadsisteert?

Antwoord neen, maar als zij
het gewaar wierd dat hij had
gestolen, dan ging hij vreesse-
lijk op hem aen.

37.

Off hij, gevange, nooit op de daed
in het steelen is gestoort ge-
worden?

Antwoord neen.

38.

Waar en wanneer zulks is

geschied?

Is beantwoord.

[6]

39.

Off den stadsbaas Gouwe hem, gevange, de gerugte van zijn gepleegde diverijen nooit heeft voor oogen gehouden, en hem gevange daarover heeft bestraft.

Antwoord ja.

40.

Tot wat einde en om welke redenen hij, gevange, zoo diep op het erff agter zijn huijs heeft gegraven?

Zegt het drie voed omgegraven te hebben, om met zaad te besaijen.

Aldus bij mij ondergetekende beantwoord op den 3^e augustus 1746. (onder stond)
Dit merk + is gesteld door Jacob Jansz. voornoemt, ten bijzijn van ons ondergesz. schepenen der stad Alkmaer.

(was getekent)

Lucas Schooff, H. Daeij

(lager stond)

Den gedetineerde, de voorenstaande vraagarticulen met desselfs daarop gegeven responsiven duidlijk zijnde voorgeleesen, heeft verklaard daarbij te persisteren, sonder daerin eenige zaeken te willen hebben toegevoegt off afgedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaar ten daege voorsz. (onder stond, en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris

Pieter Groen.

Het 3de examen over den persoon van Jacob Jansz. bijgenaamt klijn Jaapje, gedetineerde.

1.

Werd den gevange alsnog

gevraegt off hij, gevange, nooijt
eenige thuijndiverijen heeft
gepleegt?

Zegt nooijt niet.

2.
Soo jaa waarom hij, gevange, dan
telkens deze en geene thuijnen heeft
uijtgesondert, en niet van thuijn
tot thuijn gestoolen?

Is beantwoord.

[folio 6v]

3.
Welke thuijnen hij, gevange,
heeft bestoolen, waar en wanneer?

Is beantwoord.

4.
Wie daarinne zijn gevangens
complicen off medestanders zijn
geweest?

Is beantwoord.

5.
Soo neen, waar hij, gevange, dan
aan de zilvere hegtmesjes, die
hij, gevange, bij de zilversmit
Corver op de Mient heeft te
koop gepræsenteert, is geko-
men?

Zegt geen zilvere hegtmesjes
gehad, off bij den silversmit
Corver te koop gepræsenteert te
hebben.

Den gevange op dit articul nader
gevraegt zijnde, heeft het boven-
gemelte antwoord geretracteert
en daarop nader gezegt, dat hij
die mesjes had gekreegen van de vrouw van Cornelis Kramer,
om die voor haer te verkoopen, en daarom deselve ten dien

eijnde aen de silversmit Corver hadde gepræsenteert.

6.

Wat de reden was dat de vrouw van de silversmit Corver die mesjes hielde, sonder hem, gevange, daer iets voor te betaelen?

Is beantwoord met het voorgaande articul.

Den gevange als voren op dit articul nader antwoordende, zegt dat de vrouw van Corver die hield, omdat dezelve gestoolen waeren, maar daarbij hadde gesezt, dat hij des savonts konde wederkomen, wanneer dat hij den eijgenaar daarvan dan bij haar zoude vinden, waarop hij de vrouw qualijk bejegende, en sonder de mesjes heengingh.

7.

Off de vrouw van Corver hem, gevange, niet antwoorde dat hij, gevange, naderhand om bescheid konde komen?

Ut supra.

Is met het nadere gezegde beantwoord.

8

Wat de reden is geweest dat hij, gevange, om geen bescheijd gekomen is? En de mesjes bij Korver heeft laten blijven?

Ut supra.

Den gevange zegt als voren hierop nader, dat hij aan de vrouw van Kramer heeft gesezt, dat sij des savonts bij Corver om bescheijt moest komen, maer dat hij niet en weet, off zij dat wel gedaen heeft?

7

9

Wat de reeden is, dat hij, gevange,

hartnekkig blijft ontkennen het luijk off venster, 'tgeen voor de glaesen van het huijs van Winkel gespijckert was, daar aff te hebben gebrooken, en dus daar ingekomen te zijn, daer hem, gevange, zulks kan werden beweesen?

Zegt dat er geen luijk voor is geweest, wanneer hij daer is ingekomen.

10

Off hij, gevange, diestijds op de 2de verdieping van dat huijs geen deur gesloten heeft gevonden?

Zegt wel op de 2de verdiepingh geweest te zijn, maar geen gesloten deuren te hebben gevonden.

11.

Off hij, gevange, die deur insgelijks niet heeft opgebrooken, en van daar het bewuste lood gestoolen heeft?

Zegt geen deur opengebrooken te hebben, en dat het lood nog hoger en op de vliering lag.

12.

Off hij, gevange, aldaar insgelijks geen mansborstrok heeft gestoolen en medegenoomen?

Antwoord neen.

13.

Off hij, gevange, Dirk Mol van de Wognummer buurt, in die nagt, op welke hij, gevange, voorgeeft Piet Verkleumt te hebben betrapt, niet is tegengekomen met een arm vol

houd?

Antwoord neen.

14.

Waar hij, gevange, met dat houd
vandaan quam, en hoe hij, gevan-
ge, daaraen was gekomen?

Is beantwoord.

15.

Eijndelijk werd den gevange nog-
maals gevraegt, waar hij, gevan-
ge, de door hem van tijd tot
tijd gestoolen goederen heeft
gelaeten?

Zegt dat hij geen andere goederen
gestoolen heeft, dan hij reets
beleeden heeft.

Aldus bij mij, ondergeteekende, beantwoord
op den 6^e augustus 1746. (onder stond)
Dit merk + is gesteld door Jacob Jansz. voornoemt

[folio 7v]

ten bijzijn van ons ondergesz. schepenen
(was getekent)

J. Menssingh L. Schooff
(lager stond)

Den gedetineerde, de voorenstaande vraeg-
articulen, met desselfs daarop gegeven
responsiven duidlijk zijnde voorgeleesen,
heeft verklaert daarbij te persisteren,
sonder daerin eenige zaeke te willen
hebben toegevoegt off afgedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaer, ten
dage voorsz. (onder stond en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

Jacob Jansz., gedetineerde
alhier heeft op den 8e augus-
tus 1746 in judicio der stad
Alkmaar geconfesseert.

1°.

Dat hij tot Bergen, geleeden omtrent drie jaar heeft gestoolen ten huijse van drie broeders genaamd de Abbekerken, 8 kaesen, ider 6 à 7 pont, een poepebroek, en een halff twaalffponder roggenbrood.

2.

Dat hij die diverij savonts ten elff uuren off daaromtrent, heeft gepleegt, dat hij geklommen zijnde op de mestwaegen, zijn hand heeft gestookt door een ruijd, die stukken was en zoo de houte schootel losgemaekt, de deur van de koestal geopent, en dus daer ingekomen te weesen.

3.

Dat hij, gedetineerde, des daags tevooren met Jacob Dammisz. daar in huijs was geweest, en daar die kaesen hadde sien staen.

4.

Dat hij, gedetineerde, met eenen Coenraed tussen de Nieuwpoort en Heijloo een

8.

toom eenden heeft gesien, en daer een stuk 4 off 5 vandaen gestoolen, en die met dezelve Coenraed en zijn huijsgesin gegeeten.

5.

Dat hij met Cornelis Kramer, zoo hij meend van de Pinxter drie jaeren geleeden te zijn, is geklommen in de thuijn van Arie Joostes Jan, en van daer verder over de kaij na het thuijnhuijs van IJs, de molenaer, wanneer Cornelis Kramer met een bijtel een venster van het thuijnhuijs heeft opengebrooken, en doen daer is ingeklommen, daeruijt haelende een stuk soetemelkskaas, een fles bier, en twee silvere hegtmesjes.

6.

Dat hij de kopere visketel heeft gestoolen bij Claas Vet, op de plaats van de heeren Van Foreest, die door de heer van Hoorn bewoond werd, en dat geleeden te weesen circa twee jaer.

7.

Dat hij op halffweegen, tussen den Hoeff en de stad heeft gestoolen een borst off hemtrock, vijff lakens, en vier hemden, die te bleek laegen, agter het huijs van de boer Cornelis Waij, 't welk van de herfst aenstaende is geleeden 2 jaeren, des savonts tussen negen en tien uren.

8.

Dat hij aen de kalkoven, agter het huijs van Ariaantje, omtrent de voorn. tijd geleeden, heeft gestoolen, een kroplap, twee neusdoeken, en een boerinnehuijff die daer te bleek laegen.

9.

Dat hij tot Bergen uijt een somerhuijsje heeft gestoolen een koffijmoolentje en twee schaeltjes, in de herfst van het voorleeden jaar.

10.

Dat hij in dit voorjaar des avonts om tien uren bij Brikkenaar tot Oudorp heeft gestoolen een koper akertje dat buijtens deur bij de bak stond, en dat hij dat alhier heeft verkogt aen Oostveen, de koperslaeger om 12½ stuijver, nog dat hij twee slegte gordijnen aldaer uijt het thuijnhuijs, dat niet ge-

[folio 8v]

slooten was heeft medegenoomen.

11.

Dat hij van daerna Domine Kloppenburg is gegaen, alwaer hij eerst is gekomen in een thuijnhuijsje daar hij niets en vond, en daerna de wervel van de staldeur gedaen; en doen daaruijt gehaelt heeft een graeff.

12.

Dat toen hij het bereeds geconfesseerde gestoolen goed bij Jacob Winkel heeft gestoolen, hij het luijk dat van buijten voor de glaesen was gespijckert, daarvoor vandaan met zijn handen heeft gerukt, en dat toen hij in huijs was geklommen dat hij op de tweede verdieping met een bijtel een kamerdeur heeft opengebrooken

en daar het lood vandaan gestoolen.

13.

Dat hij voor Cornelis Kramer aan de koper-slaeger Van der Voort te koop heeft gepraesenteert gehad een kopere ketel, dan welke Van der Voort aanhieuw en zijde dat het een ketel van Pieter Dirksz. was, waarop hij hem zijde wel geeff hem aan die man wederom, hebbende hij, gevange, van Cornelis Kamer voor zijn moeijte gehad een sesthalff.

14.

Dat hij circa twee jaer geleeden op de plaats van de heer De Vries onder Heijloo, uijt een ongeslooten loos, drie sakjes erten van diverse soort daaruijt heeft gestoolen, alsmede twee bijlen.

15.

Dat hij in het bevorderen van zijne diverijen bij avond en ontijden, heeft gebruijkt om des te beter te kunnen sien swavelstokken welke hij aen een tondeldoosje ontstak.

16.

Dat hij omtrent drie jaeren geleeden op sekeren avond Dirk Mol is tegengekomen met een arm vol houd, dat hij van de werff van Pieter Besteman had gestoolen.

17.

Dat hij, gevange, mede bijna de drie jaeren

9.

geleeden, in de Bergermeer bij Pieter Gerritsz. Schouten, uijt zijn boet heeft gestoolen een paar oude schoenen, een graaff, een scheepel koornmeel, en een paar kousen, dat die boed van buijten was geslooten, maar dat hij een paaltje daartegen had aengezet, daarop is geklommen, en het solderluijk, dat met een wervel digt was, geoopent, en zoo met een ladder die daar was, naar beneeden geklommen, zijnde dat mede geweest des savonts tussen tien en elff uren.

18.

Dat hij 2 gestoolen graeven eens heeft verkogt aan een poep, de eene voor 6 en de andere voor 7 stuivers, en dat Dirk Mol zulks gesien heeft.

19.

Dat hij al zijn diefstallen, nugteren smoeds heeft gepleegt.

20.

Dat hij beneffens eenen Cornelis Kramer geleeden 3 à 4 jaeren ten huijse van Pieter Dirksz. bij de Viaanse moolen in de Bergermeer is gekomen, en dat de glaese door Kraemer zijn opengebrooken, en doen met zijn hand de schootel en wervel van de deur gedaen, dezelve daarop geopend, en doen hem, gevange, door de bergdeur ingelaeten, wanneer Kramer een kaars heeft ontstookten, aen een tonteltonnetje door behulp van een swavelstok, dat zij toen daar verscheidene lakens, peuluwen, drie kopere ketels, en een dito koffijketel, een tinne trekpot, een paar schoenen, een sakje met gord, een nieuwe beusem en drie paer kousen hebben gestoolen, van welke goederen hij voor hem heeft gehad, twee lakens, een peuluw, de groote kopere koffijketel, en de helft van de groote kopere visketel, die hij te koop heeft gepresenteert gehad, aan de koperslaeger Van der Voort, item het paar schoenen, 't gord en een paer bruijnen koussen.

21.

Dat hij op een andere tijd alleen nog eens aen

[folio 9v]

het huijs van opgemelte Pieter Dirksz., de glaesen in een venstertje met een spijker heeft losgemaekt en uijtgebrooken, en doen het venstertje mede opengemaekt, wanneer hij met zijn arm eenige botter uijt een mouwt, eenig linnegoed en een hemtrok met zilvere knoopen heeft gestoolen.

Aldus bij mij, ondergetekende, geconfesseert op den 8^e augustus 1746. (onder stond)

dit merk + is gesteld door Jacob Jansz.
voornoemt, ten bijzijn van ons onder-
geschrevenen schepenen der stad
Alkmaar. (was getekent)
G. Stuijling de Lange. L. Schooff.

(lager stond)

Den gedetineerde, de voorenstaande zijne
gedaene confessie, duidelijk zijnde voor-
geleesen, heeft verklaerd daarbij te per-
sisteeren, sonder daarin eenige zaeke te
willen hebben toegevoegd off afgedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaer
ten dage voornoemt (onder stond en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

10

Crimineele sententie tegens
het lijk van Jacob Jansz.
bijgenaamd klijn Jaapje
zig alhier in detentie heb-
bende verhange.

Alzoo Jacob Jansz. bijgenaamd klijn Jaapie
oud omtrent 36 jaeren, gebooren op het dorp
Thoor in Luijkerland, en t' sedert eenige jaeren
hebbende gewoond in de jurisdictie dezer stad,
zig hadde schuldig gemaakt, aen het pleegen
van diverijen en huijsbraak, waarover hij in
hegtenisse, en in handen van de justitie geraekt
zijnde, ook (naar examinatie) wel hadde gecon-
fesseert, in de winter, zoo hij meende omtrent
drie jaeren geleeden, eenig lood, en andere
meubilaire goederen uijt de huijsinge van
Jacob Winkel staande op Scharloo te hebben
gestoolen, alsmede eenige tijd daarna nog
twee graeven tot Sint Pancras, een dito van
Jan Hoogduijts uijt de orangerie, een dito
uijt de thuijn van Cornelis Dop, wonende
alhier op de Nieuwesloot, alsmede een
thuijnschoffel in de Beverwijk, dog zijne
gepleegde huijsbraeken en verdere dieff-
stallen hardnekkig was blijven ontkennen,
niettegenstaende hij, gevange, daarvan vol-
komen was bewust, en den regter door
kragtige en sterke presumprien en bewijsen
daarvan genoegsaem versekert, dat hij,

gevangene, na een en andermaal nader te zijn geëxamineert en hem zijne gepleegde huijsbraeken en verdere begaene dieverijen door den regter voor oogen waeren gehouden, eijndelijk nog hadde geconfesseert en beleeden twee graeven in de Schermeer van Slooters te hebben gestoolen, alsmede nog op den 8^e augustus dezer maand in judicio bekent, dat hij, gevangene, nu omtrent drie jaeren geleeden des nagts omtrent elff uren was gekomen

[folio 10v]

tot Bergen, en aldaar aan de huijsinge van drie gebroeders genaamt de Abbekerken geklommen op een mestwaegen, zijn hand hadde gestookt door een ruijd die stukken was, zoo de houten schotel losgemaakt, de deur van de koestal geopent, en dus aldaer in huijs gekomen zijnde, van daer hadde gestoolen agt kaesen, ider van 6 à 7 pond, een poepebroek en een halff twaalff ponder roggenbrood, nadat hij, gevangene, des daegs tevooren aldaar aen huijs was geweest met eenen Jacob Dammisz., en die kaesen hadde sien staan.

Dat hij, gevangene, met eenen Coenraed tussen de Nieuw Poort en Heijloo hadde gesien een toom eenden, daar 4 à 5 stuks van gestoolen, en dezelve met gezegde Coenraed en zijn huijsgesin opgegeten.

Dat hij, gevangene, met eenen Cornelis Kramer, zoo hij meende van de Pinxter drie jaeren geleeden te zijn, was geklommen in de thuijn van Arie Joostes Jans en van daar verder over de kaj na het thuijnhuijs van IJs, de molenaer, wanneer Cornelis Kramer met een bijtel een venster van het thuijnhuijs hadde opengebrooken en 't selve ingeklommen zijnde, daaruijt hadde gehaalt een stuk soetemelkskaas, een fles bier en twee zilvere hegtmesjes.

Dat hij, gevangene, circa twee jaeren geleeden een kopere visketel hadde gestoolen bij Claas Vet, op de plaats van de heer van Foreest, die door de heer van Hoorn jegenswoordig werd bewoond.

Dat hij, van de aanstaande herfst twee jaeren geleeden, des avonts tussen negen en tien uren, op halffweegen, tussen

Den Hoeff en de stad hadde gestoolen een

11

borst off hemtrok, vijff lakens en vier hemden die te bleek laegen agter het huijs van de boer Cornelis Waij.

Dat hij, gevangen, omtrend de laastgenoemde tijd, aan de kalkoven, agter het huijs van Ariaantje, vandaan hadde gestoolen een kroplap, twee neusdoeken en een boerinnehuijff, die daar insgelijks te bleeken laegen.

Dat hij in de herfst van het voorleeden jaar tot Bergen uijt een somerhuijsje hadde gestoolen een koffijmoolentje en twee schaeltjes.

Dat hij in dit voorjaar des avonts om tien uuren bij Brikkenaar tot Oudorp hadde gestoolen een koper aekertje dat buijtens deur bij de bak stond, item twee slegte gordijnen uijt het thuijnhuijs, dat niet geslooten was, en dat hij het akertje alhier hadde verkogt aen Oostveen de koperslaeger om twaalff en een halve stuijver.

Dat hij, gevange, van daar na Domine Kloppenburg was gegaan, alwaar hij eerst was gekomen in een thuinhuijsje daar hij niets en vond, en daarna de wervel van de staldeur hadde gedaen, en doen daaruijt gehaelt een graeff.

Dat toen hij, gevange, het bereets geconfesseerde gestoolen goed bij Jacob Winkel hadde gestoolen, dat hij het luijk, dat van buijten voor de glaesen was gespijkert, daarvoor vandaen met zijn handen hadde gerukt, en als doen in huijs geklommen zijnde, hij op de tweede verdieping met een bijtel een kamerdeur hadde opengebrooken, en daar het lood vandaen gestoolen.

Dat hij, gevange, voor Cornelis Kramer aen de koperslaeger Van der Voort te koop hadde gepresenteert een kopere ketel, dan welke Van der Voort hadde aengehouden en gezegt, dat het een ketel van Pieter Dirksz. was, waarop hij, gevange, ten antwoord hadde gegeven, wel geeff hem dan aan die man wederom

[folio 11v]

en dat hij voor die moeijte van gezegde Cornelis Kramer hadde gehad een seshalff.

Dat hij, gevange, circa twee jaeren geleeden op de plaats van de heer De Vries onder Heijloo, uijt een ongesloten loos, drie sakjes erten van diverse soort hadde gestoolen, alsmede twee bijlen.

Dat hij in het bevorderen van zijne divereijen, bij avond en ontijden hadde gebuijkt, om des te beter te kunnen sien, swaewelstokken, welke hij aen een tonteldoosje ontstak.

Dat hij omtrent drie jaeren geleeden op sekeren avond Dirk Mol was tegengekomen met een arm vol houd, dat hij van de werff van Pieter Besteman hadde gestoolen.

Dat hij, gevange, mede bijna de drie jaeren geleeden, des avonts tussen tien en elff uren in de Berger Meer bij Pieter Gerritsz. Schouten uijt zijn boed hadde gestoolen een paar oude schoenen, een graeff, een scheepel koornmeel en een paar kousen, dat die boed van buijten was gesloten, maer dat hij een paaltje daartegen had aengeset, daarop was geklommen, en het solderluijk, dat met een wervel digt was, hadde geopent, en zoo met een ladder die daar was, naer beneeden geklommen.

Dat hij twee gestoolen graeven hadde verkogt in de tegenwoordigheijt van Dirk Mol, de eene voor 6 en de andere voor seven stuijvers.

Dat hij, gevange, 3 à 4 jaeren geleeden benefpens eenen Cornelis Kramer meergemelt ten huijse van Pieter Dirksz. bij de Viaanse Moolen in de Bergermeer was gekomen, dat de glaesen door Kramer waren open-

gebrooken, doen met zijn hand de schotel en wervel van de deur gedaan, dezelve daarop door hem was geopend, en daarna hem, gevange, door de bergdeur had ingelaeten, wanneer gezegde Kramer een kaars had ontstookten aen een tonteltonnetje door behulp van een swavelstok, dat zij daar toen verscheidene lakens, peuluwen, drie kopere ketels, een dito koffijketel, een tinne trekpot, een paar schoenen, een sakje met gord, een nieuwe beusem en drie paar kousen hadden gestoolen, van welke goederen hij, gevange, voor hem hadde gehad, twee lakens, een peuluw, de groote kopere koffijketel, en de helft van de groote visketel, (welke hij aan de koperslaeger Van der Voort te koop hadde gepræsenteert) item het paar schoenen, 't gord, en een paar bruijne kousen.

Dat hij, gevange, op een andere tijd alleen, nog eens aen het huijs van opgamelte Pieter Dirksz. de glaesen in een venstertje met een spijker had los gemaakt. en uijtgebrooken, en doen het venstertje mede opengemaakt, wanneer hij, zijn arm daarin gestookten hebbende, met zijn hand daaruijt hadde gestoolen eenig linnegoed, een hemtrok, met silvere knopen en eenige boter uijt een mouwt.

Dat hij al zijn diefstallen nugteren smoeds hadde gepleegt.

Dat hij, gevange, na die gedaene confessien, den volgende nagt, en wel tussen den 8^e en 9^e augustus met terzijdestellinge van alle eer en vrees Gods en die der Heijlige Justitie, buijten bedenken door een knaeging zijner gewisse, en uijt vrees voor de straffe die hem daarover regtvaaerdiglijk zoude werden aengedaen, zig alhier onder het stadhuijs in zijn gevanke-nisse heeft verhangen, en zigzelve alzoo om het leven gebragt, 't welk een zaak zijnde

[folio 12v]

van zeer ergerlijke en pernicieuse gevolgen, strijdende met de goddelijke en weereltlijke regten en policie dezer lande, dient halven anderen ten afschrik behoort te werden gestraft.

Zoo is 't, dat schepenen der stad Alkmaer hebbende gehoord ende geëxamineert den crimineelen eijsch ende conclusie, bij den heer hooftofficier Lucas Knuijse amptshalven op ende jegens het voorn. lijk gedaan ende genoomen, mitsgaders gesien de confessien van den gevangene, en wijders rijpelijk gelet op hetgunt in deze te considereeren stond en moveeren mogten, doende regt uijt den naam ende vanwege haar Ed. Groot Moghende de heeren Staeten van Holland ende West Vriesland, condemneeren het voorn. lijk te werden gelegd op een horde, alzo door de stad gevoert, na het galgeveld gebragt, ende aldaar door den scherpreger aan de beenen aan de galgh opgehangen, omme alzo ten proije van de vogelen des hemels, en door de injurien van de lugt ten eenemaele verteert en geconsumeert te werden, en verklaeren wijders zijne nagelaeten goederen voor de kosten en miesen van justitie aanspraekelijk.

Aldus gedaan, en gepronuntieert, in de vierschaar dezer stad, op den 11^e augustus 1746. (onder stond en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

13

Geapprehendeert
den 21^e september 1747.

Eerste examen over de persoon
van Andries Jurgens gedetineerde in de vierschaare der stad Alkmaer den 22^e september 1747.

De gedetineerde aff te vraegen.

1.
Zijn naam?

Andries Jurgens.

2.
Geboorteplaats?

Gebooren te Hamburg, dog
opgevoed en grootgebracht
te Flensburgh, bij zijn oom.

3.
Ouderdom?

Bijna seventien jaer.

4.
Hoe lang hij, gedetineerde,
hier in dese stad is geweest?

Omtrent veertien daegen.

5
Off hij, gedetineerde, niet heeft
gelogeert op de hoek van den
Dijk het laaste huijs naast
de stads Veste aen de Vriesse
Poort?

Antwoord ja.

6
Soo ja, hoe lang en wanneer?

Zes off zeven daegen, dog niet
precies te kunnen zeggen,
zegt bij nader recollement
van zijn gedagten, vijff daegen.

7
Off hij, gedetineerde, zig aldaer als
een eerlijk man off dieff
heeft gedraegen?

Zegt op alle beijde de wijze.

8
Wat hij aldaer heeft gestoolen?

Een paar oude schoenen met
een paar zilvere gespen.

[folio 13v]

9.

Off hij, gedetineerde, aldaer niet was
gaan logeeren met intentie
of voorneemen om te steelen?

Zegt neen en dat nooijt in
zijn gedagten gehad te hebben.

10.

Off hij, gedetineerde, sulks heeft
gedaan uijt armoede off
dronkenschap?

Uijt armoede en in dronken-
schap, dog zegt, dat zoo hij
niet dronken geweest waere,
hij dan ook niet zoude ge-
stoolen hebben.

11.

Off hij, gedetineerde, van het dronke
drinken gewoonte maekt?

Antwoord neen.

12.

Zoo zulks bij geval is geschied,
waarom hij, gedetineerde, dan op
meerder plaetsen alhier heeft
gestoolen?

Zegt omdat hij in zijn slaep-
plaets twee gulden schul-
dig was.

13.

Off hij, gedetineerde, mede niet alhier
is gelogeert geweest op de Oude
Vesten en aldaar mede heeft
gestoolen, en wat?

Zegt ja, bij Fredrik ...
knecht in de brouwerije van 't
Swaart, en aldaar gestoolen te

hebben een kussensloop en een
slaeplaeken, welke bijde stuk-
ke, hij in de lommert, heeft gebragt,
en daarop ontvangen een gulden.

14.

Off hij sijn diverije niet reets
heeft bekend, en wel bewust is
dat dieverije moet werden
gestraft.

Zegt al zijn diverije bekend
te hebben, en ook bewust
is, dat die strafbaer zijn.

Zegt dat bij het kussensloop en slaeplae-
ken articul 13 gemelt nog is geweest een
blauw bont boesel, dat vanondere
wat stukkent was.

(was getekent)

Andris Jijgeijnsen

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaande vraeg-

14

articulen met desselfs daarop gegeven respon-
siven, duidlijk zijnde voorgeleesen, heeft
verklaerd daarbij te persisteren, sonder daer
in eenige zaeke te willen hebben toegevoegd
off afgedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaar, ten daege
voorsz. (onder stond en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris

Pieter Groen

Op den 25^e september 1747 heeft den gede-
tineerde Andries Jurgens, bij zijn tweede
examen op heden gehouden in alles ge-
persisteert bij zijn eersten examen, van
den 22^e september 1747, alleen met deze
uijtsondering en veranderingh, dat hij
op articul 12 van dat examen, waar dat
de vraeg is
off zoo zulks bij geval is geschiet, waar-
om hij, gedetineerde, dan op meerder plaetse
alhier heeft gestoolen?

Heeft geantwoord.
Omdat hij in zijn slaepplaets
twee gulden schuldig was.

Het welk moet zijn
omdat hij al zijn geld hadde verteert,
en niet wist, hoe hij anders weg
en uijt de stad zoude komen.
(was getekent)
Andris Jurgenzon

(lager stond)
De gedetineerde de voorenstaande verandering
zijnde vorgeleesen, heeft verklaerd daer-
bij en verder bij zijn eerste examen te
persisteeren, zonder daarinne eenige
meerdere veranderinge in gemaakt te
willen hebben.
Actum in judicio der stad Alkmaer

[folio 14v]

ten daege voornoemt.
(onder stond en was getekent)
In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

3de Examen over de persoon
van Andries Jurgens, gede-
tineerde, in de vierschaer
der stad Alkmaer den
26^e september 1747.

Hem, gedetineerde, af te vraegen

1.
Off hij, gedetineerde, meer in
hegtenisse is geweest? en
zoo ja, waar zoo?

Antwoord neen.

2.
Van welke plaats hij, gedetineerde,
was gekomen, doen hij binnen
deze stad quam logeeren?

Zegt van Hoorn en zig
daar maer een dag opgehouden te hebben.

3.
Off hij, gedetineerde, zijn ouderdom
wel terecht bij zijn eerste
examen heeft opgegeeven?

Antwoord ja.

4.
Zoo neen, waarom hij sulks
heeft nagelaeten?

Is beantwoord.

5.
Off hij, gedetineerde, bij zijn
gedaene confessien op den
22^e en 25^e dezer nog per-
sisteert?

Antwoord ja, nadat hem
de twee voorige examens
waeren voorgeleesen.
(was getekent) Andris Jurgensen.

De gedetineerde de vorenstaande vraeg-
articulen, met desselfs daarop

15

gegeven responsiven duidelijk zijnde voor-
geleesen, heeft verklaerd daar bij te
persisteeren zonder daarin eenige zaeken
te willen hebben toegevoegd off afgedaen.
Actum in judicio der stad Alkmaer den
26^e september 1747.

(onder stond en was getekend)
In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen.

Crimineele sententie
tegens Andries Jurgens
geboortigh van Hamburg

tegenswoordigh gedetineerde.

Alzoo Andries Jurgens oud omtrend
17 jaeren, gebooren van Hamburgh jegens-
woordig gedetineerde, ter zeijde stellende
alle eere en vreesse Gods, en die der Heijlige
Justitie, heeft kunnen goedvinden, gelijk
hij buijten pijn en banden van ijzer heeft
geconfesseert ende beleeden, dat hij gedetineerde,
geduurende een verblijff van veertien daegen
binnen deze stad, eerst is gelogeert geweest
op den hoek van den Dijk, het laeste huijs naest
de stads Vesten aan de Vriese Poort, en aldaer
geduurende een verblijff van vijff daegen,
hadde gestoolen een paar oude schoenen
en een paar zilvere gespen, dat hij, gedeti-
neerde, in zijne boosheijt en diverije per-
severeerende van daar was gaen logeeren
op de Oude Vest bij eenen Fredrik ...
knecht in de brouwerije van 't Swaart, en
aldaer heeft gestoolen een kussensloop,
en een slaepplaeken, alsmede een blauw-
bont boesel, welke drie laaste stukke
hij, gedetineerde, hadde gebragt alhier in de

[folio 15v]

lommert, en daerop ontvangen een somma van
eene gulden.

Al het welke zaken zijn, die in een land,
daar justitie werd geadministreert, zijn
intolerabel, maer volgens de placcate
van den lande aan den lijve straffbaer,
soo is 't dat schepenen der stad Alkmaer
gesien ende geëxamineert hebbende, den
crimineelen eijsch ende conclusie bij den
heer hooftofficier Lucas Knuijse ampts-
halven op ende jegens den gedetineerde
gedaen ende genoomen, mitsgaders gelet
op de confessien van den gedetineerde, en
wijders op al hetgunt verder in deze te
considereeren stond ende moveeren mogte,
doende regt uijt den naam ende vanwegen
haar Ed. Groot Moghende, de heeren
Staeten van Holland ende West Vriesland,
condemneeren den gedetineerde gebragt te
werden ter plaetse daer men alhier gewoon
is hijmelijke criminee justitie te doen,
omme aldaer aen de paal geset, ende met
roeden te werden gegeesselt, bannen deselve

voorts uijt deze stad ende jurisdictie van dien, voor den tijd van tien eerstkomende ende agtereenvolgende jaeren, zonder inmiddels daar weder binnen te mogen komen, op pœne van swaarder straffe, en condemneeren dezelve in de costen en miesen van justitie (sed non habet) ontzeggende wijders den voorn. heer hooftofficier zijne verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genoomen, denzelven daarvan absolveerende bij deze.

Actum en in den tugthuijse alhier gepro-
nuntieert op den 30^e september 1747.

(onder stond en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris

Pieter Groen

16

Aan de Ed. Achtbaren
heeren schepenen der
stad Alkmaer.

Geeft met schuldigh respect te kennen Lucas Knuijse hooftofficier der stad Alkmaer R.O. dat den suppliant bij informatie (ten dezen annex) is gebleeken, hoe dat op den 17e der maand december des gepasseerde jaars 1747 des avonds de klokke ontrent 6 à 7 uren ten huijse van eenen Pieter Jansz. wonende alhier even buijten de Kennemerpoort, bij de Keijser Otto zijn gekomen vier persoonen (volgens hun aenhebbende monteeringh drie ruijters en een onderofficier van 't Regiment Cavallerie, tegen thans op de dorpen om Alkmaer is geinquartert) en na aldaer veele ongehoorde excessen en geweldenarijen te hebben gepleeght, zig hebben verwoeght aan 't huijs van eenen Simon Ariensz. Nanne, wonende mede in deze stads jurisdictie in de Varinde Broek en dat deselve de deur van het gemelte huijs gesloten vindende die niet alleen hebben geforceert, en opengebrooken, maar ook aen denselve desselfs vrouw, kinderen en verder huijsgesin hebben gepleegt onmenschelijke wreedheden, die de justitie vordert, dat werden agtervolgt, en de daaders van dien exemplaerlijk gecorrigeert, en gemerkt de suppliant de gemelte persoonen

tot nog toe niet heeft kunnen agterhaelen en magtigh werden, soo keert den suppliant sig tot U Ed. Aghtbarens met ootmoedig verzoek, dat U Ed. Aghtbarens den suppliant gelieven te auctoriseeren en qualificeeren, omme bij courante, en andere publicque bekendmakinge te laeten doen de naer-

[folio 16v]

volgende advertentie.

Alsoo op den 17^e december des gepasseerden jaars 1747 des avonds de klokke ontrent 6 uren, ten huijse van eenen Pieter Jansz. wonende buijten de Kennemerpoort der stad Alkmaer zijn gekomen vier persoonen (sijnde volgens hunne aenhebbende monteringh drie ruijters en een onderofficier van 't Regiment Cavallerie, thans op de dorpen om Alkmaer geinquartiert) waervan een derselven hadde een open wonde door een geschoote kogel in de kuint van zijn been, en na aldaer veele ongehoorde geweldnarijen te hebben aangericht, vandaar zijn gegaen na 't huijs van eenen Simon Ariensz. Nanne, staande aan de ordinaire Rrijwegh van Alkmaer na Egmond op den Hoeff in de jurisdictie der gemelte stad Alkmaer; dat dezelve de deur van 't gem. huijs hebben geforceert en opengebrooken, en veele onmenschelike wreedheeden, aen deselve, desselfs vrouw, kinderen en verder huijsgesin gepleeght, en alzoo de justitie vordert, dat dusdanige geweldenaers exemplaarlijk werden gestraft, soo beloovent die van den geregte der stad Alkmaer een premie van twee hondert caroli guldens aan diegeene die deselve persoonen komen te ontdekken, in zoo verre dat deselve in handen der justitie geraken, en van het faict werden overtuijgt, sullende des aenbrengers naam (des begerende) werden gesecreteert.

't Welk doende etc^a.

(was getekent)

L. Knuijse

Appoinctement
schepenen der stad Alkmaer.

Gesien ende geëxamineert hebbende de geannexeerde requeste ende geleth op het versoek daerbij gedaen, na alvorens te hebben gesien ende geëxamineert, de bewijsen daerbij overgelevert auctoriseeren en qualificeeren den suppliant omme bij courante te doen een advertentie, dog in manieren zoo volgt.

Alzoo op den 17^e december 1747 des 's avonds omtrent 6 uren, even buijten de Kennemerpoort der stad Alkmaer, ten huijsen van eenen Pieter Jansz. zijn gekomen vier persoonen, aanhebbende witte rokken met roode opslaegen, en voorsien met zijdgeweer en een van hun nog met een rottingh, en dus met de montering van sodanige ruijters, als althans tot Heijloo, Limmen, Den Hoeff, etc^a zijn geïnquartiert geworden, hebbende een van dezelve een open wonde door een geschoote kogel in de kuint, en aldaer, na het eijsschen van sterke drank, den voorn. Pieter Jansz. en desselfs huijsgesin met bloote pallassen verschrikkelijke bedreijginge hebben gedaen, en onder anderen een zig aldaer bevindend persoon ten huijse uijtgesleept, en met hun zijdgeweer wakker afgeslaegen, dat op dien selven avond tussen 6 en 7 uren vier persoonen gekleed in manieren voorsz. (welken zeer presumtivelyk zijn geweest dezelfde) zijn gekomen ten huijse van eenen Simon Ariensz. Nanne, in de Varnebroek onder de jurisdictie der stad Alkmaer voornoemt, en aldaer de deur geweldadig, door behulp van hun blood zijdgeweer hebbende opengebrooken, veele onmenschelike wreedheeden, aen den voorn. Sijmon Ariens Nanne, en verder huijsgesin met drijgementen en het slaen met hunne bloote pallassen, hebben gepleegt, zulks den een zig op

[folio 17v]

deze, en den ander op geene wijze met het uijterste gevaar, hebben getragt te salveeren, dog dat gemelte Sijmon Ariensz. Nanne in zijn vlugt door de voorn. persoonen wezende

agterhaeld, deerlijk, ter aarde leggende, door dezelve met de bloote pallassen is geslaegen, en een swaere wonde in den arm toegebracht, dat zij, na die mishandelinge, weder ten voorsz. huijse zijnde ingegaen, aldaer eenig voorhanden zijnde aardewerk en glaesen hebben aff en ingeslaegen, zijnde geobserveert dat een van hun, en wel de voornaemste in dit wanbedrijff, was zeer pokdaelig en swart van oogen, en alzoo de justitie daaraen ten uijterste gelegen legt, en vordert dat diergelijken feijten werden gestraft, zoo is 't dat die van den geregte der stad Alkmaer, aan diegeenen die de daeders, off een van dezelve weet aen te brengen, in zoo verre, dat in handen van de justitie geraeken, en van het faict werden overtuijgt belooven een præmie van 200 guldens, zullende des aenbrengers naam (des begeerende) werden gesecreteert. Actum in judicio den 27^e januarij 1748 (onder stond en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

18

Alzoo Christiaen Beversluijs, alias de plugh, zig niet en heeft ontsien omme van tijt tot tijt zeer veele straet en andere baldadigheeden binnen deze stad uijt te voeren, en ook selfs zijn eijgen huijsvrouw gants qualijk te mishandelen, zoodat daerover klagten zijnde ingekomen, dezelve al eens een dag 3 à 4 op water en droog brood in hegtenisse is gehouden, waerna dezelve op hoope van beterschap en goede gedaene beloften wederom is ontslaegen en op vrije voeten gestelt, edog, zoo en heeft dat geensints gehad zijne verwagtinge, veel min ook voldoeninge gevonden aen zijne voorsz. gedaene belofte, zulks hij volhardende is gebleeven in een gantsch ongeregelt levens gedragh, waerover andermael, door zijne buuren, als welke hij smadelijk hebbende geinjureert, seer swaere klagten zijn gedaen, en onder anderen ook, dat hij bovendien zig niet en heeft ontsien, omme te pronee-

ren, alsoff hij (selfs een getrouwt man zijnde) met een ander getrouwde vrouw ongeoorloofde conversatie zoude hebben gehouden, al het welke bevonden zijn te weesen zaeken, die, offschoon wel geen corporeele straffe meriteeren, egter niet ongecorrigeert kunnen werden gelaeten, weshalven haar Ed. Achtbaere de heeren schepenen der stad Alkmaer gehoord hebbende het mondelinge ver-

[folio 18v]

soek van den heer Lucas Knuijse hooft-officier dezer stad R.O. goedgevonden en verstaen hebben, zooals haar Ed. Aghtb. goedvinden en verstaen bij dezen, dat den voorn. Christiaen Beversluijs deze stad en jurisdictie van dien, voor den tijd van twee jaeren, zal werden ontsegt, sonder inmiddels daar weder binnen te mogen komen, op pæne van swaerder straffe, werdende den heer hooftofficier gequalificeert, omme het-selve ter executie te stellen, en wijders geauthoriseert, omme de meergemelte Christiaen, wanneer zig binnen de voorsz. tijd, mogt verstouten weder binnen de stad off jurisdictie van dien te komen, te apprehendeeren, en tegens dezelve ter dier zaeke zodanig te procedeeren, als vermeenen zal te behooren en is wijders goedgevonden dat deze zal werden geregistreert in het register der crimineele zaeken en correctien dezer stad.

Aldus gedaen en gepronuntieert in judicio den 7^e maart 1748.

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

19

Aan de Ed. Agtb. heeren
scheepenen der stad Alkmaer.

Geeft reverentelijk te kennen Lucas Knuijsen hooftofficier deser stad, hoe dat Lourens Boetjes en Cornelis Storm, beijde officianten deser

stad, en selfs gebeneficeert omme tot voorkominge van alle ongemakken als wagts deser stad andere te adsisteeren, sigh niet hebben ontsien omme op maandag den 3^e deser maand junij 1748 des savonts naar poortsluijten, zooals de persoonen van Hendrik Broekhuijsen, en zijn knegt Andries Dalgouw van het gasthuijs de Nieuwe Sloot oostwaarts op, in bedaerde gemoede naar hunne huijsinge alhier quamen te gaan, niet alleen gewelddigh te overvallen, en met veel verwoedheid te attaqueeren, maar selfs de laastgenoemde knegt Andries ... en deerlijk af te slaan, en daarna een vehemente sneede in sijn linkerwangh van sijn aangesigt toe te brengen, soodat die persoonen met veel moeijtens haar door de vlucht hebben moeten salveren, en alsoo de gemelte aggresseurs ontvlugten.

Dat Lourens Boettjes een korte tijd daarna van die hardiesse is geworden omme het geslooten huijs van de gemelte Hendrik Broekhuijsen te attacqueeren, de deur op de grond te loopen, en met eenig geweer, immers in verwoedheid, daar in te gaan, en onder bedreijginge naar de persoon van Hendrik Broekhuijsen te soeken, sekerlijk met dat oogmerk om verder denselve eenigh ongeluk toe te brengen; en dewijl den suppliant (onder reverentie) begrijpt dat diergelijken faicten publijcq, en corporeel behoorden te werden gestraft, soo heeft hij zig ampts-

[folio 19v]

halve verpligt gevonden de bijgaande bewijsen en informatien aan U Ed. Agtbarens over te leveren, en op grond van dien te versoeken apprehensie corporeel, mitsgaders qualificatie omme tegens deselve pede ligato te procederen.

‘t Welk doende etc^a.
(was getekent)
A. Bolten,
procureur.

(in margine stond)
Schepenen der stad Alkmaar, gesien
ende geëxamineert hebbende de neven-

staande requeste, ende geleth op het versoek
daarbij gedaan, en op de bewijsen en
informatien daarbij overgelegd, quali-
ficeeren den heer hooftofficier omme
de persoon van Lourens Boetjes te appre-
hendeeren, en tegens deselve pede-
ligato te procedeeren, mitsgaders
omme den persoon van Cornelis Storm,
voor dezen Ed. Achtb. geregte tegens don-
derdagh den 27^e junij dezes jaars 1748
des 's morgens ten 9 uuren in persoon
te dagvaarden, en tegens dezelve zodanig
te procedeeren, als in diergelijke zaeke
gebruikelijk is.

Actum in judicio den 15^e junij 1748.

(onder stond en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

20

Aan de Ed. Achtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer.

Geeft met schuldig respect te kennen Lucas
Knuijse hooftofficier dezer stad, dat den suppliant
ingevolge de qualificatie van U Ed. Achtbarens de
dato 15^e junij 1748, wel alle moeijten en devoir
hadde aengewent omme de persoon van
Lourens Kamp in de wandeling genaamt
Lourens Boetjes thans fugitieff wegens
begaene delicten te apprehendeeren, en magtigh
te werden, dog tevergeefs.

Weshalven den suppliant zig in deze keerd tot
U Ed. Agtbarens met ootmoedig versoek dat U Ed.
Agtbarens den suppliant bij dezen gelieven te
authoriseeren en qualificeeren van gesegde
Lourens Kamp bijgenaamt Boetjes uijt dien
hoofde bij edictale citatie te dagvaarden, omme
op aanstaande donderdag en veertien daegen
zijnde den 25^e julij 1748 des 's morgens de
clok 9 uuren præcijs te compareeren alhier
voor U Ed. Agtbarens, en aldaar te aanhooren
sodanige crimineele eijs en conclusie als den
suppliant R.O. tegens hem zal willen doen
en neemen.

't Welk doende etc^a.

(was getekent)

A. Bolten procureur 1748.

(in margine stond)

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaande requeste ende geleth op het versoek daarbij gedaan, autoriseeren en qualificeeren den heer suppliant omme Lourens Kamp in de wandeling genaemt Lourens Boetjes uijt hoofde bij dezen requeste gemelt, bij edictale citatie te dagvaarden tegens aenstaende donderdag en 14 daegen, zijnde den 25^e julij 1748 des smorgens de klokke 9 uren præcies voor ons schepenen voornoemt, omme te aenhooren sodanige crimineele eijsch en conclusie als den suppliant R.O. tegens hem zal willen doen en neemen. Actum in judicio den 9^e julij 1748. (onder stond en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris

Pieter Groen.

[folio 20v]

Crimineele sententie

van

Laurens Kamp, bijgenaemt

Boetjes.

Alzoo Lourens Kamp bijgenaemt Boetjes, laast gewoont hebbende alhier, dogh thans fugatieff, ingedaechde bij edicte, klokgeslag en affixie van biljetten, sig niet en heeft ont-sien, omme op maendagh den 3^e junij dezes jaars 1748 des avonds naer het poortsluijten, zooals de persoonen van Hendrik Broekhuijsen en zijn knegt Andries Dalgauw van het gasthuijs De Nieuwe Sloot oostwaerts op, in bedaarde gemoede naer hunne huijsinge alhier quamen te gaen, niet alleen geweldigh te overvallen, en met veel verwoedheijt te attacqueeren, maer selfs de laastgenoemde deerlijk aff te slaen, en daarna een vehemente sneede in zijn linkerwang toe te brengen, zoodat die persoonen met veel moeijtens haer door de vlugt hebben moeten salveeren, en alzoo hem, aggresseur, te ontvlugten. Dat hij, ingedaechde, een korte tijd daarna van die hardiesse is geworden, omme het geslooten huijs van de gemelde Hendrik Broekhuijsen te attacqueeren, de deur op de grond te loopen, en met eenig geweer, immers met verwoedheijt daar in te gaen, en onder bedreijginge naar den persoon van

Hendrik Broekhuijsen te zoeken, apparentelijk wel met dat oogmerk om verder denzelven eenig ongelijk aen te doen.

En nademael zulks zijn zaeken van openbaer geweld, volgens placæte van den lande aen den lijve straffbaer, en dat den ingedaechde naer het begaen van dien

21

zigh heeft geabsenteert, en alsnog is latiteerende.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaer, (gesien ende geëxamineert hebbende, 'tgunt bij ofte vanwege den heer hooftofficier tot verificatie van zijn intendith is overgelegd, en wijders geleth op al hetgunt in dezen te considereeren stond en moveeren mogten, doende regt uijt den naem ende vanwege haer Ed. Groot Mogh. de heeren Staeten van Holland ende Westvriesland, den ingedaechde bij edicte en defaillant, uijt cragte en voor 't proffijt van de gedecerneerde defaulten, versteeken van alle exceptien declinatoir, dilatoir en peremptoir, mitsgaders van alle defensien en weeren, die hij compareerende hadden moogen proponeeren en doen, bannen den ingedaechde en defaillant wijders ten eeuwigen daegen uijt Holland en West Vriesland sonder daarinne weder te mogen komen op pœne van swaerder straffe en condemneeren denselven in de costen en miesen van justitie, ter tauxatie en moderatie van dezen Ed. Achthb. geregte.

Actum en gepronuntieert op de rolle den 19^e december 1748 en ten selven daege ook na klokkegeslagh ten overstaan van den heer president schepen mr. Gerard Kloek gepubliceert van de puije des raadhuijses.

(onder stond en was getekent)
In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

Marge folio 20v

Deze crimineele sententie is op versoek van Trijntje Bulkens, huijsvrouw van Lourens Kamp, bij requeste aen heeren schepenen gedaen om redenen, opgeheeven en gestelt in zooverre buijten

effect dat de gemelte Lourens Kamp wederom binnen deze stad mag komen wonen en zijn handwerk als voor dese exerceeren. Actum in judicio den 2 maj 1754. In kennisse van mij, secretaris Pieter Groen. Vide het register van de requeste op folio.

[folio 21v]

Eerste examen van Cornelis Tuijnman, bijgenaamd Bart, geapprehendeert tot Amsterdam de 10de september 1749, alhier overgebracht den 15^e dito daaraanvolgende, en gehouden den 17 dito.

1°

Off des gedetineerdens naam niet is Cornelis Tuijnman off anders Kees Bart?

Zegt Cornelis Jansz. Tuijnman.

2.

Hoe oud hij, gedetineerde, is?

Zegt te gaan in zijn 16de jaar, zeggen in zijn sestiende jaar.

3°

Off de gedetineerde niet tot Alkmaar, en dus alhier is geboore.

Zegt ja.

4°

Off sijn vader niet word genaamt Jan Tuinman, anders in de wandeling Jan Bart, en zijn moeder Beletje Klok.

Zegt ja.

22

5.

Off hij, gedetineerde, op woensdag

den 27 augustus 1749 niet de
heijningh is overgeklimmen
van sekere twee gesusters, woonen-
de op de Koningsweg agter off
naast 't huijs van zijn ouders,
genaamt Aafje en Guurtje Ryp.

Zegt sulks tenselve dage
geweest te zijn, volgens zijn
beste onthoud.

6.
Off zijn ouders beyde op die tijd
niet thuis waren.

Zegt dat zijn moeder thuis
was, maar zijn vader niet.

7.
Wie hem, gedetineerde, heeft
geholpen in 't overklimmen
van de heijningh?

Zegt niemant.

8°
Off hij, gedetineerde, sulks te-
voore met zijn ouders niet
hadde overleght?

Zegt neen.

[folio 22v]

9.
Off die
toeleggh daarover niet
liep om de huijsinge van
gemelte susters te bezoeken
en die van 't hare te ont-
vreemden?

Zegt sulks zijn voorneemen
te zijn geweest.

10.

Off hij benevens zijne ouders
niet wel wiste dat die twee
gesusters eenigh geld goud en zilver
hadden? en wie hem off zijn
ouders sulks bekent hadde
gemaakt.

Zegt sulks van Guurtje Ryp selvs wel
gehoort te hebben, doch noijt
van desselvs vader of moeder.

11.
Off hij, gedetineerde, de voorsz.
hijning zijnde overgeklommen,
in dat begrip niet was, dat
hij in dat huijs sulks soude
vinden?

Zegt van ja.

12.
Hoe off hij sulks derffde onder-
neemen van over de hijning
te klimmen?

Zegt omdat hij wist geen van
bijde t' huis te zijn.

23

13.
Off hij sulks niet met angst
en vrees ondernam, bedught
zijnde, dat hij zoude gesien
worden?

Zegt daar geen gedagten
op gemaakt te hebben.

14.
Off hij niet had opgemerkt,
dat die twee voorsz. susters
op die tijd niet t' huijs waren?

Beantwoort articul 12.

15.

Off hij met overleg van zijn
ouders daarop niet had
gewaght?

Zegt neen.

16.

Zoo zijn ouders sulks op die
tijd niet hebben gesien, waar
dan zijn vader op die tyd
was?

Zegt naderhand gehoort te
hebben dat zijn vader dies tijd
op de Paardemarkt was
geweest.

17.

En waar zijn moeder?

Zegt in 't voorhuijs.

[folio 23v]

18.

Hoe hij over de heijningh
geklommen en op de plaats
van zijn buure gekoome zijnde,
sig gedroegh?

Zegt gegaan te zijn direct na
't vensterglas, sonder aan de
deur gevoelt te hebben off
die open was.

19.

Waar hij, gedetineerde, eerst ondernam
om in huis te koomen?

Zegt aan 't vensterglas.

20.

Off hij 't alles geslooten vinden-
de, niet resolveerden om
egter daar in te koomen?

Zegt dat vensterglas geslooten
vindende, egter resolveerden
daar in te koomen.

21.

Op welke wijze hij sulks
aanvong, en 't selve alhier in
't breede te verhalen?

Zegt eerstelyk een onderruijt
uytgenoomen te hebben, en als
toen 't haakje, waarmede
't venster vast was, opligte, en al-
soo 't venster opende, waardoor
hij in huijs is geklommen, en
van de vensterbank genoomen
te hebben een klijn mesje,
en daarmede na een kas

24

gegaan te zijn, om met 't
gemelde mesje de gesegde
kas te openen, doch sulks
daarmede niet te kunnen
doen, als toen na een klijn
kasje gegaan te zijn en al-
daar een grooter mes uytge-
noomen te hebben, waarmede
hij de kas heeft geopend, en
daaruijt genoomen bij gissin-
ge omtrend negentig gulden
aan veelderlij soort van geld,
drie gouwe ringen, een dito
haarnaald, een silver hoofd-
ijser, een dito beugel, een
dito snuijfdoojsje, een dito
gesp.

Verklarende ik, ondergesz., de bovenstaande interroga-
torien na waarhijd te hebben beantwoord op den 17 september
1749. (was geteekent)

Cornelis Jansz. Tuinman.

(lager stond)

De gemelde Cornelis Jansz. Tuinman, de

[folio 24v]

de bovenstaande artikelen beantwoord hebbende, en deselve distinktelyk zijnde voorgeleesen, heeft daarbij gepersisteert. Actum in judicio der stad Alkmaar den 17 september 1749.

(onder stond en was geteekent)
In kennisse van mij, secretaris
G.V.M. Stuurmansz.

Tweede examen van
Cornelis Tuijnman, tegenwoordig gedetineerde, op den stadhuijse binnen Alkmaar, den 19 september 1749.

1.
Of hij, gedetineerde, behalven de bekende negentig guldens, de drie goude ringen, en hairnaald, mitsgaders 't zilvere hoofdyzer, beugel en snuijfdoo's, ook iets meerder uijt die kas, of 't huijs van Guurtje en Aafje Rijn heeft genoomen.

Zegt niets daar meerder uytgenoomen te hebben.

25

2^{de}
Zoo ja? Waarin 'tzelve bestond.

Is beantwoord.

3.
Wat hij, gedetineerde, aldaar verder heeft verrigt?

Zegt niets.

4.
Op hoedanige wijze hij, gedetineerde, wederom van 't erv van voorge-melde susters is afgekoomen? en wie hem daarin geholpen heeft?

Zegt dat hij is agter uijt-
gegaan, nadat hij de plank
had laeten vallen, en dat
hem niemand geholpen heeft.

5.

Als hij, gedetineerde, van 'tzelve erf
was teruggekoomen, waar
ter plaatse hij toen gegaan is,
en waar hij deze ontvreemde
goederen gebragt heeft.

Zegt na zijn huijs gegaan te
zijn, en de goederen boven gebragt
en in een test geborgen te
hebben, en den volgende dag
beneden onder een bedsteede,
die te hebben verplaat.

6.

Als hij, gedetineerde, thuijs was gekoomen
met deze goederen, off hij toen van
al 'tzelve niets verhaalt heeft
aan zijn vader of moeder.

Zegt neen.

[folio 25v]

7.

Of hij, gedetineerde, door zijn vader of
moeder niet gevraagd is na
deze ontvreemde goederen?

Zegt dat zijn vader hem daer-
na wel heeft gevraegt, maer
dat hij 't niet voor s'anderendaags
heeft derven zeggen.

8.

Wat hij, gedetineerde, met deze
voornoemde goederen heeft
verrigt?

Zegt, die geborgen te hebben,
zoals hiervooren sub articul 5
is beantwoord.

9.

Of hij, gedetineerde, met 't geld, 'tgund
hij aldaar uit 't huys had
genoomen niet eenige goederen
uijt de bank van leening of
lombaard heeft gelost?

Zegt ja.

10.

Welke deze goederen waren?

Zegt een broek en een zilver
slotje.

11.

Aan wien dezelve toebehoorden,
en of er geen goederen van zijn ouders
onder waren?

Zegt dat die zijn vader toebehoorden.

26

12.

Wanneer hij, gedetineerde, de voorsz.
goederen heeft gelost?

Zegt eenige weijnige dagen
daarna.

13.

Hoeveel geld hij, gedetineerde, voor
dezelve heeft gegeven tot
aflossingh?

Zegt twee gulden en tien
stuijvers en dan nog daaren-
boven een duijt off zes voor 't
verstaan geld.

14.

Op welke tijd dese geloste
goederen in den bank van

leeningh zijn gebragt?

Zegt de nette tijd niet te weten.

15.

Waar ter plaatse hij, gedetineerde, deze geloste goederen heeft gebragt?

Zegt ten huijse van zijn vader.

16.

Of hij, gedetineerde, in 't voorledene jaar tussen Bergen en Rampenbos bij zekere boer, alwaar de jongens die braam zoeken, veeltijds zoet huij komen drinken, ook niet eenige rijzen is geweest.

Antwoord ja.

[folio 26v]

17

Of hij, gedetineerde, in 'tzelve jaar in 't gemelde huijs geen zakneusdoek van iemand ontvreemt heeft?

Antwoord ja.

18.

Op hoedanige wijze hij deze weg-neming verrigt heeft?

Zegt onder de stoel vandaan daar hij op had geseeten.

19

Of zijn gedetineerdens vader Jan Tuijnman in dit jaar niet voor Assuerus van Laar wonende in 't Paijglop heeft gewerkt aan desselvs huijs op de Laat naast Koning de Gorter, bewoont werdende door de wedue van

Dirk de Leeuw?

Antwoord ja.

20.

Of hij, gedetineerde, toentertijd niet met en beneffens zijn gemelde vader aan, of in dat hujs op de Laat heeft gewerkt?

Antwoord ja.

27

21.

Of hij, gedetineerde, aldaar niet als opperman in dienst is geweest.

Zegt als jonge.

22.

Of hij aldaar onder voorwendele van werken niet eenige goederen uijt 't hujs, kast of kist van de vrouw aldaar wonende heeft weggehaalt?

Antwoord ja.

23.

Op hoedanige wijze hij de goederen aldaar heeft weten na zig te nemen.

Zegt dat hij een kas opende met een sleutel, die daar in stak, dog dat toen zijn vader al van daar was heen, en na 't hujs van Verlaen gegaan.

24.

Welke goederen hij, gedetineerde, van die vrouw heeft gevonden en met zig genoomen?

Zegt twee stukjes goud, en eenige

zilvere vreemde potstukjes.

25.

Of hij aldaar niet omtrent tien gulden aan zilvere stukjes, en eenige goude stukjes heeft gevonden?

Is beandwoord.

[folio 27v]

26.

Van hoedanige munt 'tzelve geld was?

Zegt van vreemde munt.

27.

Of hij, gedetineerde, de zilvere stukjes onder anderen niet van zoodanige munt bevonden heeft te zijn, als 'tgeen hem voor tegenswoordig vertoont is.

Zegt dat niet bepaaldelyk te kunnen zeggen.

28.

Of er wel eenig ander geld bij is geweest, 'tgund hij wist, van wat soort, waardij, of munt 'tzelve was?

Zegt dat er geen geld onder was, daer hij de munt van kende, als alleen van twee scheepies schellingen.

29.

Of hij, gedetineerde, het voornoemde zilver en goud, zooals hij 't uijt de kas heeft gehaalt, naderhand niet aan zijn vader of moeder vertoont heeft.

Antwoord ja, en dat hij aan haar zijde, dat hij 't hadde

gevonden, dog alleen daar
maer van vertoonende een
of twee stukjes zilvergeld.

28

30.

Zoo ja, of hij, gedetineerde, dan aan
haar niet geopenbaart heeft,
op wat wijze hij al 'tzelve
magtig geworden was.

Is met 't voorgaande articul beantwoord.

31.

Of hij van dit geld naderhand
geen ses gulden aan zijn
moeder of vader heeft gegeeve?

Zegt neen.

32.

Hoe hem, gedetineerde, de waardij van
't bewuste goud en zilver is
bekent geworden.

Zegt de twee stukjes goud te
hebben verwisseld, 't eene om
vijff, en 't ander om drie gulden
en de zilvere stukjes aan deze en
geene personen te hebben
verkocht.

33.

Of hij al 't goud en zilver, 't
welk hij bij die vrouw ontvreemd
heeft, verwisselt heeft? Zoo neen?
waar hij dan 't onverwisselde
gebragt heeft.

Is beantwoord.

[folio 28v]

Nog heeft den gedetineerde geconfes-
seert.

Dat hij verscheijde reijse, van

de zoon van Jan Mager loot-
gieter binne deze stad, eenig
loot, dan eens ter swaarte
van 10,15 à 16 en dan eens tot
minder ponden, dat hij zijn
vader had ontnoomen, heeft
ontfangen, en dat voor hem
om de helfte van 't geld,
dan eens bij Hoogeboom
op de Breestraat, en dan
eens bij Barend van Kerken
rijglijfmaker op 't Lutticq
Oudorp voor een stuijver 't
pont verkogt.

Dat hij een reijs of tweemaal
met zijn vader, en Jan Gerritsz.
van Oudorp, aan 't huijs van
Jan Ursem, genaamt 't Aapie

[in marge:]Bij 't voorlezen van deze neven-
staande confessie aan de
gedetineerde, heeft dezelve verklaart,
dat 't loot, dat bij Barend
van Kerken is verkogt zulks
niet door hem, maar door de
zoon van Jan Mager, genaamt
Gerrit, zelve is gedaan.

29

staande alhier agter, off bij de
groote kerk en bewoond wer-
dende bij Jan Lipperheijden,
werkende door zijn vader en
den voorn. Jan Gerritsz., telkens
een pond of 5 lood, genomen
van den luyffel aan hem is
gegeeven, 't welk dan door
hem, gedetineerde, is ineen geslagen,
en verkogt geworden, en voor
't geld daarvan gekoomen,
genever door haar lieden gekogt.

Aldus bij mij na waarheijt beantwoord, en
geconfesseert op den 19 september 1749.

(was geteekent)

Cornelis Janse Tuijnman.

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaande vraagarticulen met zijne daar

op gegeevene responsiven, en nadere confessie duidelyk zijnde voorgeleesen, heeft verklaart daar bij te persisteeren, zonder te begeeren dat daar bij iets zal werden toe off afgedaan. Actum in judicio den 19 september 1749.

(onder stond en was geteekent)

In kennisse van mij, secretaris Pieter Groen.

[folio 29 v]

Crimineele sententie
tegens Cornelis Jansz. Tuijn-
man gebooren en woonag-
tigh binnen Alkmaar.

Alzoo Cornelis Jansz. Tuijnman, geboore en woonagtigh binnen Alkmaar, oud tusschen de 15 en 16 jaeren, althans gedetineerde, agterlaetende alle eere en vreeze Gods, mitsgaders 't ontzagh voor de justitie, zig niet en heeft ontsien, om al in den voorledene jaere 1748 ten sekere huijsen tussen Bergen en Rampenbosch te steelen eene zakneusdoek, en voortgaende met zijne dieverijen in de maand van april ofte maij dezès jaers 1749 ten tijde, als hij, gedetineerde, met zijn vader Jan Tuijnman werkte ten huijse van de wedue van Dirk de Leeuw op de Laat alhier, onder voorwendsel van te werken, aldaar in de kamer een kas met de daarin zijnde sleutel te openen, en daaruyt en met zig te neemen twee stukjes goud, twee scheepies schellingetjes, en nog eenige

30

stukjes vreemd zilvergeld.

Dat hij, gedetineerde, wijders verscheijde rijze eenig loot, ter swaerte, dan eens van 10, 15, 16 en dan eens tot minder ponden, door anderen gestoolen, heeft ontfanghen, en voor dezelve om de helfte van 't daar van provenieerende geld, verkogt gehad.

Dat hij, gedetineerde, daarenboven ook meer dan eens pond 4 à 5 lood, dat door zijn vader en eene Jan Gerritsz. van Oudorp van de luijfel van zeker huijs, staande alhier bij de Groote Kerk en genaamt 't Aapje,

ten tijden als zij daaraan waeren werkenden,
was genoomen, heeft in eengeslagen, en
naderhand verkogt.

Dat hij, gedetineerde, van kwaad tot erger
voortgaande, en zijne geest tot steelen
den rijmen teugel geevende, eijndelijk nog
in dit jaar 1749 op den 27^e augustus
jongstleeden de heijning is overgeklommen bij
twee susters met naamen Guurtje en
Aafie Ryp wonende op de Konings Wegh,

[folio 30v]

naest 't huijs van des gedetineerdens ouders,
dat hij, aldaar op 't erff zijnde, direct na
't vensterglas is gegaan, een onderruijt
heeft uytgenoomen, vervolgens 't haekje,
waarmede 't venster was gesloten, opgelicht,
't venster geopend, en alzoo 't voornoemde
huijs is ingeklommen, dat hij vervolgens, van de
vensterbank aldaar een klijn mesje genoomen
hebbende met 'tselve eerst getraght heeft,
zekere kas, aldaar staande, te openen, dog
zulks daarmede niet kunnende verrigten,
aanstonds uijt een kleijn kasje een grooter
mes heeft gehaalt, met 'tselve de gemelte
kas opgemaekt, en daar uijt gehaalt en
met zig genomen na gissinge omtrent
negentig guldens aan verscheijden soorten
van geld, wijders nog drie gouden ringen,
een goude hairnaald, een zilver hooftijzer,
een dito beugel, een dito snuijfdoojsje, en
nog een zilvere gesp.

31

Alle welke zaaken in zig bevatten verscheijden
verscheijde herhaelde, en daer onder gequalifi-
ceerden diverijen, die in een land en stad
daar justitie geoeffend werd niet tolerabel,
maar anderen ten exempel en afschrik,
volgens de placaaen van den landen, aan
de lijve zijn strafbaar.

Zoo is 't: dat schepenen der stad Alkmaar
gesien ende geëxamineert hebbende, den
crimineele eijsch en conclusie bij den heer
hooftofficier Lucas Knuijse amptshalve

op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genomen, mitsgaders geleth op de confessien van den gedettineerde, buyten pijn en banden van ijzer gedaan, alsmede op de jonkheyt zijner jaeren, en wijders op al 'tgunt verder in deze te considereeren stond en moveeren mogte, doende regt uijt de naam ende van wegens haar Ed. Groot Moghende de heeren Staeten van Holland en de Westvriesland condemneeren den gedetineerde

[folio 31v]

omme gebraght te werden ter plaetse daar men alhier gewoon is publijcque crimineeel justitie te doen, en aldaar door den scherp-regter met roeden strengelijk te werden gegeeselt, confineeren denselve voorts in den tugthuijse alhier voor den tijd van ses jaeren, om aldaar met zijne handenarbeijt de kost te winnen, en na expiratie van dien, bannen hem uijt de landen van Holland en Westvriesland voor den tijd van sestien jaeren, sonder inmiddels daar weder in te mogen koomen op poene van swaarder straffen, en condemneeren den gedetineerde in de kosten en miesen van de justitie, ontzeggende wijders den heer hoofdofficier zijnen verdere eijsch ende conclusie op en jegens den gedetineerde gedaan ende genomen, denselve daar van absolveerende bij deze.

Aldus gedaan en gepronuntieert in de vierschaar dezer stad op den 4 october 1749.

(onder stond en was geteekent.)

In kennisse van mij, secretaris

Pieter Groen

32

Aan de Ed. Agtb. heeren
scheepenen der stad Alkmaar.

Geeft met respect te kennen doctor Geldolph Stuijling de Lange praesident scheepen deser stad, als vermits de indispositie van den hoofdofficier ter deser plaatse, derselver ampt aen waerneemende, en dus alsoo R.O.; dat hem suppliant ter oore zijnde gekoome 't vermissen van twee kopere armlakkers uyt de

publijcque kerke alhier, als te weeten de eerste op zondagh den i^e maart 1750, uijt de Groote Kerk, en de laaste hede 8 dagen uijt de capelle en diensvolgende, dat deselve daaruijt waren gestoolen, hij suppliant amptshalve alle devoir heeft aangewend, om de daders van dien te ontdekken, 't geen hem suppliant dan ook in sooverre is gelukt, dat hij bij de geelgieter Gerrit Goutier in de Houtilstraat alhier heeft bevonden, dat door de persoon van Bartholomeus Bosman, in de wandeling genaamt bosje, op sondagh den 1 en dinghsdag de 3 maart 1750 des savonts na 't eijndige van den godsdienst zijn verkogt geworden, sodanige kopere armblakers, als uijt de gezegde kerke zijn gerooft geworden, sooals den suppliant vertrouwt, dat uijt de geannexeerde attestatie genoegsaam probabil aan U. Ed. Agtbarens sal consteren.

En gemerkt die persoon van Bartholomeus Bosman bygenaamt bosje notoir moet gehouden werden voor de dader van die kerkelijke diefstalle, off teminste als heelder van de originele auteur, en ook dan is dat cas altoos strafbaar, soo versoekt den suppliant U. Ed. Agtbarens appointement om dezelve te apprehendeeren, en qualificatie om tegens denselve persoon van Batholomeus Bosman pede ligato te procederen.

't Welk doende etc^a.
(was geteekent)
Adr. Bolten
Procureur

(In margine stond)
Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert.

[folio 32v]

hebbende de nevenstaende requeste, alsmede de attestatie daarbij overgelegd, ende wijders geleth op 't verzoek in deze gedaan autoriseeren en qualificeeren den heer praesident scheepen in zijn geadscribeerde qualiteit en dus R.O. omme den persoon van Bartholomeus Bosman te apprehendeeren en ter zaake bij deze requeste vervat, tegens dezelve pede ligato te procederen.

(onder stond en was geteekent)
Actum in judicio den 10 maart 1750. Pieter Groen.

Geapprehendeert den
12 maart 1750.

Eerste examen gedaan maken en den
Wel Ed. Agtb. geregte der stad Alkmaar
overgelevert bij offte vanwegen docter
Geldolph Stuijlingh de Lange praesident

scheepen deser stadt, als vermits de indispositie van de heer Lucas Knuijse, hoofdofficier der voorn. stad R.O., 'tselve denuntieert aan waarneemende omme daar op gehoort te werden de persoon van Cornelis Adriaansz. Schoenmaker tegenswoordigh gedetineerde binnen Alkmaar den 14e maart 1750.

1.
Off des gedetineerdens naam is Cornelis Adriaansz. Schoenmaker ?

Antwoord ja.

2.
Waar hij, gedetineerde, geboore is ?

Zegt tot Boekel.

33

3.
Hoe oud hij, gedetineerde, is?

Meent oud te zijn agt à negen en vyftigh jaeren.

4.
Waar hij, gedetineerde, woonachtig is geweest?

Antwoord.
De meesten tijd tot Boekel en nu met aenstaende majj drie jaeren op 't Zeglis.

5.
Hoe lange hij, gedetineerde, aldaar wel gewoont heeft?

Is met 't laast voorgaande articul beantwoord.

6.
Off hij, gedetineerde, voor eenige tijd s'morgens niet gints en weder heeft gewaart en gelooopen door de Zout Steeg alhier?

Zegt neen.
Zegt nader dat hij aldaer met
swavelstokken heeft te koop gegaen.

7.
Off hij, gedetineerde, aldaar ter voorn. tijd in
de uyt draaghwinkel van Lijsbeth
Dirkse voor de deur off op de venster-
bank geen broek heeft gesien?

Zegt neen maar dat er een broek
op de straet voor haer deur lag, en dat
hij die heeft opgenomen, en daarna
deselve aen de vrouw in die uijt draegers-
winkel wanneer zij zijde dat 't haere
was, heeft wedergegeeven.

8.
Off hij, gedetineerde, deselve broek toenmaals
niet met zigh heeft genoomen en met
deselve heen heeft gegaan?

Is beantwoord.

9.
Off hij, gedetineerde, in den jaere 1729 niet
alhier publycq is gegeeselt geworden
en voor de tijd van vijftien jaren is
uytgebanne geworde?

Antwoord ja.

[folio 33v]

10.
Waar hij, gedetineerde, gedurende dien tijd
van vyfftien jaren zig buijten Holland,
Zeeland end Westvriesland heeft opgehouden
en alsoo zijn bannissement naargekomen.

Zegt, dat hij na zijn bannissement
ruijm een half jaer zig heeft opgehouden
op 't eijland Wieringen en daarna zig
weder met er woon begeeven na Boekel.

De gedetineerde, de vorenstaende vraegarticulen met zijne daarop gegeven responsiven duidelijk zijnde voorgeleesen, heeft verklaert daerbij te persisteeren, zonder te begeeren, dat daerbij eenige zaeken zoude werden toegevoegd off afgedaan, en vervolgens deze met een merk ondertekent in judicio den 14 maert 1750. (onder stond)

Dit merk is + door de gedetineerde zelve gesteld, in presentie van ons ondergesz. scheepenen der stad Alkmaar.

(was getekent)

G.M. du Tour W. Jan le Chastelain
Zacheus Stoesak

(lager stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was getekent)

Pieter Groen.

34

Twede examen van Cornelis
Adriaensz. Schoenmaker
gedetineerde binne Alkmaar
en gehouden den 17 maart 1750.

1°

Off hem, gevangene, niet bekend is, dat in de voorgaande sententie, welke in den jare 1729 tegens hem alhier is uijtgevoert word gemeld, dat hij gevangene altoos heeft gesezt een los, ongebonden en ergerlijk leeven?

Zegt daer geen geheugen van te hebben.

2°

Off hij na die tijd, dat leven heeft gebetert en zijn brood met sijn handen heeft gewonnen?

Zegt daartoe zijn best gedaen te hebben.

3°

Waarmede hij, gevangene, sijn kost heeft verdient bij wie hij doordeels gearbeijd heeft.

Zegt zijn kost gewonnen te hebben
met in't land te werken, spitten, en
graven van slootwerken, etc^a. en dan bij
den een en dan bij den anderen gearbeijd
te hebben.

4°

Off hij, gevangene, de reede ook weet,
waerom de buuren tot Boekel, als
er iets gestoolen was, hem voor de dief
hebben gehouden?

Zegt die reden niet te weten.

[folio 34v]

5.

Off hij, gevangene, wel weet, dat hij
over 't steelen van een ijsere pot
ruijm 6 jaren te voore voordat hij
alhier is geschavotteert geworden,
voor eenige dagen te water en te
brood heeft moeten zitten?

Zegt dat niet te weeten.

6.

Off gevangene niet moet bekenne,
dat hij niettegenstaande de voorsz.
straffen aen hem geappliceert, egter
't ontvremden van andermans
goederen niet laten kan?

Zegt dat wel te laeten.

7.

Off hij, gevangene, ook niet seer wel
weet, dat alschoon hij in voorgaande
tijden door wettige getuijgenis van
mensen is overtuijgt geworden, hij
egter altoos zijn gepleegde dieverij
heeft ontkent.

Zegt noijt gestoolen te hebben.

8.

Off hij, gedetineerde, de dieverije bij hem in dese gepleeght, wel sal willen gelooven, dat hem sal kunnen bewesen werden.

Zegt dat niet te kunnen gelooven.

35

9.

Als hij, gedetineerde, door drie neutrale menschen, die in de Sout Steegh woonen, en voor haar oogen hebben gesien, dat hij de bewuste broek van 't venster heeft gestoolen wierd overtuight, off hij dan noch wel soude willen bekennen?

Zegt dat hij daervan niet zal werden overtuight.

10.

Hoe verre hij, gedetineerde, met die gestoole broek wel is geloopt, eer dat hij daarmee agterhaalt is geworden?

Zegt niet verder dan een stap 3 à 4.

11°

Waarom hij, gevangenen, die broek doen hij hem vond leggen (naar zijn zeggen) voor de deur, niet ilico aan den eijgenaar weder gaff, als wel wetende, dat die hem gevangene niet toebehoorde?

Zegt dat niet te weten.

12°

Off hij, gevangene, ook niet beschuldigd word en in verdenking is van 't steelen van schapen?

Antwoord neen.

13.

Off in 't tegendeel sulks ontkennende niet wel van andere weet, dat die zig daarmee ophouden, en wie de personen

zijn die buyten hem gevangene daerover beticht worden?

Zegt de soodanige niet te kennen off te weten.

[folio 35v]

14.
Off hij bij naght, off ontijden niet wel desen en gene van soodanige dieven heeft ontmoet?

Antwoord neen.

15
Off hij, gevangene, noijt gesien heeft, dat die knapen dan eenigh buijt bij sig hadden.

Is beantwoord.

16
Waar de gestoolene goederen alhier in de stad werden verkogt.

Zegt dat niet te weten.

De gedetineerde de voorenstaande vraagarticulen en met zijne daerop gegeven responsiven duijdelijk zijnde vorgeleesen heeft verklaert daarbij te persisteren, zonder te begeeren, dat daarbij eenige zaeken zouden werden toegevoegt off afgedaen, en vervolgens deze met zijne merk ondertekent, in judicio der stad Alkmaar den 17 maart 1750.

(onder stond)

Dat dit merk + door de gedetineerde selve gesteld is, ver-
klaare wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar.

(was getekent)

H.A. Daeij G.M. du Tour

(lager stond)

In kennisse van mij secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen.

36

Derde examen van Cornelis

Adriaansz. Schoenmaker gedetineerde
binnen Alkmaar, en gehouden den
24 maart 1750.

1°

Den gevangene met alle nadruk aff te
vragen, off hij niet om die reedenen, en met
opset in de Sout Steegh alhier, wanneer
hij aldaar de bewuste broek quam te
steelen, gints en herwaarts heeft geloopt,
opdat hij die broek off iets anders
soude steelen, en op dese vraegh direct
ja off neen te antwoorden?

Antwoord neen.

2°

Off hij niet bemerkte, dat de buure over
de deur van 't huijs van de uijtdraagster
daar 't oogh op hadden?

Antwoord neen.

3^{io}

Off hij daarom sijn slagh niet waarnam
met sijn agter een wagen, die aen quam
rijden te voegen, en toentertijd zigh
daervan heeft bediend?

Antwoord neen.

4°

Off hij, gevangene, niet blijft volharden,
en naar waarheid vrijwilligh bekent
't geene hij voorledene saturday heeft
beleden, dat hij de bewuste broek gestoole
heeft, en die zoude behoude hebben voor
hem, zoo hij niet was betrapt geworden?

Antwoord ja.

De gedetineerde de voorenstaende vraegarticulen

[folio 36v]

met zijne daerop gegeven responsiven duijdelijk zijnde voor-
geleesen heeft verklaert daerbij te persisteeren, zonder te

begeeren, dat daerbij eenige zaeken zouden werden toegevoegt off affgedaan en vervolgens deze met zijn merk ondertekent in judicio der stad Alkmaar den 24 maart 1750.

(onder stond)

Dat dit merk + is gestelt door den gedetineerde, verklaaren wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar.

(en was getekent)

G.M. du Tour W.J. le Chastelain

(lager stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen.

37

Crimineele sententie

tegens

Cornelis Adriaensz. Schoenmaeker

geboore te Boekel, dog laest gewoont hebbende

op 't Zeglis buijte deze stads Boompoort,

althans gedetineerde.

Alzoo Cornelis Adriaensz. Schoenmaeker, oud tussen de aght en negenenvyftigh jaeren, geboore te Boekel, dog laest gewoont hebbende op 't Zeglis buijte deze Stads Boompoort, althans gedetineerde, zig niet en heeft ontsien, niettegenstaende hij, gedetineerde, voor de eerste mael over velen jaeren, ter oorzaeke van zijn luij, leedigh en ongebonden leeven, mitsgaders over 't steelen van een ijzere pot alhier in gevangenisse heeft geseeten en daarover is gecondemneert geworden om eenige daegen te waeter en te brood opgeslooten te blijven, en daer na de stad en jurisdictie van dien te verlaeten, en zig met zijne bijwooning van hier te begeeven, en andermael zoo over dieverijen als anderen slegte zaeken en quade beschuldigingen, die hij heeft ondernomen anderen eerlijken luijden aan te wrijven, is geapprehendeert geworden en volgens

[folio 37v]

sententie van de Edele Achtbaere heeren scheepenen deser stad in dato 16 julij 1729 gecondemneert van ter dier saeke publijcq te werden gegeesselt, en voor den tijd van vijftien jaeren uijt den

landen van Holland en Westvriesland gebannen gelijk hij die straffe ook heeft ondergaen, dog hebbende, dat bannissement in voorige daegen gevilipendeert, als nu werderom opnieuw (alle eere en vrees Gods, mitsgaders 't ontzagh voor de justitie terzijde stellende) met opzet en voorbedaghtelijk voor de derde maal tot die diverije over te gaen, dat hij (ingevolge zijn bekentenis, buyten pijn en banden van ijzer gedaan) over eenige weeken van het venster van sekere uijtdraegster in de Zoutsteeg alhier heeft gestolen een broek.

En dewijl de voorsz. gereïtereerde diefstal, voor de derde mael begaen, allesints oplevert des gevangens diefagtigen aart, en volgens de placæten van den lande andere ten exempel en afschrik, ten hoogste strafbaar is.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaar,

38

gezien en geëxamineert hebbende den crimimineele eijsch en conclusie bij den heer doctor Geldolph Stuijling de Lange president schepen deser stad, als vermits de indispositie van den heer Lucas Knuijse hooftofficier der voorn. stad R.O. 'tselve ampt aen waerneemende, op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genoomen, ende wijders geleth op al 'tgunt in deze te considereeren stond en moveeren mogten, doende regt uijt de naam ende vanwegens haer Edele Groot Moghende de heeren Staeten van Holland en Westvriesland condemneeren den gedetineerde, omme gebraght te werden ter plaetse, daar men alhier gewoon is publicque crimineele justitie te doen, en aldaar door den scherpregher met roeden strengelijk te werden gegeesselt, bannen denselven voorts uijt den landen van Holland en Westvriesland zijn leven lang gedurende, zonder ooit daer weder binnen te mogen komen, op poene van swaerder straffen, en condemneeren den gedetineerde in de kosten en misen van justitie, ontzeggen

[folio 38v]

wijders den heer eijsscher R.O. voornoemt zijnen verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genoomen, denselve daarvan absolveerende bij deze.
Aldus gedaen den 7 april 1750 en gepronuntieert

in de vierschaar dezer stad den 18 daeraen
volgende.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen

39

Den 8ste april 1750 is Jacob Sluijs (op
gisteren geapprehendeert) in judicio
gehoort en geëxamineert, en heeft
geconfesseert.

1°

Dat zijn naam is Jacob Sluijs.

2°

Dat hij oud is tussen de vier- en vijffendertigh jaeren,
geboore tot Bergen, en althans woonaghtig op 't Zuijdende
van Koedijk.

3°

Dat zijn kostwinning bestaet in zoo wat koopmanschap te
drijven met paerden en honden, etc^a.

4°

Dat hij gepasseerde zondag s'morgens van Koedijk is
gegaen, en alhier in de stad gekoomen.

5°

Dat hij zondagavond eerst is geweest in De Cameel en
naderhand in de herberg De Granaet Appel en daarna
weder in De Cameel gekomen te zijn.

6°

Dat hij diestijds in geselschap is geweest met Piet Vos
alias Piet Suur, Fredrik de Schoenmaeker in 't Vijvertje,
Dirk Klaver en Willem van den Bosch in 't Nieuwland,
en meer andere menschen ...

[folio 39v]

7°

Dat Fredrik de Schoenmaeker kwestie off rusie hebbende
met Jan van Amerongen, hij, gedetineerde, op versoek
van de vrouw van Fredrik de Schoenmaker is tussenbeijde
gekomen, en Jan van Amerongen een slagh gegeven,
zonder dat hij oojt met Van Amerongen eenige rusie

heeft gehad en zulks door hem goedsmoeds is gedaan, en dat inmiddels Piet Suur met eenen Claas Mooij voor deur gegaen zijnde gemelte Piet Suur de voorn. Claas Mooij heeft geslaegen, dat tegens de steenen is gevallen, zulks dat hij vehement begon te bloeden.

8°

Dat Claas Mooij en Piet Suur weder in huijs gekoomen zijnde, en malkander scheldende, Piet Suur hem Mooij weder een slag heeft gegeven.

9°

Dat hij, gedetineerde, die historie ten voorsz. huise geeïndigt zijnde van daer is gegaen na 't huijs van Jan Kort op den Dijk, en aldaar weder een soopie off twee heeft genoomen, zijnde van daer gegaen na Jan de Graaff naast 't Rad van Avontuuren, waer dat zig bevond een man van Petten, genaemt vader Hen, die hem aldaar heeft geschonken een fles wijn.

10°

Dat hij daarna weder is gekoomen in De Cameel, en na een wijl vertoevens in de Kapelsteeg bij eene Jan Pasop.

40

11°

Dat hij maandagavond tussen elf en twaalf ure met Fredrik de Schoenmaker komende op de Nieuwe Sloot, voor 't huijs van Jan Heere, niet en weet, dat hem daer de wagts zijn tegengekomen.

12°

Dat hij in de nanagt uijt De Granaat Appel komende weder na De Cameel is gegaen, en aldaar een wijinig heeft uijtgeslapen.

13°

Dat hij weder opkomende, eerst is gegaen na Jan de Graef, aldaer voor een stuijver tabak gekogt, en een pijp off twee heeft gerookt, van daer naar Jan Kort, en toen weder na de Kapel Steegh bij Jan Pasop, waer vandaen hij door de wagts is gehaelt geworden.

Den gedetineerde de voorenstaande zijne confessie duidlijk zijnde voorgelesen, heeft dezelve verklaert daerbij te persisteren, en niet te begeeren, dat daerbij eenige zaeken zullen werden toegevoegd off afgedaen, en vervolgens deze met zijn naam ondertekent in judicio der stad Alkmaar den 8ste april, 1750.

(onder stond en was geteekent)
Jacob Sluijs
(lager stond en was geteekent)
In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

[folio 40v]

Twede examen van Jacob Sluijs
gedetineerde binnen Alkmaar, gehoude
en gedaan den 10 april 1750.

1°
Waar ter plaatse hij 't aldereerst bij 't
geselschap van Piet Vos, alias Piet
Suur en Fredrik de Schoenmaker op
voorledene sondaghavond alhier is
geraakt?

Zegt bij Jurrie in De Cameel.

2°
Off de vrouw van Fredrik de Schoen-
maker, van 't begin aff mede in dat
geselschap is geweest?

Zegt ja.

3°
Off Jan van Amerongen en Claas Moij
wanneer zij op maendagh laastleden
in De Cameel quamen wel verder dan
in 't voorhuijs van dat huijs zijn geweest.

Zegt ja en dat zij in de keuken zijn
geweest.

4°
Off hij, gevangene, die twee laastgenoemde
persoonen niet wel was kennende.

Zegt, dat hij se van aensien wel kende.

5°
Off die gezegde en laaste twee menschen
wel imand overlast off moeijmens hebben

aangedaan?

Zegt dat Van Amerongen eenigen woorden kreeg met Fredrik de Schoenmaker, ter zaeke hij laeste van de eerste eenige tijd tevoren slaegen had gekreegen en dat Claas Mooij eenige rusie kreeg met Piet Suur.

41

6°

Off Fredrik de Schoenmaker aan hem, gevangene, niet heeft verhaalt, dat hij op Jan van Amerongen een wrok off haat had, en hem soude zien te betrekken?

Antwoord neen.

7°

Off hij niet wel weet, dat de gezegde Fredrik de Schoenmaker daarom op hem Jan van Amerongen geloert en gepast heeft?

Antwoord neen.

8°

Hoe hij, gevangene, in de binnekeuke van De Cameel zijnde, benevens 't andere geselstchap wist, dat die twee meergenoemte personen Jan van Amerongen en Claas Mooij in 't voorhuijs waren?

Zegt, dat hij se in de binnekeuken 't eerst heeft ontwaer geworden en gesien.

9°

Off hij niet uit die grond omdat Fredrik de Schoenmaker een pik van Amerongen hadt met dat oogmerk na voore is gegaan, om deselve aldaar te attacqëren en braaff af te rossen?

Antwoord neen.

10°

Wie van de meergemelte personen
Jan van Amerongen, off Claas Mooij
door Fredrik de Schoenmaker 't meest
zijn geslagen geworden?

Zegt niet gesien te hebben, dat Fredrik
een van beijde heeft geslaegen.

[folio 41v]

11°

Waarom hij, gevangene, Claas Mooij niet
ontsette, doe die buyten deur was gesleept,
en aldaar weerloos leggen, behalve de
slagen nogh van Piet Suur wierd
getrapt?

Omdat hij zig in geen rusie verder
wilde inlaeten, terwijl hij al berouw
had, dat hij Van Amerongen een slag
had gegeven.

12°

Off hij van Fredrik de schoenmaker op
maendagavond in 't heengaan naar
De Granaat Appel niet duidelyk
heeft hoore zeggen, dat is Hannes de
kantwever?
Zegt dat niet gehoort te hebben.

13°

Of die, wanneer er geantwoord wierd ja,
dat is Hannes de kantwever, niet
aenstonds daarop nader zijde,
ik sal je wel vinden.

Zegt, dat mede niet gehoort te
hebben.

14°

Of hij, gevangene, niet heeft ontdekt,
dat als hij uijt De Granaat Appel
vertrok, Fredrik de schoenmaker
niet met hem is gegaan?

Antwoord ja.

15°

Off hij niet wel weet en gesien heeft,
dat de wagts ter dier tijd in de naght
tussen een en twee uure aldaar liepen
waken, en dat hij deselve gepasseert
is op de Nieuwe Sloot alhier?

Zegt niet te weeten, dat hij de wagts
gepasseert is.

42

16°

Zoo neen.

Off 't dan zoo donker, dan off hij,
gevangene, dan soo dronke was, dat
hij geen menschen konde bekenne?

Zegt zoo dronke niet geweest te
zijn, off konde wel menschen bekenne,
en dat 't niet zoo donker was, off
konde dat wel doen.

17°

Waar ter plaatse Fredrik de
schoenmaeker, die nagt weder bij
hem, gevangene, is gekomen.

Zegt weder in 't huijs van Jurrie
in De Cameel.

18°

Off die hem niet gezegt heeft, dat
Jan van Amerongen hem getraght
heeft te grijpen?

Antwoord neen.

19°

Off dezelve niet daarom was gevluht,
en weder in De Granaat Appel was
gegaan?

Zegt dat niet te weeten.

20°

Verder hem, gevangene, af te vragen,
hoeveel maale hij wel in schouts-
en bailluwshanden is geweest, off
hij niet wel weet, dat de vrouw van
Wilbord Schenker hem beschuldigt
heeft over 't afnemen van goederen,
en dat hem de stad is ontseght
geworden?

Zegt nu, en dan nog eens tevoren in
schouts handen te zijn geraakt en
tweemaal in handen van de heer
bailjuw Vrijburg, eens voor vier
gulden tien stuijvers en eens voor
tien gulden. En niet beschuldigt
geweest te zijn door de vrouw van Wilbord
Schenker over 't afneemen van
goederen, staande 't hem wel voor, dat hij gerecommandeert is
geworden, om zig uijt de stad te onthouden.

[folio 42v]

21°

Eyndelijk hem aff te vragen de reede,
waarom hij voorleedene dingsdagh
s'morgens, zoo een eijschelijk geweld
alhier op den Dijk heeft gemaakt,
dat de geheele buurt in rep en
roer was?

Zegt geen geweld op den Dijk
gemaakt te hebben.

De gedetineerde de voorenstaende vraegarticulen
met zijne daerop gegeven responsiven duidlijk
zijnde voorgeleesen, heeft verklaart daarbij te
persisteeren, zonder te begeeren, dat daerbij eenige
zaeken zouden werden toegevoegd off afgedaan, en
vervolgens deze met zijn naem in judicio der stad
Alkmaer onderteekent op den 10 april 1750.

(onder stond en was geteekent)

Jacob Sluijs

(lager stond en was geteekent)

In kennisse van mij, secretaris

Pieter Groen.

Crimineele eysch en conclusie gedaan
maken en de Ed. Agtb. heeren scheepenen
der stad Alkmaar overgelevert bij
offte vanwegen doctor Geldolph Stuijling
de Lange praesident scheepen deser stad,
als vermits de indispositie van de
heer Lucas Knuijse hooftofficier alhier,
'tzelve ampt aan waarneemende
R.O. eyscher in cas crimineel.

Op ende jegens
Jacob Sluijs woonende tot Koedijk,
dogh althans alhier gedetineerde.

Den eijscher in zijn qualijtjd doet naar waarheid posere,
en bij des gedetineerdens confessie geblijke, dat onaan-
gesien denselve een, en andermaal over zijn wangedragh
en folien in handen van bailluwen en schouten is
vervallen geweest, en hem 'tzelve continueel gelt heeft
gekost, ja omdat hij in de stad van Alkmaar daar-
van overtuijght en geoordeelt zijnde een dangereus
persoon te zijn, deselve plaatse van hoogerhand is
geördoneert te verlaeten, al 'tzelve niets op hem tot
heden toe eenigh vermoogen heeft gehad, veel min
afgeschrikt, om alle occasien van buitensporigheeden,
en particulier diergelijk geselschap te schuwen, waar-
door hij tot extremitijte zoude kunne gebraght werde,

[folio 43v]

zijnde 't des gedetineerdens lust en pleijsier omme altoos
diergelijk light en ongebonden geselschap op te soeke,
als die van dezelve inborst en naturel zijn, als hij,
gedetineerde, selve is; ontsiende zigh niet onaengesien
de recommandatie hiervoore gemelt, continueel in
de stad Alkmaar te koomen, en in die winkels te loopen,
daer gedurigh de meeste rusie gemaakt werd, dat
hoe seer hij, gedetineerde, selfs bewust is, dat de gevolge
van die hem altoos schadelijk zijn geweest, hij
eghter sigh daarvan niet alleen komt te mena-
geeren, maer selvs in dese dage van de Alkmaarse
kermisdagen en naghten de eene croegh in, en
de andere uijt, los en ongebonden heeft loopen
swieren en in de conversatie van sulke knapen
sijn verkiesing gehad, die voor de alderslegste soort
in de burgerlyke t' samenleving alhier bekend
te zijn. Dat de gevangene ook verder heeft beleden,
niettegenstaande de persoon van Jan van Ame-
rongen hem niets moveerde, hij op laestleden maendag

in de Agter Straet in de huijsinge alwaar de cameel
uijthangt, sonder woord off weerwoort sijn als een
voorvegter heeft aangesteld, en de persoon van Jan
van Amerongen stadswaght alhier een vehemente
slagh heeft toegebracht, en goedsmoeds alsoo in dier voege
zijn evenmensch, die hem, gevangene, niet hadde

44

beleedicht, groote smerte aangedaan. Al 't welk
zaeke zijn, die genoeghsaem des gevangens ondeugende
inborst, en datelyke conduites, mitsgaders inobe-
diëntie en slegte wijse van leven opleveren, en in
genen deelen behooren te blijven ongestraft; weshalve den
heer eyscher eijsch doende q.t. dat de gevangene ter
saeke voorsz. zal werden gecondemneert omme
voor de tijd van een jaar en ses weeken in de
tughthuijse alhier te arbeijden en met zijn handen
de kost te winnen, daarna voor altoos de stad en
jurisdictie ontseghet op poene van swaarder straffe,
en wijders gecondemneert in de costen en misen van
justitie, offte tot alle anderen.

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende
geëxamineert hebbende de vorenstaande crimineele
eysch en conclusie, door den heer eyscher R.O. voornoemt op
ende jegens den gedetineerde gedaan ende genoomen,
en voorts geleth op de confessien bij den gedetineerde
gedaen, ende wijders op al 'tgunt in deze te considereeren
stond ende moveeren mogte, doende regt, condemneere
den gedetineerde, omme drie daegen op waeter en
brood te blijven zitten, ontzeggen dezelve daarna
de stad en jurisdictie van dien, voor de tijd van twee

[folio 44v]

jaeren, sonder inmiddels daar in te komen, op poene
van swaerder straffen, condemneeren hem voorts in
de costen en miesen van justitie, en ontzeggen
wijders den heer eijsscher R.O. zijnen verdere eysch en
genomene conclusie, den gedetineerde daarvan
absolveerende bij deze.

Actum en gepronuntieert ter camere van de
heeren scheepenen voornoemt den ii april 1750.

(onder stond) In kennisse van mij,
secretaris
(en was geteekent) Pieter Groen.

Den 10^e april 1750 is Grietje Sikmans op gisteren geapprehendeert in judicio gehoord, en heeft dezelve geconfesseert.

1°

Dat haar naam is Grietje Sikmans Mulders geboore uijt Lunenburgh, en dat zij oud is circa 24 jaeren.

2°

Dat zij alhier gepasseerde donderdag den 2 april 1750 in de stad is gekomen om haer zuster Anna Catharina Mulders (die alhier met landkaarten etc. te koop zoude komen) op te wagten.

Den 11 april zegt nader op dit articul, dat zij zaterdag is in de stad gekomen en zulks den 4 april 1750.

45

3°

Dat zij alhier gelogeert is, op het Rissevoort bij Paulus Abs in De Zon.

4°

Dat zij gepasseerde dingsdag is geweest ten huijse van de erve van Kniertje Lubbers op de Laet en den volgende dag bij Pieter Campen op 't Lutticq Oudorp om twee ellen bont catoen te koopen.

De gevangene de hier nevensstaande haere confessie op heeden duidelyk zijnde voorgeleesen heeft verklaart daarbij te persisteeren, en niet te begeeren dat daarbij eenige zaeken zullen werden toegevoegd off afgedaan en vervolgens deze met haar merk ondertekent in judicio der stad Alkmaar in dato 14 april 1750.

(onder stond)

Dat dit + merk is gesteld door Grietje Mulders verklaaren wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar.

(en was getekent)

H.A. Daeij J.L. van Teijlingen.

(lager stond)
In kennis van mij, secretaris
(en was getekent)
G.V.M. Stuurmansz.

Den ii dito is op gem. Grietje Mulders, na
haer mans naem Sikmans weder gehoort
en heeft geconfesseert.

Dat zij met haer man, voor haer aenkomst alhier,

[folio 45v]

twee daegen buijten de stad is geweest, en op twee vissers-
dorpen, met haer man heeft wezen bedelen omdat zij
oordeelden, dat beter te zijn dan te steelen.

2°
Dat zij zondag, nadat zij saturday tevoren alhier
in de stad was gekomen, op een dorp 2 à 3 omstreeks
deze stad, mede heeft wezen bedelen.

De gevangene de voorenstaande haare confessie op
heeden duidelyk zijnde voorgeleesen heeft verklaart
daarbij te persisteeren, zonder te begeeren, dat daer
bij eenige zaeken zullen werden toegevoegd off
afgedaan, en vervolgens deze met haar merk onder-
tekent, in judicio der stad Alkmaar op den 14 april
1750.

(onder stond)

Dat dit merk + is gesteld door Grietje Mulder
verklaare wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar.

(en was getekent)

H.A. Daeij J.L. van Teijlingen.

(lager stond)

In kennis van mij, secretaris

(en was getekent)

G.V.M. Stuurmansz.

46

Derde examen van Grietje Mulders
gedetineerde binnen Alkmaar
en gehouden den 14 april 1750.

1°
Haar gevangene afte vragen, wanneer
zij met haar man van Amsteldam
is affgegaan?

Zegt jongstleeden sondagh over
veertien daegen.

2°

Wat wegh zij, gevangene, van daar op
Alkmaar is gegaan?

Zegt door Haerlem en verder door
de Beverwijk.

3°

Waar zij dessnagts met haar man heeft
gehuijsvest?

Zegt in een boerehuijs.

4°

Op welke plaatse zij onderwegh met
haar man heeft loopen bedelen?

Zegt, op twee vissersdorpen.

5°

Off zij nooijt met haar man. off alleen
bevoorens alhier off elders niet heeft
loopen beedelen?

Zegt neen.

6°

Off zij, gevangene, geen kennis heeft off
zich noijt heeft vermengt met 't
geselschap van eenige landloopers?

Zegt neen.

[folio 46v]

7°

Off zij, gevangene, geen kennis heeft
aan dat geselschap, dat tot Heijloo
zig ophoud, en in de schuur van
Jan Schipper aldaar ordinair haar

intrek hebben?

Zegt neen.

8°

Off zij in de stad alhier nooit
heeft loopen beedelen?

Zegt neen.

9°

In hoeveel winkels zij behalve de
twee genoemde binne dese stad is
geweest?

Zegt

bij de vismarkt, en dan nog in
een klijne straet.

10°

Waarom zij, gevangene, arm en behoeftig
zijnde, ja een bedelaresse niet en
heeft getraght, om in de plaatse
van nieuw goed te willen koopen,
sig bij uytdraegers te adresseeren,
en aldaar oud goed te willen koopen?

Zegt van haar man order te hebben
gehad, twee elle nieuw goed te koopen.

11°

Hoe zij de prijs van 't nieuwe catoen,
off anderen goederen weet, off daarna
biede konde, daar zij immers altoos
oud en slecht goed gedraegen heeft?

Zegt ook wel nieuw goed gedraegen
te hebben.

47

12°

Waar zij gevangene is getrouwt met
haar man?

Zegt in Groninche.

13°

Hoe langh zij met deselve is
getrouwt geweest?

Zegt

een half jaer.

14°

Wat ambagt haar man heeft
geleert, en wat zij voor de kost heeft
gedaen.

Zegt haar man een paruijkemaker
te zijn, en zij met landkaarten en
kanten te hebben te koop gelooopen.

15°

Off zij, gevangene, niet berouw en
leetweesen heeft, dat zij de heeren tot
dus lange met leugens heeft opgehouden.

Zegt de heeren niet met leugens
te hebben opgehouden.

16°

Off zij, gevangene, dan niet om genade bid,
en gratie versoekt aen den regter,
en betuijght, dat het haer leet doet,
die diverij begaan te hebben.

Zegt niet gestoolen te hebben.

[folio 47v]

17°

Off zij, gevangene, niet verder wil
belijden al 't quaad, dat zij verder
gedaan heeft.

Zegt zulks niet te kunnen belijden.

Dit merk + is door
Grietje Mulders
zelvs gesteld.

De gevangene de voorenstaande articulen ende daar

op bij haar gegevene responsiven duidelijk zijnde
voorgelesen, heeft verklaart daarbij te persisteeren,
zonder te begeeren, dat daerbij eenige zaeken zoude
worden toegevoegt off afgedaen, en vervolgens deze
met haar merk ondertekent in judicio der stad

Alkmaar op den 14 april 1750.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

G.V.M. Stuurmansz.

48

Criminele eijsch en conclusie
gedaan maken, en de Ed. Agtb. heeren
scheepenen der stad Alkmaar overge-
levert bij ofte vanwegens doctor Geldolp
Stuijling de Lange praesident scheepen
deser stad, als vermits de indispositie
van de heer Lucas Knuijse hooftofficier
deser stad, 'tzelve ampt aan waernemende
R.O. eijsscher in cas crimineel.

Op ende jegens

Grietje Mulders geboortigh uijt

Lunenburgh gedetineerde alhier.

De eijsscher in sijn qualiteit dede conform naar waarheid
zeggen, dat nietegenstaande de gedetineerde is een arm en
behoeftigh soldaatswijff, en dus geen middelen heeft om
in soodanige winkels en neringhdoende huijsen, als waar-
inne zij zich in de voorledene gepasseerde week binne dese stad
heeft bevonden, te koopen diergelijke nieuwe goederen,
die aldaar werden verkoght, sij volgens haare bekentenis
sigh in vier van die coopliden haar huijsen haar heeft
geadresseert, naar winkelwaeren te koop gevraeght,
en daarop in die verdenking is geraakt, dat zij in twee
van deselve als ten huijse van Petrus Campen en
Vincent Stadegaar absolute diverijen heeft begaan, en die
luijden elk een stuk catoen heeft ontvreemt, sooals bij

[folio 48v]

het getuijgenisse van gezegde menschen in judicio is
gebleeken, dat zij 't selve naar 't vertrek van de gedetineerde
aanstonds hebben vermist, en nooit iemand anders dan
de gedetineerde daarvoor hebben aangesien.

Dat wel de gedetineerde sigh daarvan heeft ontschul-
digt, maar noghtans voor den reghter heeft beleden,

dat sij met haar man sigh met bedelen heeft opgehouden en sulks heeft gedaen als zij over eenige daegen van Amsteldam na Alkmaar is komen te vertrekken, sonder daarvan ter plaatse daar 't behoort versoeck te hebben gedaen, direct strijdig tegens 't placaet van den jare 1649, mede brengende, dat zij sulks absoluijt gehoude zijn, soo doet den eyscher eysch en concludeert, dat de gedetineerde sal werden gebannen voor altoos uijt den lande van Holland, Zeeland en Westvriesland, sonder daar weder in te mogen koomen op poene van swaarder straffe en wijders gecondemneert in de costen en misen van justitie, offe tot alle anderen etc^a.

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de vorenstaande crimineele eysch en conclusie, door den heer eyscher R.O. voornoemt op ende jegens de gedetineerde

49

gedaen ende genoomen, ende wijders geleth op de confessien door haer in judicio gedaen, en voorts op al hetgunt in deze te considereeren stond en moveeren mogten, doende regt: bannen de gedetineerde voor altoos uijt deze stad en juridictie van dien, sonder ooyt, daer weder in te mogen komen, op poene van swaarder straffe, en condemneeren haer in de kosten en misen van justitie, ontzeggende wijders den heer eyscher zijnen verderen eysch en genomen conclusie, de gedetineerde daarvan absolveerende bij deze.

Aldus gedaen en gepronuntieert ter cameran van de heeren scheepenen voornoemt den 18 april 1750.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was getekent)

Pieter Groen.

[folio 49v]

Geapprehendeert den 8^e augustus 1750.

Eerste examen van Jan Jansz.,
geboortig van Outdorp, dog tans
wonende even buijten dezen stad,
gedetineerde, gehouden den
10 augustus 1750.

1.

Off hij de persoon van Harmen

Poulusz. over eenige tijde niet
beschonken heeft sien aenkomen?

Zegt ja.

2.
Hoe lang geleden?

Zegt niet wel te weten.

3.
Off Harmen Poulusz. door hem (off
door zijn vrouw) ten zijnen huijsen is
aan off ingeroepen?

Zegt van zelve te zijn ingekomen.

4.
Soo ja off zij lieden tesamen geen
brandewijn hebben gedronken?

Zegt met den anderen brandewijn
te hebben gedronken.

5.
Hoeveel sterke drank zij lieden
naar gis hebben gedronken?

Zegt voor ses stuijvers brandewijn
en suijker.

50

6.
Off hij soo veel drank in zijn
huijs heeft gehad?

Zegt neen.

7.
Soo neen wie deselve meerder
brandewijn heeft gehaalt?

Zegt zijn vrouw.

8.

Wie dezelve heeft betaalt.

Zegt hijzelve.

9.

Hoeveel daarvoor is betaalt.

Is beantwoort articul 5.

10.

Off hij `t geld voor de brandewijn die gehaalt is niet voor rekening van Harmen Paulusz. heeft gehaalt.

Zegt ja.

11.

Soo ja, off Harmen Poulusz. hem 't geld op die tijd heeft weder gegeven?

Zegt neen.

[folio 50v]

12.

Soo neen, off hij Jan Jansz. 't gelt aan Harmen heeft tegoets gehouden?

Zegt ja.

13.

Wanneer Harmen zijn verschote geld aan hem wederom heeft voldaan?

Zegt dat nieder weder gekreegen te hebben maar wel gepresenteert te zijn te Limmen in tegenwoordigheit van de schout Van Halma.

14.

Off hij Jan Jansz. geen swaerigheit voor zijn gelt maakte?

Zegt eenigsints, daarvoor bevreest te zijn geweest.

15.
Off Harmen Paulusz. hem niet
ietwes in statie heeft gelaten?

Zegt de twee goude knopen.

16.
Waar in 'tzelve heeft bestaan?

Is beantwoort.

17.
Off sulks niet heeft bestaan in een
paar hembsknoopen?

Is beantwoort.

18.
Soo ja, off deselve waere goude dan
silvere knopen?

Is beantwoort.

51

19.
Soo ja goude, off hij Jan Jansz., om het-
zelve voor zijn meester bedekt te houden,
hem Harmen Paulusz. een paar andere
knoopen in zijn hemd heeft gestoken?

Zegt ja.

20.
Soo ja, off dat niet geweest zijn silvere
vergulde knopen?

Zegt ja.

21.
Off hij Harmen Paulusz. bij
vervolg zijn knopen heeft weder gegeven?

Zegt neen.

22.

Off hij zijn knopen ook niet weder heeft ontfangen?

Zegt neen.

23.

Soo neen off Harmen Paulusz. hem Jan Jansz. om zijn goude knopen niet heeft aangesprooken?

Zegt ja, bij zijn baes te Limmen.

24.

En off Harmen Paulusz. aan hem Jan Jansz. zijn vergulde knopen heeft aangeboden om weder te geven.

Zegt ja.

[folio 51v]

25.

Soo ja waarom hij sulks geweijgert heeft?

Zegt omdat hij 't eens ontkent had niet wederom heeft durve bekennen, omdat de goude knopen behoorden aan Harmen Paulusz.

26.

Off het niet was om zijn te quaet zijnde geld?

Zegt ja.

27.

Off Harmen Paulusz. hem 't gelt voor de drank, die gehaalt is niet voldaan off wille voldoen?

Is beantwoort.

28.

Hij Jan Jansz. voorgevende die goude knopen de zijnen te zijn geweest hem aff te vraegen, wanneer en waar hij dezelve heeft gekogt?

Zegt die knopen niet de zijne te zijn geweest.

29.

Hoeveel hij daarvoor heeft gegeven?

Is beantwoort.

30.

Off hij ook eenige andere gouden

knoopen voor off na die tijd heeft gekogt off gedraegen?

Zegt ja voor deze tijd.

52

31.

Off hij Jan Jansz. wel in die omstandigheijt is geweest, om deze goude knopen in de lombert te moeten zetten?

Zegt ja, maar deselve swaarder te zijn geweest, als die van Harrmen Paulusz.

32.

Soo ja? off 't zijn geweest dese off andere gouden knopen?

Is beantwoort.

33.

Bij wie hij dezelve in de lombart heeft gebragt?

Zegt wel anderen knopen in de

lombart gebragt te hebben, maar
niet die van Harmen Paulusz.

34.
Hoeveel hij daarop heeft ontvangen?

Zegt op dezelve twaalff gulden
ontfangen te hebben.

35.
Off dese knopen sonder eenig goet
daarbij alleenig door hem in de
lombert zijn gebragt?

Zegt niet wel te weten.

36.
Soo neen door wie, en soo er eenig
goet bij mogte zijn geweest in specie
alhier te noemen?

Zegt door zijn vrouw en verders sulks
niet te weten.

[folio 52v]

37.
Wanneer hij deze goude knopen heeft
gelost?

Zegt van te meenen in de maant
april 1750.

38.
Hoeveel hij voor de lossinge heeft
moeten betaelen?

Zegt twaalff gulden met de interest.

39.
Off hij soo er eenig ander goet is
bij geweest niet mede heeft gelost?

Is beantwoort.

40.

Hoeveel hij daarvoor mede heeft moeten betaalen?

Zegt niet te weeten.

De gedetineerde de voorenstaande vraagarticulen met zijne daarop bij hem gegeeuenen responsiven duidelijck zijnde voorgeleesen, heeft verklaart daarbij te presisteeren, zonder te begeeren, dat daerbij eenige zaeken zouden werden toegevoegt off afgedaen, en vervolgens dezen met zijn merk ondertekent in judicio der stad Alkmaar den 10^e augusti 1750.

(onder stond)

Dat dit merk X is gesteld door de gedetineerde verklaere wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar.

(en was getekent)

G.S. de Lange, Z. Stoesak.

(lager stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was getekent)

G.V.M. Stuurmansz.

53

(Aan de andere zijde stond)

De gedetineerde de voorenstaande vraegarticulen en de daerop bij hem gegeeue responsiven opnieuw duidelyk zijnde voorgeleesen heeft verklaart daarbij te persisteeren, en heeft vervolgens deze met zijn merk ondertekent in judicio der stad Alkmaar den 13^e augusti 1750.

(onder stond)

Dat dit merk X is gesteld door de gedetineerde verklaere wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar.

(en was getekent)

J.L.van Teijlingen, G.M. du Tour.

(lager stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was getekent)

G.V.M. Stuurmansz.

[folio 53v]

Crimineele eijs gedaan maken, en de Wel Ed. Achtbaare

heeren schepenen der stad
Alkmaar overgelevert, bij en
vanwegen mr. Willem Winder hoofd-
officier dezer stad R.O. eijfcher in
cas crimineel.

Op ende jegens
Jan Jansz. geboortig van Oudorp,
thans alhier gedetineerde.

Den eijfcher deede zeggen, dat de gedetineerde vrijwillig
bekent heeft aan dezen Ed. Achtb. geregte, dat eene
Harmen Paulusz. voor eenige tijd beschonken zijnde
ten huijze van de gedetineerde is gekomen en aldaar
met de gedetineerde, nadat desselfs vrouw zekere
quantiteit brandewijn, en zuyker te somme van ses
stuijvers hadde gekogt ende gehaalt voor rekening van
de gezegde Harmen Paulusz., de voorengemelde brandewijn
met zuijker heeft gedronken, mitsgaders dat de
gedetineerde, als deze Harmen Paulusz. voorgav
geen geld bij zig te hebben om de gehaalde brande-
wijn te betaelen, van dezelve Harmen twee goude
hembdsknoopen in statie heeft genomen, en in
plaats van dien twee zilvere vergulde knoopen gegeven.

54

Dat wanneer deze Harmen Paulusz. Naderhand te
Limmen aan de gedetineerde ten huijze van desselfs baas
't geld van de boven verhaalde brandewijn mitsgaders
des gedetineerdens twee zilvere vergulden knoopen
overgeven, en daartegen zijne twee in statie gelatene
goude knopen terug ontfangen wilde, dat de
gedetineerde toenmaels tegen deze Harmen Paulusz.
ontkent heeft van hem zodanige goude knoopen
ontfangen te hebben, en daarop ook finaal
gewijgert, dezelve aan voorn. Harmen te restitueeren,
ingevolge de annexe responsiven door de gedetineerde gegeven
op zodanige articulen als waarop hij vanwegen den
eijfcher is gehoort.

En gemerkt zodanige agterhouding volgens regten
niet anders kan geconsidereert werden, als een
frauduleuse contractatie van zijn s'naastens goed met
intentie om zig daarmede te verrijken, en des
gedetineerdens gedrag mitsdien in deze een dieverij
uitleevert, quippe quum est furtum vel faciat qui
possessionem depositi, sequestrationis adipiscitur
intervertendi causa, volgens de leer van de crmina-
listen over de materie van dieverij, en derzelver

definitie, mitsgaders dat diegeenen, welke bevonde worden eenige dieverij gepleegt te hebben, voor de

[folio 54v]

eerste rijze in 't openbaar strengelijk te zullen worden gegeesselt volgens placaat van de Staten van Holland van den jaare 1595 en 1614.

Zoo concludeert den eijscher in deze tegen den gedetineerde, dat deselve bij vonnisse van dezen Ed. Achtb. geregte zal werden gecondemneert om ter voorsz. zaak gebragt te worden, alwaar men gewoon is alhier crimineele justitie te oeffenen en aldaar in 't openbaar strengelijk gegeesselt te worden, en wijders gebannen uijt den lande van Holland, Zeeland en Vriesland. Offte anderzinds zoodanig zal worden gestraft, als deze Ed. Achtb. geregte na regt en opregte justitie bevinden zal te behoren, alles met de kosten en misen van justitie.

Schepenen der stad Alkmaar gezien ende geëxamineert hebbende de voorenstaande crimineele eijsch ende conclusie door de heer mr. Willem Winder R.O. eyscher op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genoomen en voorts geleth op de confessien bij den gedetineerde gedaan, ende wijders op al 't-gunt in deze te considereeren stond ende moveeren mogte doende regt: bannen den gedetineerde voor altoos uijt deze stad en jurisdictie van dien, sonder daar ooit weder in te mogen komen op poene van swaarder straffen, condemneeren hem voorts

55

in de costen en miesen van justitie, ende ontzeggen wijders den heer eijscher R.O. zijnen verdere eysch ende genomene conclusie, den gedetineerde daarvan absolveerende bij deze.

Aldus gedaan den 13^e augusti 1750 en gepronuntieert ter camere van de heeren schepenen voornoemt den 15^e daer-aanvolgende.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was getekent)

G.V.M. Stuurmansz.

[folio 55v]

Antje Pieters de Bruyn
huysvrouw van Pieter Spelt geap-
prehendeert den 9^e october 1750,
den 10de dito in judicio gehoord
en geëxamineert zijnde heeft
geconfesseert.

1°

Dat haer naem is Antje Pieters de Bruijn geboor-
tig van Alkmaer en zijnde ruijm 49 jaeren.

2°

Dat zij haer geneert met karl te spinnen.

3^{tio}

Dat zij den 2^e dezer maend october tussen 7 en halff agt
uuren is geweest in 't Wildemanshofje binne deze
stad, zonder iemand bij haer te hebben.

4°

Dat zij aldaer is geweest aen 't huys van Maertje Pieters,
waer dat zij niemand in 'tzelve vond, hebbende
de deur open gevonden, als zij daer is ingegaen.

5to

Dat zij eenige huijven, ondermutsen, een paer mouwe
off twee en een sloop, staende in een kom op de
turffkist heeft medegenoomen.

6to

Dat zij van de voorsz. goederen door haer dogter, twee
ondermutsen en een sloop, en nog een boesel van haer
eijgen heeft laeten brengen in de kleijne lombert by
de wedue Pols, waerop door haer een gulden is
ontfangen.

56

7°

Dat zij van de overige goederen twee huijven en
een ondermuts, aen de vrouw van Willem Hoogcars-
pel om sesentwintig stuijvers, heeft verkogt.

De gedetineerde de vorenstaende haere
confessien duijdelijk zijnde vorgeleesen, heeft
verklaert 'tzelve te wezen de opregte waerheijt
en vervolgens daerbij te persisteren, zonder
te begeeren, dat daerbij eenige zaeken zullen
werden toegevoegt bij off afgedaan. Actum in

judicio den 10de october 1750.

(onder stond)

Dat dit merk + is gesteld door Antje Pieters de
Bruijn voornoemt, verklaeren wij ondergesz. schepenen
der stad Alkmaar,

(en was geteekent)

H.A. Daeij G.M. du Tour

(lager stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen

[folio 56v]

Tweede examen omme daar-
op te hooren Antje Pieters de
Bruijn huysvrouw van Pieter
Spelt, gedetineerde alhier
binne Alkmaar gedaan, den
12^e october 1750.

1°

Wanneer zij, gedetineerde, de
huijven en ondermutsen, die
zij bij Maartje Pieters uijt 't
Wildemanshoffje weggehaalt
heeft, verkogt heeft aan Ariaan-
tje, de vrouw van Hoogcarspel?

Op zaterdag den 3^e october jongst-
leeden, en zulks daegs nadat zij
die hadde gehaelt uijt 't huijs
van Maertje Pieters.

2°

Off zij, gedetineerde, 'tzelve goed niet
ver beneeden de waardij verkogt
heeft?

Zegt, dat zij wel zoude denken
van ja.

3°

Off die vrouw van Hoogcarspel
niet wel wist, dat zij, gedetineerde,
dit goed op een verkeerde wijze
bekomen had?

Antwoord, dat Ariaentje haer heeft gevraegt gehad, off zij die voor een ander verkogt, 'tgeen zij, gedetineerde, beantwoorde met ja.

4°

Off voorn. Ariaantje aan haar, gedetineerde, off aan haar dogter niet gevraagt heeft diestijds, off zij, gedetineerde, niet wederom 't een off 't ander aan de hand had?

Antwoord neen.

57

5°

Off zij, gedetineerde, van die goederen die zij van deze en geene mensche ontvreemd heeft gehad, niet gewoon is geweest bij die Ariaantje 't een en ander te verkoopen?

Zegt wel 't een off ander van haer eijge goed aan Ariaentje verkogt te hebben, maer nooit geen gestoolen goed, als dat van Maertje Pieters.

6°

Off zij, gedetineerde, 't ontvreemde goed ook bij meer menschen heeft verkoft gehad?

Antwoord neen.

7.

Wie die menschen zijn.

Vervalt.

8°

Off aan die menschen ook bekend was, dat zij, gedetineerde,

zulk goed onbehoorlijker wijze
hadde na zig genoomen?

Vervalt.

9.
Wanneer zij, gedetineerde, in 't begin
van dit off 't eijnde van 't voorleede
jaar by Cobus in 't Groot Nieuw-
land een ketting heeft na zig
genomen?

Zegt, dat zulks niet is
geweest bij Cobus, maer bij
zijn zoons vrouw in 't
Cromelboogsteegje.

[folio 57v]

10.
Off dezelve niet was een
carolijne ketting met een
boodtje?

Zegt dat 't een bloedcoraelde
ketting met een boodje was.
Zegt nader dat 't geen boodje
maar een goud haakje was.

11.
Op welke wijze zij, gedetineerde, die
ketting heeft bekoomen en
na zig gehaalt?

Zegt dat de voordeur op de klink
stond, als zij die opende en inging,
dat zij daer niemand in huijs
vindende, de deur van de kas open
haelde, elzoo die meest stukken
was, en doen daeruijt de gezegde
ketting heeft genomen.

12.
Waar zij die ketting heeft verkogt
off gebragt?

Zegt dat zij die op de Laet bij
de weduwe Verbind doende een zil-

versmidswinkel heeft verkogt.

13.

Off zij terzelver tyd aldaer
meer goederen heeft ontvreemd
gehad?

Zegt nog een paer klijne zilvere
gespjes, een sloop en een servet.

14.

Off zij, gedetineerde, voor wijnig
jaeren in de Ridder Straat
uijt de Agter Steeg naast
de koster van de Mennonieten-
kerk geen lindegoed op stokke
te drooge hangende weggenoomen
heeft?

Zegt alleen maer genoomen
te hebben van daer een slegt
schortekleed, dat aldaer op een
stok hing.

58.

15.

Waar zij 'tzelve goed ge-
bragt heeft?

Zegt dat zij 't aen de vrouw
die 't toekwam heeft weder-
gegeven, als die ontdekte, dat
zij, gedetineerde, 't voor haer lijff
had, en daerover door haer wierd
aengesprooken?

16.

Off zij over eenige jaeren
alhier in 't Fenidsen niet
eenig goed heeft na haar
gehaalt bij Gijsbert Bos?

Zegt maar een bosje kleijne
kleijne kinderekousjes, aldaer
van 't venster gestoolen te
hebben.

17.

Wanneer zulks door haar
geschied is?

Zegt dat niet te weeten,
maer dat 't na gissing wel
18 à 19 jaeren is off moet
geleden zijn.

18.

Off dat goed door haar weggehaalt
geen pak koussen is geweest?

Antwoord als op 't hier voorgaande
articul staat genoteert.

19.

Off zij terzelver tijd bij Jacob de
Boer geen pak koussen uijt
't voorhuijs heeft weggehaalt?

Antwoord ja.

[folio 58v]

20.

Waar zij, gedetineerde, dit goed verkogt heeft?

Zegt, dat zij die kousen, terwijl
't ontdekt was geworden, dat
zij die hadde gestoolen, aen de
eijgenaers heeft wederom gegeven.

De gedetineerde de voorenstaende vraegarticu-
len met haere daerop gegeven responsiven
duidelijk zijnde voorgelesen, heeft verklaert
dezelve nae waerheijt te hebben beantwoort,
en mitsdien daerbij te persisteeren, niet
begeerende, dat daerbij eenige zaeken zullen
werden bij off afgedaen, en vervolgens deze
met haer merk onderteekent in judicio der
stad Alkmaar den 12^e october 1750.

(onder stond)

Dat dit merk + door de gedetineerde zelff is
gesteld, verklaeren wij ondergesz. schepenen
der stad Alkmaar voornoemt

(en was geteekent)
G.M. du Tour Willem Jan le Chastelain
(lager stond)
In kennisse van mij, secretaris
(en was geteekent)
Pieter Groen.

59

Derde examen van Antje de
Bruijn, huisvrouw van Pieter Spelt,
gedetineerde alhier, gehouden den
14 october 1750.

1°
Off zij, gedetineerde, de sesen-
twintich stuijvers, waarvoor
zij de gestolen huijven verkogt
heeft, niet heeft genoten aan
winkelwaeren bij Ariaantje
tevoore gehaalt?

Zegt neen, maer twintig stuijvers en
een halff aen duijten ontfangen te
hebben, zijnde de overige vijff en
een halve stuijver bij Ariaentje
ingehouden voor 'tgeen haer van
de gedetineerde was toekomende.

2°
Off zy die gestole huijven niet
weder terug heeft gegeven aan
Maertje Pieters en op wat tijd?

Zegt, dat zij s'maendags na de
vrijdagh, dat zij die huijven
weggenoomen had, dezelve bij
Maertje Pieters zijn wederom
genooten, en door haer gedetineerdens
dogter, haer weder t' huys gebragt.

3^{io}
Op hoedaenige wijze, zij, gedetineerde, die
verkogten huijven wederom magtig
is geworden van Ariaentje?

Zegt dat zij, gedetineerde, die huijven van

Ariaentje niet heeft wedergehaelt,
maer dat zij Ariaentje haer dogter
heeft gezegt, dat Maertje Pieters die
huijven al weder terug gehad.

[folio 59v]

4.
Off zij, gedetineerde, bij Cobus zijn
vrouws zoon de kasdeur waar-
uijt zij de ketting en 't verdere
goed gehaalt heeft, niet in 't
slot vond?

Zegt neen en zelfs dat er geen slot aen en was.

5.
Op hoedaenige wijze, zij die
deur heeft opgemaakt?

Zegt dat die deur niet geslooten
was, maer even aen en genoegsaem
open stond.

6.
Wat goederen zy, gedetineerde, voorleedene
jaar bij de wijnkoper Rossouw
heeft weggehaalt?

Zegt dat zij nooit eenige goedere
bij Rossouw heeft weggehaalt.

7.
Door wat middel zij die is magtig geworden?
Is beantwoord.

8.
Off zij, gedetineerde, voor 19 à 20 jaeren
niet is geweest in de laeken-
winkel van De Wit in 't Fnidse
alhier?

Antwoord ja.

9.

Off zij daar niet een geheel
partey winkelwaeren heeft
weggehaalt, en waarin die
goederen bestonden?

Zegt, niet meerder als ses ellen
sergie du booij.

60

10.
Op hoedaenige wijze, zij die goederen
heeft weeten te ontvreemden
uijt de voorn. winkel?

Zegt dat zij 't van de winkel-
toombak heeft afgenomen.

11.
Bij wien zij dat goed in 't geheel
off ten deele verkogt? off gebragt
heeft?

Zegt dat zij daervan een schortje
voor haer kind heeft gemaekt, en
wanneer 't uijt was gekomen,
dat zij 't gestolen had, heeft zij
't overige goed wederom gegeven,
en de waardije van 't schortje gepresenteert te betaelen, dog 't
welk geweyjgert werdende, zij 'tzelve schortje mede weder
heeft overgegeven.

12.
Welke personen zij, gedetineerde, toenmaals
tot hulp heeft gehad?

Zegt nooijt iemand tot haer hulp
gehad te hebben.

13.
Hoedaenige diefstallen zij, gedetineerde,
al meer heeft gedaen?

Zegt dat zij een jaer off ander-
halff na haer gedagten geleeden
uijt de steeg van seekere huijsinge in de Vrouwe Straat op het
Rissevoort heeft genoomen een cassekientje en een oud hembt,

'tgeen door haer alzoo 't weder was uijtgekoomen, is weder gegeven, hebbende geen anderen off meerdere diefstallen, als welke zij reeds beleeden heeft gepleegt.

De gedetineerde de vorenstaende vraegarticulen met haere daerop gegeven responsiven duidlijk zijnde voorgeleesen, heeft verklaert dezelve na waerheijt

[folio 60v]

te hebben beantwoord en mitsdien daerbij te persisteeren, niet begeerende, dat daerbij eenige zaeken zullen werden bij off afgedaen, en vervolgens deze met haer merk getekent in judicio der stad Alkmaar den 14^e october 1750.

Dat dit + merk door de gedetineerde zelve is gesteld, verklaare wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar voornoemt.

(en was geteekent)

G.M. du Tour W.J. le Chastelain

(laeger stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen.

Vierde examen van Antje de Bruijn, huijsvrouw van Pieter Spelt, gedetineerde alhier gehouden den 16de october 1750.

1.

Hoedaenige zilvere slootjes zij, gedetineerde, een en andermaal heeft verkogt bij de wedue Verbind? op de Laat?

Zegt tweemaal aldaer slootjes van een boekje dog die haer zelff toekwame, te hebben verkogt.

2.

Waar zij dezelve slootjes vandaen heeft gehaelt?

Zegt als boven, dat die haer zelff eijgen waeren.

61

3.

Op welke manier zij, gedetineerde, die slootjes is magtig geworden?

Is beantwoord.

4.

Off zij soodaenige slootjes ook bij andere menschen heeft verkogt.

Antwoord neen.

De gedetineerde de voorenstaande vraegarticulen met haere daerop gegevenen responsiven duidlijk zijnde voorgeleesen, heeft verklaert dezelve na waerheijt te hebben beantwoord, en mitsdien daerbij te persisteren, niet begeerende, dat daerbij eenige zaeken zullen werden toe off afgedaen, en vervolgens deze met haer merk getekent in judicio der stad Alkmaar den 16^e october 1750.

(onder stond)

Dat dit merk + door de gedetineerde zelve is gestelt, verklaeren wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar voornoemt.

(en was geteekent)

G.M. du Tour W.J. le Chastelain

(lager stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen.

[folio 61v]

Crimineele sententie

tegens

Antje Pieters de Bruijn

huijsvrouw van Pieter Spelt

woonagtigh binnen Alkmaar.

Alzoo Antje Pieters de Bruijn, huijsvrouw van Pieter Spelt, gebooren en woonagtigh binnen Alkmaar, zijnde oud ruijm 49 jaeren, althans gedetineerde, agterlaetende alle eere ende vreesse Gods haer tot veragting van de justitie, niet en heeft ontsien, om 't sedert een menigte van jaeren herwaerts verscheijden diverijen te

pleegen en wel in specie.

Dat zij, gedetineerde, over 18 à 19 jaeren in het
Fnidsen alhier van 't venster van 't huijs van Gijsbert
Bos, een bos klijne kinderen kousjes, en terzeker
tijd bij Jacob de Boer een pak kousen uijt 't
voorhuijs heeft gestoolen.

Dat zij, gedetineerde, kort voor off na die tijd in 't voor-
huijs van de laekenkooper De Wit heeft weten te
komen en aldaar van de winkeltoonbank een
stuk sergie du bois ter lengte van ses ellen
te steelen.

62

Dat zij, gedetineerde, al voortgaende in haere
diverijen voor weijnig jaeren in de Ridderstraet
uijt een agtersteeg heeft weggehaelt een schortek-
kleed.

Alsmede over anderhalff jaer uijt een steeg in de
Vrouwe Straet een kassekientje en een hembd.
Wijders nog dat zij in den voorgaende jaere in
seker huijs in 't Cromelboogsteegje is geweest,
aldaer de kasdeur heeft geopent en uijt dezelve
gestoolen
een bloedkoraelde ketting met een goud haekje,
een paer zilvere gespjes.
een sloop en een servet.
en de opgem. ketting met 't goude haekje ver-
kocht in de zilversmitswinkel van de wedue Verbind
op de Laet.

Eijndelijk dat zij, gedetineerde, nog op den 2^e october dezes
jaers savonds tussen 7 en halff 8 uren, is geslopen
in 't Wildemans Hofje, en aldaer in 't huijs van eenen
Maertje Pieters van de turffkist heeft na haer
genoomen verscheijden huijven, ondermutsen, een paer
off twee mouwen en een sloop, en dezelve ten deele
verkocht en ten deele in de lombert gebragt.

En gemerkt de voorn. delicten uytleveren en in
zig bevatten een meenigvuldigeheijt van diverse
diverijen door de gedetineerde een reeks van jaeren agter
den anderen begaen, die in een land en stad, daer

justitie geoeffent werd, niet tolerabel maer andere ten exempel en afschrik volgens de placacten van den landen aen den lijve ten hoogste strafbaer zijn.

Soo is 't dat schepenen der stad Alkmaer, gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie bij den heer hoofdofficier mr. Willem Winder ampshalve op ende jegens de gedetineerde gedaen ende genomen, mitsgaeders geleth op de confessien van den gedetineerde bujten pijn en banden van ijzer gedaen, en wijders op al 'tgunt in deze verder te considereeren stond en moveeren mogte, doende regt uijt den naem ende vanwegens haer Ed. Groot Mog. de heeren Staeten van Holland en Westvriesland, condemneeren de gedetineerde, omme ter zaeke voorsz. gebragt te werden ter plaetse, daer men alhier gewoon is publijcque criminele justitie te doen, en aldaer door den scherp-regter gebonden aen een pael met roeden strengelijck te werden gegeeselt, confineeren dezelve voorts in den tugthuijse alhier voor de tyd van 15 agtereenvolgende jaeren, om aldaer met haer handenarbeijd de kost te winnen, en na expiratie van dien bannen haer voor altoos uijt den landen van Holland en Westvriesland, zonder ooijt daer weder binnen te mogen komen op poene van swaerder straffen,

63

en condemneeren den gedetineerde in de costen en miesen van justitie, ontzeggende wijders den heer hooftofficier zijnen verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genomen dezelve daarvan absolveerende bij deze.

Aldus gedaen den 22^e october 1750 en gepronuntieert in de vierschaere dezer stad den 24^e daeraenvolgende.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen.

Wij ondergeschrevenen schepenen der stad Alkmaer verklaeren de gevangene Antje Pieters de Bruijn voornoemt niet gegoed te zijn om de costen en miesen van de justitie te kunnen voldoen.
H. Daeij Gilbert du Tour

Articulen en interrogatorien
gedaan maken en de Wel Ed. Achtb.
heeren schepenen der stad Alkmaar
overgelevert bij off vanwegens mr.
Willem Winder, hooftofficier dezer
stad R. O. eijscher en requirant in cas crimineel,
omme daarop gehoort te werden
Caspar Jansz., gedetineerde alhier, den
12^e october 1750.

Articul 1
Off zijn gedetineerdens naem niet is
Caspar Jansz.

Zegt dat zijn naem is Casper Jansz. Mulder.

[folio 63v]

2.
Waer ter plaetse hij gebooren is?

Antwoord te Driel buijten
Bommel.

3^{tie}
Hoe oud hij is?

Meent dat hij in zijn 36ste jaer
gaet.

4^e.
Off hem, gedetineerde, niet bekend is,
dat hij op vrijdagavond den
7de augustus 1750, bij zijn buuren
kwam staan om een pijp
te rooken?

Zegt ja bij Pieter Vos, in de
wandeling genaemt Piet Suur
geweest te hebben, dog niet
gerookt te hebben.

5.
Off hij diestijd zij buurman
Pieter Suur niet heeft gevraegt

om een pijp op te mogen steken
en met hem te rooken?

Antwoord ja.

6.

Off zijn buurman Suur zulks
niet geweijgert heeft en tot
reden daarvan gegeven, dat hij
met geen diev wilde opsteken
off rooken of diergelijke
woorden in substantie?

Zegt dat zijn genoemde buurman
tegens hem heeft gezegt, je moet
heen gaen, want zoo ze zeggen
ben je een dieff.

64

7.

Soo jae, off hij, gedetineerde, aan zijn
buurman Pieter Suur daerop
niet gevraegt heeft off hij
hem, gedetineerde, voor een diev verklaerde?

Zegt dat hij, gedetineerde, eerst na
huijs is gegaen, en daarna
weder bij zijn buurman is
gekomen, en doen aen hem
heeft gevraegt off hij hem voor
een diev hield, en dat zeggen
staande wilde houden.

8.

Off Pieter Suur daerop niet
geantwoord heeft ja, en dat hij
zulks zoude bewijsen off dierge-
lijke woorden in substantie?

Antwoord ja.

9.

Off hij, gedetineerde, daarop niet bij den heer
praesident schepen dezer Edel Achtb.
geregte is gegaan, en zig over 't
voorn. aldaar beklagt heeft?

Antwoord ja.

10.

Off hij, gedetineerde, aldaar niet te rade is geworden om zijn buurman te versoecken voor de Wel Ed. Achtb. heeren schepenen te komen?

Antwoord ja.

[folio 64v]

11.

Off dat niet geschiede, omdat hij, gedetineerde, voorgav zig te willen ontschuldigen?

Antwoord ja.

12.

Off hij, gedetineerde, vervolgens dienselve avond zijn buurman Pieter Suur niet heeft gevraagd om des anderen daags s' morgens ten 10 uure met hem, gedetineerde, voor deze Ed. Achtb. geregte te compareeren en daar zijn beschuldiging staande te houden?

Antwoord ja.

13.

Off zijn buurman Suur op dit versoeck niet aanstonds geantwoort heeft s'anderendaags te zullen komen?

Antwoord ja.

14.

Off hij, gedetineerde, op dit bekomen antwoord, dat zijn buurman desselfs zeggen wilde staande houden, niet te rade is geworden om zelve weg te blijven?

Zegt om die reden niet weggegaan te zijn, maar uijt baloorigheijt omdat hij ruusie met zyn vrouw hadde gehad niet alleen, maer selfs malkander nog geslaegen.

15.

Off hij, gedetineerde, ter gestelder tijd naementlijk satturdags s'morgens niet van 't stadhuijs is gebleeven?

Zegt ja, om redenen hierboven gemelt.

65

16.

Soo ja off hij, gedetineerde, in tegendeel niet uijt de stad is gevlugt, ten minste zig buyten 't gezicht van de menschen heeft gehouden?

Zegt dat hij om en uijt redenen als voren is uijt de stad gegaan.

17.

Off hij, gedetineerde, niet te bevreest was, om op de gesteld saturdag alhier op 't stadshuijs te koomen en zig van die beschuldiging vrij te plijten?

Antwoord neen.

18.

Off die beschroomtheijd voor het stadhuijs niet veroorzaakt wierd uyt de vrees, dat hij, gedetineerde, somtijds te scharp ondervraagt zou werden, en daardoor sig voorbij zoude spreken?

Antwoord neen.

19.

Wat redenen hij al meer hadde, dat hij zig niet ontschuldigt heeft van de betigte dieverij?

Zegt geen anderen redenen gehad te hebben, als omdat hij diestijds al te zeer beschonken was.

20.

Off zijn agterblijve niet geschiede ter zaeke hij, gedetineerde, bij zigzelve overtuygt was van deze en geene dieverij begaan te hebben.

Antwoord neen.

[folio 65v]

21.

Off hij, gedetineerde, niet bedugt was dat 't steelen van de hoenderen op verscheijden teijden alsmede van zakjes meel bij den regter bekend zoude zijn?

Zegt nooijt geen hoenderen, maer wel eens een zakje meel gestoole te hebben.

22.

Bij wien hij, gedetineerde, al hoenderen gestolen heeft?

Zegt als boven geen hoenderen gestolen te hebben.

23.

Off hij, gedetineerde, niet verscheijde maele des vrijdags en saturdays op den Dijk van de waegens 't een en ander zakje met winkelwaeren weggenoomen heeft?

Zegt dat nooijt meer als eens, naementlijk met een zakje

meel daer aff te neemen, te hebben gedaen.

24.

Off hij zoodaenig zakje met meel van een waegen afneemende niet betrapt is door Cornelis Limburg off desselvs zwaeger Duijn woonende op den Dijk.

Zegt dat hij niet betrapt nog daerover is aangesprooken, maer evenwel te gelooven, dat Duijn de zaelemaeker 't gezien zal hebben.

25.

Wanneer zulks gebeurt is? Waar hij, gedetineerde, zoodaenig gestoolen goed gebragt off verkogt heeft.

Zegt, dat hij 't t' huijs gebragt en opgegeten heeft, dog de tijd wanneer zulks geschied is niet te weeten.

De gedetineerde de voorenstaande vraegarticulen met

66

zijne daerop gegeven responsiven duidelijc zijnde voorgeleesen, heeft verklaert dezelve na waarheijt te hebben beantwoord, en mits dien daerbij te persisteren, niet begeerende dat daerbij eenige zaeken zullen werden bij off afgedaen en vervolgens deze met zijn merk getekent in judicio der stad Alkmaar den 14^e october 1750.

(onder stond)

Dat dit merk X is gesteld door Casper Jansz. Mulder voornoemt, verklaeren wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaer.

(en was geteekent)

G. M. du Tour. Willem J. le Chastelain
(lager stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen

Twede examen van Casper Jansz.
Mulder, gedetineerde alhier gehouden den
16^e october 1750.

1.
Off hij, gedetineerde, niet tegen de waerheijd
soude spreken, als hij ontkende ooit
hoenderen gestoolen te hebben.

Zegt neen en dat hij nooit
eenigen hoenderen heeft gestoolen.

[folio 65v]

2.
Soo hij, gedetineerde, sulks nog al ontkenne
wil, om welke redenen hij, gedetineerde,
dan aan zijn eerste vrouws
suster gesegt heeft, dat hij niet
bedugt was over de beschuldiging
van Pieter Suur, maar alleen
vreesde off 't ook bekent was,
dat hij nu en dan hoenderen
had na sig genoomen?

Zegt dat hij aen zijn vrouws zuster
niet heeft gesegt, maer wel een
brieff aen haer geadresseert om
te behandigen aen zijn vrouw,
dog welkers inhoud niet is geweest
over diergelijke zaeken, als hem
hier werden gevraegt.

3.
Op welke wijze en waer ter
plaatse hij, gedetineerde, de hoenderen
heeft na sig genoomen?

Is beantwoord.

4.
Off hij, gedetineerde, niet gewoon is geweest
met Mies van 't Loo, poortier van de
Nieuwlander poort en andere
persoonen te verkeerem?

Antwoord neen.

5.
Off hij, gedetineerde, nu en dan niet wel
eens met gem. personen savonds
en snags is uijtgeweest om 't
een en ander tot hun gerijff
te zoeken, en na haar te nemen?

Antwoord neen.

67

6.
Zoo ja, waar ter plaatse
en
wat dan uijtgevoert heeft?

Is beantwoord.

7.
Soo hij, gedetineerde, neen zegt, hoe hij, gedetineerde,
dan kan begrijpen, dat er iemand
van zijn makker sig buijten de
stad soude begeven, als alleen
omdat hij, gedetineerde, in hegtenis
was geraakt?

Zegt dat hij dat niet kan
begrijpen, en ook van geen
makkers weet.

8.
Off hij, gedetineerde, niet moet erkennen
dat sulks geschied uijt vrees,
dat er 't een off ander door hem,
gedetineerde, soude geopenbaart werden
met soodaenigen personen begaen
te zijn?

Vervalt

9.
Zoo hij, gedetineerde, zegt ja, wat hij, gedetineerde,
dan met zulke lieden en compagnie
heeft uijtgevoert?

Zegt nooijt met zulke
lieden iets uijtgevoert te
hebben.

De gedetineerde de voorenstaande vraegarticulen
met zijne daerop gegeven reponsiven duidlijk
zijnde voorgeleesen, heeft verklaert dezelve
na waerheijt te hebben beantwoort, en
mitsdien daerbij te persisteren, niet begeerende
dat daerbij eenige zaeken zullen werden toe off

[folio 67v]

affgedaen en vervolgens dese met zijn
merk getekent in judicio der stad Alkmaar
den 16^e october 1750.

(onder stond)

Dat dit merk X door den gedetineerde zelve is gesteld
verklaeren wij ondergesz. schepenen der stad
Alkmaar

(en was geteekent)

G.M. du Tour, W.J. le Chastelain

(lager stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen

68

Crimineele sententie
tegens

Casper Jansz. Mulder, geboore tot Driel
buijten Bommel, laest gewoont hebbende
alhier, althans gedetineerde.

Alzoo Casper Jansz Mulder, geboore te Driel buijten
Bommel, oud omtrent 36 jaeren, althans gedetineerde
buijten pijn en banden van ijzer heeft bekend, dat hij,
gedetineerde, zig niet en heeft ontsien om op sekere
marktdag van een huijsmans waegen op den Dijk
alhier, een zakje met meel, t' welk in vertrouwe
op dezelve was leggende, weg te steelen.

En gemerkt, dat diergelijke diverijen niet alleen
niet zijn gepermitteert maar in een land en stad
daer de justitie geoeffent werd, volgens de placae-
ten van den landen, anderen ten exempel en
afschrik, moeten werden gestraft.

Soo is 't dat schepenen der stad Alkmaer gesien ende geëxamineert hebbende den criminelen eijsch ende conclusie bij den heer hooftofficier mr. Willem. Winder, amptshalven op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genomen, en wijders geleth op al 'tgunt in dezen verder te considereeren stond en moveeren

[folio 68v]

mogte, doende regt uijt de naem ende vanwegens haer Ed. Groot Mog. de heeren Staeten van Holland en Westvriesland, bannen den gedetineerde uijt den lande van Holland en Westvriesland voor den tijd van vijffentwintich agtereenvolgende jaeren, sonder inmiddels daer weder binnen te mogen komen op poene van swaerder straffen, en condemneeren den gedetineerde in de kosten en miesen van justitie, ontzeggende wijders den heer hooftofficier voornoemt zijnen verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genomen, dezelve daervan absolveerende bij dezen.

Aldus gedaen den 22^e october 1750 en gepronuntieert in de vierschaere dezer stad den 24^e daeraenvolgende.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen.

Wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaer verklaeren dat de bovengenoemde Casper Jansz. Mulderniet gegoed en is om de kosten en miesen van justitie te voldoen.

H. Daeij. Gilbert du Tour.

69

Aen de Wel Ed. Achtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer.

Mr. Willem Winder, hoofdofficier dezer stad R.O. requirant, verzoekt bij appointement van dezen Wel Ed. Agtb. geregte geautoriseert te worden omme de persoon van Hijltje de Laat, gewoont hebbende in de Langestraat alhier binnen deze stad, te mogen nemen in apprehensie offte andersints dezelve Hijltje de Laat, bij edicte, klokkegeslag en affixie van billetten te mogen indagen om tegen zekere bequaeme dage voor deze

Wel Ed. Agtb. geregte te compareeren omme te aanhooren zoodaenige eijs en conclusie mitsgaeders provisioneel verzoek als de requirant ten daege dienende R.O. zal willen doen, en nemen ter zaeke de gemelde Hijltje de Laat zig niet heeft ontsien om op zondag den 9e augustus dezès jaars s'namiddags na de klok van 2 uure met een ladder te klimmen over de heijning, welke tussen 't huijs van den Wel Eerw. heer Teerhuijs leeraar in de hervormde gemeente alhier en 't huys van des voorsz. man Pieter Hengevelt staat, en alzo op de plaats en 't erv van de gezegde heer Teerhuijs te koomen, ten eijnde verder na 't agterhuijs te gaan, en aldaar zodanige dingen veg te haelen, als zij Hijltje de Laat bereeds te meermaelen hadde weggenomen uijt 't voorn. huijs, en zij ter voorn. tijd wederom voornemens was aldaar te ontvreemden, indien niet door een Grietje Ariensz. Akerboom, welke de meergez. heer predicant Teerhuijs hadde versogt in desselfs huijs bij zijn Eerwaardens absentie te willen oppassen, waere ontdekt en daerdoor belet

[folio 69v]

in haere dieverij voort te gaan, volgens de gerecolleerde attestatie daarvan ten deze geëxhibeert, daartegen zig te defendeeren en te verantwoorden, mitsgaeders voorts te procedeeren zoodaenig als na regten bevonden zal worden te behooren.

En in zoo verre de suppliant na bekomen provisie van apprehensie de voorn. Hijltje de Laat niet konde apprehendeeren, verzoekt dezelve de goederen van opgemelde persoon te mogen aanslaan, optekenen en bij goede inventaris te stellen in zijnen handen ofte ter plaats daar Ed. Achtb. geregte zal oordeelen te behooren.

(onder stond)

't Welk doende etcetera.

(en was geteekent)

Willem Winder

(in margine stond)

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaande requeste ende geleth op 't versook daarbij gedaan, en op de bewijsen daarbij overgelegd, qualificeeren de heer hooftofficier omme de persoon van Hijltje de Laat te apprehendeeren en tegens dezelve pede ligato te procedeeren. Laetende wijders over aan den heer suppliant sodaenige naedere versoecken te doen, als hij zal oordeelen te behooren. (onder stond) Actum in

judicio der stad Alkmaar. In kennisse van mij, secretaris
den 15^{den} augustus 1750 (en was geteekent)
G.V.M. Stuurmansz.

70

Aan de Wel Ed. Agtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer.

Geevt met hoogachting te kennen mr. Willem Winder
hoofdofficier dezer stad R.O. hoe dat hij suppliant, involge de
qualificatie bij U Wel Ed. Achtb. in dato 15 augustus 1750 verleent,
om de persoon van Hijltje de Laat te apprehendeeren en
tegen dezelve pede ligato te procedeeren, op den 17 augustus
daaraanvolgende zeker exploit heeft gedaan doen
ten huize van Pieter Hengeveld, chirurgijn alhier,
op desselfs huysvrouw, de gezegde Hijltje de Laat en
aldaar 'tzelve huijs, zoo voor als agter, beneden als bove,
door laten zoeken, dog dat hij niet anders heeft kunnen
ontwaeren, dan dat de voorsz. Hijltje de Laat zig
heeft geretireert, volgens de annexe relatie van
de geregtsbode A. Kok.

En gemerkt hieruijt genoeg blijkt, dat Hijltje de
Laat is voortvlugtig, en mitsdien de verdere procedures
in cas crimineel tegen haar moeten werden werkstellig
gemaakt na teneur van de manier van procedeeren
in 't voorsz. cas.

Zoo keert de suppliant zig eerbiediglijk tot U Wel Ed Agtb.
met versoeck dat U Wel Ed. Agtb. uijt consideratie van
voorsz. positiven, en uijt kragt van 't 30^e en 50ste articul
van de ordonnantie op de crimineele justitie, alsmede
de manier van procedeeren in crimineele zaeken
articul 4 en 5, den suppliant nader gelieven te qualificeeren omme bij
edictte, klokgeslag en affixie van billetten te mogen
doen indaegen de gem. Hijltje de Laat tegen zekere

[folio 70v]

bekwaeme daege te compareeren voor dezen Wel Ed Agtb.
geregte, en haar in persoon te verantwoorden tegen het-
gund de suppliant ten daege dienende ten haren
laste zal hebben, ter zaeke als U Wel Ed. Agtb.
op den 15 augustus jongstleeden bereets is genarreert,
op poene als na regten: mitsgaeders dat de
suppliant wijders mag werden geauctoriseert om de
goederen van deze voortvlugtige Hijltje de Laat
te inventariseeren, en in bewaarder hand stellen,
ten eijnde daaraan te verhaelen de kosten

dezer procedures. (onder stond)
’t Welk doende, etcetera,
(en was geteekent)
Willem Winder.

(in margine stond)
Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaande requeste ende geleth op ’t versoeck daerbij gedaen, alsmede op de bijlaege daerbij overgelegd, qualificeeren den heer hooftofficier R.O. omme bij edicte, klokgeslagh en affixie van billetten, te mogen indaegen de persoon van Hijltje de Laat bij deze requeste breeder genoemt tegens donderdag, den 24^e september 1750 des s’ morgens ten negen uuren omme te compareeren voor dezen Ed. Achtb. geregte ten fine als bij deze requeste staet uytgedrukt, autoriseeren wijders den heer hooftofficier omme de goederen van de voortvlugtige Hijltje de Laat voornoemt te inven-

71

tariseeren, en in bewaerder hand te stellen ten eijnde daeraen te verhaelen de kosten dezer procedures.
(onder stond)
Actum in judicio den 25^e augustus 1750.
(en was geteekent)
In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

Crimineele sententie in der zaeke van
Mr. Willem Winder, hooftofficier dezer stad R.O. eijsscher in
cas crimineel.

Op ende jegens
Heijltje de Laat ingedaegdesse in persoon bij edicte,
clokgeslag en affixie van billetten.

Alzoo Heijltje de Laat laest gewoonst hebbende alhier, dog nu latiteerende ingedaegdesse bij edicte, klokgeslagh en affixie van billetten zig niet en heeft ontzien, omme zedert eenige tijd herwaerts diverse malen op een clandestiene wijze in ’t huijs van een harer gebuuren (als dezelve niet t’ huijs waeren) te gaen, en van daer verscheijde goederen te ontvreemden en na haer te nemen, mitsgaders

Deze crimineele sententie is op versoeck van Pieter Hengeveldt als in huwelijk hebbende Heijltje de Laat, bij requeste aen heeren schepenen gedaen om redenen

[folio 71v]

opgeheven, en in zoo verre gestelt buijten effect, dat de gemelte Heijltje de Laat, beneffens den suppliant on-verhindert in dese oft geene Hollandse stad oft plaetse uijtgesondert binnen dese stad oft jurisdictie van dien zal mogen gaen wonen. Actum in judicio den 13^e en 18^e junij 1754. In kennisse van mij, secretaris Pieter Groen.

dat dezelve ingedaegdesse op zondag den 9 augustus 1750 nademiddag de klokke ruijm twee uren met een ladder is geklommen over de heijning van 't huijs, 'tgunt bij de heer predikant Teerhuijs bewoond werd, en op de plaets en 't erff aldaer komende, naer 't agterhuijs gegaen, met intentie en voorneemen, zoo zij, ingedaegdesse, gezegt en ten bijzijn van twee neutraele persoonen beleeden heeft, om uijt 't gemelte agterhuijs wederom sodaenige goederen weg te haelen, als zij, ingedaegdesse, bereets te meermaele hadde weggehaelt, dog dat de ingedaegdesse daarin verhindert is geworden door eenen Grietje Ariens Akerboom, welke ten voorn. huysede ingedaegdesse ontdekt en verhindert heeft in haere voorgenomen diverije voort te gaen.

Dat 't voorengemel. niet alleen verschijde begaene diverijen contineert, maar ook een gepraemediteert voorneemen om dezelve hoe langs zoo meer voort te setten en dus uijtlevert sodaenige delicten, welke volgens regt en justitie ten uijterste en publicquelyk anderen ten voorbeeld en afschrik ten hoogste strafbaer zijn.

72

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende 'tgunt bij ofte vanwegen den heer mr. Willem Winder, hooftofficier dezer stad R.O. tot verificatie van zijn intendith is overgelegd, en wijders geleth op al 'tgunt in deze te considereeren stond en moveeren mogten, regt doende uijt den naem ende vanwegen haer Ed. Groot Mogh. de heeren Staeten van Holland en Westvriesland de ingedaegdesse bij edicte en defaillante uijt kragte van de verleende defaulten, versteeken van alle exceptien declinatoire, dilatoire en peremtoir,

mitsgaeders van alle defensien, keeren en weeren,
die zij, ingedaegdesse, andersints soude hebben kunne
doen ofte proponeeren, bannen haer wijders
voor altoos uijt den lande van Holland en
Westvriesland, sonder ooijt off ooijt daer weder
binne te mogen komen, op poene van soodaenige
swaerdere straffen, als dan na meriten dezer
delicten en exigentie van saeken geoordeelt zal
worden te behooren, en condemneeren de ingedaegdesse wijders
in de costen en misen van justitie met de gevolge
en aankleeven van dien ter tauxatie en moderatie
van dezen geregte.

Actum en gepronuntieert op de rolle den 10^e december 1750 en ten selve
daege ook na klokkegeslag ten overstaen van den hooftofficier gepubliceert van
de puije des raadhuijses deser stad.

(onder stond) In kennisse van mij, secretaris
(en was geteekent) Pieter Groen.

[folio 72v]

Aan de Edele Agtb.
heeren schepenen der
stad Alkmaar.

Geeft met schuldige hoogagting te kennen
mr. Willem Winder, hooftofficier dezer stad hoe
dat Jacob van der Meer, zeylemaeker alhier
sig niet heeft ontsien op den 28^e januarij
1751 des avonds omtrent agt uren in het
huijs van Pieter Claasz. Witsmeer, grutter
op 't Lutticq Oudorp te komen, en afschoon de
meijd aldaar aan de voorn. Van der Meer te
kennen gaff, dat haar meester niet t' huijs
was, en hem versogt na sijn huijs te wille
gaan, verder in 't dagelijks vertrek te
treden, aldaar de stoelen door 't vertrek te gooijen
met geweld al vloekende soodanig op 't tafeltje
te slaan, dat er de kandelaar afviel, de meijd
te bedreijgen met de stoelen te zullen aan-
vallen, als zij niet uijt de weg ging, en verder
ter gesegder plaatse soo een ondragelijk
gedruijs tot schrik en ontsteltenis van een
ieglijk aldaar in huijs te maken, dat hij,
Van der Meer, niet dan met veel moeijten is buijten
deur geraakt.

73

Dat hij, Van der Meer, sig hier mede niet vernoegende,

van hier naar en in 't Wortelsteegje, alwaar de keuken van de heer oudburgermeester Ras aangrenst, is gegaan, tegen de muur dier keuken eerst met groot geweld heeft gebonst, gestooten en getrapt, roepende, waar is de burgermeester Ras, dien donder moet ik hebben, die moet er uytkoomen, dat is mede een van de landopvreter en diergelijke meer. Alsmede dat hij Van der Meer in 't gesegde steegje geen gehoor krijgende naar de voordeur van wel gemelde huijs is gegaan. Aldaar eerst met veel rumoer heeft aangescheld, doen tegen de voordeur getrapt en gebonst, mitsgaders geroepen, als je de deur niet opdoe, zal ik optrappen, off de steenen van de straat nemen, en al de glazen uijtslaan.

Dat voorsz. Jacob van der Meer ten selven daegen mede met veel geweld en geraas in 't voorhuijs van den wijnkooper Jacob van der Voort is gekoomen, met veel oplopendheid heeft gevraegt, waar is er een diacon, die mij in 't tugthuijs wil setten? Die zal ik 't mes in 't hart omdraijen, en de vrouw en mijd al daarmede groote ontsteltenis aangedaan.

[folio 73v]

Dat Jacob van der Meer al voortgaande met zijn injurien en boosheden, ten tijden als vooreten huijse van Cornelis Hauwert aan de noordzijde van 't Lutticq Oudorp woonende, is gegaan, aldaar met veel geraas een pijp tabak heeft geëijst, de deur uijtgeset zijnde tegen deselve Hauwert heeft gescholden, denselve uijtgedaagt om te vegten, en geswooren aan zijn mes te zullen rijgen. Mitsgaders dat hij, Van der Meer, omtrent een uur daarna sig wederom ten huijse van Cornelis Hauwert heeft begeeven, vandaar verder na agter heeft willen indringen, en des weegen soo veel onrust heeft gemaakt, dat de mejd en knegt van gesegde Hauwert niet in staat zijn geweest hem, Van der Meer, met sagsinnigheid uyt 't huijs te doen gaan, maar dat meergem. Hauwert zelve nog genoodsaakt is geworden desen Van der Meer als met geweld te doen delogeren. Blijkende alle de voorverhaalde pointen uijt de de twee geannexeerde declaratoiren behoorlijk in forma probanti gebragt soodanig,

dat op deselve kan werden regt gedaan.

74

En gemerkt de voorenstaande delicten uijtleveren atroce en reële injurien, straatschenderije en geweldpleging aan en in een anders hujs, als ook vilipendie en belediging van de auctoriteijt en 't respect van s'lands overigheijt en derselver gecommitteerdens, mitsgaders dat soodanige delicten volgens de beschreven regten, s'lands placcaten bijsonder dat van haar Ed. Gr. Mog. in dato 1^e october 1749 niet alleen ten rigoreuste, en aan den lijve zijn straffbaar, maar dat volgens herhaalde ordonnantien de hooftlieden goede en scherpe toesigt moeten nemen op de delicten die door dronkenschap geschieden, dat deselve ook zullen doen aantasten en apprehenderen degenen die in dronkenschap gedelinqueert hebben, doende deselve punieëren ten exempel van een ieglijk.

Zoo keert de suppliant sig eerbiedig tot U Ed. Agtb. versoekende, dat U Ed. Agtb. uijt consideratie van de waarheijt der positiven en de redenen van verdere alleguatiën den suppliant gelieve te qualificeeren om de voorn. Jacob van der Meer ter saeke voorsz. te apprehenderen, en pede ligato tegens deselve te procederen, mitsgaders volgens de maniere van procederen in cas crimineel de goederen van denselve Jacob

[folio 74]

van der Meer te doen inventariseren en in bewaarder hand te stellen.

(onder stond)

't Welk doende etc^a.

(en was geteekent)

Willem Winder

(in margine stond)

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaande requeste ende geleth op 't versoeck daarbij gedaan, alsmede op de bewijsen tot fundament van 'tselve daarbij overgelevert, authoriseeren en qualificeeren den heer hooftofficier mr. Willem Winder R.O. omme de persoon van Jacob van der Meer ter zaeke bij deze requeste vervat te apprehendeeren en tegens dezelve pede ligato te procedeeren,

mitsgaders omme zijne goederen te mogen
doen inventariseeren en stellen in bewaarder
hand. Actum in judicio der stad Alkmaar
den 6^e februarij 1751.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris
(en was geteekent)
Pieter Groen.

75

Articulen en vraegstukken bij en
vanwegen mr. Willem Winder hoofd-
officier der stad Alkmaar over-
gelevert aan de Wel Ed. Achtb.
heeren schepenen deser stad omme
op dezelve geëxamineert te
worden de persoon van Jacob
van der Meer, den 6^e februarij 1751 alhier
geapprehendeert en tans gedeti-
neerde.

1.
Off zijn gedetineerdens naam is Jacob van der Meer?

Antwoord ja.

2.
Waar ter plaatse hij geboore
en hoe oud hij is?

Zegt alhier te zijn geboore
en te wezen 48 jaeren.

3.
Off hij, gedetineerde, voorleede donderdag
voor agt dagen, zijnde den 28^e
jannuarij 1751 s'avonds niet ten huijze
van Pieter Claesz Witsmeer
is gekomen?

Antwoord ja.

4.
Off hij aldaar de meijd niet
gevonden heeft in 't voorhuijs,
en off hij die gevraagd heeft
off de meester t' huijs was.

Zegt daar van niet
te weten.

[folio 75v]

5.
Off de mijd hem, gedetineerde, niet
gezegd heeft, dat haar meester
niet t' huijs was? Ja, off de
mijd hem, gedetineerde, niet versogt
heeft, dat hij na huijs soude
gaan?

Zegt als boven, daarvan niets
te weten.

6.
Off hij, gedetineerde, evenwel niet na
't agtervertrek van Pieter
Witsmeer is gegaan?

Zegt na 't binnevertrek te
zijn gegaan.

7.
Om wat redenen hij, gedetineerde,
diestijds in dat agterver-
trek, zooveel geweld met
't omvergooijen van stoelen
en 't slaen op de taefel
maekte?

Zegt dat hij wel op de tafel
heeft geslaegen, maar daar geen
redenen voor te hebben gehad,
als om dat de menschen hadden
gezegd, dat zijn vrouw hem
naer Oost Indien wilde zenden.

8.
Off hem, gedetineerde, wel door
iemand in dat huijs iets kwaads
was toegebracht?

Antwoord neen.

9.

Off hij, gedetineerde, niet uijt enkele kwaadaardigheijt, dat geweld daar maakte?

Antwoord neen, want was daar uijt buurschap ingegaan.

76

10.

Off hem, gedetineerde, niet wel geheugt, dat hij tegen de mijd van Witsmeer heeft gezezt, jou donder je zal uijt de weg gaan, off ik zal je met de stoelen te lijff komen, off diergelijke woorden in substantie?

Zegt niet te weten, dat hij zulks gedaan heeft.

11.

Off Pieter Claasz. Witsmeer, ten zijde, hij, gedetineerde, aldaar soo raasde hem, gedetineerde, niet vriendelyk versogt heeft, dat hij aff sou scheijden met dit geraas en na zijn huijs gaan?

Zegt dat Pieter Claasz. Witsmeer tegens hem zijde, soo je mijn huijs niet uyt ga, dan zal ik de buurtmeester haelen.

12.

Off hij, gedetineerde, evenwel niet is gebleven, totdat Dirk Andriesz. Zweet aldaar mede in huijs is gekomen?

Antwoord ja.

13.

Off hij, gedetineerde, toen Witsmeer
en Dirk Andriesz. bedreijgt wierd,
dat zij om de buurtmeester off
de schout zoude zenden, ten
eijnde dat hij, gedetineerde, alsoo uijt
't huijs zoude geraeken?

Zegt dat hij Pieter Claasz.
alleen, maar heeft hoore spreek
van de buurtmeester en niet
van de schout.

[folio 76v]

14.
Off hij, gedetineerde, van daar
niet in 't steegje naast zijn
huijs is gaan staan bij de
keuken van de heer oud-
burgermeester Ras?

Zegt dat niet vast en zeker
te kunnen zeggen.

15.
Off hij, gedetineerde, niet moet
bekennen, dat hij aldaar
tegen de muur van de keuke
met veel geweld heeft aan-
getrapt, geschopt en gebonst?

Zegt niet te weten, dat hij
zulks gedaen heeft.

16.
Off hem ook nog niet
duidelijk voor staat, dat hij
toenmaals heeft geroepen,
Waar is de burgermeester Ras,
die donder moet ik hebben,
die moet er maar uijtkome,
die is mede een van de
landopvreeters?

Antwoord neen.

17.

Wat hij, gedetineerde, in de zin
had om de heer Ras aan te
doen?

Zegt niets.

18.
Off hem, gedetineerde, niet volkome
bekend is, dat welgem. heer
Ras een lid van de heeren
gecommitteerde raede is?

Antwoord ja.

77

19^e
Wie hij, gedetineerde, door die land-
opvreeters verstaat?

Zegt daar van niet gesprooke
te hebben.

20^e
Off hij, gedetineerde, wel eenige billeke
redenen heeft gehad om zulke
lastertaal te voeren tegen
s'lands overigheyt?

Antwoord neen, en ook
dezelve niet te hebben gesprooke.

21.
Off dit schelden en razen niet
uijt enkele boosheijt en een
zugt om kwaad te spreken
is voortgekomen?

Zegt neen.

22.
Off hij, gedetineerde, nadat hij zoo
geraast, gevloekt en gescholden
had in 't steegje, niet na de
voordeur van 't huijs van gem.
heer Ras is gegaan en aldaar

met veel force aangescheld
heeft?

Zegt dat 't waer is, dat hij
aldaar heeft aangescheld.

23.

Als hem, gedetineerde, op dat aanschellen
de deur niet geopend werd, off
hij toe niet zeer hevig tegens
de deur heeft getrapt en
geschopt.

Antwoord neen.

[folio 77v]

24.

Ja off hij, gedetineerde, niet met
verscheyden vloekwoorden heeft
geroepen, als je de deur niet
opdoen, zal ik se oprappen,
en de stenen van de straat
te nemen, om er de glaesen
mede uijt te slaan?

Zegt niet te weten, dat hij zulks
gedaen heeft.

25.

Wat hij, gedetineerde, voornemens
was te verrigten in 't huijs
van de heer Ras, indien hem
de deure ware geopent?

Zegt dat hij van voorneeme was,
om te versoeken, dat in 't agter-
huijs off keuken van de heer
Ras bij nagt zoo niet mogt
gewerkt worden, omdat hij daar-
door niet konde slaepen off rusten.

26.

Off hij, gedetineerde, denzelve avond
niet is geweest ten huijse van
de wijnkoper Van der Voort?

Zegt dat 't wel kan zijn, dat

hij aan de deur is geweest, maar
niet te weten, off hij wel in
huijs is gegaan.

27.

Off hij, gedetineerde, aldaar ten
huijze niet met veel gedruijs,
vloeken en razen heeft gevraegt
waer off er een diacon was,
welke hem, gedetineerde, in 't tugt-
huijs wilde zetten, dat hij, gedetineerde,
dien 't mes in 't hart zoude
omdraijen off met diergelijke
woorden in substantie?

Zegt, dat hij diestijts daar niets
van heeft gesproken, maar
bevorens wel gezegt, dat er geen
diacon was, die hem in 't tugthuijs
konde zetten, zonder dat hij ooit
eenige bedreijginge daarbij
heeft gedaan.

78

28.

Off hij, gedetineerde, ten zelve tijde
niet ten huijze van den gorter
Cornelis Houwert is gegaan, en
aldaar een pijp tabak heeft
geijst te rooken?

Zegt ja om een pijp op te
steeken, maer dat zulks is
geweest, voordat hij aan het
huijs van de heer burgermeester
Ras was gegaen.

29.

Off hij, gedetineerde, niet wel weet,
dat hij aldaar zoo veel onrust
maakte, dat Cornelis Houwert
hem de deur moest uytzetten?

Zegt dat hij daar geen onrust
heeft gemaekt en alleen
maar heeft gevraagt om
eens op te steeken, waarop

Cornelis Houwert zijde, ik zal
je wel opsteeken, en meteen
hem een slag aan 't hoofd gav.

30.

Off hij, gedetineerde, daarop niet om
en bij 't huijs van Houwert heeft
blijven oppassen, off Houwert
ook op de straat mogt komen?

Zegt dat hij bij Sijmon de
klompemaeker is blijven staen,
maer niet met intentie om
Houwert op te wagten.

31.

Off hij denzelve Houwert niet
heeft uijtgescholden en
uijtgedaagt om te vegten?

Zegt wel gescholden, maar hem
niet uijtgedaagt te hebben.

32.

Ja off hij, gedetineerde, niet dezelve reizje
ter dier tijd heeft gesworen om
Cornelis Houwert te willen aan
zijn mes rijgen en diergelijke
meer?

Antwoord neen.

[folio 78v]

33.

Off hij, gedetineerde, na eenige
tussentijdt niet wederom
en voor de twedemaal in 't
huijs van Houwert is gegaan,
en na agter heeft willen
indringen?

Antwoord ja.

34.

Off hij daarin niet is belet
geworden door de mijd en knegt

van Houwert.

Zegt niet door de knegt maar
wel door de meijt, als hebbende
de eerste niet gezien.

35.

Off dezelve meyd en knegt
hem, gedetineerde, niet op een
vriendelyke wijze hebben
willen overreeden, om uijt 't
huijs te gaan?

Antwoord neen.

36.

Off hij, gedetineerde, daar wel na
gehoort heeft, ja off hij, gedetineerde,
niet in tegendeel met
vloeken en schelden heeft
aangehouden, zonder heen
te willen gaan?

Zegt dat hij wel heeft
gescholden.

37.

Off hij daarop de voors.
huysinge niet is uijtgezset.

Antwoord ja.

Aldus bij mij ondergesz. beantwoort, op

79

den 9^e februarij 1751 (onder stond en was
getekent) Jacob van der Meer
(lager stond)

De gedetineerde de vorenstaande vraagarticulen
met zijne daarop gegevene responsiven, duyde-
lijk zijnde vorgeleesen, heeft verklaart daar-
bij te persisteeren, sonder daar in eenige
zaeken te willen hebben toegevoegt off afgedaen.
Actum in judicio der stadt Alkmaar ten
daege voorsz.

(onder stond)
In kennisse van mij, secretaris
(en was getekent)
Pieter Groen

Tweede examen contineerende
de articulen en vraagstukken
bij ende vanwege mr. Willem
Winder, hooftofficier dezer stad
overgelevert om op dezelve behoort
te worden Jacob van der Meer, gedetineerde.

1.
Wanneer hij, gedetineerde, hede over 14 daegen
ten huyze van Pieter Claasz. Witsmeer
was gekomen, welke redenen hij toen
met de mijd van Witsmeer heeft
gehouden, alvorens hij, gedetineerde, na
't binnevertrek van Witsmeer ging?

Zegt dat hij met de mijd van
Witsmeer niet heeft gesprooke,
ja selff dat hij haar niet eens
gesien heeft, en hij maar ten
eerste na agtere is gegaan.

[folio 79v]

2.
Off hij, gedetineerde, diestijds aan
Pieter Witsmeer zijn ongenoege
en kwaadheijd niet heeft
bekend gemaakt, over en ter
zaeke hij in de herberg het
Hoff van Holland, zoo slegt
was bejement, ja met geweld
door iemand aldaar uijt den
huyze was gezet en gestooten?

Zegt dat hij tegens Pieter Claesz.
daervan niets heeft gezegt.

3.
Off hij, gedetineerde, wel
zou derven staande houden,
dat Pieter Claasz. Witsmeer
hem zonder reden had gezegt
dat indien hij, gedetineerde, zijn

huijs niet uytging, hij Witsmeer
de buurtmeester zoude halen?

Zegt dat hij niet kan denken,
dat Pieter Claasz. Witsmeer, daar-
toe eenige andere redenen heeft
gehad, als omdat hij, gedetineerde, zoo
hard op de tafel had geslaegen.

4.

Off hij, gedetineerde, als nog dervt te
zeggen dat hij niet weet off
hij, gedetineerde, den 28^e januarij aan 't
huijs van de heer oudburgermeester
Ras kwaad heeft uijtgevoert,
tegen denzelve heer gescholden,
en geraast?

Antwoord ja, als alleen dat hij
aan de deur heeft gebeld.

80

5.

Hoe off hij, gedetineerde, heeft
derven zeggen, niets tegen de
persoon van de heer Ras te
hebben gesprooken ten nadeele,
terwijl hij, gedetineerde, zelve weet,
hoe menigmaal hij andere
luijden binne deze stad onbe-
tamelijk heeft bejegent, als
dezelve niet met hem, gedetineerde,
erkenden en toestemden de
lastertaal, welke hij tegens
dien heer gesprooken had?

Zegt niet tot zijn Ed. nadeel
gesprooken te hebben, nog
tegens zijn Ed. zelfff, nog
tegens anderen.

6.

Off hij, gedetineerde, alzo niet onlangs
nog aan 't huijs van Pieter
Claverweij is gekomen, en den-
zelve toegesproken, jij bent
een dieff, ja een dieff ben je

gebooren, als je niet met mij
zeg, dat die Ras geen dief is
en diergelyke woorde meer?

Antwoord neen, maar wel
dat hij tegens Claverweij heeft
gesegt, je heb dievegoed
gekogt, zonder dat hij de
naam van de burgermeester Ras
heeft genoemd.

[folio 80v]

7.
Ja off hij, gedetineerde, denzelve
Claverweij dieswegen niet verschijde
malen allerhande insolentien
heeft aangedaan, zoo bij avond
als ook bij nagt het zij
met aan te schellen, 't zij
met denselve Claverweij zeer
hevig uijt te schelden?

Zegt dat hij wel meenigmaal
voor zijn deur tegens hem
heeft gescholden

8.
Ja off hem, gedetineerde, niet klaar
in zijn geheugen is, dat hij nog
onlangs aan en voor 't huys,
zoo van de gemelde Claver-
weij, als van Willem Minkes
een geruijme tijd heeft gestaan
en die gemelde personen op
veelerhande manieren uijtge-
scholden en zelfs gesworen
hadde 't een off ander kwaad
te zullen toebrengen?

Zegt ja, maer niet tegens haer
anders gezegt te hebben, als je
bent groote baezen, ik kan
zoo wel werken als jijluij, en
dat hij tegen Minkes wel eens
gezegt heeft, ik wou wel eens
op een eerlijke wijze met je
vegten.

9.

Off hij, gedetineerde, alle de voorn.
moetwilligheden niet meestijds
heeft gepleegt, als hij zig eerst
door te veel drinken wat
buijten staet had gebragt?

Antwoort ja, dat zulks meest
door de drank is veroorzaakt.

81

10.

Off hem, gedetineerde, daarom niet
meermale is gewaarschuwt,
dat hij zoo dikwils zig niet
dronken zoude drinken?

Antwoort ja, en wel 't
meeste door zijn vrouw.

Aldus bij mij ondergesz. beantwoort op den
11^e februarij 1751. (onder stond en was geteekent)
Jacob van der Vermeer.

De gedetineerde de vorenstaande vraegarticulen
met zijne daarop gegeven responsiven duidje-
lyk zijnde voorgelesen, heeft verklaart daar-
bij te persisteren, en niet begeert, dat daer-
bij eenige zaeken zouden werden toegevoegt
off afgedaan.

Actum in judicio der stad Alkmaar op dato
voorsz.

(onder stond)

In kennisse van mij, secre-
taris

(en was getekent)

Pieter Groen

[folio 81v]

Derde examen omme daerop
te ondervraegen vanwegen mr.
Willem Winder, hooftofficier
dezer stad de persoon van
Jacob van der Meer, gedetineerde alhier.

1.

Off hij, gedetineerde, niet wel

weet, waarom hij den 28^e januarij
dezes jaars sig beklagt heeft
bij Pieter Claasz. Witsmeer.

Zegt zig nergens anders over
beklaegt te hebben als om-
dat de menschen zijde dat
zijn vrouw hem naer Oost Indien
wilde zenden.

2.
Off zijn gedetineerdens grootste kwaad-
heijd niet veroorzaakt was
door de slagen die hem
Marytje Hendriks, wonende
op 't hoekje van 't eijland
terug had gegeven?

Antwoord neen.

3.
Off hem, gedetineerde, nog wel
bewust is met welke furie
hij de voors. Marijtje Hen-
driks, drie off vier slagen (off
oorvijgen) heeft toegebracht?

Zegt dat hij Marijtje Hendriks
niet, maer wel zij hem, gedetineerde,
heeft geslaegen.

82

4.
Wat redenen hij, gedetineerde, dog
hadden om deze Marijtje
Hendriks zoo aan te vallen.

Zegt dat hij haer niet is
aangevallen, maer dat de
stok die hij haar uijt de
hande wilde nemen, haer was
geraekt op de arm.

5.
Waar ter plaatste hij, gedetineerde,
die vrouw zoo heeft behandelt?

Zegt aan haar eijge huijs, maar
dat hij, gedetineerde, haer niet
kwalijk heeft behandelt.

6.

Off hem, gedetineerde, ten eenemaal
vergeeten is, hoe dat zijn vrouw
hem ten tijde, hy zooveel
geweld, met schelden, schoppen
tegen de deur en aanschellen
ten huize van de heer Ras
maakte met alle vriende-
lijkheid heeft versogt, dog
zooveel geweld aan een
fadzoenelik huys te maken?

Zegt dat zijn vrouw hem
diestijds heeft versogt, dat
hij daer met 't schellen
aan de deur wilde aflaeten
en in huijs komen.

7.

Off hij, gedetineerde, thans niet moet
bekennen, dat hij alleen uijt
lastersugt en kwaadaerdigheid
de zijlemaeker Claverweij heeft
betigt, dat dezelve dieve goed
hadde gekogt?

Zegt neen, maer dat Claverweij
zulks in 't bijzijn van verscheijde
mensen, bij de Sint Anna
Straeter brug zelff heeft beleede
en dat daar ook praesent
bij was de zijlemaker Willem
Minkes.

[folio 82v]

8.

Off hij, gedetineerde, tegen Dirk
Andriesz. Zweet, tegen zijn
eige vrouw en Pieter Claver-
weij zou derven staande
houden zijn ontkentenis,
dat hij, gedetineerde, den heer
burgermeester Ras noijt had

geïnjureert?

Antwoord ja.

Aldus bij mij ondergeschreve beantwoort op den 13^e februarij 1751 (onder stond en was getekent) Jacob van der Meer.

De gedetineerde de vorenstaande vraeg-articulen met zijne daerop gegeven responsiven duijdelijk zijnde voorgeleesen, heeft verklaert daarbij te persisteeren sonder daerin eenige zaeken te willen hebben toegevoegt off afgedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaar ten daege voorsz.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was getektent)

Pieter Groen

83

Crimineele sententie

tegens

Jacob van der Meer, gedetineerde.

Alzoo Jacob van der Meer, oud zijnde 48 jaren, en geboore binne dese stad, thans alhier gedetineert, vrijwillig, en buijten pijn en banden van yzer heeft bekend, dat hij, gedetineerde, op den 28^e januarij 1751 des avonds te huysse van Pieter Claesz. Witsmeer is gekomen, en naer 't binnevertrek aldaar gegaan zijnde veel gedruijs en onrust met 't slaen en hard slaen op de tafel heeft gemaakt, dat deze ontrusting zoo ver is gegaen, dat voorn. Pieter Claasz. Witsmeer hem, gedetineerde, heeft moet bedreijgen van de buurtmeester te zullen haelen, als hij, gedetineerde, de deur niet uijt wilde gaen. Dog dat hij, gedetineerde, des niettegenstaande aldaer egter nog eenige tijd is gebleven, totdat Dirk Andriesz. Zweet ten voorn. huysse mede is ingekomen, wanneer hij, gedetineerde, te raede is geworden om te ver-trekken.

[folio 83v]

Dat hij, gedetineerde, bij zijn eerste examen gevraagd zijnde, off hij op de voorsz. 28 januarij passato, als hij zooveel geraas en getier aan 't agterhuys off wel de keuken van de heer oud-burgermeester Ras had gemaakt van daer niet voor aen 't huijs is gegaen, en met veel force heeft aangescheld, bekent heeft waer te zijn, dat hij aldaer hadde aangescheld.

Dat hij, gedetineerde, ten zelven tijden zig mede heeft vervoegt ten huijse van Cornelis Houwert, aldaer een pijp tabak heeft geijscht op te steken, en als den voornoemt Houwert in plaets van den gedetineerde de baes in zijn huijs te laeten speelen, denzelve een slag om 't hoofd had gegeeve, denzelve Houwert deswegen niet alleen heeft uijtgescholden, maer dat hij, gedetineerde, ook ten tweedemaal aldaer in 't huijs is gekome, en naer agtere heeft wille indringen, dog daar inne belet zijnde, toen wederom in scheldwoorden is uijtgeborsten tegens de meergem. Houwert, tot zoolange dat hij de deur wierd uijtgeset.

84

Dat hij, gedetineerde, insgelyk al in vroeger tijd den zijlemaeker Claverweij met deze en geenen injurien heeft geattaqueert, meenigmael voor desselfs huijs is uytgevaeren in allerhande scheldwoorden en naemen, alsmede dat hij, gedetineerde, te meermale den zijlemaeker Minkes heeft voorgehouden en hoe hij met denzelve wilde vegten.

Dat boven en behalve dit geconfesseerde de informatien van den heer hooftofficier, contineerende de certificatien van Pieter Claesz. Witsmeer, Aagje Jans Fuijk, Grietje Tjebbes, Aaltje Dirks, Cornelia Verhoud en Aagje van der Woude in dato den 3^e februarij 1751, en die van Cornelis Houwert, Samuel Klijnswaeger en Marijtje Barents, getekent den 4^e februarij 1751, en beijde ten laest genoemde daege door hun met solemneele eede bekrachtigt nog mede brengen.

Dat de gedetineerde op de gem. te 28^e januarij dezes jaers, niet alleen verscheijde quaad en moetwilligheeden heeft gepleegt ten huylze

[folio 94v]

van Pieter Claasz. Witsmeer, zoo met gooijen van de stoelen, als met bedrijge van de miyd te zullen aenvallen, en alles aldaer in de grootste onsteltenis te brengen.

Maer ook dat hij vandaer in 't Wortelsteegje tegen de keuken van de heer oud-burgermeester Ras een groot geweld met bonsen, stoten en trappen heeft gemaekt en geroepen, waar is de burgermeester Ras, dien donder moet ik hebben, dat is mee een van de landopvreter. Dat hij, gedetineerde, van daer voor aan 't huijs met veel geraas heeft gescheld, tegen de voordeur geschopt, getrapt en geroepen als je de voordeur niet op doe, zal ik se optrappen, en ik zal de steenen van de straet neemen en al de glaesen uijtslaen.

Wijders nog dat hij, gedetineerde, op gezegde tijd ten huylze van de wijnkoper Van der Voort met veel oploentheijt is gekomen en gevraegt heeft, waer is er een diacon, die mij in 't tughthuijs wil zetten, die zal ik 't mes in 't hart omdraijen, en van daer

85

niet is gegaen, als na veel onrust en moeijte te hebben gemaekt, en de vrouw en meijd in groote onsteltenisse gebraght. En eijndelijk nog dat hij, gedetineerde, op dato als bove, uijt 't huijs van Cornelis Houwert voor de eerste rijs gejaegt zijnde, denzelve heeft uijtgescholden en geswooren aan zijn mes te sullen rijgen, maekende onder en tussen de publijcque straet in rep en roer.

En gemerkt aan de eene zijde de opgamelte

feijtelijkheeden geconsidereert moeten werden als atroce i jurien, groove moetwilligheede, insultes geweldpleeginge, soo tegens de goede ingesetenen deser stad, als ook insonderhijd tegen diegeenen, welke in de sauvegarde van de Hoge Overigheijt gestelt.

En aan de andere zijde, 's lands wetten zodanige delicten willen gestraft hebben. Zoo is 't, dat schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende den crimineelen eijsch en conclusie bij den heer hooftofficier, mr. Willem Winder R.O. op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genoomen,

[folio 85v]

mitsgaeders geleth, zoo op de confessien van den gedetineerde, als op de bewijsen bij den voorn. heer hooftofficier overgelevert, en verder op al 'tgunt in deze te considereeren stond en moveeren mogten, doende uijt naem ende vanwegen haar Ed. Gr. Mogh. de heeren Staeten van Holland ende Westvriesland, condemneeren den gedetineerde, omme bij de eerste en bekwaemste glegenheit te vaeren naar Oost off West Indien, en voor desselfs vertrek van hier te passeeren behoorlijk transport, omme daeruijt te vinden de costen en miesen van justitie, als waerinne den gedetineerde mede wel expresselyk gecondemneert werd bij deze, mitsgaders omme zoo lange geconfineert te blijven in 't tugthuijs binne deze stad, en aldaar geduurende dien tijd met zijn handenarbeijd voor hem de kost te winnen, ontzeggen voorts den heer hooftofficier voornoemt zijnen eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genoome dezelve daarvan absolveerende bij deze. Aldus gedaen en gepronuncieert op de rolle den 4^e maart 1751.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was getekent) Pieter Groen.

Praeparatoir examen van Bernardus van Gelden,
geappreheendeert den 29^e februarij 1752, den 1^e maert daer-
aenvolgende in judicio gehoord ende geëxamineert
zijnde, heeft geconfesseert.

1.

Zegt zijn naem te zijn Bernardus van Gelden.

2.

Zegt oud te zijn tusschen de vier en vijffendertig
jaeren.

3.

Zegt geboore te zijn te Amsteldam en nog ongetrouwt.

4.

Zegt sig te geneeren in 't land met kruiden te loopen
en voor quaksalver te ageeren.

5.

Zegt te Amsteldam te logeeren in de Passeerder
Straet bij Christiaen van der Steen, zijnde een oudijser-
kraemer.

6.

Zegt een jood van geboorte te zijn, dog naderhand
christen geworden te zijn.

7.

Zegt van religie gechangeert te zijn in Engeland
nu ruijm twee jaeren geleeden.

8.

Zegt desselvs moeder nog in leeven te zijn met naeme
Duijffie en woonende in de Vinkebuurt in een
kelder en haer man des gedetineerdens stiefvaeder te
hieten Abraham Nathans en desselvs hanteering off
negotie te zijn in hoeden.

[folio 86v]

9.

Zegt in deze stad Alkmaer gekoomen te zijn een
maendag, zijnde geweest den 28^e februarij 1752 van
Amsteldam met de veerman.

10^e

Zegt bij zijn aenkomst des maendagsavond zijn
logement genoomen te hebben bij Paulus Abs.

11^e

Zegt van Paulus Abs vertrokken te zijn op dingsdag den 29^e februarij 1752, s'morgens omtrent de klok agt ueren, en desselvs gelag aen Paulus Abs volkooime betaelt te hebben, alhoewel het nog soude kunnen weesen, dat hij een stuijver te kwaed was gebleeven voor een borrel jenever.

12.

Zegt naderhant in een herberg bij de Vriesse poort geweest te zijn om een borrel te drinken.

13.

Zegt van intentie te zijn geweest om na Schaegen te gaen en dan weder te retourneeren.

14.

Zegt in geen huijs geweest te zijn, daer hij soude gevraegt hebben aen de vrouw omme een keeteltje koffie voor hem te kooken.

15.

Zegt hier en daer geweest te zijn, dog waer sulks seker niet te weeten als beschonken zijnde.

16.

Zegt in praesentie van Anne Jans, huijsvrouw van Jan Hartog haer niet te kennen, nog te weeten bij haer in huijs te zijn geweest, ook dat 't mes bij hem bevonden, door hem alhier in de stad is gekogt en 'tselve niet uijt het huijs van de voorn. vrouw genoomen te hebben.

87

17.

Zegt naeder niet beter te weeten, off hij had het selve gekogt.

18.

Zegt te gelooven voor drie schellingen en dat wel in een huys daer jenever verkogt wierd.

19.

Zegt wel te kunnen weesen, dat hij in een vleeshouwers huijs is geweest, maer sulks niet vast te weeten.

20.

Zegt als voore wel te kunnen weesen, dat hij om vlees te koop heeft gevraegt, dog sulks niet seker te weeten.

21.

Zegt kennisse gekreegen te hebben aen 't vrouwsper-
soon, aen wiens huijs hij, gedetineerde, is geapprehendeert, in de
herberg bij de Vriesse poort, alwaer zij bij hem is gekoome,
en daer vandaen met deselve dierect naer huijs is
gegaen, als door haer versogt vooren te eeten,
dewelke door haer gekogt was.

22.

Zegt aen deselve drie stuijvers om booter te koopen
gegeeven te hebben.

23.

Zegt van geen swart boekje met silvere slootjes te
weeten.

24.

Zegt tegens de vrouw van Hartog niet gesegt te
hebben, dat hij binnen deze stad een burger was nog
op Texel te woonen.

Aldus bij mijn ondergesz. na waerheijt geconfesseert in judicio
op den 1^e maert 1752.

(onder stond)

Dat ik dit X merk door de gedetineerde Benardus van Gelden eijge-
handig is gesteld, verklaeren wij ondergesz. schepenen der stad
Alkmaer (in dato als boove en was geteekent) Aris van der Mieden
Jan Frederik de Meij.

De gedetineerde het voorenstaende geconfesseerde

[folio 87v]

duidelijk zijnde vorgeleesen heeft verklaert daerbij te
persisteren, sonder te beweeren dat daerbij iets
soude werden toegevoegt off affgedaen.

(onder stond)

Actum in judicio in dato voorsz. In kennisse van mij,
secretaris

(en was geteekent)

G.V.M. Stuurmansz.

Tweede examen van Bernardus
van Gelden, alhier gedetineerde
op den 3^e maert 1752.

1.

Off zijn gedetineerdens regte naem is
Barent van Gelden?

Zegt Bernardus gedoopt te zijn.

2.

Off hij, gedetineerde, in den voorleden jaere alhier in de stad niet geweest is en zijn intrek genoomen heeft bij Jacob Vergult, wonende bij de Vriese poort?

Zegt ja, maer geslaepen te hebben bij Paulus Abs en niet bij Jacobus Vergult.

Zegt naeder, bij Jacobus Vergult ook wel geslaepen te hebben met een vrouwspersoon met naeme Maerie.

3.

Off hij, gedetineerde, toen zijn huysvrouw niet bij sig had?

Zegt een vrouwspersoon bij sig gehad te hebben, maer niet met deselve getrouwt te zijn geweest.

88

4.

Off zijn gedetineerdens huysvrouw alhier in de stad is off waer ter plaetse sig die bevind?

Zegt 't gem. vrouwspersoon hier en daer met salven te reijsen en geen vaste woonplaetse te hebben.

5.

Off hij geen kinderen bij zijn vrouw heeft verwekt?

Zegt bij soodaenig vrouwmensch een kind te hebben gehad.

6.

Soo ja? Waer dat kind off die kinderen zijn?

Zegt 't kind bij de moeder te wesen en nog kortelings te Amsteldam gesien te hebben.

7.

Als hij, gedetineerde, te Amsteldam is, off hij dan inwoont bij zijn moeder?

Zegt neen, maer bij Christiaen van den Steen, een oudyserkooper in de Passeerder Straet, dog niet continueel maer nu en dan, en over vijff à ses weeken eerst kennisse aen deselve gekreegen en bij hem logies genoomen hebben.

8.

Off zijn moeder aldaer niet woont in de Loijer Straet bij de Prinse Gravt?

Zegt neen, maer deselve te woonen in de Vinkebuurt in 't midden van de straet in een kelder.

9.

In wat jaer hij, gedetineerde, na Oost Indien is vertrokken?

Zegt nooijt in Oost Indien geweest te hebben.

10

Hoelange hij, gedetineerde, aldaer is geweest?

Is beantwoort.

11.

Met welk schip hij, gedetineerde, van Oost Indien is teruggekomen?

Is beantwoort.

12.
Hoedaenig emploij hij op 't schip heeft
waergenoomen gehad?

Ut supra.

[folio 88v]

13.
Wanneer hij, gedetineerde, naer Engeland
is vertrokken? en in wat stad
van Engeland hij sig heeft
opgehouden.

Zegt over ruijm twee jaeren na
Engeland vertrokken te zijn in de voor-
winter en wel voornamentlijk in de
stad London sig opgehouden te hebben.

14.
Welke religie hij, gedetineerde, in
Engeland heeft aengenoomen?

Zegt aldaer de gerefomeerde
religie aengenomen te hebben.

15.
Welk predikant off priester hem,
gedetineerde, gedoopt heeft?

Zegt sulks niet te weten.

16.
Off hij, gedetineerde, geen aentekening
van de tijd en plaets van zijn
doping, mitsgaders van de
naem van die predikant heeft
gehouden?

Zegt, hij een boekje bij sig gehad te
hebben, waerin sulks was aenge-
teekent door een Engelsman, die
hij bij sig had, dog 'tselve verloore
te hebben en dus sulks niet te

weeten.

17.

Waer dat boekje is, waerin hij, gedetineerde, 't voorsz. heeft aengeteekent?

Is beantwoort.

18.

In welke tael hij sulks geschreven heeft?

Zegt dat 'tselve in 't Engels gesz. was.

19.

Off hij, gedetineerde, ook enige belijdenis van zijne tegenwoordige religie heeft gedaen?

Zegt ja.

20.

Soo ja, off hij geen attestatie off declaratoir van zijne confessie in Engeland heeft ontfangen?

Zegt neen.

21

Off hij, gedetineerde, eenige bequaemheijt heeft om ziekzens te geneesen.

Zegt soo veel hem God bequaemheijt heeft gegeven.

89

22.

Welke ziekzens hij, gedetineerde, vermeent te kunnen geneesen?

Zegt kruiden voor de koorts te

verkoopen, item Haerlemse olie
en andere salven.

23.

Off hij, gedetineerde, ook een pak met
kruyden en andere medicamenten
heeft medegebragt?

Zegt neen, maer eenig goed
in zijn sak gehad te hebben.

24.

Waer ter plaetse hij zijn kruiden
en andere medicamenten heeft
gebragt, welke hij alhier in en
buiten de stad meende te
verkoopen?

Zegt sulks niet te weeten,
als deselve verlooren te hebben.

25.

Off hij, gedetineerde, geen grooter provisie
van medicamenten te Amsteldam
heeft?

Zegt, 't vrouwspersoon, 't geen ge-
woonlijk bij hem is, eenige provi-
sie van medicamenten bij haer
te hebben, dog niet te weeten
waer deselve is.

26.

Soo ja bij wien deselve in
bewaering zijn gegeeven?

Is beantwoort.

27.

Off hij, gedetineerde, gekoomen is om
een somme gelds van een brouwers-
knecht in te vorderen?

Zegt neen.

28.

Soo ja? hoeveel geld en van
welk een brouwersknegt hij sulks
te eysschen had?

Zegt een groote hondert
daelders en de naem te sijn
Hendrik van Wijck, en na deselve
alhier vernoomen te hebben.

29.

Uijt welke oorsaek, die schuld is
gesprooten?

Zegt uijt geleenden gelden.

[folio 89v]

30.

Bij wie en hoe de naem is van die-
gene daer hij, gedetineerde, voorleedene
maendag zijn intrek heeft ge-
nomen?

Zegt bij Paulus Abs.

31.

Om welke redenen hij, gedetineerde, voor-
ledene dingsdagmorgen, soo vroeg
van dat logement veranderde?

Zegt om na buijten te vertrekken.

32.

Off hij toen zijn pak off reijszak
niet heeft mede genoomen?

Zegt ja, 'tgeen hij in zijn
sakken heeft gehad.

33.

Wanneer en met welke schuyt
hij, gedetineerde, voorneemens is geweest
om na Schagen te gaen?

Zegt van gedagten te zijn geweest

om te voet na Schaegen te gaen.

34.

Off hij, gedetineerde, voorleedene dingsdagmorgen den 29^e februarij 1752 wel enig geld meer overig had?

Zegt ja.

35.

Wanneer en waer ter plaetse hij, gedetineerde, dat mes, 'tgunt bij hem gevonden is, magtig is geworden.

Zegt des morgens op dingsdag den 29^e februarij 1752 in een huijs daer jenever verkogt wierd en dat hij het selve aldaer heeft gekogt van een persoon met een bruijne rok.

36.

Off er geen groente te koop was in dat huijs, daer hij dat mes magtig geworden is?

Zegt sulks niet te weeten.

37.

Van wien hij 't selve bekomen heeft en hoe laet sulks wel is geschiet?

Zegt voor de middag, dog 't nette uur niet te weeten, en 't selve gekogt te hebben van een persoon met een bruijne rok voor drie schellingen.

90

38.

Off hij, gedetineerde, niet verlegen is geweest om geld ten tijde hij dat mes na sig nam?

Zegt neen, want het mes gekogt te hebben.

39.

Off hij, gedetineerde, om die redenen geen
boekje met silvere slootjes verkogt
heeft.

Zegt geen boekje met silvere
slootjes verkogt te hebben,
als diergelijk niet hebbende
gehad.

40.

Waer off hij voorlede dingsdagmorge,
dat boekje met zilvere slootjes
niet heeft gevonden in het voorhuijs
ergens?

Zegt geen boekje met silvere
slootjes ergens gesien te hebben.

41.

Om welke redenen hij, gedetineerde, sig
heeft uijtgegeeven voor een knegt
van dese off gene heer?

Zegt daervan niet te weeten.

42.

Terwijl hij, gedetineerde, heeft voorgegeeven
gepasseerde dingsdag naer Schaegen
te willen gaen tot welk een
eijnde, hij, gedetineerde, alhier nog
vlees wilde kopen?

Zegt niet vast te weeten
dat hij in een slaegershuijs is geweest.

43.

Off hij, gedetineerde, niet moet erkennen
dat hij alhier in een slaegershuijs agter de
capel een en ander mes met silver
beslaegen, heeft sien leggen?

Zegt daer niet van te weeten.

44.

Off hij aen de vrouw aldaer in
huijs niet gesezt heeft 't gemelde
mes te willen koopen.

Zegt als voore.

[folio 90v]

45.

Off hij dat mes toen niet van
onder zijn rok haelde?

Zegt er in 't geheel niet van te
weeten.

(onder stond)

Aldus bij mijn ondergesz. de voorenstaende artikulen
na waerheijt beantwoort op den 3^e maert 1752.

Dat dit merk x door de gedetineerde Bernardus van Gelde
eijgehandig is gesteld, verklaeren wy ondergesz. schepenen
der stad Alkmaer, ten daege voorsz.

(en was geteekent)

A. Burmannus A.J. van der Steen

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaende vraegarticulen met
zijne daerop gegeevene responsiven duidlijk zijnde
voorgeleesen heeft verklaert daerbij te persisteren,
sonder te begeeren, dat daerbij iets souden werden
toegevoegt off afgedaen. Actum in judicio ten daege
en jaeren voorsz. In kennisse van mij, secretaris

(en was getekent)

G.V.M. Stuurmansz.

91

Derde examen van Bernardus
van Gelden, alhier gedetineerde,
gehouden den 9^e maert 1752.

1.

Off zijn gedetineerdens eijge vader niet
genaemt is geweest Abram
Hammelberg.

Zegt ja.

2.

Off zijn gedetineerdens eijge naem niet is Borag Bel Abram Hammelberg?

Zegt ja, op zijn joods desselvs eijge naem te zijn.

3.

Waerom hij, gedetineerde, dus lang zijn eijge naem versweegen ~~te hebben~~ heeft?

Zegt zijn eijge naem niet versweege te hebben.

4.

Hoe off de naem is van de Waelin waermede hij, gedetineerde, voorledene jaer alhier in de stad is geweest?

Zegt Marie genaemt te sijn.

5.

Hoe lang hij, gedetineerde, met dat vrouwspersoon al heeft geconverseert en hoe oud het kind is 'tgund hij bij deselve heeft geteelt?

Zegt aen dat vrouwmensch, aenstaende maij twee jaeren geleeden kennisse gekreegen te hebben, en dat 't kind bij haer geteelt nu den 8^e maert jongstleeden een jaer oud is geweest, en 'tzelve daegs nadat het in de waereld was gekoomen, gedoopt te zijn te Dordrecht in de Janseniste Kerk en selve in persoon met 't kind ten doop te zijn geweest en genaemt Hendrik.

6.

Waer off zijn gedetineerdens eijge vrouw tans woont, en off deselve niet van de joodse natie is?

Zegt deselve te Amstelredam te wonen en van de joodse

natie te zijn en met deselve op
de joodse wijze wettig getrouwt
te wesen.

[folio 91v]

7.

Waerom hij, gedetineerde, op soo een
leugenagtige wijze de heeren
schepenen heeft gesegt nog onge-
trouwt te zijn?

Zegt niet te meenen de heeren
schepenen met leugenen opgehouden
te hebben.

8.

Om welke redenen hij, gedetineerde, zijn
eijge vrouw en kinderen heeft
verlaeten?

Zegt haer verlaeten te hebben om-
dat hij met haer niet kon accordeeren.

9.

Hoeveel kinderen hij, gedetineerde,
bij zijn eijge vrouw heeft ver-
wekt, en waer sig die
kinderen bevinden?

Zegt vier off vijff, dog seker niet
te weeten, maer daervan twee
in het leeven te zijn.

10.

Off hij, gedetineerde, niet al langer
dan een jaer tijds kennis heeft
gehad aen Christiaen van der Steen?

Zegt geen vierendeel jaers kennisse
gehad te hebben aen Christiaen van der
Steen.

11.

Waerom hij, gedetineerde, sig alhier
uytgeeft voor een christen, ter-

wijl hij te Amsteldam onder
de joodse natie blijft, en off
hij niet moet erkennen, nooit
bij een gereformeerde predikant
eenige belijdenis te hebben
gedaen?

Zegt niet beeter te weeten als
een christen te zijn, als in geen
twee jaeren onder de joodse natie
geweest te hebben, en niet te
kunnen zeggen een belijdenis van de
gereformeerde religie gedaen te
hebben, en ook niet gedoopt te zijn.

(onder stond)

Aldus bij mijn ondergesz. de voorenstaende articulen na
waerheijt beantwoord in judicio der stad Alkmaer den 9^e maert 1752.

Dat dit merk x bij den gedetineerde eijgehandxig is gesteld ver-
klaeren wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaer in dato voorsz.

(en was geteekent)

A. Burmannus A.J. van der Steen
(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaende vraegarticulen met

92

zijne daerop gegeevene responsiven duijdelijk
zijnde voorgeleesen heeft verklaert daerbij te persis-
teeren, sonder te begeeren, dat daerbij iets soude
worden toegevoegt off afgedaen. Actum in judicio
ten daege voorsz.

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

G.V.M. Stuurmansz.

(onder stond)

De gedetineerde versogt hebbende de heeren schepenen
nog eens te moogen spreken, nadat hij wederom
reeds na beneeden was gebragt, zegt het mes
gestoolen te hebben op dingsdagmorgen zijnde geweest
den 29^e februari 1752, in een huis alwaer hij een borrel
eijtschte, leggende 'tzelfe mes aldaer op een stoel,
'tgunt bij hem bevonden is.

Aldus bij mijn ondergesz. 't voorenstaende na waerheid naeder
geconfesseert in judicio en in dato voorsz.

Dat dit merk x bij de gedetineerde zelve is gesteld verklaeren
wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaer in dato als bove.

(en was geteekent)

A. Burmannus A.J. van der Steen
(lager stond)

De gedetineerde 't voorenstaende naeder geconfesseerde duidelijk zijnde
voorgeleesen heeft verklaert 'tzelve te wezen de opregte waerheijd en over sulks daerbij te
persisteeren, sonder
te begeeren, dat daerbij iets soude werden toegevoegt off
afgedaen. Actum in judicio voornoemt op dato voorsz.

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

G.V.M. Stuurmansz.

[folio 92v]

Vierde examen van Borag Bel
Abram Hammelberg sig noemende
Bernardus off Barent van
Gelden, alhier gedetineerd gehouden
den 14^e maert 1752.

1.
Off hij, gedetineerde, op dienzelven morgen
alvorens hij in dat hujs is geweest,
alwaer hij, gedetineerde, 't bewuste mes
heeft gestoolen, ook niet is ge-
weest in hujs bij een vrouw en
aldaer versogt heeft een
kannetje koffij te mogen drinken?

Zegt wel te gelooven, dat sulks
waer is geweest, dog het egter niet
vast te derven zeggen.

2.
Off die vrouw niet gesegt heeft,
de koffij voor hem, gedetineerde, te zullen
gereedmaeken en off hij, gedetineerde,
daerop niet heeft voorgegeven,
ondertussen een brieff te zullen
bestellen en dan weder te komen?

Antwoord ja.

3.
Off hij, gedetineerde, uijt dat huys niet

is weggegaen, van gedagten zijnde, om weder te zullen komen, en alsdan de geordoneerde coffij te zullen consumeeren, dan off hij in tegendeel niet is weggebleven omdat hij een boek met zilvere slooten uijt dat huijs had medegenoomen?

Zegt, dat hij van daer wel is weggebleeven, maer niet dat hij een boek met zilveren slooten uijt dat huijs heeft medegenoomen.

Zegt nader van ja, het boek genomen te hebben, dog zulks in dronkenschap te zijn geschiet?

4.

Soo ja, waer ter plaetse off bij wien hij dat boek gebragt off verkogt heeft?

Zegt van dat boek niet te weten.

Zegt nader dat hij het moet gestrooijt hebben, tenminsten, dat hij niet en weet waer het is gebleeven.

93

Off hij, gedetineerde, nog op dienselven morge niet is geweest in een slaegerswinkel onder voorwendzel van vlees voor zijn heer te willen koopen? en off hij in plaetse van zulks niet een mes met een zilver beslag 'tgund aldaer lag, naer sig heeft genomen en onder zijn jas verborgen?

Zegt dat hij in een slaegershuijs wel is geweest en een mes met een silver beslag, dog in zijn dronkenschap onder zijn jas heeft verborgen.

6.

Off hij, gedetineerde, dat mes niet moest wedergeven, vermits die vrouw in dat huijs die naesting had ontdekt?

Antwoord ja.

7.

Off hij, gedetineerde, deze dieverij niet getragt heeft te bedekken met voor te geven dat hij 't mes soude willen koopen?

Antwoord ja.

8.

Wanneer hij, gedetineerde, te Amersfoort is gevangen genomen en hoe lange hij aldaer is gedetineert geweest.

Zegt dat het na zijn gedagten, soo tussen de agt à negen jaeren is geleeden, en aldaer circa 13 à 14 weeken gevangen is geweest, hebbende tussen beijde een halfjjaer te Utrecht in 't tugthujs geseten, waer dat hij was overgebracht.

9.

Om welke redenen hij, gedetineerde, van Amersfoort na Utrecht is overgebracht geweest?

Zegt de redenen daarvan niet te weten.

10.

Off hij niet naer Utrecht is overgebracht, omdat hij moest ondervraegt en geconfronteert werden tegens die twee gevangens, welke aldaer diestijd te Utrecht gevangen waeren, die aldaer ook opgehangen zijn, en waeronder des gedetineerdens neev Saul Klootje is geweest?

Zegt dat hij de reeden van zijn overbrengen niet en weet, en dat wanneer hij te Utrecht kwam, die twee gevangene toen al waeren opgehangen.

[folio 93v]

11.

Off hij, gedetineerde, niet in 'tzelve geselschap met zijn neev Saul Klootje bevorens was geweest?

Zegt neen.

12.

Om welke redenen, hij, gedetineerde, soo lang te Utrecht in hegtenis is geweest?

Zegt, de reden daarvan niet te weten.

13.

Off hij, gedetineerde, niet gebannen is uijt de provincie van Utrecht?

Zegt te gelooven van ja.

(onder stond)

Aldus bij den gedetineerde beantwoord op den 14^e maert 1752.

Dit merk X is door de gedetineerde zelfs gesteld, in het bijzijn van ons ondergesz. schepenen.

(en was getekent)

A. Burmannus. A. J. van der Steen

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaende vraegarticulen met zijne daarop gegeevene responsiven duidlijk zijnde voorgeleesen, heeft verklaert daerbij te persisteren, zonder te willen, dat daerbij eenige zaeken, zouden werden bij off afgedaen. Actum op dato voorsz. In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen

94

Vijvde examen van Borag Bel
Abram Hammelberg, sig noemende
Bernardus off Barent van
Gelden, alhier gedetineerd gehouden den
16^e maert 1752.

1.

Off hij, gedetineerde, op dingsdagmorgen den 29^e february 1752 niet is geweest in een huijs, aen de vrouw aldaer gevraegt heeft een kannetje koffij te mogen drinken, en off hij aldaer in huys, een swart boekje met twee silvere slootjes ziende leggen, 't zelve niet weggenomen en alhier in de gevangenis zijnde gebragt, verburgen heeft op de bedsteede?

Antwoord ja.

2.
Off hij, gedetineerde, op dienzelve morgen ook niet in een ander huijs, alwaer hij een zoopje eijste is gekomen en aldaer uijt de binnekaemer van een stoel heeft medegenomen het mes, 'tgund alhier bij hem gevonden is?

Antwoord ja.

3.
Off hij, gedetineerde, toentertijd almede niet in een ander slagershuys naest dit gem. huijs is geweest, en nae 't binnenvertrek heeft willen gaen, om het een en ander, dat voor de hand lag, mede te nemen?

Antwoord ja.

[folio 94v]

4.
Off hij, gedetineerde, nu ruijm sestien jaeren geleden niet op een wettige en bij de joden bestaenbaere wijze is getrouwt met een jodin, en bij dezelve zijne vrouw verscheijde kinderen heeft verwekt?

Antwoord ja. Maer dat het na zijn gedagten niet langer is geleeden dan 11 à 12 jaeren.

5.

Off hij, gedetineerde, al geen twee jaeren na den andere met een soogenaemd christen vrouwmensch, zijnde een Waelin heeft geleevt, alsoff dezelve zijn vrouw was, en off hij, gedetineerde, zijn eijge vrouw en kinderen niet heeft verlaeten?

Antwoord ja.

6.

Off hij, gedetineerde, bij dat christen vrouwspersoon geen zoon heeft geteelt, en off 'tzelve vrouwspersoon niet wederom door hem, gedetineerde, beswangert is?

Zegt dat hij bij haer wel een zoon heeft geteelt, maer niet te weten off zij weder swanger is.

7.

Off hij, gedetineerde, niet al met dat-selve vrouwspersoon huijsgehouden heeft, ten tijde dezelve eens wegens begaene dieverij is gegeesselt en gebrandmerkt geworden?

Antwoord neen.

8.

Off hij, gedetineerde, in 't jaer 1741 tegens Paeschen niet gevangen is geweest te Schoonhoven?

Antwoord neen.

95

9.

Off hij diestijd niet benefens een ander jood en een christen, wegens begaene huijsbraek in hegtenis is genomen geweest en off zijne medemakkers

toentertijd niet zijn geschavotteert geworden?

Antwoord neen.

(onder stond)

Aldus bij mijn ondergetekende beantwoort op den 16^e maert 1752.

Dit merk is bij de x gedetineerde zelvs gesteld ten bijzijn van ons ondersz. schepenen.

(en was getekent)

A. Burmannus J. Winder

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaende vraegarticulen met zijne daerop gegevene responsiven duidelijck zijnde voorgeleesen, heeft verklaert daerbij te persisteeren, sonder te willen, dat daerbij eenige zaeken souden werden bij off afgedaen.

Actum in judicio op dato voorsz.

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen.

[folio 95v]

Crimineele sententie

tegens

Borag Ben Abram Hammelberg

zig noemende Bernardus off

Barent van Gelden, alhier

gedetineerde.

Alsoo Borag Ben Abram Hammelberg, zig noemende Bernardus off Barend van Gelden, oud tussen de 34 en 35 jaeren, en geboortig van Amsteldam, althans gedetineerde zig niet heeft ontsien, (alle eer en vreesse Gods, mitsgaeders 't ontzagh voor de justitie terzijde stellende) niet tegenstaende de heeren Staeten deser provincie van tijd tot tijd derzelve placæten hebben doen emanereen, zoo tegens 't egtbreeken, het vermengen van joden met christenen, het adopteeren van valsche namen en qualiteijten, als ook insonderheijt tegens 't pleegen van alle soorten van dieverijen, omme gelijk hij, gedetineerde, buijten pijn en banden van yzer beleeden heeft en geconfesseert, desselvs wettige hujsvrouw, waerbij hij nog twee kinderen in leven is hebbende, met deselve zijne kinderen malitieuselyk te

verlaeten.

Met een soogenaemt christenvrouwspersoon genaemt Marie schandelijk overspel te begaen.

96

En dezelve Marie bij verschijden tijden, als zijn egte-vrouw op te geven, gelijk hij ook nog een kind bij haer in leven is, hebbende.

Dat hij, gedetineerde, zig ook valschelijk en tegen de waerheijt heeft gedebiteert een bekeerde jood te zijn, welke de gereformeerde godsdienst in Engeland zoude aengenomen en den doop ondergaen hebben.

Dat dezelve boven dit alles, op dingsdagmorgen zijnde geweest den 20e februarij dezès jaers 1752 ten huijse van Claes Molenaer binne dese stad, alwaer hij onder praetext alsoff hij koffij wilde drinken was gekomen, heeft gestoolen een boekje met zilvere slooten.

Dat hij, gedetineerde, terselver tijd in een slaegershuijs op 't Dronkenoord en aldaer verder naer het binnever-trek is gegaen met intentie, om 't een en ander dat voor de hand mogt leggen mede te neemen.

Dog dat hij, gedetineerde, daarin verhindert zijnde geworden, vandaer dierec't allernaest dit huijs in dat van eenen Jan Hartog is gekomen, en onder 't affeijsschen van een borrel off zoopje, van de stoel na sig heeft genomen een ijvoore hegtmes met een zilvere band.

Dat hij, gedetineerde, al voortgaende in zijne dieverijen vervolgens zig in het huijs van Christina van Oosten, wedue van Hendrik Jan heeft vervoegt en onder voorwendsel van vleesch voor zijn heer te willen koopen, aldaer een mes met zilver beslag na zig genomen en onder zijn jas verborgen gehad, dog vermits zulks door de voorn. vrouw was ontdekt, dat hij daerdoor is genoodsaekt geworden 'tselve mes weder te geven.

[folio 96v]

En gemerkt de voorverhaelde faiten in desen uytleveren niet alleen een malitieuze verlaeting

van een egtvrouw en kinderen,
een openbaere egtbreuk en een geïnterdiceerde
vermenging van jooden en christenen,
mitsgaeders een strafbaere vervalsing van naem
en qualiteit.

Maer dat deselve ook contineeren twee openbaere
gepleegde diverijen, welke terwijl de gedetineerde
bereets al voor circa 8 à 9 jaeren in den
tugthuijse van de provincie van Utrecht is
gedetineert geweest, volgens de placaten
van den landen, andere ten exempel en
afschrik ten hoogste strafbaer zijn.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaer gesien
ende geëxamineert hebbende den crimineele
eijisch ende conclusie bij den heer mr. Willem
Winder, hooftofficier dezer stad R.O. op ende
jegens den gedetineerde gedaen ende genomen en wijders
geleth op al 'tgunt in deze te considereeren
stond ende moveeren mogte, doende regt uijt
de naem ende vanwegens haer Ed. G^t. Mog.
de heeren Staeten van Holland ende West-
vriesland, condemneeren den gedetineerde omme
gebragt te werden ter plaetse, daer men
alhier gewoon is publicque crimineele justitie
te doen, en aldaer door den scherpreghter met
roeden strengelijk te werden gegeesselt, bannen
denselven voorts uijt den landen van

97

Holland ende Westvriesland voor de tijd van
20 agtereenvolgende jaeren, sonder inmiddels
daer weder binnen te mogen koomen op
poene van swaerder straffen en condemneeren
den gedetineerde in de kosten en miesen
van justitie, ontzeggen wijders den heer eyscher R.O.
voornoemt zijnen verdere eijisch ende conclusie op
ende jegens den gedetineerde gedaen ende
genomen, denselven daarvan absolveerende bij dezen.

Aldus gedaen den 18^e maert 1752 en gepro-
nuntieert in de vierschaere dezer stad den
25^e daeraen volgende.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris

(en was geteekent)

Pieter Groen

Wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaer verklaeren, dat de bovengenoemde Borag Ben Abraham Hammelberg, sig noemende Bernardus off Barent van Gelden niet gegoed en is om de kosten en misen van justitie te voldoen.

W. Jan le Chastelain

A. Burmannus

[folio 97v]

Aen de Ed. Achtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer.

Geeft met hoogachting te kennen mr. Willem Winder als hooftofficier deser stad, hoe dat hem suppliant uijt de annexe bijlaege is gebleeken, dat de wedue van wijle Hendrick Jan, vleeshouster in de Capel Steegh binnen deze stad, op laestleeden saturday zijnde geweest den 15^e deser sig niet en heeft ontsien omme de huijsvrouw van Barent Ringers, genaemt Alida Wierick, bierverkooper in de voorn. Capel Steeg, waermeede zij in woorden was geraekt over de mishandelingen, welke haer Alida Wierick, dien morge evens bevoren door de knegt van de voorn. wedue was aengedaen, onder ijsselijke vloek en scheldwoorden, sooals dezelve Alida Wierick op de publicque straet met haer kind van omtrent vijffentwintig weeken oud op den arm was staende, op een onbetaemelijke wijze heeft uijtgemaekt, maer ook onder continueel vloeken en raesen deselve niet alleen te drijgen van met een haerer slagtmessen haer, Alida Wierick 't hoofd op te zullen klooven, maer ook daedelijck een der voorsz. slagtmessen uijt haer voorhuijs off winkel te haelen en daermede met groote obstinaet en boosaerdigheijt direct na haer Alida Wierick onder evengesegde dreijgementen toe te komen. Dat deselve Alida Wierick daerop als kunnende met haer kind op de arm soo spoedig niet retireeren om de woede van de voorn. wedue te ontgaen, een groot allarm en misbaer hebbende gemaekt, waerop dan ook in alle haestigheijt de voorn. Barent Ringers van uijt zijn huijs in alle verbaestheijt is toegeschooten

98

omme zijn vrouw en onnosel kind op dusdanige wijze niet moorddadelijck om 't leven te zien brengen, en ilico zijn gesegde vrouw (met 't kind alsoo op haer arm) omgrijpende, tenijnde deselve langs die wijze was 't doendelijck, uijt 't doodsgevaer, waerin zij

en haer kind was te bevrijden, dogh dat inmiddels de voorn. weduwe Hendrik Jan, in haer boosheijt en voornemen voortvarende, immediatelijck haer gedane dreijgementen, willende ten uijtvoer brengen, ilico met een onmenschelike verwoedheid met het voorsz. slagtmes na de voorn.

Alida Wierick op s'heeren straeten heeft gehakt en alsoo bij die occasie aen hem Barent Ringers, welke zijn vrouw en kind in manieren voorsz., sooveel mogelijk was, wilde beschermen en behoeden, een zeer diepe wonde in zijn regterarm heeft toegebracht, ter lengte van vier vingeren breetens, sig strekkende dwars over 't midden van 't os cubitus, penetreerende met doorsnijdinge van overdekkende kleederen, de algemeene dekseelen off huijt en vetvlies, doorsnijdende de musculus cubitalis externus en een spugtel van de arteria cubitalis genevens 't periostium en eijndigende op off even in 't gesegde been.

Dat na 't invligeeren dier wonde 't voorsz. slagtmes de voorsz. weduwe zijnde afhandigt om verdere droevige gevolgen te praevenieeren, dogh dat deselve al verder in haer boosheijt volhardende, ilico een ander diergelijck slagtmes heeft weten machtig te worden, om in haer verder voornemen en boosaerdigheijt te reüsseeren, dogh 't welk haer al mede gelukkiglijk door eenig present zijnde persoonen is ontweldigt geworden.

[folio 98v]

En gemerkt al 't voorgem. niet alleen uijtlevert openbaer geweld en straetschenderij met iemand alsoo in manieren voorsz. op de publijcque straet, welke voor een ieder veijligh behoorde te zijn, aen te vallen, te hakken ende te quetsen, met bedrijginge van 't hoofd te willen opklooven, maer waeruijt vervolgens notabele moorden en doodslaegen kunnen volgen, al 't welk volgens de beschreven regten en s'lands placæten lijffstraffelijck moet werden gecorrigeert.

Soo is 't dat de suppliant zig met eerbied keerd tot Uw Ed. Achtb. versoekende, dat Uw Ed. Achtb. om reedenen en uijt consideratiën van 'tgeen voorsz. is, den suppliant gelieven te qualificeeren, omme de voorn. weduwe van Hendrick Jan, ter gemelder saeke te mogen apprehendeeren en pede ligato tegens deselve procedereen, mitsgaders uijt

kragte en ingevolge de manier van procedeeren in cas crimineel alle haer goederen te inventariseeren en in bewaerder hand, te stellen (onder stond en was getekent) 't welk doende etcetera Willem Winder.

Appoinctement.

Schepenen der stad Alkmaer gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaende requeste ende geleth op 't versoek daerbij gedaen, alsmede op de bijlaege daerbij overgelegd en wijders op al 'tgunt in deze te considereeren stond qualificeeren den heer hooftofficier mr. Willem Winder R.O. omme de weduwe van Hendrik Jan vleeshouderesse in de Capel Steeg alhier ter saeke bij deze requeste vervat te mogen apprehendeeren en pede ligato tegens dezelve te procedeeren, mitsgaders omme uijt kragte en ingevolge de manier van procedeeren in cas crimineel alle haere goederen te inventariseeren en in bewaerder hand te stellen. Actum in judicio den 22^e julij 1752 (onder stond) In kennisse van mij, secretaris en was getekent
Pieter Groen

99

Eerste examen van Stijntje van Oosten wedue Hendrick Jan, alhier gedetineerde, gehouden den 24e julij 1752.

Articul 1.

Haer gedetineerde aff te vragen haer naem, alsmede hoe oud zij is en waer van geboorte?

Zegt dat haer naem is Stijntje van Oosten.

Is oud tegens de 40 jaeren en geboorte te Severen.

2^e

Hoe lange zij binnen dese stad heeft gewoont?

Zegt om en nabij de 16 à 17 jaeren.

3^e

Hoe de naem van haer gedetineerdens tegenswoordige knegt is en hoe

lange hij in alles bij haer heeft gewoond.

Zegt dat de naem van haer
knecht is Christiaen Hengeveld en
dat hij bij haer soo een groot
jaer heeft gewoont.

4^e

Off deselve gedurende die tijd niet
verscheijde reijzen vanuijt zijn
dienst bij haer is geweest?

Zegt eerst maer eene nagt.
En naderhand nog eens tien dagen.

5^e

Soo ja off sulks de reeden niet is
geweest, omdat hij haer, gedetineerde, quam
te slaen en mishandelen.

Antwoord ja.

6^e

Soo neen, waerom zij, gedetineerde, dan
verscheijden reijzen bij den heer
hoftofficier heeft klagten gedaen, dat
haer gesegde knecht, haer soo mishan-
delde en selvs aen hem versoek gedaen,
om adsistentie van dienaers te
hebben, teneijnde hem haer huijs te
doen uijtgaen?

Vervalt.

[folio 99v]

7^e

Off de gesegde dienaers dan ook
ten dien eijnde niet wel aen
haer huijs zijn geweest?

Antwoord ja.

8^e

Off de buurtmeester Willem Haven-
berg ook niet verscheijde reijzen
in die qualiteijt ten huijse van

haer, gedetineerde, is geweest, om haer te waerschouwen, dat sij een beeter huijshouding moeste houden, want dat het voor de gesamentlijke buuren ondraegelijk was.

Antwoord neen.

9°

Ja, off den voorn. buurtmeester niet wel ten huijs van haer, gedetineerde, is gekomen, dat zij, gedetineerde, en haer knegt malkandere onder veel vloeken en raesen sloegen.

Antwoord neen.

10°

Waerin de mishandeling, die haer knegt haer aendeede bestond als zij bij nacht en op andere tijden onder een erbarmmelijk geroep, moort, moort, quam te roepen.

Antwoord omdat hij haer sloeg.

11°

Off het selfs niet soo verre heeft geloopt, dat zij eens aen haer buurman Abraham Jordens, onder 't voorsz. geroep om een ladder off leer heeft versogt, om van agtere alsoo uijt haer huijs te vlugten, en dat op 't toereijken van deselve, zij door haer voorn. knegt terug is getrokken?

Antwoord ja.

100

12°

Om wat redenen sij dusdanige knegt heeft gehouden en telkens als hij wegh was, wederom in haer huijs heeft gehaelt?

Antwoord omdat zij hem uijt
haer huijs niet konde houden.

13.

Om wat reedenen haer gedetineerdens
knegt, de vrouw van Barent Rin-
ders, op saturday den 15^e deser met
een ijsere haeck in haer borst heeft
gestoten?

Zegt dat niet te weten.

14.

Off zij, gedetineerde, op denselven 15^e
deser, kort na 't even gesegde geval,
met de voorn. vrouw van Barent
Rinders niet in woorden is geweest?

Antwoord ja.

15^e

Off zij, gedetineerde, deselve vrouw van
Barent Rinders niet heeft gedreijgt
haer hoofd te zullen opkloven.

Antwoord neen.

16^e

Soo neen, wat dreijgement als dan
zij heeft gedaen.

Zegt haer geen dreijgement
gedaen te hebben.

17.

Off zij, gedetineerde, niet een groot
slagtmes uijt haer winkel off
voorhuijs heeft gehaeld, om daer-
mede de vrouw van Barent Rinders
't hoofd op te kloven, soo als die
met haer kind op den arm stond?

Antwoord neen.

[folio 100v]

18.

Wat reedenen zij, gedetineerde, had om sulks te willen doen en off sulks niet wel principael is geweest, omdat de voorn. vrouw over de mishandeling van haer knegt bij den hooftofficier had wesen klagen.

Zegt niet te weten, dat die vrouw bij den heer hooftofficier is geweest om over haar knegt te klaegen.

19.

Off zij met 't voorsz. slagtmes niet in groote obstinaet en boosaerdigheid na de meergemelte vrouw van Barend Rinders alsoo is toegekomen, om haer daarmede 't hooft op te kloven off andersints te quetsen.

Antwoord neen.

20.

Dan off sij, gedetineerde, het juijst niet had gemeend om haer het hooft op te kloven en vervolgens 't soo erg niet voor heeft gehad off gemeend?

Antwoord, geen kwaed voorneemen gehad te hebben.

21.

Off Barend Rinders inmiddels dat zij, gedetineerde, met 't voorsz. slagtmes na zijn vrouw quam, daerop niet is toegeschoten om zijn vrouw en kind te ontsetten en zijn vrouw ten dien eijnde met zijn arm heeft omgreepen?

Antwoord neen.

22.

Off zij, gedetineerde, met 't voorsz.
slagtmes, niet met groote forcie
na de voorn. vrouw van Barent
Rinders heeft gehakt.

Antwoord neen.

101

23.

Ja off onder dat hakken door
een der aenschouwers het kind niet
van den arm van den vrouw van
Barent Rinders is gerukt?

Zegt sulks niet gesien, maer
wel gehoord te hebben.

24.

En off zij, gedetineerde, bij die occasie
niet aen de voorn. Barent Rinders
de wonde in zijn arm heeft toe-
gebragt.

Zegt dat als Barend Rinders in
haer huijs wilde indringen
en haer slaen, dat zij hem met
een hakmes heeft afgekeert.

25.

Off haer gedetineerdens driften niet zodanigh
waeren, dat zij absoluijt van
meeningh was, om de vrouw van Barent
Rinders, alsoo het hoofd op te kloven?

Antwoord met de vrouw niet
handgemeen geweest te zijn, nog
ook geen gedachte gehad te
hebben om haer eenig letsel te
doen.

26.

Soo neen, waerom zij, gedetineerde, dan
sulks gestadigh onder 't krijgen van
't voorn. slagtmes heeft geroepen en
deselve vrouw daarmede gedreijgt.

Zegt haer niet gedreijgt te hebben.

27.

Off 't haer, gedetineerde, wel doenlijk was,
'tselfe slagtmes, om te hakken
onderhaelt hebbende terugh te
houden en niet toe te hakken?

Zegt, dat zij bij ongeluk de
man moet gequest hebben,
maer dat 't haer meening niet
is geweest.

28.

Soo ja, waerom zij dan egter daer-
mede heeft toegehakt, en hem,
Barent Rinders, die wond toegebracht.

Is beantwoort en zegt omdat hij
in haer huijs wilde indringen en
haer sloeg en dat de vrouw van
Barent Rinders 't vlees over de
vloer goojde.

29.

Off zij, gedetineerde, niet heeft gehoord,
dat de aenschouwers zeijde en riepen,
dat daer moorden soude geschieden.

Antwoord neen.

[folio 101v]

30.

Off dat zeggen en dat roepen niet
voortquam, uijt de gedane dreijge-
menten van haer, gedetineerde, en
doordien zij met het voorsz.
slagtmes in manieren voorsz. na de
vrouw van Barent Rinders toequam?

Zegt met de vrouw van Barend
Rinders geen spul gehad te hebben
en van 't roepen niet te weten.

31.

Off 't voorsz. slagtmes haer, gedetineerde, nadat zij Barend Rinders, soals gesegt is, had gequest, niet ontweldigt is geworden en door wien?

Zegt niet te weten, wie haer dat mes heeft afgenomen.

32.

Off zij daerop om haer verdere boosheijt te wreken, niet een ander diergelijk slagtmes, beneffens een klijnder mes heeft weten machtig te werden?

Antwoord neen.

33.

Off haer intentie en voornemen als doen niet was, om de voorsz. Barent Rinders off zijn vrouw daermede te quetsen?

Antwoord neen.

34.

Off de voorsz. messen haer, gedetineerde, niet al meede tot voorkominge van verdere droevige gevolgen zijn afhandig gemaakt?

Zegt dat die messen uijt haer huijs zijn weggenomen.

35.

Off onder andere de knegt van de poijer genaemt Grimminge niet heeft geholpen, om haer die messen afhandig te maeken.

Zegt dat niet te weten.

36.

Soo zij, gedetineerde, articul 33 neen mogte hebben geantwoort, haer als nu dan te vraegen, wat zij met de voorsz. messen voorhad, als dan te doen?

Zegt niet te weten van meer messen als een gehad te hebben.

37.

Off zij, gedetineerde, wanneer haer voorsz. knegt t' huijs quam, niet aen hem 't voorsz. geval heeft verhaelt, als mede, dat zij haer soo mannelijk daerin had gequeeten en Barent Rinders in zijn arm had gehakt?

Zegt ja.

38.

Wat haer gesegde knegt daarvan tegens haer heeft gesegt?

Zegt niets, maer immediaet na Barend Rinders te zijn gegaen.

39.

Off zij als doen met haer gemelde knegt niet heeft geraissonneert, dat het schoutszaeken soude zijn, en geld soude kosten?

Zegt dat niet te weten.

40.

Off zij, gedetineerde, niet wel bevorens al van haer knegt had gehoord, dat hij voornemens was Barent Rinders braeff aff te slaen, ja selvs van 't leven te beroven?

Antwoord neen.

41.

Off zij, gedetineerde, nadat zij Barend Rinders de voorsz. wond had toege-

bragt, niet uijt de mond van
haer knegt heeft gehoord, dat hij
't geheele huijshouden van Barent
Rinders, soude om hals brengen
en vermoorden.

Antwoord neen.

[folio 102v]

42.

Off een dagh off twee na 't gem.
geval niet ten haeren huijse is
geweest off gekomen de persoon
van Evert ... bleeker buijten
de waterpoort deser stad?

Anrwoord ja.

43.

Off deselve als doen onder andere,
aen haer, gedetineerde, niet heeft
gevraegt, off zij geen groot berouw
en leetweesen had, dat zij Barend
Rinders de voorsz. wond had toege-
bragt?

Zegt dat niet te weten.

44.

Off zij, gedetineerde, daerop tegens gesegde
bleeker niet heeft geantwoort, dat
zij daervan geen 't minste
berouw hadde?

Zegt als voore daervan niet te
weten.

45.

Soo neen, wat zij als dan tegens
deselve heeft gesegt?

Zegt niet te weten van die
zaeken tegens Evert gesproken te
hebben.

46.

Om wat redenen zij, gedetineerde,
bij een practisijn ilico is gegaen om
raed te vraegen, wat zij in deze
omstandigheijd moest doen?

Zegt uijt verlegentheijt.

De gedetineerde zegt wijders, dat Barend Rinders en
zijn vrouw haer dikwils veel moeijte en rusie hebben
aengedaen, en onder andere haer uytgescholden en verweten,
dat zij met Jan Son na de dood van haer man
soude gebouleert hebben.

Dat zij, gedetineerde, van hem Barent Rinders wel

103

heeft hooren zeggen, dat hij met deze vrouw niet
getrouwt soude zijn en nog een vrouw in Den
Haeg te hebben, dat zij hem daerom weleens na
haer trouwceel heeft gevraegt, en dat sulks ook
veel haetelykheijt heeft veroorsaekt.

Aldus gevraegt en beantwoord op den 24ste julij 1752
en was getekent. (Stentje van Oosten).
(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaende vraegarticuleren met
haere daerop gegeevene responsiven duidelijck
zijnde voorgeleesen, heeft verklaert daerbij te persis-
teeren, sonder te begeeren, dat daerbij eenige zaeken
souden werden toegevoegt off affgedaen. Actum op dato
voorsz. (onder stond). In kennisse van mij, secretaris
(en was getekent)
G.V.M. Stuurmansz.

Tweede examen van Stijntje
van Oosten, weduwe Hendrik Jan,
alhier gedetineerd, gehouden den 27^e
julij 1752.

Articul 1.

Wat reeden zij, gedetineerde, had, om de vrouw
van Barend Rinders, wanneer zij met deselve
op den 15^e deser in woorden was te
dreygen van haer 't hoofd op te zullen klooven.

Zegt dat zij 't nooyt in haer

gedagten heeft gehad, om die vrouw
eenig beletsel te doen veel min
't hoeft op te zullen klooven.

2.

Soo zij, gedetineerde, mogte antwoorden articul 1
van geen dreijgement te hebben gedaen
haer als nu dan te vraegen, off zij,
gedetineerde, soo een onmenschelijken natuur
heeft van iemand, soo goeds moets en
sonder dreijgement te hakken?

Zegt, dat zij van haer stoep in haer
huijs sijnde gegaen, de persoon van
Barend Rinders haer huijs is inge-
drongen, en dat hij toen door haer
moet gequest zijn geworden, alzoo
zij hem met 't hakmes afgekeert heeft.

[folio 103v]

3^e

Wat reeden en welk voorneeme
zij, gedetineerde, had, wanneer zij uijt haer winkel
off voorhuijs 't grootste slagtmes
kreegh, onder bedreijginge van daer-
mede de vrouw van Barend Rinders
't hoeft op te klooven in presentie
van soo veel aenschouwers?

Zegt de vrouw van Barend Rinders
niet gedreijgt te hebben.

4^e

Off zij, gedetineerde, niet en wist, dat
die aenschouwers daarvan ver-
klaeringh soude moeten geven?

Zegt, dat diestijds niet te hebben
geweeten, maer nu te hoopen, dat de
verklaeringe na waerheijt zijn ge-
geeven off gegeven sullen worden.

5^e

Wat reden haer gedetineerdens knegt tegens
haer gebruikte, wanneer hij aan haer
verhaelde, dat de vrouw van Rinders

over hem aen den hooftofficier had geklaegt?

Zegt dat niet te weten.

6^e

Off zij, gedetineerde, haer driften wel meester was, wanneer sij met 't voorsz. slagtmes na de vrouw van Barent Rinders toequam, en off zij als doen wel wist wat zij deede?

Zegt dat zij in 't geheel met het mes niet na de vrouw van Barend Rinders is gegaen.

7^e

Soo ja, hoe zij als dan met koele gemoede, soo konde toehakken en Barent Rinders quetsen.

Zegt, dat met een ongeluk gekomen te zijn.

8^e

Omt wat reeden zij, gedetineerde, derft ontkennen, dat Barent Rinders, wanneer zij, gedetineerde, zijn vrouw drijgde, daerop soude wesen toegeschooten en zijn vrouw met zijn arm heeft omgriepen daer eenige der aenschouwers sulks hebben gesien en met eede bevestigt?

Zegt geen dreijgementen aen de vrouw gedaen te hebben bij haer weten, en dat zoo zij 't mogt gedaen hebben en dat alsoo door aenschouwers verklaert wesen, dat 't dan door haer in groote drift daer zij egter niet van weet, moet gedaen zijn.

9^e

Om wat reeden zij egter met 't voorsz. slagtmes quam te hakken, daer sij immers alsoo die vrouw met haer onnosel kind op den arm, konde hebben om 't leven gebragt.

Is met en bij 't voorgaende articul beantwoort.

104

10^e

Off zij, gedetineerde, niet gemeent had,
de vrouw van Barent Rinders en
niet Barend Rinders selve daer
daarmede te hakken?

Antwoord neen.

11^e

Off zij, gedetineerde, vervolgens bij haar selfs
geen berouw heeft gehad en groot
leetweesen, tenminsten nu heeft
dat zij Barent Rinders alsoo heeft
gehakt?

Antwoord ja.

12^e

Dewijl zij, gedetineerde, selfs onder het
toehakken van haer niet heeft gesien,
dat 't kind van Barend Rinders, van
zijn vrouws arm is gerukt, maer sulks
zegt gehoort te hebben alhier perti-
nent te zeggen van wien zij dat
heeft gehoort?

Zegt dat van Lena uijt het
bierhuijs op 't Dronkenoord op de
hoek van de Sint Jacob Straet, gehoort
te hebben.

13^e

Hoe zij, gedetineerde, soo assurant kan
zijn om te zeggen, dat zij Barent
Rinders de wond soude hebben toege-
bragt, wanneer hij in haer huijs wilde
dringen, daer ter contrarie Barent
Rinders, haer in haer voorhuijs is agter-
volgt, wanneer hij de wond al had, om
haer 't krijgen van 't tweede slagtmes,
was 't mogelijk, te beletten? gelijk
de aenschouwers na waerheijt hebben
verklaert?

Zegt dat zij niet uijt
haer huys is geweest.

14^e

Hoe zij, gedetineerde, soo assurant derft
zeggen, dat zij geen meerder messen heeft
gekreegen als dat eene, daer zij Barend
Rinders mede heeft gehakt, daer de
aenschouwers in tegendeel hebben
gesien, dat zij, gedetineerde, nog twee
messen heeft gekreegen en dat 't kleijn-
ste van dier haer onder andere door
Grimminge is ontweldigt geworden?

Zegt daer niets van te
weten.

[folio 104v]

15.

Off de oorsaek van 't dreijgen en
hakken van haer, gedetineerde, niet wel
principael is voortgekomen, om-
dat de vrouw van Barend Rin-
ders, wanneer zij met den andere in
woorden waeren, tegens haer,
gedetineerde, zijde, dat zij aen de
weeskinderen van haer overleedene
man te kort had gedaen, door
dien zij aen Baert uijt de
Schermeer had versogt, wanneer
haer man overleeden was, dat
die een brifie soude inleeveren,
dat hij hondert daelders van
haer man moest hebben en dat
die man daertoe te eerlijk was
en sulks niet wilde doen?

Zegt neen, daer nooit bij haer
weten van gehoord te hebben.

16.

Soo neen, wat bij haer als dan
de oorsaek van 't dreijgen en hakken
is geweest?

Zegt omdat Barend Rinders

haer huijs wilde indringen en haer
slaen.

17.

Hoe 't mogelijk was, dat zij
Barend Rinders bij ongeluk konde
quetsen, dewijl die eerst uijt
zijn huijs om zijn vrouw te be-
hoeden is toegeschoten, wanneer zij,
gedetineerde, al besigh was met 't
voorsz. slagtmes te drijgen, na
zijn vrouw, om die 't hoeft op te
klooven?

Zegt bij haer weten de vrouw
van Barend niet te hebben gedreijgt.

105

18.

Soo sij, gedetineerde, hartnekkig blijft in
't ontkennen, haer als dan te vragen,
waeruijt 't spul is voortgekomen
dat zij met de vrouw van Barend Rinders heeft gehad.

Zegt, omdat zij op de knegt
van haer soo had gescholden.

19.

Wat reedenen de aenschouwers
soude hebben gehad om haer de
slagtmessen te ontweldigen, indien
zij daarmede geen kwaed had
gedaen.

Om en uijt vrees dat er
meer ongelukken soude
geschieden.

20^e

Off zij, gedetineerde, van gedachte is,
dat de aenschouwers, soo assurant
soude zijn, om de slagtmessen, uijt
haer huijs te haelen, indien zij, gedetineerde,
daarmede geen kwaed had gedaen
en verder zegt te doen?

Vervalt.

21.

Haer, gedetineerde, aff te vraegen hoe 't mogelijk kan zijn en overeen te brengen is, dat de twee laestgem. messen uijt haer huijs zoude zijn genomen, gelijk zij bij haer eerste examen op het articul 34 heeft verklaert, daer zij nogtans articul 35 heeft geantwoort, dat zij niet seker weet off Grimminge heeft geholpen, haer die messen te ontweldigen.

Zegt alsnog niet te weten, wie die messen hebben weggehaelt.

[folio 105v]

22.

Off zij, gedetineerde, als nu niet kan begrijpen, dat zij ten tijde wanneer zij Barent Rinders had gequest, geheel buijten raisonnement was, dewijl zij niet weet meer als een mes gehad te hebben.

Antwoord ja.

23.

Hoe zij, gedetineerde, kan zeggen, dat zij tegens Evert de Bleeker niet heeft gesegt, dat zij van 't hakken 't welk zij Rinders had gedaen, geen berouw hadde, daer nochtans Evert de Bleeker, benevens Jannetje Hebink, de meijd van Jan Kloeck, die sulks insgelijk heeft gehoord, ten allen tijden met eede willen verklaeren?

Zegt, dat 't wel kan wezen, dat zij dat heeft gesegt, maer egter 't niet te weten.

24^e.

Off zij, gedetineerde, niet waerlijk van
gedachten is geweest, dat zij over
't hakken, 't welk zij Barend Rinders
had gedaen, geld aen den heer
hoftofficier soude moeten geven.

Zegt neen, omdat zij 't in haer
eijge huijs had gedaen.

25.

Off zij, gedetineerde, wel weet, dat in ge-
valle zij langer de waerheijt verswijgt,
zij in swaerder gevangenis moet
werden gesloten?

Zegt dat zij de waerheijt niet
verswijgt.

26.

Eijndelijk off zij, gedetineerde, dan ver-
volgens tot voorkoming van sulks alhier
niet in opregte waerheijd betuijgt
en bekennt, dat zij de voorsz. wond
aen Barend Rinders in haestigheid
heeft toegebracht, en dat sulks de
aenschouwers na waerheijt hebben
verklaert?

Antwoord ja.

Aldus gevraegt en

106

beantwoort in judicio der stad Alkmaer op den
27^e julij 1752 (en was geteekent) Steintje van Oosten.
(lager stond)

De gedetineerde de vorenstaende vraegarticulen met
haere daerop gegeevene responsiven duydelijk zijnde
voorgeleesen heeft verklaert daerbij te persisteeren,
sonder te begeeren, dat daerbij eenige zaeken
souden werden toegevoegt off afgedaen. Actum
op dato voorsz. (onder stond)

In kennisse van mij, secretaris
(en was getekent)
Pieter Groen

Crimineele eijsch ende conclusie
gedaen maken en de Ed. Achtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer overgegeven
bij mr. Willem Winder, hooftofficier der stad
Alkmaer R.O. eijsscher
op en de jegens
Stijntje van Oosten, weduwe Hendrik Jan,
gedetineerd alhier.

Den heer hooftofficier zegt en sulks is conform de waerheijd,
dat de gedetineerde haer niet en heeft ontsien, omme op
saturdag den 15^e julij 1752 de huijsvrouw van Barent
Rinders, genaemt Alida Wierick, bierverkooper in de
Capel Steegh binne deze stad, waarmede zij, gedetineerde,
in woorden was, over de mishandeling, welke deselve
Alida Wierick even bevoorens door haer gedetineerdens
knecht was aengedaen, onder ijsselijke vloek en scheld-
woorden, sooals dezelve Alida Wierick op de publicque
straet met haer kind van omtrent vijffentwintig

[folio 106v]

weken oud op den arm was staende, op een onbetamelijke
wijse heeft uytgemaekt, maer ook onder continueel
vloeken en raesen deselve niet alleen te dreijgen
van met een haerer slagtmessen haer, Alida Wierick,
't hoeft te zullen opkloven, maer ook dadelijk een der
voorsz. slagtmessen uijt haer voorhuijs off winkel
te haelen, en daarmede met groote obstinaet
en boosaerdigheydt direct na haer, Alida Wierick,
onder herhaling van even gesegde dreijgementen en
ijsselijk gevloek toe te koomen.

Dat deselve Alida Wierick, daerop (als kunnende met
haer kind op den arm soo spoedigh niet retireeren) om
de woede van de gedetineerde te ontgaen, een groot
allarm en misbaer hebbende gemaekt, waerop dan ook
in alle haestigheijt de voorn. Barend Rinders uijt zijn
huijs in alle verbaastheijd is toegeschooten, om zijn vrouw
en kind op dusdaenige wijse niet moordadiglijk om
't leven te doen brengen, en ilico zijn gesegde
vrouw (met haer kind alsoo op haer arm) omgrijpende,
teneijnende deselve alsoo vandaer te trekken, en
langs die wijse was 't doenlijk van 't doodsges-
vaer, waerin zij en haer kind was te bevrijden, dog
dat inmiddels de gedetineerde in haer boosheijt en
voornemen voortvarende, immediatelijk haer gedaene
dreijgementen willende ter uijtvoer brengen, ilico
met een onmenschelike verwoed en boosaerdigheijt

met 't voorsz. slagtnes na de voorn. Alida Wierick op s'heeren straeten staende, heeft gehakt, en alsoo bij die occasie aen hem, Barend Rinders, welke zijn vrouw en kind in manieren voorsz., sooveel mogelijk was, wilde beschermen en behoeden, een zeer diepe wonde in zijn regter arm heeft toegebracht ter lengte van vier vingerbreetens, en wijders met soodaenige quetsingen van aders etc^a. als uijt het nevensgaende declaratoir van de chirurgijn Col de Vilars consteert.

107

Dat na 't infligeeren dier wond, 't voorsz. slagtnes de gedetineerde zijnde afhandig gemaekt, om verdere droevige gevolgen te praevenieeren, dogh dat zij, gedetineerde, al weder in haer boosheid en onmenschelijk voorneemen volhardende, ilico een ander diergelijk slagtnes, benevens nog een klijnder slagtnes, heeft weten machtig te werden, om alsoo in haer boos voorneme verder te reüsseeren, dogh 't welk haer al mede gelukkiglijk door eenige praesent zijnde persoonen, welke haer in haer voorhuijs waren agtervolgt, om 't krijgen der laestgem. messen te beletten, zijn ontweldigt geworden.

Dat de waerheijt van 't hier voren genarreerde ten overvloede niet alleen consteert uijt de geannexeerde beëdigde attestatien van Trijntje Aukes, Jannetje Hebink, Barend Rinders en desselvs huijsvrouw Alida Wierick, maer 't welk ook door de gedetineerde buijten pijn en banden van ijser is bekent geworden en wel onder anderen bij haer gedaene antwoorden op den 23^e, 27^e, 28^e en 37^e vraegen der eerste, mitsgaders bij haer gedaene antwoorden op de 2^e, 7^e, 8^e, 9^e, 11^e, 12^e, 16^e, 19^e, 22^e en 26^e vraegen der tweede off laeste examina en ten dese mede annex, uijt al 't welk dan ook evidentelijk de waerheijt van 't hier voren geposeerde komt te geblijken.

En gemerkt al 't vooren geperpetreerde door haer, gedetineerde, gepleegt niet alleen uijtleevert openbaer geweld, met iemand alsoo in manieren voorsz. aen te vallen, te hakken ende quetsen met bedreijging van 't hoofd te zullen opklooven, maer waeruijt vervolgens tenminste twee notabele moorden en doodslaegen hadden kunnen ontstaen. Al 't welk volgens de beschreeven regten en s'lands placacten lijffstraffelijk andere ten exempelen en afschrik, moet

werden gecorrigeert.

[folio 107v]

Soo is 't, dat de voorn. heer hooftofficier R.O. eijsch doende concludeert, bij de middelen in de vooren-gem. geannexeerde informatie geroert, dat de gedetineerde bij vonnisse van dese Ed. Achtb. gerechte zal werden gecondemneert, gebragt te werden ter plaetse alwaer men alhier gewoon is publijcque crimineele justitie te doen, en aldaer door den scherpregher strengelijck, met een bijl off hakmes boven haer hoofd, met roeden gegeesselt te werden, ende daarna met 't ordinaire brandteekenijser deser stad, gebrandteekent te werden, mitsgaders ten eeuwige daegen gebannen uijt den landen van Holland ende Westvriesland, sonder daer weder in te mogen komen op poene van swaerder straffen, en wijders in de costen en misen van justitie, offte dat de gedetineerde andersinds soodanigh zal werden gestraft ende gecorrigeert als Uw Ed. Achtb. zullen oordeelen te behooren.

Schepenen der stad Alkmaer gesien ende geëxamineert hebbende de voorenstaende crimineele eijsch ende conclusie door den heer eijsscher R.O. op ende jegens den gedetineerde gedaen, als tegelijck geregardeert hebbende de respectiven attestatien, soo aen aen de zijde van de heer eijsscher als van de gedetineerde in deze geëmploijeert ende wijders op al 'tgunt in deze te considereeren stond ende moveeren mogte doende regt, condemneeren de gedetineerde omme veertien agtereenvolgende daegen op waeter en droog broot te blijven zitten en condemneeren haer voorts in de costen en miesen van justitie, ontzeggende wijders den heer eijsscher R.O. zijne verdere eijssch ende genomene conclusie haer, gedetineerde, daarvan absoluteerende bij deze.

Aldus gedaen den 10^e augustus 1752 en daegs daeraen volgende gepronuncieert ter kaemer van de heeren schepenen voornoemt. In kennisse van mij, secretaris G.V.M. Stuurmansz.

108

Aan de Ed. Agtb.
heeren schepenen der
stad Alkmaer.

Geeft met verschuldigde achting te

kennen mr. Willem Winder, hoofdofficier der stad Alkmaar R.O. hoe eenen Harmanus Hendriksz. Hyzelman, welke ten huijze van zyn vader, een kleermakersbaas op de zuydzijde der Laat binnen gezegde stad, is inwoonende, op zondagh den eersten deser lopende maand julij 1753 met eenen Hendrikje Hendriks, binnen deselve stad woonachtig, naer Heylo hebbende gewandelt, op denselven dag in hun retour vandaar met gemelde Hendrikje Hendriks in de Nieuwpoort ten huijze van de hospes Poulus ... des namiddags ingekomen en alzo in 't geselschap van nog vijf andere personen, alle mede binnen gezegde stad woonachtig, met namen Bos, Jan Dinkelman, Dirk Groenvelt, Gerrit Fisee en Gerrit van der Uyën, die zig tenzelven huyze reets waren bevindende, geraakt zynde en met hetzelfde geselschap aldaer eenige tyd vertoeft hebbende, op denselven datum, des avonds tusschen negen en tien uren, neffens de voorn. Hendrikje Hendriks en de vijf gemelde personen vandaar vertrokken en met den anderen in gemelde stads Hout, bij de herberg Het Brummelbos

[folio 108v]

genaamt, gekomen zynde, den voorn. Harmanus Hendriksz., wanneer hij met de gemelde Pieter Bos en Hendrikje Hendriks aldaer circa twee à drie roeden van het voorn. verdere geselschap afstond, over een zoen of kus, die evengemelde Pieter Bos en Hendrikje Hendriks den anderen aldaer gaven, zoo jeloers scheen te worden, dat hij zig niet en heeft ontsien op 'tzelve moment aan gezegde Pieter Bos van agteren, zonder eenig verschil of quaestie met hem gehad te hebben en dus op een verraderlyke en moordadige wyze een verschrikkelijke steek met

een mes in de rug van hem, Pieter Bos, door alle zyne kleederen heen toe te brengen, waaruyt ilico veel bloed te voorscheijn quam en waarover hij, Pieter Bos, ilico ter aarde vallende, zeer lamenteerde, wordende door den voorn. Harmanus Hendriksz., die op het geven derselve steek direct vandaar vertrok en zig het zoekmaekte, in die erbarmelyke toestand laten leggen. Gelyk al hetzelfde uyt de geannexeerde verificatiën, die den suppliant heeft doen couvreren, breeder kan consteeren.

En dewijl het toebrengen der voorsz. steek, zonder de minste vooraf gegane questie, van agteren en dus verraderlijk, in effecte niet anders uytlevt, dan een gepromediteerde toeleg tot moord en derhalven in een land daar justitie en politie plaats heeft, niet alleen intolerabel, maar zelfs op 't rigoureuste anderen ten exempel en afschrik aan den lyve strafbaar is, zoo keert den suppliant R.O. hem tot U Ed. Agtb., eer-

109

biedig versoekende dat U Ed. Agtb. hem gelieven te qualificeeren om den meergenoemde Harmanus Hendriksz. ter zake van zijne voorsz. forfanten te mogen apprehenderen en dus tegens hem dan pede ligato te mogen procederen opdat de verdiende straffe hem deswegen kan werden toegebracht. 't Welk doende enz. (was getekent) Willem Winder

Appoinctemente

Scheepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaande requeste ende geleth op het versoek daerby gedaen, alsmeede op de daarby overgelegde attestatie, qualificeeren den heer hoofdofficier mr. Willem Winder R.O. omme den persoon van Harmanus Hendriksz. terzake by desen requeste gemelt te mogen apprehendeeren en tegens hem pede ligato te procedeeren. ~~in kenn~~ Actum in judicio den 3^e july 1753. In kennisse

van mij, secretaris (was getekent) Pieter Groen

Aan de Edele Achtbare
heeren schepenen der stad
Alkmaer.

Geeft onderdaniglijk en met verschuldigt
respect te kennen Hendrik Hezelman,
wonende binnen deze stad, dat het suppliant
met het uysterste leetweesen is ter oore
gekomen, dat syn supplants zoon, met
name Hermanus Hezelman over
enige tijd 't ongeluk heeft gehad sekere
Pieter ... door middel van een steek
aan hem met een mes toegebracht, sooda-

[folio 109v]

nig te grieven, dat dezelve niet dan na ver-
loop van eenige tijd van sijne quetsuur is
genesen en herstelt geworden, dog over
welk geval den suppliant is geïnformeert
dat door d'heer mr. Willem Winder, hoofd-
officier deser stad, is versogt en geobtineert
appointement van apprehensie op de per-
soon van sijn supplants zoon de opgemelte
Hermanus Hezelman, en alsoo de quet-
suur door hem aan meergemelte Pieter
... toegebracht volkomen is gene-
sen en oversulx als geen doodwond is te
considereren, of dat dezelve aan den
lyve strafbaer soude sijn, soo keert den
suppliant sig ten dese tot U Ed. Achtb. oot-
moedig versoekende dat U Ed. Achtb. 't ap-
pointement van apprehensie ten laste van
syne meer gemelte zoon geslagen, soo verre
gelieven op te heffen, dat dezelve mag werden
gepermitteert binnen deze stad wederom
in te wonen, 't welk doende, etc. (was getekent)
A. van der Velde, procureur.

Apostille

Schepenen alvorens op deze requeste te
disponeeren stellen hetselve in handen
van den heer hoofdofficier mr. Willem
Winder, omme haer Ed. Achtb. heden
over agt dagen den 29 deser maent
november daerop te dienen van zyne
consideratien en berigt, actum in judicio

der stad Alkmaer den 22^e november
1753. In kennisse van my, secretaris (was getekent)
Pieter Groen
(lager stond)

Schepenen gesien ende geëxamineert heb-
bende het voorenstaende requeste,
ende geleth op het versoek daerby gedaen,
na alvorens daerop te hebben gehoord

110

de consideratien en het berigt van den heer
hoofdofficier mr. Willem Winder, dat allesints
was favorabel, heffen op, en stellen buyten
effect het appointement van apprehensie
op syn suppliant's zoon Hermanus Hezel-
man verleent, en permitteeren dezelve
wederom in de stad te mogen komen, en
zyn inwooning in dezelve te nemen.
Actum in judicio der stad Alkmaer den
den 29^e november 1753, in kennisse van mij, se-
cretaris (was getekent) Pieter Groen.

Eerste examen omme daarop
gehoort te werden Martinus Rood-
krans, alhier gedetineerd op den 30^e
november 1753, gehouden den 4^e
december 1753.

Articul 1
Hoe zijn gedetineerdens naam is?

Zegt Martinus Rootkrans.

2.
Hoe oud hij, gedetineerde, is?

Zegt oud te zijn 33 jaeren.

3.
Waar zijn gedetineerdens geboorteplaats
en vaste woonplaats is?

Zegt te Aken gebooren te
zijn en geen vaste woonplaats

te houden.

4.

Waar en wanneer hij, gedetineerde, getrouwt is?

Zegt niet getrouwt te zijn
maar een vrouw tot een bijzit
te hebben, genaemt Mie de
Graaff.

[folio 110v]

5.

Waar hij, gedetineerde, voor de
eerstemaal kennis aan Smits
heeft gekregen?

Zegt aan 't huijs van Lammert
in 't Roohart, en zulks geleeden
te zijn een week of vier.

6.

Off hij, gedetineerde, ook te Amstel-
dam heeft gewoont?

Antwoord wel gelogeert maar
niet aldaar gewoond te hebben.

7.

Off hij, gedetineerde, met zijn
vrouw en zijn kind van deze
gepasseerde somer in de
maand junij niet tot Hoorn
is geweest?

Zegt ja met zijn bijzit en kind,
maar de praecise tijd niet te
weten.

8.

Off hij, gedetineerde, diestijds aan
een smous tot Hoorn niet heeft
te koop gepraesenteert twee off
drie stukken Frans linnen?

Antwoord neen.

9.

Off hij, gedetineerde, off zijn vrouw, die stukken aan een keurslijffmaker heeft verkogt.

Zegt daarvan niet te weten.

10.

Hoe hij, gedetineerde, aan die gemelde stukken linne is gekomen?

Zegt die niet gehad te hebben.

11.

Off hij, gedetineerde, deselve drie stukken Frans linnen niet heeft gestolen uijt 't huijs naast welk hij naderhant is komen logeeren.

Antwoord neen.

111

12.

Hoe hij, gedetineerde, aan dat oorologie is gekomen, dat hij in zijn zak heeft gehad?

Zegt dat hij 't heeft gekogt.

13.

Waar ter plaatse hij, gedetineerde, 't zelve heeft gestolen?

Zegt dat niet gestoole te hebben.

14.

Aan wie en voor hoeveel geld hij, gedetineerde, 't zelve heeft verkogt.

Zegt, dat zijn bijzit het heeft

verkogt tot Amsterdam, maar
niet regt te weten aan wie
dog sestien gulden daarvan
ontfangen te hebben.

15.

Waar ter plaatse hij, gedetineerde, dat
silvere hoofteijser heeft gestolen
'tgunth zijn vrouw alhier aan
een zilversmit heeft verkogt?

Zegt geen zilver hoofteijser
gestoolen te hebben, en daar-
van niet te weten.

16.

Off hij, gedetineerde, nu een week off
vier geleden, met Smits van
hier na Amsteldam is gerijst
en 15 à 16 dagen is uijt gebleeven.

Antwoord neen.

17.

Wat hij, gedetineerde, met Smits
die tussen tijd heeft gestolen?

Zegt met Smits niets
gestoolen te hebben.

[folio 111v]

18.

Waar hij, gedetineerde, op gepasseerde
maandag zijnde geweest den
26e november 1753 des avonds om
vijff ure en vervolgens den
gantsche avond is geweest?

Zegt scheemeravond in 't
Aapie gekomen te zijn en na zoo
een uur verblijf aldaar weder
met zijn bijzit gegaan te wesen
na 't Roohart, waar dat hij
den geheele avond is gebleven.

19.

Off hij, gedetineerde, op dienselve avond met Smits niet is uijtgeweest?

Antwoord neen.

20.

So neen off hij, gedetineerde, dan alleenig op dien eijge avond de klokke circa ses uren is geweest in 't huijs van een uijtdrager alhier, en aldaar uijt 'tzelve eenig goed heeft gestolen?

Antwoord neen.

21.

Off 'tzelve niet heeft bestaan in een groote bijbel met koper beslag, een chitse vrouwerok, een keurslijff en drie servetten?

Weet daar niets van.

22.

Waar hij, gedetineerde, dezelve goederen gelaten?

Is beantwoort.

23.

Off hij, gedetineerde, op gepasseerde dingsdagavond de klokke circa 6 uren met Smits niet is uijtgegaan uijt 't Rode Hart?

Antwoord neen.

112

24.

Off hij, gedetineerde, op dienselven avond toen Smits in een winkel naast 't huijs van een silversmit ging

om iets te koopen, niet is gegaan
in 't huijs van die silversmit en
aldaar uijt 'tzelve een kasje
met goud en zilver heeft gestolen?

Antwoord neen.

25.

Soo neen off Smits 'tzelve kasje
dan uijt 't huys van die silver-
smit heeft genoomen?

Zegt daar van niets te
weten.

26.

Off Smits, wanneer deselve 't kasje
hadde gestolen, hetzelve kasje
aan hem, gedetineerde, immediaat en
seer schielijk heeft overgegeeve?

Als voren.

27.

Waar hij, gedetineerde, met dat kasje
is gegaan en het goud en silver
hebben gelaten?

Ut supra.

28.

Off hij, gedetineerde, soo hier als elders
geen meerder compagnons heeft?

Zegt neen.

29.

Met hun hoeveele hij, gedetineerde, dat
goud en silver heeft verdeelt en
deselve personen alhier sonder
agterhouden specifecq te melden?

Zegt daar niets van te
weeten.

[folio 112v]

30.

Off hij, gedetineerde, niet maar $\frac{1}{3}$ off
 $\frac{1}{4}$ part van dat gestole goud en
silver heeft genoten?

Is beantwoord.

31.

Off hij, gedetineerde, alle voorgem.
diefstallen niet gedaan heeft
uijt grote armoede?

Zegt geen diefstallen gedaan te
hebben.

32.

Off hij, gedetineerde, tot Amsteldam
wonende, in zijn logement een
vrouwspersoon het gesigt niet
heeft opgesneden?

Antwoord ja.

(onder stond)

Dit merk is + door den gedetineerde zelfs gesteld in 't
bijzijn van ons ondergesz. schepenen der stad
Alkmaar den 4^e december 1753.

(en was getekent)

G.M. du Tour W.J. le Chastelain

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaande vraegarticulen met
zijne daarop gegevene responsiven duidlijk zijnde
voorgeleese, heeft verklaert daarbij te persis-
teeren, en niet te begeeren, dat daarbij eenige
zaeken zouden werden bij off affgedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaar op dato voorsz.

(en was getekent) In kennisse van mij,

secretaris

Pieter Groen

113

Tweede examen van Martinus
Roodkrans gehouden den 6^e december
1753.

Articul 1.

Off hij, gedetineerde, alsnog van voorneeme is om den regter langer met leugenen op te houden?

Antwoord neen.

2.

Soo neen, dat hij, gedetineerde, als dan naar waarhijt zyt, waar hij, gedetineerde, die twee stukken Frans linnen heeft gestolen, die zyn vrouw tot Hoorn heeft verkogt?

Zegt, dat hij die heeft gestoole in de Koornstraat uijt 't huijs naast de quaksalver, daar hij, gedetineerde, bevorens heeft gewoond.

3.

Alsmede waar hij, gedetineerde, dat zilvere sakhoorlogie heeft gestolen, dat zyn bijzit tot Amsteldam voor 20 libra heeft verkogt?

Zegt digt bij de Wijk uijt een boerehuijs.

4.

Waar hij, gedetineerde, dat zilver hooftijser heeft gestoole, dat zyn bijzit in deze stad aan een silversmits wedue heeft verkogt voor 58 stuijvers.

Zegt dat hij 't heeft gekogt van een Fransman om vijff sesthalven.

[folio 113v]

5.

Off hij, gedetineerde, selfs met zyn bijzit

en haar kind mede niet wel
is geweest bij die silversmidsvrouw
en aldaar heeft verkogt silvere
gespen en knopen, en off hij,
gedetineerde, met zijn bijzit aan
die vrouw niet heeft voorge-
geeven, dat zijlieden kant
verkogten en dat haar kante-
doos in de bailluwagie was
ontstolen?

Antwoord ja, maar niet te
weten, dat er van de kante-
doos is gesproke.

6.
Waar hij, gedetineerde, die gespen
en knopen heeft gestoole zulks
mede na waarhijd te zeggen?

Zegt dat hij se niet heeft
gestoole.

7.
Alsmede waar hij, gedetineerde, dat
goet, 'tgeen hij uijt een uijtdra-
gerswinkel op maandagavond
zijnde geweest den 26^e november
laastleede gestoole heeft, heeft
gelaeten?

Zegt daar niets van te
weeten.

8.
Off hij, gedetineerde, dingsdagavond
daaraan volgende met Smits
niet hadde overlijd, dat Smits in
een winkel naast een silversmit
wat naeijzijde soude koopen en
wanneer Smits daaruijt soude koomen
en de deur aanblijvende staan,
als dan niet hadde voorgenome
om uijt dat huijs een stuk netel-
doek off iets anders dat voor
de hand lag te zullen mede-
neemen en alsdan de buijt
samen te deelen?

Antwoord neen.

114

9.
Off Smits hem, gedetineerde, daartoe
niet hadde verleijd?

Antwoord neen.

10.
Off hij, gedetineerde, inmiddels
dat Smits in die winkel was,
geen occasie heeft gevonden, omme
daarnaast in een silversmids
huijs in te sluypen en uijt het-
zelve een kasje met goud en
zilver weg te neemen?

Antwoord neen.

11.
Off Smits hem, gedetineerde, zulks
mede niet hadde aan de hand
gegeeve?

Antwoord neen.

12.
Waar hij, gedetineerde, dat zilver en
goud heeft verborgen off gebragt?

Weet daar niets van.

13.
Off hij, gedetineerde, tegens Smits niet
heeft gezegt een schoone buijt
gestoole te hebben en deselve
wel driehondert gulden waard
te zijn?

Antwoord neen.

14.

Off hij, gedetineerde, die buijt met
Smits alleenig off met meer
andere heeft verdeelt?

Weet er niets van.

[folio 114v]

15.
Waar hij, gedetineerde, zijn portie heeft
gebragt en verborgen, sulks al-
hier na waarheid te moeten
zeggen?

Vervalt.

16.
Off hij, gedetineerde, geen speciale
kennisse heeft aan Pieter
Huijgens en aan desselfs vrouw
in de wandeling genaamt
Swarte Miep?

Antwoord neen.

17.
Off hij, gedetineerde, de voorsz. dief-
stallen altoos alleenig dan
met medemakkers heeft gedaan.

Zegt dat hij bij de beleede dief-
stallen niemand bij zig heeft ge-
had, als hij gedaan heeft.

18.
Hoe hij, gedetineerde, aan die citse
is gekome, alwaar zijn bijzit een
japon van heeft?

Zegt dat hij die te Amsteldam
heeft gekogt van een smous in
de Duijvels Hoek.

19.
Soo hij, gedetineerde, mogt zeggen dezelve
gekogt te hebben, als dan te

moeten zeggen, waar, wanneer en voor hoeveel deselve is gekogt?

Zegt voor de cits van 't boeselaar 3 gulden voor de el en ruijm 2 gulden voor de el van de citz van de japon gegeve te hebben.

(onder stond)

Dit merk + is gesteld door de gedetineerde in 't bijzijn van ons ondergesz. schepenen der stad Alkmaar den 6^e december 1753 (en was getekent G.M. du Tour, W.J. le Chastelain.

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaande vraagarticulen met zijne daarop gegeven responsiven duidelijk zijnde voorgeleese, heeft verklaart daarbij te persisteeren en niet te begeeren, dat daarbij eenige zaeken zouden werden bij off afgedaan. Actum in judicio der stad Alkmaar op dato voorsz. (en was getekent). In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

115

Den gedetineerde Martinus Roodkrans zijn voorengem. tweede examen den 6^e december 1753 gehoude, afgeloop en hij weder gebragt zijnde in zijne detentie, heeft de heeren schepenen laten versoecken van haar Ed. Achtb. nog eens te mogen spreeken, wanneer dezelve bove gebragt zijnde heeft beleede en geconfesseert.

1°. Dat hij maandagavond den 26^e november jongstleeden uijt 't huijs van een uijtdrager in de Boter Straat alhier heeft gestoolen drie servette, een keurslijff, een citse rok en een bijbel met koper beslag. Dat hij die goederen eerst heeft gebragt in 't Roode Hart, en naderhand dingsdagavond deselve goederen agter de Vest bij de Vrouwe Straat heeft nedergesmeten, uijt vrees zulks rugtbaar zijnde geworden, dat zij, off de huijsinge 't Roode Hart mogte werde gevisiteert.

2°. Dat hij dingsdagavond met den gedetineerde Smits is uijtgegaan met overleg, dat Smits in de Bonte Hen alhier 't een off ander soude te koop vraegen, en hij intussen gelegentheid zoeken om het off ander uijt dat huijs weg te steelen. Dat hij, gedetineerde, in plaatse van

zulks de gelegentijd heeft waargenomen, om
uijt 't huijs van de silversmit daar alder-
naast, weg te nemen en te steelen een

[folio 115v]

een lantaarn met goud en silverwerk.
Dat hij dat in twee parthijen, een parthij
op de Vest en een parthij onderaan de Vest
tegens een muur heeft verborge, met de intentie
om dat dan naderhand weder daar vandaan
te haelen.

(onder stond)

Dit merk + is door de gedetineerde zelfs
gesteld in 't bijzijn van ons ondergesz.
schepenen der stad Alkmaar op den 6^e december
1753 (en was getekent) G.M. du Tour, W.J. le Chastelain
(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaande zijne nadere
confessien duidelijk zijnde voorgeleese heeft
verklaart daarbij te persisteren en niet
te begeeren, dat daarbij eenige zaeken zoude
worden bij off affgedaan.

Actum in judicio der stad Alkmaar op dato
als vooren.

(en was geteekent)

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen.

116

Crimineele sententie
van
Martinus Roodkrans, gedetineerde.

Alzoo Martinus Rootkrans oud 33 jaaren, gebore te
Aken, sig niet en heeft ontsien, terzijde hebbende
gesteld alle eere en vreesse Gods, mitsgaders het
ontsagh voor de justitie, zooals hij buijten pijn
en banden van ijzer heeft beleede, omme zeker
vrouwspersoon tot Amsteldam, waar dat hij
eenige tijd in desen jaere 1753 heeft gelogeert gehad
't aengesigt op te snijden, dat hij, gedetineerde, na het
pleegen van dat feit, zig vandaar met zijn vrouw
Mie de Graaff, die hij eerst heeft voorgegeeve zijn
bijzit en naderhand beleede zijn vrouw te zijn,
heeft geretireert, en 't sedert Pinxter dezes jaars
binne deze stad onthouden, zijnde eerst eenige

tijd bij een zoogenaemde quaksalver en nu laest in de huijsinge off herberge 't Roode Hart gelo-geert geweest, dat hij, gedetineerde, in de gepasseerde zomer dezes jaars, zig op 't pleegen van diverijen afgeregert en daaraan hebbende overgegeve, uijt sekere huijsinge in de Corenstraat alhier, naast zijn eerst gehoudene logement, heeft gestoole twee stukken Frans linnen, en die tot Hoorn door zijn voorn. vrouw doen verkoopen aan een keurslijffmaker aldaar, dat hij, detineerde, al verder in

[folio 116v]

zijn diverijen voortgaande uijt een zeker huijs digt-bij de Beverwijk heeft gestoole een zilver zak-horologie, en dat al mede door zijn vrouw tot Amsteldam laeten verkoopen, dat hij, gedetineerde, al verder, op den 26^e november jongstleeden ~~uijt~~ ~~om~~ uyt een uijdraegerswinkel in de Boterstraat alhier heeft gestoolen drie servetten, een keurslijff, een citse rok en een bijbel met koperbeslag, alle welke goederen hij, gedetineerde, eerst heeft gebragt in zijn logement 't Roode Hart voornoemt en naderhand den volgende avond agter deze stads Veste bij de Vrouwe Straat nedergesmeete, dat hij, gedetineerde, dienzelve avond zijnde den 27^e november met eene Adolph Smits thans mede alhier gedetineerde, is uijtgegaan met intentie om uijt zeker huijs alhier in de Langestraat, waar dat de Bonte Hen uijthangt, wanneer de voorn. Adolph Smits daar quasie eenige naeij-zijde zoude koopen, te steelen een stuk netel-doek, linnen off iets anders, dat hij best zoude kunnen magtig werden, dat hij, gedetineerde, in tussentijd gelegendhijd heeft gevonden, om in het huijs van de silversmit De Wit daar aldernaast te komen, gelijk hij dan ook van daar heeft gestoole een glaese kasje off lantaarn met een goede quantiteit goud en zilverwerk daarin, dat hij, gedetineerde, aan de voorn. Adolph Smits hebbende gezegt, dat hij een schoone buijt hadde, met dat kasje is gegaan na de stads Vesten,

117

het glas daarvan heeft stukken gebrooke, het goud en zilver daaruijt gehaald, en dat in twee parthijen het eene gedeelte op de Vest over 't Roode Hart en 't andere gedeelte onder aan de Vest, tegens

een muur in de grond verborgen, met intentie om dat dan naderhand weder vandaan te haalen. En gemerkt het hier voorengemelte begaene feit en daarop gevolgde diefstallen zijn zaeken die volgens de placacten van den landen, anderen ten exempel en afschrik, aan den lijve moeten werden gestraft.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende den crimineele eijsch en conclusie bij den heer hooftoffier mr. Willem Winder R.O. op ende jegens de gedetineerde gedaan ende genomen, en wijders geleth op des gedetineerdens gedaene confessien, en verder op al 'tgunth in deze te considereeren stond en moveeren mogte doende regt uijt de naam en vanwegens haar Ed. Gr. Mog. de heeren Staeten van Holland en Westvriesland, condemnereen den gedetineerde omme gebragt te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is publijcque crimineele justitie te doen, en aldaar door den scherpreger met roeden strengelijk te werden gegeesselt, en daarna met 't ordinaire stadsbrandmerkijzer gebrandmerkt te werden, bannen denselven voorts uijt de landen van Holland en Westvriesland zijn

[folio 117v]

leven lang geduurende, zonder ooit daar weder binne te mogen komen op poene van swaarder straffen en condemnereen den gedetineerde in de kosten en miesen van justitie, ontzeggen wijders den heer eijsscher R.O. voornoemt zijnen verdere eijsch en conclusie op ende jegens de gedetineerde gedaan ende genomen, denselven daar van absolveerende bij deze.

(onder stond)

Aldus gedaan den 9^e december 1753 en gepronuntieert in de vierschaere dezer stad den 15 daaraan volgende

(en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris

Pieter Groen

Wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar verklaeren, dat de bovengem. Martinus Roodkrans niet heeft gehad soodanige goederen waaruijt de costen en misen van justitie hebben kunnen werden voldaan.

G.M. du Tour

Z. Stoesak

Eerste examen omme daarop gehoord te werden Adolph Smits, alhier gedetineerd op den 29^e november 1753 gehoude den 30^e november 1753.

Articul 1.

Terwijl hij, gedetineerde, zegt tot Keule gebore te zijn, hem, gedetineerde, aff te vraegen, hoeveel jaeren hij, gedetineerde, aldaar heeft gewoont en wanneer vandaar vertrokken?

Eerst van zijn geboorte aff tot zijn 15 jaeren toe, wanneer hij in Duijtsche dienst is geweest en naderhand nog eens een jaar off vier agter den andere in later tijd.

2.

Waar en wanneer hij, gedetineerde, met Eva Rossin, die hij, gedetineerde, voorgeeft desselvs vrouw te zijn, is getrouwt.

Is nu drie jaeren geleede getrouwt te Kleeff.

3.

Wanneer en wanneer des gedetineerdens kind is geboren en gedoopt?

In Amsteldam en gedoopt in de Roomse kerk de Posthoorn.

4.

Wanneer hij, gedetineerde, tot Groninge is komen wonen.

Zegt over drie vierendeels jaars daar eerst met er woon gekomen te zijn.

5.

Off hij, gedetineerde, op gepasseerde
sondag alleen en sonder iemand
van zijn kennis off geselschap bij
zig hebbende van Amsteldam op
Alkmaar is vertrokke.

Zegt alleen, maar aan de
veerman te hebben ontmoet
eene Martinus.

[folio 118v]

6.
Off hij, gedetineerde, direct bij zijn
arrivement alhier niet is
gegaan na 't Aapje om aldaar
te logeeren.

Antwoord ja.

7.
Off hij, gedetineerde, wel te meermaele
in deze stad is geweest en in 't
Aapje heeft gelogeert?

Zegt ja, dog daar niet gelogeert
maar wel gedronke te hebben.

8.
Om wat redenen hij, gedetineerde, thans
in de stad zijnde, in 't Aapje
niet is blijve logeeren?

Zegt, omdat de voorn. Martinus
aldaar bij hem was gekome, en hem
na 't Roode Hart hadde getroont.

9.
Wanneer hij, gedetineerde, uijt 't Aapje
is vertrokken, en vervolgens gaan
logeeren?

Zegt gepasseerde dingsdagavond
ruijm 5 uren off half ses van daar
na 't Roode Hart te zijn gegaan.

10.

Om wat redenen hij, gedetineerde, alhier tot Alkmaar is gekome, dezelve precies te melden?

Antwoord om hier off elders de goede luyden aan te spreken en adsistentie in zyne benoodighyt te verzoeken.

11.

Waar hij, gedetineerde, op gepasseerde maandag des avonds na de klokke vijff uren en vervolgens den gantsche avond is geweest?

Zegt tot ses uren in 't Zijper veerhuys geweest te zijn, en na die tijd, den geheele avond in 't Aapje te hebben doorgebracht.

12.

Off hij, gedetineerde, des dingsdag daaraanvolgende na de middag de klok drie à vier ure niet is geweest op 't Zegglis buyte de Boompoot en aldaar aan een schipper van een visschuijt gevraagt off deselve des avonds om agt uren niet na Amsteldam soude vaeren?

Zegt neen.

119

13.

Waar hij, gedetineerde, vervolgens dien gantsche avond is geweest?

Zegt in 't Roode Hart.

14.

Off hij, gedetineerde, van geen intentie is geweest om van hier op Hoorn te rijzen?

Antwoord ja.

15.

Off hij, gedetineerde, wel te meermale aldaar is geweest?

Antwoord ja.

16.

Off hij, gedetineerde, wel in meer andere steden van Noord-Holland is geweest?

Zegt ja te Enkhuijsen.

17.

Off hij, gedetineerde, onder andere mede niet wel is geweest in de stad Purmerende.

Antwoord ja om door te rijzen.

18.

Om welke redenen hij, gedetineerde, op gistere morgge voorgevende om na Hoorn te moeten vertrekken, niet is gegaan na 't Hoornse Schuijtje.

Zegt omdat hij zijn reijssak meende te haelen uijt 't Rode Hart.

19.

Hoe de naam en waar de woonplaats alhier is van die schoenmaker die hij, gedetineerde, voorgaff eerst nog te moeten spreken?

Zegt dat hij heeft voorgegeve na een schoenmaker te willen gaan, zonder dat hij de naam off woonplaats wist, als zijnde hem indifferent bij welk een schoenmaker hij ging.

20.

Off hij, gedetineerde, absoluut van
voorneeme is om den regter
langer met leugentaal op te
houden?

Antwoord neen.

[folio 119v]

21.

Soo neen als dan maar rond-
borstig te declareeren, waar hy,
gedetineerde, dat goet, dat hij,
gedetineerde, off zijn cameraat uijt
een uijtdragerswinkel op
maandagavond heeft mede-
genomen, heeft gebragt.

Zegt in geen uijtdragerswinkel
geweest te zijn.

22.

Off hij, gedetineerde, des dingsdag-
avond daar aan volgende, off
zijn compagnon, mede niet
uijt het huijs van eene
zilversmit heeft genome een
lantaarn off kasje daarin
zijnde eenig gout en silver-
werk?

Antwoord neen.

Zegt nader, dat hij gepasseerde dings-
dagavond met de voorn. Martinus
is uijtgegaan, dat hij, gedetineerde, is
gegaan aan het huijs van juffrouw
in de Bonte Hen om wat naeij-
zij te koopen, dat Martinus in-
middels is gegaan aan 't huijs van
de zilversmit daarnaast, dat hij,
gedetineerde, bij de voorn. Martinus
komende, eenig gerinkel hoorde, en van hem verstond, dat hij een
mooije buijt had, dat Martinus daarmee de straat schuijn over
de deur van de zilversmit is ingegaan, en hij, gedetineerde, de Lange-
straat in na de Groote Kerk en zoo na 't Roode Hart, dat
eenige tijd daarna de gemelde Martinus bij hem mede in

't Roode Hart is gekome en tegens hem, gedetineerde, gezegt, dat hij 't wel secuur hadde geborgen, in een neusdoek gebonden en in een miskuijl verstooken, toonende meteen aan hem, dat hij zijn hand aan 't glas van de silverlantaarn eenigsints hadde be-seert.

(onder stond)

Dit merk + is gesteld door de gedetineerde in 't bijzijn van ons ondergesz. schepenen der stad Alkmaar op dato in den hoofde dezes gemeld (en was getekent) W.J. le Chastelain, Z. Stoesak.

(lager stond)

De gedetineerde de vorenstaande vraagarticulen met zijne daarop gegeevene responsiven duidlijk zijnde voorgeleese heeft verklaart daarbij te persisteren en niet te begeeren, dat daarbij eenige zaeken soude werden toe off afgedaan. Actum in judicio den 30^e november 1753 (en was getekent). In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen.

120

Tweede examen van Adolph Smits alhier gedetineerde, gehoude den 4^e december 1753.

Articul 1.

Off hij, gedetineerde, tot Amsteldam geen kennis heeft gehad aan dese Martinus toen deselve tot Amsteldam met zijne vrouw gewoont heeft op 't Franse Pad?

Antwoord neen.

2.

Off hem, gedetineerde, niet bewust is om welke redenen zijn compagnon Martinus met zijn vrouw van Amsteldam is vertrokken?

Zegt die redenen niet te weeten.

3.

Off hij, gedetineerde, met Martinus niet hadde overlegt omme tot Alkmaar tesame eenige dieverijen te pleegen.

Antwoord neen.

4.

Off hij, gedetineerde, geen meerder compagnons soo hier als elders heeft.

Antwoord neen.

5.

Off hij, gedetineerde, 't kasje met goud en silver op gepasseerde dingsdag-avond uijt de zilversmitswinkel nemende niet direct heeft overgegeven aan zijn compagnons Martinus?

Zegt, dat hij, gedetineerde, 't kasje niet heeft uijt de winkel genome, maar dat hij Martinus daarmede heeft zien en hooren gaan.

6.

Met welke personen hij, gedetineerde, dat goud en silver heeft verdeelt deselve alhier specifiecq te melden.

Zegt daarvan niet te weten.

[folio 120v]

7.

Waar hij, gedetineerde, zijn gedeelte heeft gebragt en geborge?

Vervalt.

8.

Off de vrouw van Martinus mede niet wel bewust is dat hij, gedetineerde, en Martinus dat goud en silver hadde gestole?

Zegt dat niet te weten.

9.

Off de man ende vrouw uijt 't
Roode Hart mede niet wel
weeten van die gestoole goederen
en waar die zijn.

Antwoord neen.

10.
Off hem, gedetineerde, niet bewust is
dat Martinus op maandagavond
een groote bijbel met koper-
beslag, een vrouwe chitse rok,
een keurslijff en drie servetten
heeft gestoole uijt 't huys van
een uijdrager?

Antwoord neen.

11.
Off Martinus hem, gedetineerde, niet
heeft gezegt, dat dat goud en
zilver, dat zijlieden gestolen
hadden wel driehondert guldens
waardig soude zijn.

Antwoord ja.

12.
War de gedetineerde met zijn com-
pagnon, dat goud en zilver indien
zijlieden niet ontdekt waeren
geweest verkogt off gebragt soude
hebben.

Zegt dat zij daarop geen overleg
gemaakt hebben.

121

13.
Off hij, gedetineerde, datgunth, 'tgeen
hij alhier heeft gestoole niet heeft
gedaan uijt groote armoede?

Zegt niets gestoole te
hebben.

14.

Soo ja, waar zulks al heeft
in bestaan 'tzelve alhier speci-
ficq te melden?

Is met 't voorgaande
articul beantwoort.

15.

Off hij, gedetineerde, soo hier als elders
geen meerder compagnons heeft.

Antwoord neen.

16.

Off hij, gedetineerde, wel meermalen
in hegtenisse is geweest en gestraft?

Antwoord neen.

(onder stond)

Dit merk + is door de gedetineerde zelfs gesteld in 't bijzijn van
ons ondergesz. schepenen der stad Alkmaar den 4^e december 1753.
(en was getekent) G.M. du Tour, W. Jan le Chastelain.

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaande vraagarticulen met zijne
daarop gegeevene responsiven duijdelijk zijnde voorgeleese
heeft verklaart daarbij te persisteeren, en niet te
begeeren, dat daarbij eenige zaeken zouden werden
bij off afgedaan. Actum in judicio der stad Alkmaar
op dato als vore. (en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris

Pieter Groen

[folio 121v]

Derde examen van Adolph
Smits alhier gedetineerde, gehoude
den 6^e december 1753.

Articul 1.

Off hij, gedetineerde, op voorleedene
kermis alhier niet in de stad
is geweest met iemand en gelo-
geert in de Rode Hart?

Antwoord ja.

2.

Off hij, gedetineerde, off zijn compagnon sekere silvere tobaksdoos uijt een fatsoenlijk burgerman zijn zijn zak niet heeft gestoole?

Antwoord neen.

3.

Off Martinus tegens hem, gedetineerde, niet heeft verhaalt off gesegt wel meerdere dieverijen soo hier als elders te hebben gepleegt, onder andere dat hij van dese somer twee stukken Frans linne, een zilver zakhorologie, een zilverere vrouwehoofijser, zilverere schoengespen, en knopen heeft gestoolen?

Antwoord neen, maar dat Martinus hem wel eens heeft gezegt, dat hij een zilver horologie had blind geslaegen.

4.

Off hij, gedetineerde, op gepasseerde dingsdag zijnde geweest den 27 november 1753 met zijn compagnon Martinus niet hadde overleijd, dat hij, gedetineerde, in een winkel naast een zilversmit wat naeijzijde soude koopen en onder dat praetext, wanneer de occasie zulks toeliet een stuk neteldoek off ietwes anders aldaer te zullen steelen en alsdan deselve onder den andere te verdeelen.

Antwoord ja.

122

5.

Off hij, gedetineerde, mede niet van dat gout en zilver, dat Martinus uijt dat zilversmidshuys

heeft gestoolen geen portie soude
genoten hebben?

Zegt dat daarvan
niet gesprooke is geweest.

6.
Off hij, gedetineerde, geen speciale kennis
heeft aan eene Pieter Huygens
en aan desselvs vrouw in de wan-
deling genaamt swarte Mie?

Antwoord neen.

7.
Off hij, gedetineerde, alhier niet wel
is gelogeert geweest bij eene
Joseph agter de Vest.

Antwoord ja, met zijn vrouw.

(onder stond)

Dit merk + is gesteld door den gedetineerde in 't bijzijn van ons
ondergesz. schepenen der stad Alkmaar op den 6^e december 1753.
(en was getekent) G.M. du Tour W.J. le Chastelain.

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaande vraagarticulen met zijne
daarop gegevene responsiven duidelijk zijnde voorgeleese
heeft verklaart daarbij te persisteren en niet te
begeeren, dat daarbij eenige zaeken zouden werden bij off
aff gedaen. Actum in judicio der stad Alkmaar op dato
voorsz. (en was getekent) In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

[folio 122v]

Crimineele sententie
van
Adolph Smits.

Alsoo Adolph Smits oud 41 jaeren, geboore te
Keulen, althans gedetineerde alhier, zig niet en heeft
ontsien, omme al een zeer geruijme tijd zijn
werk te maeken, de inwoonderen zoo van deze
stad als andere plaetse onder praetext van
haar een snuijffdoos off iet anders te
koop te praesenteeren, eenige adsistentie in
zijne benodigtheid en dus van deselve een

aelmoes te versoeken en dat tot zijne kostwinning te verkiesen. Ja bovendien agterlatende alle eer en vrees Gods mitsgaders 't ontzagh voor de justitie van het bedelen tot het steelen over te gaan, en zig daarop toe te leggen, gelijk hij, gedetineerde, dan ook tot dat eijnde op dingsdagavond den 27^e der gepasseerde maand november met en beneffens eene Martinus Roodkrans mede alhier gedetineerde, een overleg heeft gemaakt gehad en om dat werkstellig te maeken en uijt te voeren, met denselve Martinus is uijtgegaan, om namentlijk het een off ander stuk goed uijt de huijsinge de Bonte Hen alhier in de Langestraat te steelen, hebbende ten dien eijnde met de voorn. zijne

123

compagnon goedgevonden, dat hij, gedetineerde, aldaar in huijs soude gaan, om quasi eenige naeijzijde te koopen, en dat voorn. Martinus dan intussen zoude trachten het een off ander stuk goed van daar weg te neemen, zooals hij, gedetineerde, dan ook met dat oogmerk het voorsz. huijs is ingegaan, dog dat de voorn. zijne compagnon op dat pas beter gelegentheid ziende, om uijt 't huys van de zilversmit De Wit daar aldernaest, een beter buijt te haelen, daar ook is ingegaan, en van daar heeft gestoole een glaese kasje off lantaarn met een goede quantijt goud en zilverwerk daarin, dat den selve zijne compagnon aan hem, gedetineerde, gezegt hebbende, dat hij een schoone buijt hadde gemaakt, hij, gedetineerde, een andere weg, dan zijn compagnon is gegaan, dog dat zij in 't Roode Hart alhier, waar dat hij, gedetineerde, een wijnijge eerder dan gem. zijne compagnon was gekome, malkander weder hebben ontmoet, wanneer hij, gedetineerde, van gem. zijne compagnon heeft vernome, dat hij het gestoolene wel en secuur hadde geborgen in een mestkuijl bij off aan de Vest en dat het wel driehondert guldens waardig was.

Al 't welk zijn zaeken die in een land en stad, daar justitie geoeffent werd niet te permitteeren nog te dulden zijn, maar volgens de placacten van den landen aan den lijve, anderen ten exempel en afschrik moeten werden gestraft. Zoo is 't

[folio 123v]

dat schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende den crimineele eijsch en conclusie bij den heer hooftofficier mr. Willem Winder R.O. op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genome, ende wijders geleth op de confessien door den gedetineerde van al het hier voorengem. buijten pijn en banden van ijzer gedaan, en verder op al 'tgunth in dezen te considereeren stond en moveeren mogte, doende regt, uijt de naam en vanwegens haar Ed. Groot Mog. de heeren Staeten van Holland en Westvriesland, condemneeren den gedetineerde omme gebracht te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is publijcque crimineele justitie te doen, en aldaar door den scherpregher met roeden te werden gegeesselt, bannen deselve uijt den landen van Holland ende Westvriesland voor de tijd van 15 eerstkomende en agtereenvolgende jaeren, sonder inmiddels daar weder binnen te mogen komen op poene van swaarder straffen en condemneeren den gedetineerde in de costen en misen van justitie, ontzeggen wijders den heer hooftofficier R.O. voornoemt zijnen verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genoome dezelve daarvan absolverende bij dezen.

(onder stond). Aldus gedaan den 9^e december 1753 en gepronuntieert in de vierschaare deser stad den 15^e daaraan volgende. (en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

Wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar verklaaren dat de bovegem. Adolph Smits niet heeft gehad soodanige goederen waaruijt de costen en misen van justitie hebben kunnen worden voldaan.
G.M. du Tour Z. Stoesak

124

Eerste examen van Mie de Graaff
alhier gedetineerde, zijnde de vrouw
van Martinus Roodkrans hier-
voore op folio 110 recto gemeld, gehoude
den 4^e december 1753.

Articul 1.

Hoe haar, gedetineerde, naam en geboor-

teplaats is?

Zegt dat haar naem is Mie de Graaff, en dat zij is geboore te Antwerpe.

Articul 2.

Hoe oud zij, gedetineerde, is en waar zij is getrouwt?

Zegt dat zij gaet in haer 21^e jaar en tot Antwerpe is getrouwt.

3.

Wanneer zij, gedetineerde, tot Amsteldam is kome wonen?

Zegt met kerstijd 1752.

4.

Hoe lange zij aldaar heeft gewoont?

Antwoord tot Vastenavond van dezen jaere 1753.

5.

Waar zij in 't vervolg zijn gaan wonen?

Zegt dat zij na Vastenavond voorsz. zijn gegaan na Antwerpen en daarna na Mechelen, waar dat zij heeft in de kraam geleege, zijnde 17 daegen oud kraams zijn zij wedergekeert na Amsteldam en gepasseerde Pinxter alhier gekome.

6.

Off haar gedetineerdens man van deze somer niet heeft gestoole twee stukken Frans linnen, en zij dezelve te Hoorn niet heeft verkogt aan een keurslijffmaker?

Antwoord ja.

[folio 124v]

7.

Off haar gedetineerdens man deselve
stukken niet heeft gestolen
uijt dat huijs naast welk
zij, gedetineerde, naderhand is
komen wonen?

Zegt dat niet te weten.

8.

Off haar gedetineerdens man van deze
soomer niet heeft gestoole een
zilver zakhologie en off zij
'tzelve niet heeft verkogt voor
20 gulden?

Antwoord ja.

9.

Waar haar gedetineerdens man het
zelve heeft gestoolen en aan
wie zij 't zelve heeft verkogt?

Zegt niet te weten waar haar man
dat heeft gestoole, maar dat zij, gedetineerde,
't zelve heeft verkogt te Amsteldam
aan een smous om 20 gulden.

10.

Off haar gedetineerdens man van deze
somer mede niet heeft gestoole
een zilver vrouwehooftijzer?

Antwoord ja.

11.

Waar haar gedetineerdens man het
zelve heeft gestoole en aan wie
zij 't zelve heeft verkogt en voor
hoeveel?

Zegt niet te weeten waar hij het

heeft gestolen, maar dat zij, gedetineerde, het heeft verkogt aan een zilversmids vrouw aan 't eijnde van de Langestraat en daarvoor te hebben ontfangen 58 stuivers.

12.

Off haar gedetineerdens man geen meerdere diefstallen heeft begaan dezelve alhier specificq te melden?

Zegt die haar bekend zijn niet.

13.

Off haar gedetineerdens man gepasseerde maandag zijnde geweest den 26^e november 1753 niet heeft gezegt, dat hij op dien avond hadde gestoole een bijbel met koperbeslag, een citse rok, een groen keurslijff en drie servetten?

Antwoord neen.

125

14.

Off die goederen niet zijn geweest in 't Roode Hart, en van den hospes en zijn vrouw zelfs niet gesien?

Zegt dat niet te weten.

15.

Wie die goederen aan de vulliskuijl staande aan de Vest heeft nedergelegt, zulks na waarhijd te zeggen.

Zegt als voren daar niets van te weten.

16.

Off haar gedetineerdens man op gepasseerde dingsdagavond met Smids niet is uijtgegaan en thuyskomende

niet eenig goud en zilver heeft
t' huysgebragt?

Zegt niet gelijk uytgegaan te
zijn, alsoo Smits toen haar man is
uytgegaan, zijnde geweest de
clock soo 5 uure, niet in 't Roode
Hart was, dat dien eijge avond
Smits daar eerst is ingekome en
eenige tijd daarna haar man.

17.

Off zij, gedetineerde, met haar man te
Amsterdam woonende niet al kennis
heeft gehad aan Smits?

Antwoord neen.

18.

Off haar gedetineerdens man een week
off vier geleden met Smits van
hier niet is gegaan na Amsterdam
en wel 16 à 17daegen is uijtgebleeve?

Zegt ja, maar de nette tijd
juijst niet te weten, alsmede
niet off zij 15, 16 off 17 daegen
zijn uytgeweest.

19.

Off haar gedetineerdens man soo hier als
elders geen meerder compagnons
heeft om samen te steelen.

Antwoord neen, als Smits alleen,
't sedert een week off vier geleden.

20.

Off haar gedetineerdens man te Amsterdam
in haar logement niet een vrouws-
persoon 't gesigt heeft opgesneede?

Antwoord ja.

[folio 125v]

21.

Off haar gedetineerdens man niet is een deserteur?

Antwoord neen.

(onder stond)

Dit merk + is door de gedetineerde zelfs gesteld in't bijzijn van ons ondergesz. schepenen der stad Alkmaar, op den 4^e december 1753. (en was getekent) G.M. du Tour W.J. le Chastelain

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaande vraagarticulen met haere daarop gegevene responsiven duidlijk zijnde voorgeleese heeft verklaard daarbij te persisteren, sonder te begeeren dat daarbij eenige zaeken zouden werden bij off affgedaan. Actum in judicio der stad Alkmaar op dato voorsz. (en was getekent) In kennisse van mij, secretaris Pieter Groen.

Tweede examen van de voorn.
Mie de Graaff, gehouden den
6^e december 1753.

Articul 1.

Off zij, gedetineerde, met haar man Martinus Roodkrans tot Antwerpen niet is getrouwt in St. Joris Parochie of Capelle?

Antwoord ja.

2.

Off haar gedetineerdens man niet tegens haar gesegt heeft, dat hij die twee stukken Frans linnen, dewelke zij tot Hoorn heeft verkogt hadde gestole?

Antwoord ja.

3.

Welke goederen zij, gedetineerde, diestijds off haar man te Hoorn off elders meer heeft verkogt?

Zegt geen andere meer als die twee stukken Frans linnen tot Hoorn.

4.

Off haar gedetineerdens man te Hoorn diestijds mede geen goederen heeft gestolen, dezelve alhier specificq te melden.

Antwoord neen.

5.

Off haar gedetineerdens man alsmede tegens haar niet heeft gezegt, dat hij dat zilvere zakhologie met een silver vrouwehoofijser heeft gestolen.

Antwoord ja.

126

6.

Off zij, gedetineerde, niet wel te meermaelen in die winkel alwaar zij dat zilvere hoofijser heeft verkogt is geweest?

Antwoord ja.

7.

Off zij, gedetineerde, aldaar eenige tijd van tevooren niet hadde verkogt zilvere schoengespen en andere gespen alsmede zilvere knopen en off zij, gedetineerde, niet hadde voorgegevee, dat haar kantendoos in de bailluwagie was ontstoole?

Zegt dat zij aldaar diestijds maar heeft verkogt een paar zilvere schoengespen en de zilvere knopen van haar mans hemdrek, hebbende wel gezegt, dat haar kanten haar waeren ontstolen, maar juijst niet dat dat was geschied in de bailluwagie.

8.

Waar haar gedetineerdens man die gespen en knopen hadden gestolen?

Zegt dat hij die niet heeft gestoole, alzoo die hem in eigendom waren toebehoorende.

9.

Off zij, gedetineerde, als toenertijd niet met intentie met haar man en kind in dat zilversmitshuijs zijn gegaan om 't een off ander dat voor de hand mogte wesen weg te neemen off 'tzelve huijs aff te spioneeran?

Zegt neen.

10.

Welke dieverijen haar gedetineerdens man soo hier als elders meerder heeft verrigt en welke goederen zij, gedetineerde, soo hier als elders heeft verkogt.

Zegt van geen diverijen meer te weeten off eenige anderen goederen verkogt te hebben.

(onder stond)

Dit merk + is door de gedetineerde zelfs gesteld in't bijzijn van ons, ondergesz. schepenen der stad Alkmaar, op den 6^e december 1753 (en was getekent) G.M. du Tour, W.J. le Chastelain.

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaande vraagarticulen met haere daarop gegevene responsiven duideljk zijnde voorgeleese, heeft verklaart daarbij te persisteren, sonder te begeeren dat daarbij eenige zaeken, zouden werden bij off affgedaen. Actum in judicio der stad Alkmaar op dato als voren (en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen.

[folio 126v]

Crimineele sententie
van
Mie de Graaff, huijsvrouw van
Martinus Rootkrans, gedetineerde
alhier.

Alzoo Mie de Graaff, huijsvrouw van Martinus Rootkrans, mede alhier gedetineerd, oud omtrent

21 jaeren geboortig van Antwerpen, haar niet en heeft ontzien, met terzijdestelling van alle eer en vreesse Gods, mitsgaders 't ontzag voor de justitie, zooals zij buyten pijn en banden van ijzer heeft beleeden, omme twee stukken Frans linnen, die zij bevorens wist, dat door haar voorn. man uijt seker huijs in de Coorn Straat alhier waeren gestoolen, te Hoorn aan een keurslijffmaker aldaar te verkoopen, alsmede nog te Amsteldam aan een smous een zilver zakhorologie mede bevorens door de voorn. haere man uijt een huijs digt bij de Beverwijk gerooft, mitsgaders nog alhier een zilver hooftijzer, dat zij insgelijk niet beeter heeft geweeten gehad, off was mede door haar meergemelde man gestoole geweest en dus in zooverre deselve haere man in gemelden diverijen behulpsaam te zijn geweest en daarvan mede te profiteeren.

En gemerkt zij haar daardoor als een medepligtige volgens de placaten van den landen heeft strafbaar gemaakt.

127

Zoo is 't, dat schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende den crimineele eijsch en conclusie bij den heer hooftofficier mr. Willem Winder R.O. op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genomen; wijders geleth op haere gedaene confessien, op den staet van haar swanger zijn, daarvan bij de declaratoir van een stadsvroedvrouw is gebleeken, en verders op 'tgunth in deze te considereeren stond en moveeren mogte, doende regt uijt de naam ende vanwegens haar Ed. Groot Mog. de heeren Staeten van Holland en Westvriesland, banne de gedetineerde voor altoos, haar leven lang geduurende, uijt den landen van Holland en Westvriesland zonder ooijt daar weder binne te mogen komen, op poene van swaarder straffen, en condemneeren haar, gedetineerde, in de costen en misen van justitie, ontzeggen wijders den heer eijsscher R.O. voornoemt zijnen verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genoome deselve daarvan absolveerende bij deze. (onder stond) Aldus gedaan den 9^e december 1753 en gepronuntieert in de vierschaere deser stad den 15^e daaraan volgende (en was getekent) In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

Wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar verklaaren, dat de bovegemelde Mie de Graaff niet heeft gehad soodanige goederen, waaruijt de costen en misen van justitie hebben kunnen werden voldaan.

G.M. du Tour Z. Stoesak

[folio 127v]

Eerste examen, omme daarop gehoord te werden de gedetineerde Hendrikje van den Berg, gehoude den 5^e maart 1754.

Articul 1.

Off zij, gedetineerde, thans niet heeft berijkt de ouderdom van 25 jaeren, gebore te Utrecht en genaamt is Hendrikje van den Bergh?

Antwoord ja.

2.

Waar, wanneer en met wie zij, gedetineerde, is getrouwt?

Is te Utrecht getrouwt, zijnde nu 10 jaeren geleden, met Claas de Marie.

3.

Hoe lange zij, gedetineerde, met haar man tot Utrecht heeft gewoont?

Zegt dat zij met haar man, die in 's lands dienst was, altijd na zijn guarnisoen is gerijst, zulks zij te Utrecht genoegsaam niet hebben gewoont.

4.

Off zij, gedetineerde, met haar man niet uijt Utrecht zijn vertrokken uijt vreesse, dat zijlieden in hegtensse mogte raken doordien zij aldaar hadden gestoolen.

Antwoord neen.

5.

Hoe lange zij, gedetineerde, met haar man te Lijde en vervolgens te Amsteldam, Haarlem, Hoorn en Enchuijse heeft opgehouden?

Zegt te Lijde 3 daegen, te Haarlem 1 nagt, te Amsteldam een maand off drie, te Hoorn 1 nagt, en te Enchuijse circa 16 à 17 weeken geweest te hebben.

128

6.

Wanneer zij, gedetineerde, met haar man van Enchuijse is vertrokken?

Meend dat zulks gistere off heden over agt daegen is geweest.

7.

Off zij, gedetineerde, met haar man op gepasseerde woensdag zijnde geweest den 27e februarij 1754 alhier in deze stad zijn gekomen?

Antwood ja.

8.

Off zij, gedetineerde, met haar man alhier niet zijn gekomen, omme wanneer 't de occasie praesenteerde enige dieverijen te zullen pleegen?

Antwoord neen.

9.

Off zij, gedetineerde, op vrijdagmorge zijnde geweest de 2^e maart 1754 uijt een winkelhuijs, alwaar zij, gedetineerde, eenige coffie kogte, niet heeft gestoole een kopere vijsel

en stamper en dezelve gebragt
in de lombert en daarop twee
gulden heeft ontvangen?

Antwoord ja.

10.
Off zij, gedetineerde, uijt datzelve huijs
en op diezelve tijd mede nog
heeft gestoolen twee koopere
schaelen en dezelve verkogt voor
drie schellingen?

Antwoord ja.

[folio 128v]

11.
Off zij, gedetineerde, niet wel te
meermale met eenige goederen
om te verkopen is geweest aan
dat huijs en bij die menschen,
alwaar zij de gestole schaelen
heeft gepraesenteert.

Antwoord neen.

12.
Welke dieverijen, zij, gedetineerde, soo
hier als tot Enchuijse off
elders heeft begaan?

Zegt, dat zij nooit eenige diverij,
dan van de gem. vijsel, stamper
en de twee schaelen begaan heeft.

Dit merk + is door de gedetineerde selfs gesteld in
't bijzijn van ons ondergesz. schepenen der stad
Alkmaar op dato in den hoofde dezes gemeld.

(onder stond en was getekent)

Z. Stoesak. A. Burmannus.

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaande vraagarticulen
met haar daarop gegeven responsiven duidlijk
zijnde voorgeleese, heeft verklaert daarbij te
persisteeren, niet begeerende, dat daarbij iets
soude werde toe- off afgedaan.

(onder stond)

Actum in judicio der stad Alkmaar op dato voorsz.

(en was getekent)
In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen.

129

Crimineele sententie
van
Hendrikje van den Berg.

Alzoo Hendrikje van den Bergh, oud 25 jaeren, geboortig van Utrecht, haar met haar man, zoo hier en daar, dog insonderhijt te Amsteldam en Enchuijse eenige tijd hebben opgehouden, haar niet en heeft ontsien, met terzijde-stelling van alle eer en vreesse Gods, mitsgaders het ontzag voor de justitie, omme nadat zij eerst den 27^e februarij jongstleeden alhier was gekome en gaan logeeren bij eenen Paulus Abs in't bedelaarslogement van de Zon op de Paardemarkt, op vrijdag den 2^e maart daaraanvolgende, en dus na zoo een kort verloop van maar drie dagen 't sedert haar aankomste alhier, te gaan in een winkelhuijs staande in de Doelestraat binne deze stad, quasi en onder praetext om wat koffij te koopen, en aldaar uijt 'tzelve te steelen een kopere vijsel met zijn stamper, dezelve te brengen in de lombert binne deze stad en daarop te neemen een summa van twee gulden, dat zij, gedetineerde, 't daarbij niet alleen niet heeft gelaeten, maar bovendien op diezelve tijd uijt 't gemelde huijs heeft gestoole twee kopere schaelen met een ijzere balans en die aan een

[folio 129v]

bij haar onbekent manspersoon voor drie schellingen verkogt, al 'twelk zijn zaeken, die in een land en stad, daar justitie geoeffend werd, niet zijn tolerabel, maar andere ten afschrik en exempel ten uijterste volgens de placieten van den landen aan den lijve moeten werden gestraft.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de crimineele eijsch en conclusie, door den heer hooftofficier mr. Willem Winder R.O. op ende jegens de gedetineerde gedaan ende genoome, en wijders ge-

leth op de confessien van de gedetineerde, buijte pijn en banden van eijzer gedaan, en verder op al 'tgunth in deze te considereeren stond en moveeren mogte, doende regt, uijt naem ende vanwegens haar Ed. Groot Mog. de heeren Staeten van Holland en Westvriesland, condemneeren den gedetineerde omme gebragt te werden ter plaatse, daar men alhier gewoon is hijmelijke criminee justitie te doen, omme aldaar, gebonden aan een paal met roeden te werden gegesselt, banne deselve voorts uijt deze stad en jurisdictie van dien, voor de tijd van 25 eerstkomende en agtereenvolgende jaeren, zonder inmiddels daar weder binne te mogen komen op poene

130

van swaarder straffen, en condemneeren de gedetineerde in de costen en miesen van justitie, ontzeggen wijders de heer hooftofficier voornoemt zijne verdere off andere eijsch en conclusie op ende jegens de gedetineerde gedaan ende genoome, deselve daarvan absolveerende bij deze.

(onder stond)

Aldus gedaan en gepronuntieert ter camere van de heeren schepenen voornoemt den 9^e maert 1754.

(en was getekent)

In kennisse van mij, secretaris

Pieter Groen.

Wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar verklaeren, dat de bovegem. Hendrikje van den Berg niet gegoed en is om de costen en misen van justitie te voldoen.

Z. Stoesak A. Burmannus.

[folio 130v]

Præparatoir examen

van

Christiaan Heyneveld ge-
apprehendeert den 17 april
1754.

Zegt dat zyn naem is Chris-
tiaan Heijneveld.

Oud 24 jaren.

Gebore te Saxen Gotha.

Heeft een jaar of drie alhier
gewoond.

Vleeshouwersknecht van
beroep.

Heeft eerst gewoond by de
joodsche slagter, de tijd van
 $\frac{1}{4}$ jaers.

En by Styntje van Oosten
bijna 3 jaaren.

Zyn broeder woond te Purme-
rend by Claas Hoos aan wien
hy zyn kleederen gepasseerde
dingsdag heeft gesonden, met
intententie om daernatoe,
en hiervandaen te vertrek-
ken.

Heeft gepasseerde woensdag ge-
noegsaem den geheelen dag
geweest aan 't huys van
Hendrik Reijts in 't Fnidsen.

Heeft aldaer gevogte met eenen
Dirk.

Hendrik Reyts haar gescheyde hebbende,
is hy gegaan na 't huys van Styn-
tje van Oosten, en heeft aldaer zyn
rok uytgetrokken, en is doen weder
gegaan na het huys van Hendrik
Reyts.

131

Pro Justitia.

Tweede examen gehouden den
30^e april 1754 omme daerop
gehoord te werden Christiaen
Hijnevelt alhier gedetineerde.

Articul 1.

Of hij, gedetineerde, niet is genaemt
Christiaan Hyneveld gebore

te Saxe Gotha, en oud ruijm
24 jaar?

Antwoord ja.

2.
Of syn gedetineerdens handwerk niet
is vlyshouwe?

Antwoord ja.

3.
Hoe lange en by wie hij,
gedetineerde, dit handwerk tot
Amsterdam heeft geëx-
erceert?

Zegt by Louris Prins op
de Prince Gragt, de tyd
van een jaar.

4.
Wanneer hy, gedetineerde, alhier
in dese stad is komen wonen?

Zegt zulks drie jaeren te
zyn geleden.

5.
Bij wie hij, gedetineerde, in dese stad
heeft gewerkt ?

Zegt eerst by de joodsche
slaeger, en nu laest by Styntje
van Oosten.

6.
Wat hem, gedetineerde, bewoogen heeft soo
een goddeloos en onnatuurlyk
leven alhier te leyden met dese
en gene te slaan, te quetsen en te
dreygen onder de voet te sulle
stooten, en diergelijke gruwelen
meer?

Zegt niemant gedreijgt off ge-

molesteert te hebben.

[folio 131v]

7.

Of hem, gedetineerde, om die redenen en verdere onhejlen voor te komen door ordre van de heeren burgemeesteren deser stad niet is aangesegt, om sig als zynde een schadelijk inwoonder uyt dese stad te moeten begeven en daar noijt weder binnen te mogen kome wonen ?

Zegt van de ordre van de heeren burgemeesteren niet anders te weeten, als dat hij uyt het huys van zyn vrouw Stijntje van Oosten voornoemt moest blyven.

8.

Of hy, gedetineerde, die gegevene ordres wel heeft gerespecteert?

Antwoord ja en dat hy toen gegaan is, by en ten huys van Hendrik Reijts.

9.

Soo neen of hij, gedetineerde, dan niet bevreest was voor verdere straffe ?

Is met het voorgaende beantwoord, en dus vervalt deese vraeg.

10.

Of hy, gedetineerde, niet heeft gesegt dat wanneer de dienaers van de justitie hem, gedetineerde, daerover wilde grijpen hij deselve onder de voet soude stooten al moeste hy op het schavot sterven, als nergens om gevende en voor niemant vreesende?

Antwoord neen.

11.

Of hy, gedetineerde, in de maend van november des voorleden jaers, wanneer de dienaers van de justitie hem uyt het huys van Steyntje van Oosten alwaar hij, gedetineerde, by inwoonde

132

door ordre van de heeren burgemeesteren moeste halen omdat hy, gedetineerde, der selver hoge ordres niet hadde wille respecteren, niet syn vleyshouwer mes 'tgunt hy op syn seyde hadde heeft uytgetogen en daer mede als verwoet op de dienaers heeft gestookten en gesneden, ja zelfs een van deselve die in de deur stond in syn hand heeft gequest, en dus hare handen is ontkomen en sig op de vlugt begeven?

Zegt dat hy geen mes diestijds tegens de dienaers van de justitie heeft getrokken, maar dat hij bezig zynde met de pens van een beest uyt te halen, het mes dat hy in zyn hand hadde overdwars heeft in zyn mond genomen en soo de dienaers ontsnapt.

12.

Of hy, gedetineerde, niet bevreesd was dat hy om die gemelde daet door de justitie soude werde agtervolgt?

Antwoord ja. Maar niet te weten dat hy de dienaers heeft gequest gehad.

13.

Waar hij, gedetineerde, sig na die tyd heeft opgehouden?

Zegt tot Amsterdam.

14.

Of hij, gedetineerde, gepasseerde woensdag synde geweest den 17^e april laestleeden niet is geweest ten huysen van eene Hendrik Reyts in 't Fnidsen alhier en aldaer in geselschap heeft gehad Cornelis de Vos, Albert Stam, en nog vier andere personen?

Antwoord ja.

15.

Of hij, gedetineerde, als toen niet eenige woorden met Cornelis de Vos heeft gehad?

Antwoord neen.

[folio 132v]

16.

Soo ja, waaruyt zulks is ontstaan ?

Vervalt.

17.

Of hy, gedetineerde, deselve Cornelis de Vos daarop niet immediaet heeft voor de koop geslagen en van de bank afgescheurt ?

Antwoord neen.

18.

Of er niet een van 't bysynde geselschap tegens hem, gedetineerde, seyde dat het niet ordentelijk was dat hij, gedetineerde, als een jong carel synde een oud man soo sloegh?

Antwoord ja.

19.

Of die persoon die zulks hadde
gesegt by hem, gedetineerde, ook was
bekent?

Zegt neen.

20.

Of hy, gedetineerde, daarop niet aan-
stonds tegens die persoon on-
der vehemente vloekwoorden
seyde, neemt gy het voor hem
dan op?

Antwoord ja.

21.

Of die persoon daerop niet heeft
geantwoord opnemen of niet
het is tog niet ordentelyk een
oud man soo te slaen?

Antwoord neen.

133

22.

Of hy, gedetineerde, daarop dieselve per-
soon niet ten eersten meede
voor de kop heeft geslagen en
dus aan 't worstele syn ge-
raakt?

Zegt ja, maar dat hij door dien
persoon eerst was geslagen.

23.

Of hij, gedetineerde, als toen geen
mes in syn hand of sak hadde.

Antwoord neen.

24.

Of de man van 't huijs genaemt

Hendrik Reyts thuyt komende
haarlieden niet heeft
gescheyden en hem, gedetineerde,
als een rusiemaker zijnde
syn deur heeft uytgeschopt
en aangeseget van daar noyt
weder in te mogen komen?

Zegt ja, en dat hy hem by
't naar 't huys heeft uytge-
sleept.

25.
Of hij, gedetineerde, eene korte tyd
daarna niettegenstaende
hem sulks was verboden,
niet wederom is gekomen
in 't huijs van Hendrik
Reyts ?

Antwoord ja.

26.
Of hy, gedetineerde, als toen aldaer
niet wederom heeft vinden
sitten deselve persoonen, die
bevoorems aldaer geweest
waeren?

Zegt daerop soo nauw geen re-
flexie genomen te hebben maer
wel te weten dat er was
Cornelis de Vos
Albert Stam.
de gewesene knecht van d' heer
Bijl, en die persoon daer hy mede
geworstelt had.

[folio 133v]

27.
Waar hy, gedetineerde, in dien tusschentyd is
geweest nadat hy uyt het huys van
Hendrik Reyts is uytgeschopt en
daarna wederom is ingekomen?

Zegt in de Capelsteeg en aldaer zyn
rok in 't huys van Styntje van
Oosten te hebben uytgetrokken.

28.

Of hy, gedetineerde, daar weder zynde binnengekomen, niet een bloot mes in sijn hand heeft gehad?

Antwoord ja.

29.

Hoe hy, gedetineerde, aan dat mes is gekomen?

Zegt dat niet te weten.

30.

Of hij, gedetineerde, met dat bloote mes 't welk hem in judicio wert vertoont en 'tgeen hy uyt 't huijs van Stijntje van Oosten hadde genomen alwaer hij, gedetineerde, was ingegaen en syn rok hadde uytgetrokken niet uyt datselve huys de Hekelstraet is ingegaen.

Zegt dat insgelijks niet te weten.
Zegt nader dat hy de Hekelstraet is ingegaen.

31.

Of hy, gedetineerde, als toen met dat bloote mes onder syn arm uyt het huys van Stijntje van Oosten niet is gegaan met intentie en voornemen om dese of gene onder de voet te sulle stoten ofte het gesigt op te snyden?

Antwoord neen.

32.

Zoo ja, dezelve personen alhier specificq te melden?

Vervalt.

33.

Of hij, gedetineerde, met het bloote mes
onder syn arm de Hekelstraet
ingaande aan het eynde van

Zegt ja, maer niet te weten dat
hy toen een blood mes onder zyn
arm had.

134

die straet niet ymant heeft ont-
moet aan welke hy, gedetineerde, vroeg,
zyt gij het, Hendrik Reyts?'

34.

Of Hendrik Reyts daerop niet te-
gens hem, gedetineerde, seyde van, ja
Christiaan?

Antwoord ja.

35.

Of hy, gedetineerde, daerop niet immedi-
aat het bloote mes onder sijn
arm vandaan haalde en deselve
Hendrik Reijts daarmede meynde
den hals af te snyden ofte het
gesigt op te snyden?

Antwoord neen.

36.

Of hem, gedetineerde, sulks niet is mis-
lukt en seer leet is geweest?

Vervalt.

37.

Of hy, gedetineerde, toen Hendrik Reyts
na een van hem, gedetineerde, bekomene
quetsure in syn hals syn woede
was ontkomen, direct met het
bloote mes in syn hand niet
is gegaan in het huys van ge-
melte Hendrik Reyts?

Zegt dat hy wel is gegaen na
het huys van Hendrik Reyts,
maar niet te weten dat hij
deselve heeft gekwest gehad.

38.

Of hy, gedetineerde, niet aanstonds en
immediaat goetsmoets aldaer
dieselve persoon waarmede
hij, gedetineerde, even tevoren hadde
geworstelt en welke by den haart
sat, het gesig heeft opgesneden
en verders in 't ronde gesneden en
al het byseynde geselschap dreygde

Antwoord ja, maar geen be-
drijginge aan andere te hebben
gedaan,
en dat de reden van het snyden in
het gesigt van gemelte persoon
is geweest omdat hy rusie met
hem hadde gehad.

[folio 134v]

onder de voet te sullen stooten en
wat redenen hem, gedetineerde, daer-
toe heeft bewogen sulks alhier
specificq te melden?

39.

Of hij, gedetineerde, wanneer Hendrik
Reyts, welke voor hem, gedetineerde, had
moeten vlugten, daer na weder
in syn huys willende inkomen,
met het bloote mes in syn
handt niet in 't voorhuys van
gem. Hendrik stond met bedreij-
ginge dat wanneer hy Hendrik
of iemant anders de couragie
hadde van in huys te durve
kome, hy, gedetineerde, deselve onder
de voet soude stoten?

Antwoord neen.

40.

Of gemelde Hendrik Reyts
niettenstaende dat gevaer
nogtans de couragie niet
heeft genomen om in syn eij-
gen huijs in te dringen en
hem, gedetineerde, in soo een groot
gevaar, als desperaet synde
is aangevallen en het mes
'tgunt hy, gedetineerde, in syn hand
hadde heeft soeke te ontweldigen?

Antwoord ja.

41.

Of hy, gedetineerde, als toen niet van
intentie was, dat, wanneer
hem, gedetineerde, ware mogelyk ge-
weest hy, gedetineerde, deselve Hendrik
Reyts onder de voet soude hebbe
gestooten.

Antwoord neen.

135

42.

Of de dienaers van de justitie daer-
op inkomende hem, gedetineerde, het bloote
mes, 'tgunt hy, gedetineerde, in syn hand
hadde, niet hebbe uyt de hand ge-
slagen en hem, gedetineerde, na veele tegen-
weeren in hegtensisse gebragt?

Antwoord ja, maer niet te
weten hoe hy het mes is kwyt
geraekt.

Dese merken x x x zyn door den gedetineerde zelfs gestelt
in 't byzyn van ons ondergesz. schepenen der stad
Alkmaer

(onder stond, en was getekent)

J. L. van Tylingen

Pieter de Fremerie

(lager stond)

De gedetineerde de vorenstaende vraegstukken
met zijne daerop gegeven responsive duydelijk zynde

voorgelesen, heeft verklaert daerby te persisteeren
zonder te begeeren dat daerby eenige zaeken zoude
worden by of afgedaen.

(onder stond)

Actum in judicio der stad Alkmaer den 30 april
1754. In kennisse van my, secretaris

(was getekent)

Pieter Groen.

Derde examen
gehouden den 2^e mey 1754
Christiaan Heynevelt gede-
tineerde.

Articul 1.

Wat tyd hij, gedetineerde,
eerst hier in Holland is ge-
komen?

Zegt dat een jaar of 9 te zyn
geleden.

[folio 135v]

2.

Waar hy zig van tyd tot tyd
hier in Holland heeft opgehou-
den?

Zegt eerst tot Amsterdam en na-
derhand in dienst te wesen over-
gegaen onder het regiment van
Saxen Gotha.

3°

Om welke redenen hy, gedetineerde, uyt
den dienst was gedeserteert
en voor wat prys desselvs vader
in vervolg zyn paspoort heeft
gekogt?

Zegt niet gedeserteert te zyn.

4.

Of hy, gedetineerde, niet over
eenige tydt een haet heeft

gehad tegens een jood Abraham
ten tyde die persoon by de
joodsche slager alhier voor
knecht werkte?

Zegt neen.

5.
Waeruyt die haet of dat
different heeft ontstaen?

Vervalt.

6.
Zoo hij gedetineerde antwoord
geen different met die persoon
te hebben gehad, om wat ree-
den hy dan die persoon in Den
Houten heeft geattacqueert?

Zegt hem nooyt geattaqueert
te hebben.

7.
Wat reedenen hy, gedetineerde,
heeft gehad, om Styntje van
Oosten daar hy by woonde, zoo
meenigmael met slaen, etc.
te mishandelen?

Zegt haar noyt geslagen maer
haar wel eens van hem afgesto-
ten te hebben als zy hem sloeg.

136

8.
Of het hem, gedetineerde, nogh wel
indagtigh is, dat Styntje van Oosten
over hem, gedetineerde, by den heer
hoofdofficier heeft geklaegt?

Antwoord ja.

9.
Off zoo om die, als andere klagten

over zyn gedetineerdens slegt
gedrag, de heeren burgemeesteren
deser stad niet hebben doen ordon-
neeren, dat hy uyt het huys
van Styntje van Oosten zich
moest retireeren?

Antwoord ja.

10.
Of hy, gedetineerde, dan ook niet
overtuygt is geweest dat syn
slegt comportement daarvan
oorsaak is geweest?

Antwoord ja.

11.
Of ten huysse van Styntje van
Oosten, geduurende zyn gede-
tineerdens inwooninge aldaer, niet
meer als eens de buurtmeester
is gekomen en hem en Styntje van
Oosten gewaarschouwt wegens
hun beyder slegt gedragh?

Zegt daer niet van te weten.

12.
Of hy, gedetineerde, by zigh-
selfs niet begreep dat de slegte
levenswijse welke hy leyde, eyn-
delijk eens van slegte gevolgen
zouden moeten zyn.

Zegt geen gedagten daerop te
hebben gehad.

[folio 136v]

13.
Om welke redenen hy, gedetineerde,
over een geruyme tydt den persoon
van Fredrik de Lange, die by hem
om vlees quam, voor de kop sloeg?

Zegt omdat hy hem eerst had ge-

scholden en geslagen. Zegt nader dat hy niet weet of De Lange hem wel het eerste heeft geslagen.

14.

Of die persoon hem bevoorens ook qualyk had bejegent?

Antwoord neen.

15.

Of de persoon die hem, gedetineerde, over eenige tydt met paert en wagen in de Beemster ontmoete hem ook quaad hadde gedaen?

Antwoord neen.

16.

Waarom hy, gedetineerde, dat paert voor die persoon zijn wagen eerst vandaen weghjoegh, de wagen omverre smeed, en hy, gedetineerde, eyndelijk met het paert naar Alkmaer reedt.

Zegt dat paert niet te hebben weggejaagt, of de wagen omgesmeten, maer omdat zy tegens malkanderen waren ingereeden het wiel van de wagen was gebrooken, het lamoen van deselve uytgeschooten, en dat toen het paert was weggelopen, dat zyn gedetineerdens maet die hy by zig had zynde een Oost Indisch vaer, had opgevangen hetselve by een boer in de Schermeer bestelt, en naderhant van daer gebragt by Christiaan de Jong, die hetselve was toebehoorende.

17.

Of hij, gedetineerde, uyt vreesse van quade gevolgen een of twee twee dagen daer daerna het paert niet wederom

by den eygenaer van dien tot Scher-

merhorn heeft t' huys gesonden?

Zegt dat zyn maet het den volgende dag aldaer heeft gebragt.

18.

Of Styntje van Oosten aan den eygenaer van dat paert niet heeft beloofd, de schaden die hy hadde gehad, voor hem, gedetineerde, te zullen betalen, ingevalle den eygenaer de saek niet rugbaar maekte?

Zegt daer niet van te weten.

137

19.

Of hy, gedetineerde, in vervolgh door den eygenaer van dat paert die tot heden nog gene voldoeninge daervan heeft, om betalinge niet is aangesproken op de Laet alhier?

Antwoord ja, maer dat zulks geschiede op den Dyk.

20.

Wat redenen hy, gedetineerde, hadde of wat hem heeft gemitteert dat hy diestyds tegens dien man uytvoer en zeyde, donderskint, moet gy gelt van myn hebben, als gy nogh een woort spreekt, zal ik uw in het water donderen?

Zegt zoo niet tegens hem te wesen uytgevaren.

21.

Of daarop die persoon niet stil is voortgegaen en tot heden geen voldoeninge heeft bekomen?

Zegt ja.

22.

Zoo hij, gedetineerde, noyt tegens ijmant rusie heeft gesogt waarom de vrouw van Hendrik Reijts hem dan meer als eens heeft versogt, dat hij noijt weder in haar huys wilde komen?

Zegt dat die vrouw hem zulks noyt heeft versogt.

23.

Waarom hij, gedetineerde, tegens de hooge ordres van burgemeesteren wederom in het vervolg is gegaen ten huijse, van Steyntje van Oosten?

Zegt dat hij daar niet anders is gegaen, als om twee kalven te snyden.

[folio 137v]

24.

Waarom hy, gedetineerde, als doen de resolutie hadt genomen, indien hy daarover door de dienaers werden geattacqueert om haer tekeer te sullen gaen?

Zegt haer niet tekeer te zijn gegaen, maar haar te wesen ontsprongen.

25.

Om welke redenen hy, gedetineerde, indien hy niets quaets hadde gedaen, ten tyden wanneer de dienaers van de justitie hem in de maent november 1754 uyt het huys van Styntje van Oosten wilde halen, om haar met het met te attacqueeren, en selfs een van de dienaers te quetsen?

Zegt niet te weeten, dat hy imand heeft

gekwest?

26.

Indien hy, gedetineerde, tegens zijn
beter weten aan sulx langer
komt te ontkennen, als dan te
vragen, hoe het mogelyk was
hy, gedetineerde, met het mes
in de mondt tegens de dienaers
konde spreken en vloeken?

Zegt niet tegens haar gespoken
of gevloekt te hebben.

27.

Of hij, gedetineerde, niet bevreesd is
geweest dat hij over 't geval
met de dienaers zoo-eeven ge-
melt, soude werden vervolgt?

Zegt neen.

28.

Ja of hy, gedetineerde, zig om
die reeden, niet voor eenige
tydt uyt de stad heeft geretireert?

Zegt 14 daegen uyt de stad te zyn ge-
weest maer niet om die reeden.

138

29.

Of hy, gedetineerde, selfs niet moet
bekennen dat zyn levenswyse
een slegt eynde moest hebben?

Zegt neen.

30.

Zoo neen of hem sulx niet ver-
scheyde malen door anderen is gesegt?

Zegt dat Hendrik Reyts hem
dat wel eens heeft gezegt.

31.

Waaruyt de woorden tusschen hem,
gedetineerde, en Cornelis de Vos, op woens-
dagh den 17^e april laestleden
ten huijsen van Hendrik Reyts,
zyn gesprooten?

Zegt geen woorden met hem
gehad te hebben.

32.

Waarom hy, gedetineerde, Cornelis de Vos van
de bank heeft getrokken en voor
het hoofd geslagen?

Zegt dat niet gedaen te hebben.

33.

Welke persoon het was die tegens
hem, gedetineerde, seyde dat het
niet braef was een oudt man
te slaen?

Zegt dat dat is geweest de persoon, met
wien hy naderhand rusie heeft
gekregen.

34.

Om welke reedenen hy die persoon
immediatelijk heeft geslagen?

Zegt hem niet te hebben geslagen.

35.

Of hy, gedetineerde, nadat hy door
Hendrik Reyds was gescheyden,
en het huys aan hem verboden
was, niet immediatelijk in die
quaadaardigheydt is gegaan
na het huys van Styntje van
Oosten?

Antwoord ja.

[folio 138v]

36.

Of dat gaan na het huys van
Styntje van Oosten daer hem,
gedetineerde, niet maer alleen
is geweest om een mes te halen?

Antwoord neen.

37.

Of zyn voornemen gevolggelyk
niet was, om diegenen die
hem quasie quaedt hadden
gedaen, daermeede op de een
of andere wys te quetsen?

Antwoord ja.

38.

Waarom hij, gedetineerde, het mes
niet 't huys liet, dewyl Syntje
van Oosten, zegt hem sulx te
hebben geraden?

Zegt daer niet van te weten.

39.

Of hij, gedetineerde, niet imme-
dialijk met het mes onder zyn
arm, uyt het huijs van Syntje
van Oosten is geloopt de Hekel-
straet in, na het huys van Hendrik
Reyts?

Antwoord ja.

40.

Of hij, gedetineerde, alsoo aan
het eynde van de Hekelstraet
niet heeft ontmoet Hendrik
Reyts en aan dezelve gevraegt,
zyt gy het Hendrik.

Antwoord ja.

41.

Of de reden waarom hij, gedetineerde,

Hendrik Reyts met het mes
heeft gequest en agtervolgt niet
is geweest, omdat Hendrik
Reyts hem, gedetineerde, zoo hadt
mishandt?

Zegt hem nog agtervolgt noch
gequest te hebben.

139

42.
Zoo neen, wat de reeden alsdan daer-
van zyn geweest?

Vervalt.

43.
Zoo hy, gedetineerde, alsnog hartnekkig blyft
met te ontkennen dat hy Hendrik
Reyts, zoo goedssmoets in de Hekel-
straet soude hebben aangevallen
en gequest, hem alsdan te vragen,
of hy, gedetineerde, wel weet dat hy bereets
bekent heeft, dat hy Cornelis de Vos,
het gesigt heeft opgesneden om-
dat hy daarmede bevorens rusie
hadt gehad?

Zegt dat het Cornelis de Vos niet is
geweest die hy het gesigt heeft
opgesneden, maar een ander
man, daar hy rusie mede gehad hadde.

44.
Of het vervolgens niet de waarheyt is
en hy, gedetineerde, sulx ook niet
moet bekennen, dat hy om die-
zelve reeden Hendrik Reyts, heeft
aangevallen, gequest en agter-
volgt?

Antwoord neen.

45.
Zoo neen, wat reeden hy, gedetineerde, meer
hadt, om Cornelis de Vos te quetsen,

als Hendrik Reyts dewyl hy
met beyde rusie hadt gehadt,
en Cornelis de Vos om die reeden
alleen zoude hebben gequest?

Zegt dat het niet is geweest Cornelis
de Vos, maar een ander man,
daar hy als boven de rusie mede
hadde gehadt.

46.

Of hy, gedetineerde, nu selfs
niet en begrypt dat hy de
waarheydt verswygt nament-
lijk dat hij Hendrik Reyts niet
zoude hebben gequest?

Antwoord neen.

[folio 139v]

47.

Of Hendrik Reyds nadat die
door hem, gedetineerde, was gequest
hem niet is ontvlugt?

Antwoord dat die wel voor hem is
gaen loopen, maar dat hy hem niet
heeft gequest.

48.

Of hij, gedetineerde, niet moet bekennen
dat Hendrik Reyts hem in het
vegten mans genoegh zoude
zyn?

Antwoord ja.

49.

Zoo ja wat reden Hendrik Reyts
dan soude hebbe gehadt om voor
hem, gedetineerde, de vlugt te
nemen, indien hy niet be-
reets door hem, gedetineerde, was
gequest?

Zegt dat niet te weeten
en dat hy hem niet heeft

gequest.

50.

Of hy, gedetineerde, na het quetsen van Hendrik Reyts niet met het bloote mes in syn handt is gegaan in het huys van Hendrik Reyts?

Antwoord ja, maar Hendrik Reyts niet gequest te hebben.

51.

Of zyn gedetineerdens intentie alleenlyk was om Dirk aldaer nog zynde, het gesigt op te snyden en de andere menschen niet te moeyen?

Antwoord ja.

52.

Waarom hy, gedetineerde, na het snyden van Dirk dan getragt heeft het ligt uijt te snyden?

Zegt daarna niet getragt te hebben.

140

53.

Waarom hy, gedetineerde, ook het verdere geselschap dreygde onder de voet te sullen stooten, en of sulx de reeden niet is geweest zyn groote verwoedheydt?

Zegt niemandt anders gedreygt te hebben.

54.

Om welke reeden hy, gedetineerde, wanneer Hendrik Reydts, welke bereets door hem was gequest en hem hadt ontvlugt, daer-

na weder in zyn huys wilde
inkomen, met het bloote mes
in sijn hand heeft gedreygt wan-
neer dezelve of ymandt anders
in huys wilde komen onder
de voet te stooten, en of sulx niet
al meede door syn verwoedheydt
is gekomen?

Zegt als boven.

55.

Of hy, gedetineerde, wanneer Hen-
drik Reyts egter op hem aan-
viel, en hem het mes sogt te
ontweldigen, hy deselve Hendrik
Reyts indien het hem mogelyk
was geweest, niet onder de voet
soude hebben gestoten?

Antwoord neen.

56.

Wat reeden het verdere geselschap
ten huys van Hendrik Reyds
zijnde, soude hebben gehad,
om de sneeden en stooten welke
hy, gedetineerde, hun sogt toe te brengen
met stoeten, etc. af te keeren, indien
hy tegens hun geen rusie hadt
gemaekt of deselve gedreygt?

Zegt daer niet van te weeten.

[folio 140v]

57.

Eyndelyk of hy, gedetineerde,
niet vastelyk gelooft, dat de
luyden welke by het voors. voor-
gevalle present zyn geweest
en dus meede ook Hendrik Reyts
de waarheydt van al het gepas-
seerde hebben verklaert?

Zegt dat hy niet weet wat zy
verklaert hebben.

Deesen merken x x x syn door den gedetineerde zelfs gestelt
in 't byzijn van ons ondergesz. schepenen
der stad Alkmaer. (onder stond)

G.M. du Tour, A.J. van den Steen
(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaende vraegh-
articulen met zyne daarop gegeven res-
ponsiven duydelyk zynde voorgelesen,
heeft verklaert daerby te persisteeren,
niet begeerende dat daarby eenige zaeken
zouden werden by of afgedaen.

(onder stond)

Actum in judicio der stadt Alkmaer den
2 mey 1754. In kennisse van my, secretaris.

(was getekent)

Pieter Groen

141

Vierde examen gehouden
den 7^e mej 1754 omme daer-
op gehoord te werden Christiaan
Heijnevelt, gedetineerde.

Articul 1.

Of hij, gedetineerde, alsnog van intentie
is om de waarheyt langer te
verswygen?

Zegt de waarhyd gezegt te hebben.

2.

Soo neen alsdan rondborstigh
te seggen om wat redenen hij,
gedetineerde, Cornelis de Vos op woensdag-
avondt, synde geweest den 17 april
laestleden, heeft geslagen?

Zegt Cornelis de Vos niet geslage
te hebben.

Zegt nader hem wel geslage te
hebben, dog met geen quaade
intentie.

3.

Of dat slaan niet de oorsaak
is geweest dat hy, gedetineerde, met

een van het daarby synde
geseltschap heeft gevogten?

Zegt ja.

4.

Of hij, gedetineerde, nadat Hendrik
Reyts hem syn huys hadde
uytgeschopt, direct niet is ge-
gaan na 't huys van Styntje
van Oosten in de Capelsteel met
intentie van aldaer een mes
te halen om dese of genen, die
hem, gedetineerde, quasi hadde quaed
gedaen, daermede op d' een of

Zegt ja.

[folio 141v]

andere manier te sullen quetsen.

5.

Soo ja welke personen en op
welke maniere hij, gedetineerde, voor-
genomen hadde die te sullen
quetsen, hetselve alhier alles
sonder eenig agterhouden te
melden?

Zegt alleen gemeent te hebben
die persoon te quetsen met
welke hy gevogte had.

6.

Soo hij, gedetineerde, mogt voorgeven,
alleen voorgenomen te hebben
die persoon waarmede hij,
gedetineerde, op die tyd geworstelt heeft,
te wille quetsen hem alsdan
af te vragen, om welke redenen
hy, gedetineerde, dan Hendrik Reyts
op de hoek van de Hekelstraet
met een bloot mes heeft geat-
tacquert, gequest en ag-
tervolgt.

Zegt Hendrik Reyts niet gesneden, gequest, of agtervolgt te hebben.

7.

Soo hy, gedetineerde, sulks tegens alle verwagtinge, alsnog mogt komen te ontkennen hem af te vragen, of hij, gedetineerde, niet kan begrypen, dat sulks door andere lieden buyten het getuijgenisse en ontvindinge van Hendrik Reyts selve, niet soude sijn gesien geweest?

Zegt ja.

142

8.

Of hy, gedetineerde, wederom in 't huijs van Hendrik Reyts met het bloote mes in syn hand komende en nadat hy het gesigt van die persoon, waarmede hy, gedetineerde, hadde geworstelt, goetsmoets hadde opgesneden niet verders in 't ronde heeft gesneden en dese en gene gesogt heeft te sullen quetsen en verders gedreygt de daarby seynde personen onder de voet te sullen stooten.

Zegt zulks wel te kunnen zyn dog daarvan niets te weten, als zynde seer beschonke geweest.

9.

So neen, of hy, gedetineerde, wanneer hem sulks door personen die daer tegenswoordig syn geweest in syn presentie mogte werden staende gehouden, selfs niet moet bekennen en geloven alle het gepasseerde waarheyt te zyn.

Zegt ja.

10.

Soo ja, hy, gedetineerde, alsdan te declaren, of zulks door hem, gedetineerde, in haastigheijt dat met opset en voornemen om zulks te volbrengen is geschiet?

Zegt door haastigheijt.

Desen xxx merken zyn door de gedetineerde eygenhandig gesteld in 't byzyn van ons ondergesz. schepenen der stadt Alkmaer. (onder stond) G.M. du Tour, Z. Stoesak.

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaende vraagarticulen met zyne daarop gegeven responsiven

[folio 142v]

duydelyk zynde voorgelesen heeft verklaert daerby te persisteeren, sonder te begeeren, dat daerby eenige zaeken zoude werde by of afgedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaer den 7^e mej 1754. In kennisse van my, secretaris (was getekent) G.V.M. Stuurmansz.

Vyfde examen gehouden den 22^e mej 1754, omme daerop gehoort te werden Christiaan Hijnevelt, gedetineerde.

Articul 1.

Of hy, gedetineerde, nu niet by sigselve is bewust, dat hy, gedetineerde, Hendrik Reyts aan de 't eynde van de Hekelstraat heeft aangesprooken en na deselve met een bloot mes heeft gesneden en gequest als zynde daervan ten vollen overtuygt van menschen die 'tselve hebben gesien en zulks in tegenwoordigheijt van hem, gedetineerde, voor den regter hebben verklaert en staende gehouden.

Zegt wel te weeten met Hendrik Reyts te hebben gesprooken en van

voorneeme geweest te zijn omme van Hendrik Reijts over 't gepasseerde revengie te willen hebben, dog niet te weeten na deselve te hebben gesneden, als zynde beschonken geweest, alhoewel te geloven, dat zulks wel zoo zoude kunnen zijn, doordien 'tzelve door getuygen wierd gesegt en geaffirmeert.

2.

Of hy, gedetineerde, mede niet ten volle by sigselve overtuygt is dat hy, gedetineerde, nadat hy, gedetineerde, die man waarmede tevoore geworstelt hadde en naderhand goedsmoets het gesigt hadde opgesneden niet verders getragt heeft

Zegt niet te weten, na de andere personen gesneden te hebben, als zynde beschonke geweest, geloovende niettemin dat zulks evenwel soo soude kunnen syn, doordien hetzelve mede door de getuygens wierd gezegt en geaffirmeert.

143

de andere personen die daer tegenswoordigh waren te willen quetsen, als hebbende hy, gedetineerde, selve eenige daarvan over hunne klederen verscheyde sneden toegebracht, gelijk sulks meede door de getuygens in syn gedetineerdens tegenswoordigheyt voor den regter is bewaarheyt en aangetoont geworden.

3.

Of hij, gedetineerde, almede niet moet bekennen, dat hij, gedetineerde, nadat hy 't snyden in 't binnevertrek verrigt hadde, en daer uyt was gesgaen, dog daerna wederom in 'tselve vertrek willende ingaen

en de deur daervan door de daer-
binnen synde personen bezet
en dicht werdende gehouden, niet
met een groot geweld op deselve
deur heeft getrapt en de daer-
binnen synde personen ge-
dreijgt onder de voet te zullen
stooten gelyk zulks al mede
door de getuygens in syn gedetineerdens
presentie voor den regter is
verklaert geworden?

Zegt wel te kunnen wesen
aan de deur te zyn geweest
om die op te doen, dog het
verdere onwaer te zyn.

4.
Of hij, gedetineerde, almeede verders
van de getuygens voor den regter
selve niet heeft hoore segge
en verklaren en vervolgens

Zegt door Hendrik Reyts
agterover gehaelt te zyn geweest,
dog van 't andere niets te weeten.

[folio 143v]

ook niet de waarheyt is. Dat hy,
gedetineerde, met het mes in sijn
hand in 't voorhuys van
Hendrik Reyts heeft gestaen
en gesegt dat wanneer hij
Hendrik of iemant anders
de couragie hadde van in
huijs te durven komen
hy, gedetineerde, deselve onder de
voet soude stooten.

Dat dese xxx merken door de gedetineerde eygehandig
zijn gestelt verklaere wy ondergesz. schepenen
der stad Alkmaer op den 22^e may 1754.

(onder stond)

G.M.du Tour Z. Stoesak

(lager stond)

De gedetineerde de voorenstaende vraag-
articulen met zyne daarop gegevene
responsiven duydelijk zynde voorgelesen

heeft verklaert daerby te persisteeren son-
der te begeeren, dat daerby eenige zaken
zoude werde by of afgedaen. Actum in judicio
der stad Alkmaer op dato voorsz. In kennisse
van my, secretaris (was getekent) G.V.M. Stuurmansz.

144

Crimineele sententie van
Christiaan Hijnevelt geboore
te Saxen Gotha.

Alzoo Christiaan Heynevelt, gebooren te
Saxen Gotha, oud 24 jaeren, thans gedetineerde
alhier, met zijde stelling van alle eere
en vrees Gods, en wel bisonder het ontsagh
voor de justitie, sig niet en heeft ontsien, om
in de tijd van omtrent drie jaeren, dat hy alhier
eerst als vleeshoudersknegt voor een vierde jaers
by de joodsche slachter, en daarna de overige tyd bij
Styntje van Oosten in de Capel Steeg, heeft gewoond
gehad, aan te leggen een zoo gansch los slegt en
ongebonden leven, dat voor diegeene by wien hij
woonde, als andere ingesetene, niet alleen ge-
vrees, maar zeer dangareus was geworden,
waarom hem ter dien zaeke, en om alle onheylen
voor te komen, door de Ed. Groot Achtbaere heeren
burgemeesteren deser stad is aangesegt en geor-
donneert dat hy zig uyt het huys van Styntje
van Oosten zoude hebben te begeven, en daer niet
weder in te komen, welke ordre hy egter niet
heeft gelieven te respecteeren, maer in tegen-
deel deselve te buyten te gaan en weder ~~aan~~
aan het huijs van Styntje van Oosten voornoemt
te komen, dat hij voor eenige tyd aldaer, de
persoon van Fredrik de Lange die aldaer was ge-
komen om eenig vlees te koopen sonder dat hem
daartoe eenige redenen waren gegeven
en dus goedsmoets een slagh aan het hoofd
heeft gegeven.

Dat hy, gedetineerde, zyne wreveligen aard, den
toom vierende, en dus van quaed tot erger over-
slaende zig ook al niet en heeft ontsien wanneer
hy op den 17^e april jongstleden, genoegsaem
den geheelen dag in 't geselschap van Cornelis

[folio 144v]

de Vos, Albert Stam, en nog vier andere personen,

ten huys van Hendrik Reyts in 't Fnidsen alhier, was geweest, goedsmoets en zonder de minste reden rusie te zoeken, en Cornelis de Vos voornoemt te slaen, dat hy daerover door een ander van dat geselschap berispt zynde en hem wesende voorgehouden de onordentelykheit van dat zoo een jongh persoon een zoo veel ouder van jaren sloegh, daerop immediatelijk tegens dien persoon, onder uytbraekingh van vehemente vloek en scheldwoorden is uytgevaeren en gezegt heeft, neemt gy het voor hem op? En daerop met denselven aan 't vegten is gegaen 'tgeen van een zeer slegt gevolg zoude hebben kunnen worden, zoo niet Hendrik Reyts tussen beyde was gekomen, haar hadde gescheyden, en den gedetineerde uyt zyn huys gezet met verbod van daar niet weder in te komen.

Dat hy, gedetineerde, in die quaadaerdigheyt en onmenschelyke obstinaedheijt direct naar 't huys van Stijntje van Oosten meergemelt is gegaen, zyn rok aldaer heeft uytgetrokken en een mes van daer medegenomen, met intentie om dese of geene, die hem quasie misdaen mogte hebben, daarmede op de een of andere wyse te quetsen.

Dat hy, gedetineerde, met dat voornemen gaende naar het huys van Hendrik Reyts voornoemt onderwegh den selven Hendrik

145

Reyts op de hoek van de Hekelstraet is ontmoet, en, zoo als hy, gedetineerde, door getuijgens is overreed geworden, deselve met het bloote mes heeft, geattacqueert, gequest en agtervolgt, komende alzoo verwoed met het bloote mes in zyn hand het huys van gemelte Hendrik Reyts inloopen, en daarmede by de persoonen aan den haard zittende, gekomen zynde, dien persoon, met wien hy kort tevooren aldaer aan 't worstelen was geweest, het gesigt heeft opgesneeden, en verder voorgenomen om diegene, die hem quasi quaed soude hebben gedaen, te quetsen.

Gelyk hy dan ook alzoo in zijn boosheyt voort-
vaerende diegeene die zig verder in het voorn.
huys van gezegde Hendrik Reyts bevonden
heeft gedreygt gehad onder de voet te zullen
stooten, dog dat deselve Hendrik Reyts
dat heeft gestuyt, hem is aangevallen,
en getracht het mes te ontweldigen.

Alle welke zaeken opleveren publycq geweld
zoo op 's heeren straeten, als in imands
eygen huys gepleegt daer een yder vylicg
behoord te zyn, stooringe der algemeene
ruste, en een toeleg om ymand het leven
te benemen, en die vervolgens, in een
stad en land, daar justitie werd geoeffent
niet tolerabel maar andere, volgens
de placacten van den landen aan den
lyve ten hoogste strafbaer zyn.

[folio 145v]

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaer, gesien
ende geëxamineert hebbende den crimineelen
eysch en conclusie by den heer hoofdofficier
mr. Willem Winder R.O. op ende jegens den
gedetineerde gedaen ende genomen, en wij-
ders geleth op des gedetineerdens confessiën,
buyten pyn en banden van yser gedaen,
en verder op al hetgunt in dese te conside-
reren stond en moveeren mogte, doende
regt, uyt den naem ende vanwegens
haer Ed. Groot Mog. de heeren Staeten van
Holland ende Westvriesland, condemnee-
ren den gedetineerde omme gebragt te
werden ter plaetse daar men gewoon
is publijcque crimineele justitie te doen,
en aldaer, aan een pael gebonden, met
een mes hangende boven zyn hoofd, stren-
gelijk met roeden gegeesselt, en daarna
met een mes een sneede aan de regter
zyde in 't aangesigt gegeven te werden
confineeren hem wyders voor den tyd
van 25 eerstkomende en agtereen-
volgende jaaren, in het tugt of verbeter-
huijs alhier, omme aldaer met zyn
handenarbeyd de kost te winnen, bannen
na verloop van die tijd, den gedetineerde
voor altoos uyt den landen van Holland
en Westfriesland, zonder oyt daer weder bin-

nen te mogen komen op pene van swaerder
straffen, en condemneeren hem verder
in de kosten en miesen van de justie, ontzeggen
wyders den heer hoofdofficier R.O. voornoemt

146

zynen verdere eysch en conclusie, op ende jegens
den gedetineerde gedaen ende genomen, deselve
daervan absolveerende by dese.

Aldus gedaen den 28^e majj 1754 en gepronunti-
eert in de vierschaer deser stad den 1^e juny daer-
aanvolgende. (onder stond en was getekent)
In kennisse van mij, secretaris Pieter Groen

Wij ondergeschrevenen schepenen der stad Alkmaar, verklaeren dat van de verkogte goederen
van den geëxecuteerde niet zoo veel, is geprovenieert, dat daaruijt de kosten en miesen van de
justitie hebben kunnen werden gevonden en voldaan, en wijders dat den geëxecuteerde om
merkelijke redenen langer, dan vier weken, in detentie heeft moeten werden ~~voldaen~~ gehouden,
en niet voor den 1^e junij 1754 kunnen werden geëxecuteert.

A.J. van den Steen Pieter de Fremeri

[folio 146v]

Aan de Edele Achtb. heeren
schepenen der stad Alkmaar

Geevt met behoorlijke respect te kennen mr. Willem
Winder hooftofficier deser stad R.O.

Dat de persoonen van Barend Bierlaagh, Jan
Langwal, Gerrit Jansz. Probis en Pieter Houtman
voor smitsknegt werkende bij Gerrit Houtman, baas
smit binne deze stad op den 11^e deser maand
februarij 1755 bij den anderen zijnde ten huysen van
Hendrik ..., bierverkoper in de Hekelstraat binne
dese stad, en aldaar op de kaart spelende, dat
onder 't voorsz. kaartspeelen door de voorn. smits-
knegt Pieter Houtmans telkens dispuut en on-
eenighijd zijnde gemoveert, 't verdere geselschap
tot voorkominge van verdere verwijderinge daarop
van 't voorn. kaartspeelen zijn uijtgeschijden en dat
wijders hem Pieter Houtman zijnde voorgehouden, dat
niet wel melt hem was te speelen, dewijl hij altoos rusie
over 't kaartspeelen maakten, dat daar op de voorsz.
Pieter Houtman zijn mes uijt de zak heeft gehaalt
en 'tzelve bloot in zijn boesem heeft gestookt, dog
tot praevenieeringh van onheijlen met veele moeijten door 't prae-

sent zijnde geselschap aldaar ten huijsen is uijtgeholpen.

Dat Gerrit Jansz. Probis daarop in de volgende morgenstond tusschen ses en seven uree zijnde gegaan na 't huijs van Antje Nieuwenhuijse wonende digt bij de Schermerpoort deser stad, en welke hem als najster is bedienende, om eenig genajjd goed van

147

daar te halen, en dus alsoo moetende passeeren 't huijs van gesegde Gerrit Houtman (alwaar voornoemde Pieter Houtman voor knegt is werkende) de voorn. Pieter Houtman ilico met een blood mes in zijn hand te huijs voorsz. is uijtgekomen, hem Gerrit Jansz. Probis die geen mes bij sig had alsoo is aangevallen, geattaqueert, en eerst een sneede over 't hoofd heeft toegebracht, en na sulks een sware wonde in de slinkerzijde der borst circa 2 à 3 vingeren breed beneede 't sleutelbeen, ter lengte van een en een vierde duim, dat sools de gesegde Pieter Houtman besig was hem Gerrit Jansz. Probis, die op den grond needer was gevallen, alsoo onmenschelijk te tracteeren de gemelde Gerrit Houtman is toegeschooten, en zijn neeff meergemelde Pieter Houtman 't mes uijt de hand heeft getrokken, dogh dat hij Probis als doen zijde, ik heb 't al wegh, gelijk zulks uijt 't geannexeerde komt te blijken.

En gemerkt al 't voorsz. zaken zijn waaraan de justitie ten hoogste geleege legt en geensints zijn te dulden, te meer op s'heeren straten, die een ieder vijlig behoord te kunnen gebruijken.

Soo is 't dat den suppliant in zijn qualijtjig is keerende tot Uw Ed. Agtb. reverentelijk versoekende dat Uw Ed. Agtb. van die goe dhijt gelieven te zijn den suppliant bij deze te auctoriseeren en qualificeeren omme de voorn. Pieter Houtman te mogen doen apprehenderen, in besloote hegtenis setten en in dier voegen tegens hem te procedereen als in diergelijke gevallen gebruijkelijk is,

[folio 147v]

en bij soo verre denselven niet in hegtenisse mogt zijn te bekomen, soo versoekt den suppliant in dat geval appointement omme deselve Pieter Houtman bij edicte klokgeslagh en affixie van billetten tegens sekeren bekwamen dagen en uree voor deze

Ed. Achtb. geregte in persoon te mogen doen citeeren, ten eijnde te aanhooren soodanige crimineele eijsch en conclusie als den suppliant ter zaken voorsz. tegens denselven zal willen doen en neemen. (onder stond) 't Welk doende etc. (en was geteekent) Willem Winder.

In margine stond

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende den nevenstaande requeste ende geleth op het versoek daarbij gedaan, alsmede op de bijlagen daarbij overgelegd, authoriseeren en qualificeeren den heer hooftofficier mr. Willem Winder R.O. omme de persoon van Pieter Houtman ter zake bij deze requeste vervat te mogen doen apprehendeeren, in besloote hegtenis zetten en tegens dezelve zodanig te procedereeren als in diergelijke gevallen gebruikelijk is, dan bij zoo verre den voorn. Pieter Houtman mogte voortvlugtig zijn en niet in hegtenisse te bekomen weesen, qualificeeren in dien gevallen den heer hooftofficier R.O. voornoemt omme deselve bij edicte, klokgeslag en affixie van billetten tegens zekere bekwamen dagen voor dezen Ed. Achtb. geregte in persoon te mogen doen citeeren en tegens deselve te doen soodanige crimineele eijsch en conclusie als den heer hooftofficier zal vermeenen te behooren. (onder stond) Actum in judicio der stad Alkmaar den 20^e februarij 1755(en was geteekent) In kennisse van mij, secretaris Pieter Groen.

148

Aan de Wel Edele Achtb. heeren
schepenen der stad Alkmaar.

Geevt met alle hoogachting te kennen mr. Willem Winder hooftofficier deser stad R.O., hoe dat hem, suppliant, uijt de gerecolleerde declaratoiren van Jan Bregman behuud zoon van Cornelis Duyn de jonge en Gerrit Klijn mr. chirurgijn binne deze stad, alsmede uijt 't gegevene declaratoir van Johannes van Helmont latiterende wegens begane crimen sodomiae is gebleken, dat eene Willem Daniel Kleeff rooms priester binne deze stad in de Sint Jacobs Straat medepligtig te zijn aan 't bovegemelde crimen, te meer werd zulks gecorroboereerd, vermits dezelve priester door U Ed. Achtb. een en andermaal ontboden zijnde ingebreken blijft om voor U E. Achtb. te compareeren en sigzelve dus onsigtbaar maakt.

Redenen waaromme den suppliant R.O. sig verpligt vind van zig te keeren tot U W. Ed. Achtb. versoecken de qualificatie om

de gem. Willem Daniel Cleeff te mogen apprehendeeren en tegens dezelve pede ligato te procedeeren, mitsgaders auctorisatie tot de inventarisatie en annotatie van desselvs goederen, alsmede wanneer dezelve mogt wezen voortvlugtig en niet was te apprehendeeren, dat de suppliant mogt werden gequalificeert om dezelve tegens zekere bequame dagen bij openbare edicte, klokgeslag en affictie van billetten te dagvaarden om in persoon van U Ed. Achtb. te compareeren, omme te aanhooren soodanige eijsch en conclusie crimineel, als de suppliant tegens hem zal wille doen en nemen en voorts te procedeeren als na rechten. (onder stond) 't Welk doende (en was getekent) Willem Winder.

Apostille

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaande requeste ende geleth op 't versoek daarbij gedaan alsmede op de declaratoiren daarbij overgelegd en bisonder mede op 't agterblijven van den persoon van Willem Daniel Kleeff, niettegenstaande deselve een en andermaal

[folio 148v]

is geïnsinueert geweest, omme voor dese gerechte te compareeren, qualificeeren de heer hooftofficier mr. Willem Winder R.O. omme de voorn. Willem Daniel Cleeff te mogen apprehenderen, en tegens deselve pede ligato voort te procedeeren, mitsgaders desselvs goederen te annoteeren en inventariseeren, en bij zoo verre dezelve mogte voortvlugtig zijn en niet te apprehendeeren wesen, omme als dan de meergemelde Willem Daniel Cleeff tegens zekere bekwame dagen, bij edicte, klokgeslag en affixie van billetten in te dagen, om in persoon voor deze gerechte te compareeren, ten fine bij deze requeste gemelt. (onder stond). Actum in judicio den 17^e januarij 1756 (en was getekent). In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

149

Aan de Ed. Achtb. heeren schepenen
der stad Alkmaar.

Geevt met alle hoogachting te kennen mr. Willem Winder hooftofficier dezer stad R.O. hoe dat hem, suppliant, met de alderuitende ontroeringe is gebleken, dat eene Dirk Demmer, alhier woonachtig, zig niet en heeft ontsien van sig te hebben schuldig gemaakt aan 't pessinium scelus sodomiticum en dus sonde tegens de natuur, waarvan de naam zelfs een afgrijpsen heeft, begaan te hebben met eene Jan

Bilderbeecq, zoon van Matthijs Bilderbeecq doodgraver deser stad, gelijk zulks uijt de gerecolleerde attestatien ten volle komt te consteeren, tot welkers serieuze lecture de suppliant de eer heeft sig korthelijshalve te refereeren.

En gemerkt 't bovegem. zijn zaken die ten uiterste en op 't rigoreuste volgens godlijke en wereldlijke wetten, anderen ten afschrik moeten en behoren gestrvt te werden. Zoo is 't, dat de suppliant R.O. zig is keerende tot U W. Ed. Achtb. versoekende auctorisatie om de personen van Dirk Demmer en Jan Bilderbeecq voornoemt te mogen apprehendeeren en tegens dezelve pede ligato te procedeeren, mitsgaders qualificatie tot de inventarisatie en annotatie van derzelver goederen (onder stond). 't Welk doende etc^a. (en was getekent) Willem Winder

Apostille

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaande requeste ende geleth op 't versoek daarbij gedaan alsmede op de attestatien daarbij overgelegd auctoriseeren den heer hooftofficier mr. Willem Winder R.O. omme de personen van Dirk Demmer en Jan Bilderbeecq hier nevens genoemd te mogen apprehendeeren en tegens dezelve ter zake bij deze requeste vervat pede ligato te procedeeren, en qualificeeren deselven wijders omme de goederen van de gemelde personen te annoteeren en inventariseeren.

Actum in judicio den 17^e januarij 1756.

(onder stond) In kennisse van mij, secretaris (en was getekent),
Pieter Groen

[folio 149v]

Aan de Ed. Achtb. heeren schepenen
der stad Alkmaar.

Geevt met alle hoogachting te kennen mr. Willem Winder hoofdofficier dezer stad R.O. hoe dat hij op bekomene qualificatie en marginale apostille ten deze geannexeert en waertoe mede werd gerefereert, van U W. Ed. Achtb. heeft geobtaineert apprehensie op de personen van Johannes van Helmond, Dirck Demmer en Jan Bilderbeecq, omme tegens dezelve pede ligato te procedeeren, dog vermits allen dezelfen zijn fugatieff en niet te bekomen, gelijk zulks komt te consteeren uijt 't relaas van de gerechtbode Cornelis Denman van 't gedane exploict op de gem. personen waertoe in deze al mede werd gerefereert. Soo is 't dat den suppliant zig is kerende tot U Ed. Achtb. versoekende qualificatie omme de bovegem. geaufu-geerden personen tegens zekeren bekwame dage bij openbare edicte, klokgeslag en affixie van billetten te dagvaarden omme in persoon van U Wel Ed. Achtb. te compareeren en te aanhooren soodanige eijsch en

conclusie als den suppliant R.O. tegens hen zal wille doen en nemen en voorts te procederen als naar behooren (onder stond) 't Welk doende etc. en was getekent Willem Winder.

Apostille

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaande requeste ende geleth op 't versoek daarbij gedaan, qualificeeren den heer hoofdofficier mr. Willem Winder R.O. omme de hier nevensgem. geaufugeerde persoonen, te weten Johannes van Helmond, Dirk Demmer en Jan Bilderbeecq tegens sekere bekwame dagen bij edicte, klockgeslag en affixie van billetten in te dagen, omme in persoon voor desen gerechte te compareeren en te aanhooren zoodanige crimineele eijsch en conclusie als de voornoemde heer hooftofficier tegens hen R.O. zal willen doen en neemen en voorts te procederen als na regten. Actum in judico den 24^e januarij 1756. (onder stond) In kennisse van mij, secretaris (en was getekent) Pieter Groen.

150

Crimineele sententie
van
Willem Daniël Kleef
gewesene Rooms priester
binnen Alkmaar.

Alzoo Willem Daniël Kleef gewesene Rooms priester binnen Alkmaar, dog thans fugatief, ingedaagde by edicte, klokgeslag en affixie van billetten, sig niet en heeft ontsien, sedert eenige jaren die Godvergetene en onnatuurlyke boosheyd en gruwelijken sonden van sodomie niet alleen te plegen en sigselve daaraan schuldig te maken en sulks ook onder anderen met eene Johannes van Helmond al mede voortvlugtig heeft geperpetreet, welke Johannes van Helmond daartoe van zyn jongelingschap af door hem Willem Daniël Kleef is verleyd worde, maer dat hy, ingedaagde, bovendien ook getragt heeft verscheyden anderen jongelingen tot 't plegen dier snoode sonde te verleyden, en aan te setten.

En gemerkt zulken gruwelyken en hemelergenden sonden en misdaden en waarvan de naam selfs een afgrysen heeft, na goddelyke en wereltlyke wet-

ten ten alderuytterste strafbaar zyn,
en dat de ingedaagde na 't begaan van dien
sig heeft geabsenteert en alsnog is latitee-
rende.

Zoo is 't, dat schepenen der stad Alkmaar ge-
sien ende geëxamineert hebbende 'tgunt
by ofte vanwege de heer hoofdofficier
tot verificatie van zyn intendith is overgelegd
en wyders geleth op al hetgunt in deze te
consideren stond ende moveeren mogte,
doende recht uyt den naam ende van-

[folio 150v]

wegen haar Ed. Groot Mog. de heeren Staaten
van Holland ende West- Vriesland, den ingedaegde
by edicte en defailjant, uyt kragte en voor pro-
fyte van de gedecerneerde defaulten, versteken
van allen exceptien declinatoir dilatoir en
peremptoir, mitsgaders van alle defensien
en weeren, die hy compareerende hadde
mogen proponeeren, bannen den inge-
daagde en defailljant ten eeuwigen dagen
uyt den landen van Holland en West-
Vriesland, zonder daarinne weder te
mogen komen, op poene van zodanige
swaarder straffen als haar Ed. Achtb.
zullen oordelen te vermenen te behoren
condemneeren denselve in de costen en
miesen van justitie ter tauxatie en
moderatie van deze Ed. Achtb. gerechte.

Actum en gepronuntieert
op de rolle den 6 may 1756
en op den 11 daaraanvol-
gende ook na klokgeslagh
van de puije des raadhuys
gepubliceert ten overstaen
van de heer mr. Willem Winder
hoofdofficier deser stad ende
twee heeren schepenen
de Mey en Wevering.

(onder stond)

In kennisse van mij, secretaris
(was getekent)
Pieter Groen.

Crimineele sententie van
Dirk Demmer, gewoond heb-
bende binne de stad Alkmaer.

Alzoo Dirk Demmer gewoond hebbende binne
deze stad, dog thans fugatief, ingedaagde
by edicte, klokgeslag en affixie van billetten,
sig niet en heeft ontsien, omme niet alleen
te plegen die godvergeten tegens de natuur
strydende en hemeltergende boosheyd en
sonden van sodomie, maar ook anderen
daartoe heeft aangeset en verlyt.

En gemerkt zulken gruwelyken en hemel-
tergenden sonden en misdaden en waar-
van de naam selfs een afgrysen heeft,
na goddelyke en wereltlyke wetten
ten alder uytterste strafbaar zyn, en
dat de ingedaagde na 't begaan van
dien, sig heeft geabsenteert en als
nog is latiteerende.

Zoo is't, dat schepenen der stad Alkmaar ge-
sien ende geëxamineert hebbende 'tgunt by ofte
vanwegen de heer hoofdofficier tot verificatie
van zyn intendith is overgelegd en wyders
geleth op al 'tgunt in deze te consideren
stond ende moveeren mogte doende regt
uyt de naam ende vanwegen haar Ed. Groot
Mogende de heeren Staaten van Holland
ende West-Vriesland, den ingedaagde
by edicte en defailljant, uyt krachte en
voor profyte van de gedecerneerde
defaulten, versteken van allen excep-
tien declinatoir en peremtoir, mitsga-
ders alle defensien en weeren, die
hy compareerende hadde mogen proponeeren
en doen, bannen den ingedaagde en defailljant
ten eeuwigen dagen uyt den landen van Hol-
land en West Vriesland, zonder daarinne
weder te mogen komen, op pøene van
zodanige swaarder straffen als haar Ed.

[folio 151v]

Achthb. zullen oordeelen en vermeenen
te behooren, condemneeren denselve
in de costen en misen van justitien
tauxatie en moderatie deze Edele

Achttb. gerechte.

Actum en gepronuntieert
op de rolle den 6 may 1756
en op den 11 daaraanvol-
gende ook na klokgeslag
van de puye des raadhuyses
gepubliceert ten overstaen
van heer mr. Willem Win-
der, hoofdofficier deser stad
ende twee heeren schepenen
de Mey, en Wevering. (onder stond)
In kennisse van my, secretaris
(was getekent.)
Pieter Groen.

152

Crimineele sententie
van
Johannes van Helmond
gewoond hebbende binnen
Alkmaar.

Alzoo Johannes van Helmond, gewoond
hebbende binne deze stad, dog thans fugatief,
ingedaagde by edicte klokgeslag en affixie
van biljetten, tot die Godvergetene en onnatuur-
lyke boosheyd en sonden is gekomen, van
zig zedert eenigen jaaren te hebben schul-
dig gemaakt aan die gruwelyke sonden
van sodomie en 'tzelve ook onder andere
heeft gepleegt met eene Willem Daniel Kleef,
gewesene Rooms priester binne deze stad.

En gemerkt zulken gruwelyken en hemelter-
genden sonden en misdaden en waar-
van de naam selfs een afgrysen heeft,
na goddelyke en wereltlyke wetten
ten alderuytterste strafbaar zyn, en
dat de ingedaagde na 't begaan van
dien sig heeft geabsenteert en als
nog is latiteerende.

Zoo is 't, dat schepenen der stad Alkmaar
gesien ende geëxamineert hebbende
'tgunt by ofte vanwege d' heer hoofd-
officier tot verificatie van zyn intendith is
overgelegd en wyders geleth op al 'tgunt in
deze te considereeren stond ende moveeren

mogte, doende recht, uyt den naam ende
vanwegen haar Ed. Groot Mog de heeren
Staaten van Holland ende West Vriesland,
den ingedaagde by edicte en defailjant,
uyt kragte en voor profyte van de gedecerneer-
de defaulten, versteken van allen excep-
tien declinatoir en peremptoir, mitsgaders
van all defentien en weeren, die hy com-
pareerende hadde mogen proponeeren en
doen

[folio 152v]

doen bannen den ingedaagde en defailjant
ten eeuwigen dagen uyt den landen van
Holland en West-Vriesland zonder daar-
inne weder te mogen komen, op pøene
van zodanige swaarder straffen als haer
Ed. Achtb. zullen oordeelen en vermeenen
te behooren, condemneeren denselve
in de costen en misen van justitie ter
tauxatie en moderatie van deze Ed.
Achtb. gerechte.

Actum en gepronuntieert
op de rolle den 6 may 1756
en op den 11 daaraan vol-
gende ook na klokgeslagh
van de puye des raadhuyses
gepubliceert ten overstaen
van d' heer mr. Willem Win-
der, hoofdofficier deser stadt,
en de twee heeren schepe-
nen De Mey, en Wevering.

(onder stond)

In kennisse van my, secretaris

(was getekent)

Pieter Groen

Wij ondergeschrevenen
schepenen der stad Alkmaer
verklaeren dat de ingedaagde
bij edicte, en gecondemneerde
Johannes van Helmond voornoemt
geen goederen heeft agtergelaeten
waaruijt de costen en misen van
de justitie hebben kunnen werden gevonden.

J.F. de Meij Pieter de Fremeri

Crimineele sententie
van
Jan Bilderbeecq, gewoond heb-
bende binnen de stad Alkmaar

Alzoo Jan Bilderbeecq. gewoond hebbende binne
deze stad, dog thans fugatief, ingedaagde
by edicte klokgeslag en affixie van billjetten,
sig door de persoon van Dirk Demmer gewe-
sene burger en inwoonder deser stad tot zoo verre
heeft laten verleyden, dat hy, ingedaagde,
en defailljant met dezelve Dirk Demmer
en dus die ook met hem, die godvergeten
en tegens de natuur strydende zonden
en boosheyt van sodomie heeft gepleegt.

En gemerkt zulken gruwelyken en hemelter-
genden sonden en misdaden en waarvan
de naam selfs een afgrysen heeft, na
goddelyke en wereltlyke wetten ten aller-
uytterste strafbaar zyn, en dat de inge-
daagde na 't begaan van dien sigh
heeft geabsenteert en alsnog is latiteerende.

Zoo is 't, dat schepenen der stad Alkmaar
gesien ende geëxamineert hebbende
'tgunt by ofte vanwegen d' heer hoofd-
officier tot verificatie van zyn intendith
is overgelegd en wyders geleth op al hetgunt
in deze te considereeren stond en moveeren
mogte, doende regt, uyt den naam ende
vanwegen haar Ed. Groot Mog. de heeren
Staten van Holland ende Vrieslandt,
den ingedaagde by edicte en defailljant
uyt kragte en voor profyte van de gede-
cerneerde defaulten, versteken van
allen exceptien declinatoir, dilatoir
en peremptoir, mitsgaders van alle
defensien en weeren, die hy comparee-
rende hadde mogen proponeeren en
doen, bannen den ingedaagde en defail-
ljant ten eeuwigen dagen uyt den landen
van Holland en West-Vriesland, zonder daer-

[folio 153v]

inne weder te mogen komen, op peene van
zodanige swaarder straffen als haer Ed.
Achtb. zullen oordeelen en vermenen

te behooren, condemneeren denselve
in de kosten en misen van justitie
ter tauxatie en moderatie van deze
Ed. Achtb. gerechte.

Actum en gepronuntieert
op de rolle den 6 may 1756
en op den 11 daaraanvol-
gende ook na klokgeslagh
van de puye des raadhuys
gepubliceert ten overstaen
van de heer mr. Willem Win-
der, hoofdofficier deser stad,
ende twee heeren schepenen
De Mey en Wevering.

(onder stond)

In kennisse van my, secretaris
(was getekent)
Pieter Groen

Wij ondergeschrevenen schepenen der stad Alkmaar verklaeren, dat den ingedaagde bij edicte, en
gecondemneerde Jan Bilderbeecq voornoemt geen goederen heeft agtergelaeten waaruijt de
kosten en miesen van de justitie hebben kunnen werden gevonden.

J.F. de Meij Pieter de Fremeri

154

Alzoo Jan Goverts gewoond hebbende binnen
de stad Alkmaar, dog thans latiteerende
en voortvlugtig zynde, zig een tyd lang
heeft opgehouden met het debiteeren
en verhuuren van looten en ge-
deeltens van dien, in des Genera-
lityds Loterijen nu onlangs mede
onder zyn handtekening in de vyfde
classis van des Generalityds 37
Loterie heeft verhuurt aan Claes
Schoorl in compagnieschap een quart
in 't lot, zynde nommer 28502 met 't
devies, in voorspoet ziet toe, op 't welk
in de voors. 5 classis getrokken zynde
een prys van duysent guldens, en
waarvan de voorn. Claas Schoorl
onderrigt zynde geworden, daar-
op de lysten van de voors. uytgetrok-
ken 5 classis van 't huys van hem
Jan Goverts heeft laeten afhaelen,
dog bevonden dat 't voors. nom-
mer in die lysten niet te vinden
was, alzoo hy Jan Goverts zig niet

had ontsien, omme 't voors. nom-
mer zeer subtiel te veranderen
ende te vervalschen in nommer 28592
hoezeer aan hem bekend was, dat
het voors. laaste nommer reets
in de derde classis van de voors. loterij
finaal was uytgetrokken.
Dat hy Jan Goverts om dit zyn stout be-
staan te coloreeren de lysten van
verscheyde luyden binnen deze
stad, dewelke haar insgelijks met

[folio 154v]

het debiteeren en verhuuren van
looten bemoeijen, en specialyk die
lyst, waarop het voors. nommer
stond uytgedrukt, te halen en doen
haelen en vervolgens die lysten
in voegen voornoemt ook te veranderen
en falsifieeren, al hetwelk is
streckende om eenvoudige men-
schen van 't haere op een bedrie-
gelijke wyse te beroven, en
des Generalityds Loteryen te
benadeelen, zonder eenigh
reguard te nemen op 't wapen
van haar Hoog Mogenden waer-
mede en met welkers privile-
gie die lysten gedrukt en uyt-
gegeven zyn geworden, waar-
door hy Jan Goverts in den hoog-
sten graad heeft gecommiteert
't crimen falsi, en mitsdien, in-
dien hy te apprehendeeren waere
geweest, ten exempel van anderen
rigoureuselyk behoorde gestraft
te werden.

Zoo is 't, dat schepenen der stad
Alkmaar gesien ende geëxamineert
hebbende 'tgunt by ofte vanwege
den heer hoofdofficier R.O. tot veri-
ficatie van zyn intendith is overge-
legt, en wyders geleth op al hetgunt
in deze te considereren stond en movee-
ren mogte doende regt, uyt den
naam ende vanwege haar Ed.
Groot Mogenden d' heeren Staten van

Holland ende Westvriesland, versteken den ingedaagde by edicte en defailjant uyt cragte en voor 't proffyt van de gedecerneerde defauten van alle exceptien declinatoir, dilatoir, en peremptoir, mitsgaders van alle defensien en weeren, die hy compareerende hadde mogen proponeeren en doen.

Bannen voorts den ingedaagde en defailjant ten eeuwigen daegen uyt den landen van Holland en Westvriesland, zonder daerinne weder te mogen komen op pæne van zodanige swaarder straffen als haar Ed. Achtb. zullen oordeelen en vermeenen te behoren en condemneeren denselven wyders in de kosten en miesen van de justitie ter tauxatie en moderatie van dezen gerechte.

Actum en gepronuntieert op de rolle den 22^e december 1757 en tenselven dage ook na klokgeslag ten overstaen van den heer hoofdofficier mr. Willem Winder gepubliceert van de puye des raadhuyses dezer stad. In kennisse van my, secretaris
(was getekent) Pieter Groen

[folio 155v]

Aan de Ed. Achtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer.

Geeft met behoorlyk respect te kennen
mr. Willem Winder hoofdofficier deser stad.
R.O.

Dat hem uyt de annexe beëdigde attestatie van Barber de Waart stadsvoedvrouw alhier is komen te blyken, dat den persoon van Maria Assenberg, dogter van Jan Assenberg, kleermaker binnen deze stadt niet alleen op den 11^e van de gepasseerde maand october 1758 is verlost geworden van een welgeschapen zoon, maar dat zy ook bovendien, aan de voorn. stadsvoedvrouw, die haar zeer ernstigh

alvorens eenige hulpe te willen toebrengen in presentie van de voorn. Jan Assenbergh, desselfs gehuwde dogter Cornelia Assenberg en haar man, item de ongehuwde soon van Jan Assenbergh (dewyl geen andere personen of buuren daar present waren) heeft afgevraagd welk persoon de ware vader van het verlost kint was, dat zy Maria Assenberg daarop rondborstig heeft geantwoord, dat niemand anders vader van haar voors. kint was, dan eenen Roelof, wonende in het Wyker Veerhuijs binnen deze stad.

Dat daarop door de man van de gemelde Cornelia Assenberg de zoo-even gezegde Roelof ten huuse van Jan Assenbergh is gehaalt geworden dat de voormelte stadsvroedvrouw, de voors. Roelof aldaar gekomen zynde, heeft aengesproken en tegens hem gezegt, dat Maria Assenberg tegens haar heyliglyk had betuygt in presentie voors.

156

dat niemand anders, vader was van het kint, waarvan zy zoo-even was verlost dan hy Roelof, vragende teffens aan hem of sulks de zuyvere waerhyt was?

Dat de meergemelte Roelof daerop aan voors. stadsvroedvrouw ten antwoord heeft gegeven, dat het waar was, dat hy de vader van het kint was, waarvan Maria Assenberg was verlost, en dat hy sulks niet ontkende.

Dat dezelve Roelof als een getrouwt man zynde daarover van den suppliant zynde onderhouden die affaires met hem, suppliant, heeft gereguleert en gemerkt by het 16 articul van de politicque ordonnantie van de heeren Staten van Holland ende Westvrieslandt de dato 1^e april 1580 wel expresselyk is gestatueert, dat indien eenigh overspel is gecommiteert van een egteman met een ongehuwde vrouw (gelyk in cas subject) de voors. man

boven de privatie van zyn officie zal gecondemneert werden in een boete van hondert guldens etc.

Ende een ongehuwde vrouwe sulks gedelingueert hebbende voor de eerste reys namentlyk met een gehuwde man te water en te brood zal geleyt werden voor den tyd van veertien dagen.

Redenen waarom den suppliant hem is keerende tot U E. Ed. Achtb. reverentelyk versoekende dat uw Ed. Achtb. van die goedhyt gelieven te zyn, hem, suppliant, by appostille dezès uyt kragte van voorn. ordonnantie te autorisee-

[folio 156v]

ren en qualificeeren omme de voors. Maria Assenberg ten fine voors. te mogen doen apprehendeeren, en in besloten hegtenis stellen en wyders consent, om alle hare goederen te mogen doen annoteren. 't Welk doende, etc. (was getekent) Willem Winder.

Apostille

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende ende geëxamineert hebbende de nevenstaende requeste ende geleth op het versoeck daarby gedaen alsmede op de beëdedigde attestatie daerbij overgelegd, en wyders op al hetgunt in deze te considereeren stond autoriseeren en qualificeeren den heer hoofdofficier R.O. suppliant in deze, omme de persoon van Maria Assenberg, ter zake by dezen requeste vervat, en ten fine daarby gemelt, te mogen doen apprehendeeren en in besloote hegtenis stellen met consent wyders omme de goederen van haar te mogen doen annoteren, actum in judicio den 16 november 1758. In kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Aan de Ed. Achtb. heeren
schepenen der stad Alkmaar.

Geeft met alle agting te kennen mr. Willem
Winder hoofdofficier deser stad R.O.

Dat hem uyt de geannexeerde beëdigde
attestatie komt te blyken, dat den persoon
van Marytje Loth turftonster binnen
deze stad op den 17^e october 1758 is
verlost van een welgeschapen dogter.

Dat zy in de uytterste barendsnoodt
zynde heeft betuygt en gedeclareert
gehad, dat niemant anders vader
van de vrugt was, waaraf zy stont
te verlossen dan Jan Engelandt
dienaar van de justitie binnen deze
stad en een gehuwt man zynde.

En gemerkt by het 16 articul van de poli-
tique ordonnantie by haar Ed. Groot
Mog. de heeren Staten van Holland
ende Westvriesland den 1^e april 1780
gearresteert, wel expresselyk onder
anderen is gestatueert, dat zoo een
ongehuwde vrouwe (gelyk in cas
subject de voorn. Marytje Loth is) met
een gehuwt man (gelyk deze Jan
Engeland) overspel committeert voor de
eerste reyse te water en te brood
zal geleyt worden den tyd van
veertien dagen, en sulks andermael
doende voor den tyd van 50 jaren
uyt den lande te werden gebannen.
Het is nu sulks dat uyt de annexe
attestatie consteert de eygen confes-
sie van deze Maria Loth door haer
als op den eover [oever] des des doods zynde
gedaan, en dus geen verder bewys
onder reverentie, kan werden gere-
quireert.

Redenen waarom den suppliant hem is

[folio 157v]

keerende tot Uw Ed. Achtb. reverentelyk
versoekende, dat Uw Ed. Achtb. van
die goedheyd gelieven te zyn
den suppliant uyt kragte van voorn.

ordonnantie te authoriseeren en qualificeeren omme de voorn. Marytje Loth, ten fine voors. te mogen doen apprehendeeren, en in stricte gevankennisse stellen, mitsgaders consent om alle hare goederen te mogen doen annoteeren.

't Welk doende etc. (was getekent)

Willem Winder.

Apostille

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaende requeste, ende geleth op het versoek daarby gedaen, alsmede op de beëdigde attestatie daarby overgelegd, en wyders op al hetgunt in deze te consideren stond authoriseeren en qualificeeren den heer hoofdofficier R.O. suppliant in deze, omme de persoon van Marytje Loth, ter zaake by dezen requeste vervat, en ten fine daarby gemelt, te mogen doen apprehendeeren en stellen in stricte gevankennisse en consenteeren wyders om de goederen van gemelte Marytje Loth te mogen doen annoteeren.

Actum in judicio den 16 november 1758.

In kennisse van my, secretaris (was getekent)

Pieter Groen.

158

Aan de Edele Agtbare
heeren schepenen der stad Alkmaar.

Geeft met schuldige eerbied te kennen mr. Willem Winder hooftofficier deser stad Ratione Officii.

Dat ten versoeke van Antje Schouten nagelatene weduwe van Jan Kring, het lichaam van denselven haren overledenen man Jan Kring op ordre van U Ed. Agtb. door stadsdoctoren en chirurgyns is geopent, en gevisiteert, en zulks om redenen de gezegde Antje Schouten gedebiteert en gepresumeert wierd haaren gemelden overledenen man Jan Kring met vergift aan kant te hebben geholpen.

Dat de stadsdoctoren en chirurgijns na gedane visitatie en examinatie van het doode lichaem van denselven Jan Kring zodanig eene certificatie of declaratoir gegeven hebben, hetwelk geensinds ter saake decisif is, en dus de opgenoemde Antje Schouten dan ook geensints ten vollen is libereerende van het crimen hetwelk sy gepresumeert word jegens haren gezegden man te hebben geperpetreert.

Dat ook de getuygen, welke ter naarvorsingh van dit gruwelstuk by U Ed. Achtb. zyn gehoort geworden en ten vollen bekent, dezelve Antje Schouten wel degelyk syn onerende met eene aller vehementste presu[m]ptie ten dien respectie.

En gemerkt de meergenoemde Antje Schouten bevonden word hoogswanger te zyn en dus in eenen staad, dat wanneer dezelve ter zaake van dat crimen, hetwelke sij gepresumeert word te hebben gecommiteert, wierde geëxamineert zulks dikwerf ten nadeele van haar aanstaende vrugt soude converteeren, soo is 't, dat den suppliant

[folio 158v]

R.O. om de voren gealleguëerde reedenen, ter nadere navorschingh van het opgemelde crimen en opdat de justitie niet illusoir mogte gesteld werden, by apostille deezes versoekt, dat de opgemelte Antje Schouten in consideratie van gemelte hare swangerheyd gebragt werde in den tugthuuse deser stad, en aldaer blyve totdat zij verlost zy, ten eynde de justitie niet illusoir gestelt werde, en dezelve Antje Schouten dan ook na haar bevallen, voor Uw d. Achtb. mogte werden geëxamineert, en den suppliant dus in staat gestelt omme de justitie allesinds vigore juris te kunnen maintineeren, en tot afschrik der bootsdoenders straffe tegens dezelve te doen excerceeren en wyders dat den suppliant door U Ed. Agtb. mag werden gequalificeert, omme de goederen van opgemelte Antje Schouten te mogen annoteeren, ten eynde desnoods daaraan de kosten en misen van justitie te kunnen repeteeren. 't Welk doende (was getekent) Willem Winder.

Apostille
Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaende

requeste ende geleth op 't versoek daarbij gedaan, alsmede op 'tgunth verder in deze te considereeren stond, auctoriseeren en qualificeeren den heer hoofdofficier, R.O. suppliant in deze omme de persoon van Antje Schouten, huysvrouw van wyle Jan Kring by provisie en tot beter bewaringh te brengen ~~te brengen~~ in den tugt of verbeterhuyse binne deze stad, ter tyd toe, dat dezelve van 't kind, waarvan zy swanger gaet verlost, en uyt haar kraam herstelt zal zyn. Laatende verder aan de heer hoofdofficier over om hare goederen te annoteeren, alsmede omme na hare herstelling sodanig nader versoek te doen, als hy zal vermeene te behooren. Actum in judicio op den 15 maart 1760. In kennisse van my, secretaris (was getekent) G.V.M. Stuurman.

159

Aan de Edele Achtbare
heeren schepenen der stad Alk-
maar.

Geeft met schuldig respect te kennen mr. Willem
Winder, hoofdofficier deser stad, Ratione Offici.

Dat hy, suppliant, door U Ed. Agtb. is geauthoriseert ende gequalificeert geworden, omme de persoon van Antje, huysvrouwe van wylen Jan Kring by provisie en tot beter bewaringh in den tugt of verbeterhuyse deser stad te brengen, ter tyd toe, dat zij van 't kind waarvan sy swanger gingh verlost en uyt haar kraam herstelt soude zyn, en zulks ter zaake dezelve Antje ... gepresumeert word gezegden haren man door vergift aan kant te hebben geholpen, blijkens d'apostille door U Ed. Agtb. op den 15 maart 1760 op des suppliants geannexeerde requeste gegeven.

Dat U Ed. Achtb. almede by het opgemelde apostille niet alleen aen hem, suppliant, hebben overgelaten omme gem. Antjes goederen te mogen annoteeren, maar ook om tegens dezelve na gemelte hare verlossingh en herstelling ter zaake voormelt zodanig nader versoek te doen als hy, suppliant, soude vermenen te behoren.

Dat hij suppliant dan ook in dezen, in consideratie de meergenoemde Antje reets verlost en herstelt zy, als nu de eer heeft zigh denovo aan U Ed. Agtb.

met verschuldigt respect te adresseeren en tevens te kennen te geven, dat hy zigh amptshalven verpligt vind, met betrekkingh tot het voorseyde crimen veneficij, 't welk de meer genoemde Antje blykens de geannexeerde declaratoir en omtrent haren voormelten man gepresumeert word te hebben gecommitteert, zodanige middelen te employeeren als nodig zyn omme in soortgelyke gevallen de justitie niet illusoor te stellen.

Weshalven den suppliant zigh is keerende

[folio 159v]

tot U Ed. Agtb. reverentelijk versoekende, dat U Ed. Agtb. hem, suppliant, by apostille dezès gelieven te authoriseeren, ende qualificeeren, omme de persoon van Antje hiervoren gemeld uyt den tugthuijse in de ordinaires gevangenisde deeser stad over te brengen, ende aldaer te detineeren ten eynde door hem, suppliant, tegens dezelve ter zake voormelt pede ligato en volgens de stijl en ordonnantie op 't stuk van de crimineele justitie by de Hooge Overigheijd dezer landen geëmaneert kan werden geprocedeert. 't Welk doende, etc. (was getekent) Willem Winder.

Apostille

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaende requeste ende geleth op het versoek daarby gedaen alsmede op de daaraan geannexeerde bylagen, authoriseeren en qualificeren den heer hoofdofficier, mr. Willem Winder R.O. omme de persoon van Antje, in desen requeste gemelt, in de ordinaires gevangenisde deser stad te mogen detineeren ten fine by den requeste breeder gemelt. Actum in judicio den 22 mey 1760. In kennisde van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Eerste Examen gedaen maken, ende de Ed. Agtb. heeren schepenen der stad Alkmaar overgegeven by ofte vanwegens mr Willem Winder hoofdofficier deeser stad R.O. requirant omme daarop gehoort ende ondervraegt te werden de persoon van Antje,

nagelatene huysvrouwe wylen
Jan Kring, alhier gedetineerde.

Articul 1.

Hoe oud sij, gedetineerde, is?

Meent oud te zyn ruym 29 jaren.

160

2.

Van waar zy, gedetineerde, geboortigh
zij, en hoe zy van haerzelve zigh
noemt?

Zegt geboortig te zyn van Medenblik
en is van haerzelve genaemt
Antje Schouten.

3.

Of zy, gedetineerde, met wylen haren man Jan
Kringh staende huwelijk niet meenig-
werff onmin en questie gehad heeft?

Zegt niet van eenigh belangh.

4.

Wat of de oorsake daarvan geweest
is?

Vervalt.

5.

Of zij, gedetineerde, by het leven van haar
man niet menigvuldige reysen
by Jan Lansmans aan zijn
huijs is geweest en met denselven
seer familiair geconverseert?

Antwoord ja, maer genoegsaem
noyt als tegelyk met haer man
buyten eenige reysen als zij
aldaer genayt goed t' huys
bragt.

6.

Of haar gedetineerdens man haar niet te meermalen versogt heeft zulks te menageeren?

Antwoord ja, en daer wel woorden over gehad te hebben.

7.

Of zij op versoek van haar man zulks gedaen heeft?

Antwoord ja.

8.

Soo neen, waaromme zij zulks niet gedaen heeft?

Vervalt.

9.

Of die conversatie van haar, gedetineerde, en Jan Landsman dan ook niet de meermalen questie en onmin tusschen haar, gedetineerde, en wylen haren man veroorzaakt heeft?

Is beantwoord op articul 5.

10.

Of haar overledene mans vader haar, gedetineerde, daarom ook niet te meermalen versogt en voorgehouden heeft, om die familiare conversatie met Jan Landsman te quiteeren?

Zegt daarover noyt tegens haer, maer wel tegens haar man gesproken te hebben.

11.

Of zy zulks op versoek van haar gezegden mans vader gedaen heeft?

Vervalt.

[folio 160v]

12.

Soo niet wat reden zij daartoe gehad heeft?

Ut supra.

13.

Of die gemeensame conversatie van haar, gedetineerde, en Jan Landsman niet oorsaak is geweest, dat de conjugaale genegenthyd tusschen haar en wylen haren man ten eenemaal verflauwde?

Antwoord neen.

14.

Of die gemeensaame conversatie van haar en Jan Landsman almede niet oorsaak is geweest, dat zy, gedetineerde, de liefde en genegentheid die zij haaren overleden man verschuldigt was, aan denselven heeft onttrokken en dezelve op een onbehoorlijke wyse aan de persoon van Jan Landsman toegedragen?

Antwoord neen.

15.

Soo neen, wat reden haer, gedetineerde, dog dan gmoveert heeft omme met Jan Landsman eene seer familiare conversatie aen te houden?

Zegt daervoor geen particuliere redenen gehad te hebben.

16.

Of de overledene huysvrouwe van Jan Landsman met wel haar misnoegen betoont heeft aan haar, gedetineerde, en haren man Jan Landsman wegens de onder-

linge familiere ommegang
die zij, gedetineerde, met Jan Lansman
hield?

Antwoord ja maar dat zy, gedeti-
neerde, ook wel tegens de vrouw
van Jan Landman heeft gesegt,
dat zij ~~hxxx~~ ook lust had dat zy haer
man thuis hielt, vooral wanneer
hij beschonken was.

17.

Of zulks ook niet wel in haer
presentie is geschied, en of daer
over almede niet tusschen Jan
Landsman en zyne overledene
huysvrouwe twist en onmin
gereesen is?

Antwoord ja, maar in haar pre-
sentie over die conversatie niet.

18.

Of zy, gedetineerde, op den 29^e februarij deses
jaars niet met wylen haren man
des middags aardappelen gegee-
ten heeft?

Antwoord ja.

161

19.

Of zij en haar man die aardappe-
len met of sonder saus gegeten
hebben?

Antwoord ja, met saus.

20.

Indien de gedetineerde zegt met saus haer
dan te vragen wat voor saus zy, en
haar man daartoe gegeten heb-
ben, en of zij en haar man een
en dezelve saus gegeten hebben?

Zegt tezamen alleen gesmolte

boter, maar dat haer man daer
wat meerder mostert dat in een
schoteltje apart was gehaelt
toe heeft gebruykt als zij
gedetineerde.

21.

Of die aardappelen met saus
door haar, en haer man geconsu-
meert syn geworden?

Zegt ja, dog tegelyk met hare
kinderen.

22.

Of het eeten dier aardappelen
met saus haar en haar man
wel bekomen is?

Antwoord ja.

23.

Of er ook nog saus van haar of
haren man overgebleven is?

Zegt dat er wat boter in een
theeschoteltje is overgebleven.

24.

Soo ja, wat zy met die overge-
blevene saus gedaen heeft?

Antwoord dezelve met haer
kinderen geconsumeert te hebben.

25.

Of haar man op denselven 29^e
februarij deses jaars niet geklaegt
heeft 's middags na den eeten?

Zegt ja, en al eenige tyd zelfs
tevoren.

26.

Soo ja waarin die klagten be-

staen hebben, en wat hy
dog gezegt heeft?

Zegt dat hy toen zooals tevoren
geklaegt heeft, dat hij zoo be-
nauwt was meenende de koors
te hebben.

27.

Of op denselven 29 february dezes
jaers gene andere persoon ofte
personen ten haren huysse
sijn geweest tegens wien haar
man zigh beklagt heeft?

Zegt ja, tegens Jan de Landman
alleen, en nog schemeravond te-
gens Maa Sla Vet.

[folio 161v]

28.

Soo ja, wie dezelve persoon ofte
personen geweest zyn, en wat
haar man tegens dezelve per-
soon ofte personen gezegt heeft?

Het eerste lid beantwoord zynde, zegt
op het tweede lith dat haar man
klaegde dat hij niet wel, en steeds
zoo benauwt was.

Aldus beantwoord by my onderges. op den 23 may 1760.
(was getekent) Antje Schoutens.

lager stond

De gedetineerde de vorenstaende vraagarticulen
met hare daarop gegeven responsive duyde-
lyk zijnde voorgelesen, heeft verklaerd daer-
bij te persisteeren zonder te begeeren dat daer-
bij iets toe of afgedaan zoude werden gedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaer den 23^e
may 1760. In kennisse van mij, secretaris (was getekent)
Pieter Groen.

Tweede examen
gedaen maken ende de Ed.
Agtb. heeren schepenen der stad
Alkmaar overgegeven by ofte
vanwegens mr. Willem Winder

hoofdofficier deeser stad R.O.
requirant.

Omme daarop gehoord ende ondervraegt
te werden de persoon van Antje Schouten,
nagelatene huysvrouwe wylen Jan
Kring, alhier gedetineerde.

Articul 1.

Of zy, gedetineerde, met wylen
haren man Jan Kring staende
huwelyk niet te meermalen
questie en onmin van belangh
gehad heeft?

Antwoord neen.

2.

Zoo ja, wat de oorsake daervan
geweest is?

Vervalt.

162

3.

Haar, gedetineerde, als nu af te vragen of zy
met wylen haren man Jan Kringh
niet te meermalen questie van
aanbelangh gehad over de familiare
conversatie die zij met Jan Landsman
hield?

Zegt dat zy daarover wel woorden
met haar man gehad heeft, maer
dat haar man hem Jan Landsman
dan zelve weder heeft aangehaelt
omdat zy bij malkanderen werkte.

4.

Of haar gedetineerdens man haar niet te
meermalen versogt heeft dat
zy die familiare conversatie
met den gezeghden Jan Landsman
dog zoude quiteeren?

Antwoord ja, maar dat haer man
dan vanzelve wel weder haer, gedeti-

neerde, heeft gezegt, kom laeten wy eens by hem Landsman op de koffy gaen.

5.

Of zij, gedetineerde, op versoek van haer man zulks gedaen heeft?

Antwoord ja, zoodra zy met haer man daerover woorden had gehad.

6.

Soo neen, wat reden zy, gedetineerde, dogh gehad heeft om zulks niet te doen?

Vervalt.

7.

Indien de gedetineerde mogte zeggen van ~~haer~~ ja, haar alsdan af te vragen of zij nadat haar man haar had verzogt de gemelte conversatie met Jan Landsman te quiteeren noyt na die tyd eenige de minste conversatie met Jan Landsman heeft aangehouden?

Antwoord neen, niet anders als in `t byzyn van haar man, zegt nader uytgenomen dat hy wel eens by haar is aangekomen, als hy na zyn werk ging, om een pijp op te steeken. En ook wel eens sondags als haar man niet thuys was!

8.

Of zy, gedetineerde, nadat haar man haar in voegen als vooren had versogt die conversatie met Jan Landsman te quiteeren na die tijd noyt weder ten huysen van Jan Landsman geweest is, en of Jan Landsman na die tijd ook noyt weder ten haren huysen geweest is?

Zegt zy alleen niet by Jan Lands-

man, nog Jan Landsman niet
alleen by haar.
Zegt nader, zooals op het voorgaende
articul is geantwoort.

9.
Of die familiäre conversatie tusschen
haar en Jan Landsman niet zoo
eclatant deurstraalde, dat de
huysvrouw van Jan Landsman
zulks bemerkte?

Zegt dat van buytenaf wel gehoord
te hebben.
Zegt nader van ja.

[folio 162v]

10.
Zoo neen, hoe de huysvrouwe van
Jan Landsman dog dan haar mis-
noegen heeft kunnen betonen
over die familiäre conversatie
van haar, gedetineerde, en Jan Landsman.

Vervalt.

11.
Of die familiäre conversatie tus-
schen haar en Jan Landsman niet
zodanig eclateerde, dat ~~een~~ er
een iegelijk het oog op had, en of
diaconen selfs haar, gedetineerde, daerom
ook niet hebben voorgehouden om
die conversatie agterlaten, met
bedrijging bij aldien zy, gedetineerde, zulks
niet deed, haar alsdan geen de
minste onderstand meer te geven?

Zegt ja, dat zy daarover, door
diaconen is onderhouden en gewaer-
schouwt geworden.

12.
Of er tusschen Jan Landsman en
zyne overledene huysvrouwe
over die familiäre conversatie

van haar, gedetineerde, en Jan Landsman
geen twist en onmin geresen
is?

Zegt als voren, dat van buyten
af wel gehoord te hebben.
Zegt nader van ja.

13.
Of zulks niet in haar, gedetineerde, tegen-
woordigheid geschied is?

Antwoord neen.
Zegt nader ja.

14.
Soo neen, hoe zij, gedetineerde, dan weet
dat er over die gezegde conversatie
tusschen Jan Lansman en zyne
gezegde huysvrouwe twist en
onmin geresen is?

Zegt dat zij dat wel van haar man
gehoort heeft.
En nader dat zy er mede wel is bij
geweest.

15.
Of Jan Lansman haar, gedetineerde, niet
te meermalen van zyne ge-
negenheid heeft versekert en
dus de conjugaale liefde tusschen
haar, gedetineerde, en haar man verbroken?

Zegt dat hij haar wel zyne genegenheid
heeft te kennen gegeven, maar
dat zij daarop tegens hem heeft
gezegd dat zulks niet mogt wesen
zoolang zyn vrouw en haar ge-
detineerdens man leefde.

16.
Of zy, gedetineerde, en Jan Lansman by het
leven van haar gedetineerdens man ook niet
bereets aan den anderen verlooft
zyn geweest?

Antwoord ja.

163

17.

Of haar, gedetineerde, overledene man zulks ook niet te meermalen aan haar, gedetineerde, en Jan Lansman verweeten heeft?

Antwoord ja.

18.

Of dat verwyf niet de waaragtige waarheid is?

Is beantwoord.

19.

Of even daarom de tweedragt tusschen haar en haar man niet dagelijks aangroeyde?

Antwoord ja.

20 en 21.

Of zij, gedetineerde, ook niet even daarom by het leven van haar man te meermalen gewenscht heeft, dat hij dood was?

Zegt dat zij wel gewenscht heeft dat hij of zy maar dood was.

22.

Of zy, gedetineerde, even daarom ook niet wel zoo by zighzelve als met behulp van eenen anderen (denselven alhier te noemen zoo zulks geschied zy) overleyd heeft omme haren overledenen man op d'eene of andere wyse van kant te helpen?

Antwoord neen.

23.

Soo ja, waarin zulks bestaen heeft?

Vervalt.

24.

Of zy, gedetineerde, op den 29^e februarij dezes jaars niet met wylen haaren man en kinderen des middags aardappelen met saus gegeten hebben? En hoe groot de quanteyt dier aardappelen geweest is, die zij dien middag heeft gekookt?

Antwoord ja, en dat de quanteyt is gweest een metje.

25.

Wat voor saus zy, gedetineerde, en gezegden haren man en kinderen diestyds daartoe gegeten hebbe en in wat potje of pannetje dezelve was klaar gemaekt?

Zegt gesmolten boter, die in een aarde schoteltje op een test met vuur hadt gestaen.

[folio 163v]

26.

Of de saus die haren gezegde man daartoe gegeten heeft niet geheel anders is geweest dan die saus die zy, gedetineerde, en haare kinderen daertoe aaten?

Antwoord neen.

27.

Zoo ja, waarin dat onderscheyd bestaen heeft?

Vervalt.

28.

Of haar man die saus die hy tot de aardappelen gegeten heeft van zyn bort of uyt een koffyschoteltje gebruykt heeft?

Zegt uyt een koffyschoteltje, daar zy en haar kinderen mede uyt gebruykte.

29.

Wat reden zy, gedetineerde, dog ~~had~~ gehad heeft om geheel andere saus voor wylen haren man te maaken als voor haar selve en hare kinderen?

Zegt geen andere zaus gehad te hebben.

Zegt nader, dan twederly soort van mostert.

30.

Hoe groot de quantiteyd is geweest welke haar man van die aardappelen geconsumeert heeft?

Zegt maar een of twee.

31.

Of zy, gedetineerde, op denselven 29^e februarij selve mostert heeft gehaalt of door een ander laten halen (deselve alhier te noemen) en waar ter plaatse en wanneer? En voor hoeveel geld?

Zegt dat haar kind voor een duyts mostert heeft gehaalt by de bakker by de Geesterpoort, maar omdat haar man zyde dat die niet goed was en koperig smaekte heeft zij, gedetineerde, door haar kind voor een duyts andere mostert laten halen op de Nieuwesloot.

32.

Hoe of de saus die haar man tot

gezegde aardappelen gegeten heeft
er uytzagh?

Zegt dat die er niet anderes uytzag, als
gesmolte boter, met rouwe mostert.

33.

Uyt wat voor ingrediënten de
saus, die haar man particulier
tot gezegde aardappelen gegeten
heeft geprepareert was?

Is beantwoord.

34.

Of er ook nog van die gezegde saus die
haar man particulier ~~xxx~~
gebruykt had overgebleven is?

Antwoord neen, maar alleen de eerste gehaelde
enkelde mostert, die haar man had gezegt
dat niet goed was, en welke zy daarom
had laten wegwassen.

164

35.

Soo ja wat zy dogh met diezelve haares
mans overgeblevene saus gedaen
heeft?

Vervalt.

36.

Of het eeten der aardappelen met
de gezegde saus haar man wel
bekomen is?

~~Antwoord xx~~ Zegt dat niet te weten
omdat hy tevoren al niet wel was.

37.

Of diezelve gezegde saus, die haar
man tot de aardappelen gegeten
heeft, niet heel groen en paars

er uytzagh?

Antwoord neen, maar dat de eerst
gehaalde mostert er niet wel en ...

38.

Soo ja, wat dogh die groente en paars-
heyd in die saus veroorsaakt heeft?

Zegt dat niet te weten.

39.

Of zij, gedetineerde, eenige tyd voor denselven
29e februarij niet is geweest bij apothe-
car of kruydenier hier in de stad
of elders om koperrood of rottekruyd
te koopen?

Antwoord ja.

40.

Soo ja, wanneer, en bij wien, en
waartoe?

Zegt wel een week vier à vyf te-
voren, dog dat niet net te weten
en rottekruyd gehaalt te hebben bij
de wedue Byvoed, om te gebruyken voor
rotten die gaten in vellen hadde gebeten,
die op zolder lagen.

41.

Soo neen of zij voor denselven
29e februarij niet is geweest
by den apothecar Ottens alhier
om rottekruyd of koperrood? En
wanneer?

Antwoord neen.

42.

Soo ja of zij aldaer geen rottekruyd
of koperrood heeft gekogt, en wat
sy daarmede gedaan heeft, en
voor hoeveel?

Vervalt.

43.

Of zy, gedetineerde, almeede niet voor den-
selve 29^e february deeses jaars
by den kruydenier Willem Fooke
alhier is geweest om rottekruyd
te kopen?

Antwoord ja.

[folio 164v]

44.

Soo ja, of en wanneer zy hetzelfde
gekogt, en waartoe?

Zegt het aldaer niet te hebben
kunnen krygen!

45.

Of haar gedetineerdens man op denselven 29^e
februarij dezes jaars naar het eeten
van die aardappelen niet schielyk
benauwt is geworden, en eenige
korte tyd daarna om zyn hoofd
dik opgeswollen was?

Antwoord neen.

46.

Of haar man op den gezegden tyd
naar het consumeeren dier
aardappelen met saus niet
jammerlyk gesteend heeft?

Antwoord neen.

47.

Of zij, gedetineerde, van diezelve saus
die haar man tot de gezegde aard-
appelen geconsumeert had
ook gegeten heeft?

Antwoord ja.

48.

Soo neen, wat reden zy daer-
toe hadde, en waarom zy geheel
andere saus voor haar man als
voor haarselve had klaergemaekt?

Vervalt.

49.

Of zy, gedetineerde, in de meergemelde hares
mans saus niet iets vergiftighs
heeft gedaan en wat voor vergift
zy daarin gedaan heeft, en hoe
zy daaraan gekomen is?

Antwoord neen.

50.

Of zy, gedetineerde, in gemelde hares mans
saus geen koperrood of rottekruyd
gedaan heeft?

Antwoord neen.

51.

Zoo de gedetineerde zegt van ja, als dan te
vragen, om wat reden zij zulks
gedaan heeft?

Vervalt.

52.

Of zy, gedetineerde, selve ook by een doctor
geweest is om haar man te
helpen, en bij wat voor een
doctor? En de dagh wanneer?

Antwoord neen.

165

53.

Of die doctor ook by haar man
gekomen is, en of die denselven ook
iets heeft geordonneert?

Vervalt.

54.

Of op den meergem. 29^e februarij buyten Jan Landman en Maa Slavet geene andere personen ten huysen van haar, gedetineerde, geweest zyn?

Zegt ja, dat er nog is geweest Aal Mooij.

55.

Of Jacob Bakker haar, gedetineerde, niet heeft gevraagd of zij, gedetineerde, al om een doctor had geweest vermits haar man soo slegt lag?

Antwoord ja.

56.

Of doctor De Courcelles niet by haar man is gekomen, nadat zy bevo-rens bereets om eenen anderen doctor geweest was? En wanneer? En of zy denselven doctor de Courcelles uyt haar eygen motyf selve heeft gehaalt, of laten halen en door wien?

Antwoord neen, maar dat zij doctor De Courcelles door haer kind heeft laeten halen, op het aen-raden van haar neev Jacob Bakker.

57.

Of doctor De Courcelles niet door toedoen van Jacob Bakker by haar man is gekomen, en of Jacob Bakker niet gezegt heeft, dat hij doctor De Courcelles soude betalen?

Antwoord ja.

58.

Of zy, gedetineerde, niet tegens Jacob Bakker gezegt heeft, voordat denselve tegens haar seijde van doctor De Courcelles te haalen, dat zy bereets by een doctor geweest was?

Antwoord ja.

59.

Of haar gedetineerdens man tegens Jacob Bakker niet gezegt heeft, dat zy, gedetineerde, tegens hem namentlijk haar man gezegd hadde dat er geen doctor wilde komen?

Antwoord ja.

60.

Of er ook imand op het overlyden van haar man by haar in huys geweest is? En wie?

Antwoord neen, maar dat zy zooals haer man het had afgelegd, heeft geroepen Lijsje van der Kuij, en haar hulp, mitsgaders Maartje de stovesetster. Zegt nader Lysje van der Kuy alleen, die bevorens niet de twee anderen aen haar huys waren geweest weder geroepen te hebben!

[folio 165v]

61.

Of Jan Landsman kort na het overlyden van haar man niet by haar geweest is met Jillis Groes, Willem Vryburgh en Benjamin Andriesz. Binneman?

Antwoord ja.

62.

Hoe lang hij Jan Landsman met de even genoemde personen by haer, gedetineerde, gebleven is, en wanneer hy met dezelve persoonen uyt haar huys gegaan is?

Zegt tot zoo lange haar man was uytgekleed, en dat zy toen met haar vieren tegelyk zyn heen gegaan, wanneer de uytkleeders nog wat na zyn gebleven.

63.

Wie na het vertrek der voorn. personen wederom by haar gekomen is of zyn, dezelve ofte denselven alhier te noemen?

Zegt Jan Landsman dat die weder is gekomen om te zien hoe zy, gedetineerde, het al had

64.

Of Jan Lansman nadat hy met de evengezegde personen uyt haer gedetineerdens huys was gegaan niet naderhand wederom alleen kort daerna by haar gekomen is, en hoe langh hy als doen by haer gebleven is?

Antwoord ja, en dat hy gebleven is tot by of even na tien uren.

65.

Of zij, gedetineerde, benevens Jan Lansman met malkanderen om diestyds niet hebben gesproken over het schielyk sterven van haar man en wat zy daer over gesproken hebben?

Antwoord ja, en daarover niet anders gesproken te hebben als dat haar man er al eenige tyd niet wel had uytgesien.

66.

Of zij, gedetineerde, met Jan Lansman diestyds niet heeft afgesproken dat denselven haar imand zou bezorgen om haar op te passen?

Antwoord ja.

67.

Soo ja, wat reden Jan Landsman daartoe moveerde om haar, gedetineerde, imand te bezorgen omme haar diestyds op te passen, terwyl zy bereeds verklaard heeft niet gaarne te hebben dat Jan Landsman by haar quam?

Zegt dat niet te weten.

68.

Soo neen by wat gelegentheyd Teunisje Cornelis by haar is gekomen en wie dezelve daan by haar, gedetineerde, gesonden heeft?

Zegt dat Theunisje Cornelis door een nig van Jan Landsman en op die zyn ordre by haar is gebragt.

166

69.

Of Aaltje Moij op den 29 februarij dezes jaars niet ten haren huuse is gekomen des na de middags?

Antwoord ja.

70.

Soo ja wat dezelve Aaltje Mooij diestyds by haar, gedetineerde, te doen had?

Zegt om wat goed uyt te wasschen.

71.

Of haar gedetineerdens man diestyds niet tegens Aaltje Mooij gezegd heeft in tegenswoordigheyd van haar, gedetineerde, vrouw heb je van je leven wel sulke mostertsaus gesien (wysende op mostertsaus die in een groote koffyschotel op de regbank stond)

Antwoord ja.

72.

Of Aaltje Mooij die saus op dat seggen van haar gedetineerdens man niet heeft bezigtigt?

Antwoord ja.

73.

Wat Aaltje Mooij van, of over die saus gesegt heeft, nadat zy dezelve beschoud had, en of Aaltje Moij niet daarover met haar, gedetineerde, heeft gesproken en wat?

Zegt dat Aaltje Moij zeyde dat die er misselijk uytsag.

74.

Wat Aaltje Moy nadat zy die saus beschouwt had met dezelve gedaen heeft?

Zegt niets dan nadat zy, gedetineerde, dat schoteltje in een emmer met vuyl water had gestoken, Aeltje hetzelfde schoteltje, als toen heeft omgewassen.

75.

Of zy, gedetineerde, Aaltje Moy ook gelast heeft diestyds die saus weg te wassen?

Antwoord ja.

76.

Soo ja, wat reden zy daervoor had?

Omdat haar man had gezegt dat die niet goed was, en zy, nadat zy die mede had geproeft, hetzelfde alzoo mede had bevonden.

77.

Soo neen, of Aaltje Moij zulks
uyt haar eygen zelve dan gedaen
heeft?

Vervalt.

Aldus beantwoord by my ondergeschreve op den
27 meij 1760 (was getekent) Antje Schoutens.

De gedetineerde de vorenstaende vraagarticulen

[folio 166v]

met hare daerop gegeven responsiven duydelyk
zynde voorgelesen, heeft verklaard daerby te per-
sisteeren, zonder te begeeren dat daerby iets zoude
worden toe of afgedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaer den 27 may 1760.

In kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

De gedetineerde Antje Schouten
wedue van Jan Kring, nadat
het tweede examen huyn-
morgen den 27 may 1760 ge-
houden, was afgelopen, en
zij weder gebragt in haere
detentie, versoek hebbende
laeten doen, om de heeren
nog eens te mogen spreken
en haar dat wesende geaccor-
deert, heeft geconfesseert.

1° Dat zy eenig koperrood in de eerst-
ghaelde mostert heeft gedaen.

2. Dat zy dat heeft gedaen met die in-
tentie of hy daarvan ook mogt
komen te sterven hoewel zy daer-
van naderhand berouw heeft ge-
kregen.

3. Dat zy dat koperrood mede by de
weduwe Jan Byvoet heeft gehaelt
en dat wel voor een halve stuyver.

4. Dat zy met Jan Landsman zoowel
by het leven van die zyn vrouw als
dat van haar man, vleesselyk
heeft geconverseert.

5. Dat Jan Landsman wel tegens haer heeft gezegt, ik wouw dat je man al aan een kant was, haer aanraedende om hem iets daartoe in te geven en dat hy dus is geweest de oorsaak van haar begane faut in deze.

Aldus geconfesseert by my ondergeschrevene den 27 may 1760 (was getekent) Antje Schouten.

De gedetineerde de vorenstaende hare gedane confessie duydelyk zynde voorgelesen heeft verklaert daarby te persisteren, zonder te begeeren, dat daarby iets toe, of af zoude werden gedaen. Actum in judicio den 27 may 1760. In kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

167

Derde examen gedaan maken ende de Edele Achtb. heeren scepene der stad Alkmaer overgegeven by ofte vanwegens mr. Willem Winder, hoofdofficier dezer stadt R.O. requirant.

Omme daarop gehoord ende ondervraegt te werden de persoon van Antje Schouten, weduwe van Jan Kring, alhier gedetineerde.

Articul 1.

Of zy, gedetineerde, en Jan Lansman by het leven van Jan Lansmans vrouw en haar gedetineerdens man zigh met den anderen niet verlooft hebben?

Antwoord ja.

2.

Soo ja de tyd wanneer sulks geschied is?

Zegt na gissing zulks geleden te zyn een jaer 5 à 6.

3.

Of zy, gedetineerde, en Jan Lansman nadat zy met den anderen verlooft zyn geweest ook niet met malkanderen vleeselyk hebben geconverseert? En wanneer?

Antwoord ja, en de tyd, wanneer niet te kunnen bepalen.

4.

Of zy, gedetineerde, en Jan Lansman daerom niet wel te meermalen gewenscht hebben dat haar man dood was?

Antwoord ja.

5.

Of Jan Lansman haar gedetineerde ook niet wel verklaert heeft by het leven van zyn vrouw, dat hij wenschte dat dezelve dood was? En wanneer?

Antwoord ja, na die tyd, dat zy aan malkanderen zyn verlooft geweest.

6.

Of zy, gedetineerde, en Jan Lansman by het leven van haar gedetineerdens man niet wel met malkanderen overlegt hebben omme denselven op de eene of andere wyse van kant te helpen? En wanneer?

Zegt dat Jan Lansman haar daer toe wel heeft aangeraden en dat wel van den beginnen harer conversatie aff aen.

[folio 167v]

7.

Soo ja, waar in zulks bestaen heeft?

Zegt met haar aan te raden, hem het een of ander in zyn drank te doen.

8.

Of Jan Landsman haar, gedetineerde, niet geraden heeft door wat voor middelen en langs welken weg zij, gedetineerde, haren man Jan Kring zoude van kant helpen. Zoo ja zulks alhier pertinentelyk te narreeren en tevens te zeggen de tyd wanneer hij haar zulks geraden heeft?

Is beantwoord, maar de nette tyd niet te kunnen bepalen.

9.

Of zy, gedetineerde, op den 29^e february deezes jaars niet met wylen haren man en kinderen aardappelen gegeten heeft, en of wylen haer gedetineerdens man niet wel de grootste quantityt aardappelen, welke zy, gedetineerde, dien middag hadde gekookt heeft geconsumeert of gegeten?

Antwoord ja, maar dat haar man niet boven een stuk of drie aardappelen gegeten heeft.

10.

Of zy, gedetineerde, in de saus die haer man tot de gezegde aardappelen gegeten heeft, en die zy voor denzelve geprepareert had, niet voor een halve stuyver koperrood gedaan heeft?

Zegt niet meerder daarin gedaen te hebben als op een stuyver heeft kunnen leggen.

11.

Of haar man die saus waarin zij, gedetineerde, het gem. koperrood had

gedaan diestijds niet heeft geconsumeert tot zijne aardappelen?

Zegt daar niet meerder van gebruykt te hebben als hy nodig heeft gehad tot het gebruyk van een aardappel 3 à 4 op zijn meest.

12.

Of zy diestyds dat koperrood niet in gezegden hares mans saus gedaan heeft met intentie en op hoop, dat haer man daervan zoude sterven?

Antwoord ja.

168

13.

Of haar gedetineerdens man ook niet diestyds na het consumeeren van die saus met koperrood niet benauwt is geworden, en om zyn hoofd dik opgeswollen wierd?

Zegt dat hy wel benauwt was, maer daerop geen agt gegeven te hebben of hy was opgeswollen.

14.

Of zy, gedetineerde, toen zy bemerkte dat dat koperrood dat zij in haares mans saus had gedaan, zyn effect deed, niet heel wel by zighzelve daarover vergenoegt was?

Antwoord neen, maar dat zy daerover immediaat verlegen was.

15.

Of zy, gedetineerde, zulks diestyds uyt haar eygen selve, dan op aanraden van Jan Landsman heeft gedaen?

Zegt op aanraden van Jan Landsman

16.

Of haar gedetineerdens man nadat hy die saus met koperrood tot de gezegde aardappelen had gegeten niet bij continuatie tot de ure van zyn dood jammerlyk gesteend heeft?

Antwoord neen, maar dat hy gesteend heeft als een mensch dat ziek is.

17.

Of zy, gedetineerde, dan ook nu niet moet bekennen op eene moorddadige wyzen haren man met koperrood aan kant te hebben geholpen en of zy, gedetineerde, zulks niet aan Jan Lansman heeft geopenbaert?

Antwoord ja, met groot berouw en leedweesen, als hebbende haer man korte tijd na het gebruyk van de saus eerst water met melk, en naderhand twee met safferaan gegeven, op hoop dat hij het daerdoor mogt quyt worden, waarna hij ook heeft overgegeven, en zeggende dat zy zulks niet aen Jan Landman heeft geopenbaert.

18.

Bij wien zij, gedetineerde, dat koperrood waarmede zy haaren man van kant geholpen heeft gekogt heeft, en wanneer, voor hoeveel gelt en hoe groot de quantityd is geweest.

Zegt bij de weduwe Byvoet en het gekogt te hebben wel een week of drie voordat zij het haar man heeft ingegeven, dat de prys is geweest een halve stuyver, en de quantityt niet grooter als een half loots peperhuysje.

19.

Of zy, gedetineerde, ook niet wel voor den-
selven 29^e february dezes jaars
getragt heeft haren gezegde
man van kant te helpe.

Zegt ja, maar daarin steeds door
vrees en rouw terug gehouden
te zyn geweest.

[folio 168v]

20.

Soo ja, hoe haar zulks dog is mislukt
en of zy zulks uyt eygen, dan
met behulp van een en anderen
getragt heeft te doen, en met
wien?

Zegt dat zy zulks getragt heeft te doen
op het sterk aanraden van Jan Lands-
man, maar uyt hoofde voors. terug
gehouden te zijn zeggende teffens
zoo zij Jan Landsman zin had gedaen
dat zy het dan al eerder ter uytvoer
moest gebragt hebben.

21.

Of zij, gedetineerde, na het overlyden
van haar man niet overleyd heeft
't zij alleen, 't zij met behulp
van Jan Landsman, op wat wyse
zy haar begaane mannemoord
zoude doen verhoolen blyve? En
de wyze hoe, en welke?

Antwoord neen.

22.

Of zy, gedetineerde, nadat zy invoege
als voren gemeld haren man
vergeeven hadde geen berouw
en leedwesen, daarover gehad
heeft?

Antwoord ja.

23.

Of zy, gedetineerde, haren bangen boesem
nu ten eenemaal ontlast
heeft wegens het van kant
helpen van haar man?

Antwoord ja.

24.

Soo neen, als dan tot vordenisse
der justitie verder na waerheyd
te narreeren hetgeene zy
daar omtrent alsnogh mogte
verswegen hebben?

Vervalt.

25.

Of zij, gedetineerde, hetgeene zy thans
ten opzichte van Jan Lantman
gezegd heeft, in zyne presentie
wel zoude staende houden?

Antwoord ja.

Aldus beantwood by my onderges. op den 29^e
may 1760 (was getekent) Antje Schoutens.

De gedetineerde de vorenstaende vraagarticulen
met haere daarop gegeven responsiven duydelyk
zynde voorgelesen heeft verklaert daerby te
persisteeren, zonder te begeeren dat daerby iets
zouden werden toe of affgedaen, actum in judicio
den 29 may 1760. In kennisse van my, secretaris (was getekent)
Pieter Groen.

169

Vierde examen gedaen maken,
ende de Ed. Achtb. heeren schepenen
der stad Alkmaer overgegeven by ofte
vanwegens mr. Willem Winder
hoofdofficier deeser stad R.O. re-
querant.

Omme daarop gehoord ende ondervraegt
te werden de persoon van Antje Schouten

weduwe van Jan Kring alhier gedetineerde.

Articul 1.

Of zij, gedetineerde, buyten en behalven den 29^e february dezes jaar niet successivelyk hetzy voor of na denselven tyd in haar mans eeten ofte drinken van dat koperrood dat zij bij de weduwe Byvoet gekogt heeft, gedaan heeft?

Antwoord neen.

2.

Hoe sy, gedetineerde, dogh kan segge juyst niet meer koperrood gedaente hebben in de saus, die haar man den 29 february dezes jaar tot de bewuste aardappelen gegeten heeft, als zooveel, als er op een stuyver heeft kunnen leggen? En of zy gedetineerde, niet dagt dat er genoeg in was om van te kunnen sterven.

Zegt in opzigten van het eerste lid, geen meerder gebruykt te hebben, en ten aansien van het tweede dat zy dagt dat er genoeg in was.

3.

Of zij, gedetineerde, nu niet moet bekennen dat zy in haar mans gezegde saus wel degelyk meer koperrood gedaan heeft als erop een stuyver heeft kunnen leggen?

Vervalt.

4.

Met welke hand zy, gedetineerde, dat koperrood in de gezegde haeres mans saus gedaen heeft?

Zegt dat niet zeker te weten, met wat hand zy zulks heeft gedaen.

5.

Of zy, gedetineerde, in haar mans eeten ook
noyt eenigh rottekruyd gedaen
heeft, en of haar man dat eeten,
waarin zy dat rottekruyd gedaen
had ook niet heeft geconsumeert?
En wanneer zy zulks gedaen heeft?

Antwoord neen.

[folio 169v]

6.

Haar, gedetineerde, af te vragen hoeveel aard-
appelen er waren overgeschoten
van dat metje dat zy, gedetineerde, op den
29 february laastleden hadde gekookt.

Zegt een stuk 3 à 4.

7.

Of Aaltje Mooij alle die overgeble-
vene aardappelen heeft opgegeten.

Zegt ja met haar gedetineerde.

Aldus beantwoord by my ondergesz. op den 31 may
1760. (was getekent) Antje Schoutens.

De gedetineerde de vorenstaende vraagarticulen
met haeren daarop gegeven responsiven duyde-
lyk zynde voorgelesen heeft verklaert daerby
te persisteeren zonder te begeeren dat daer-
by iets zoude werden toe of afgedaen, actum
in judicio der stad Alkmaar den 31 may 1760 in
kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen

De gedetineerde Antje Kringh
tegens den gedetineerde Jan Lands-
man geconfronteert, en tegelyk
in judicio gehoord zynde heeft be-
leeden.

1°. Dat sy voor den regter valsschelyk
heeft gelogen, en Jan Landsman ten on-
regten beschuldigt, dat hy haar zoude

hebben aangezet en aangeraden
om haar man van kant te helpen.
Integendeel, dat zy Jan Landsman
meer dan eens heeft aangezet,
dar hy haar man aen een kant
zouw helpen, of een por in zyn
huyt geven.

2°. Dat zy uyt haar eygen bewegingh
het koperrood in de mostertzaus
heeft gedaen, met verwagtingh
dat hy daarvan niet zoo schielyk
zoude sterven als van het rotte-
kruyt, dat zy tot dat eynde, nament-
lyk om haar man te vergeven
had gehaelt.

Aldus geconfesseert den 2 juny 1760. (was getekent)
Antje Schoutens.

De gedetineerde de vorenstaende haere confessie
duydelyk zynde voorgelesen heeft verklaert
daarby te persisteeren zonder te begeeren, dat
daarby iets zoude werden toe of afgedaen, actum
in judicio der stad Alkmaar den 2 juny 1760 in
kennisse van my, secretaris. (was getekent) Pieter Groen

170

Vyfde examen gedaan maken
ende de Ed. Achtb. heeren schepe-
nen der stad Alkmaar overgegeven
by ofte vanwegens mr. Willem
Winder, hoofdofficier deeser stad
R.O. requirant.

Omme daarop gehoord en ondervraegt
te werden de persoon van Antje Schouten,
nagelatene huysvrouwe wylen Jan
Kring, alhier gedetineerde.

Articul 1.

Of zy, gedetineerde, alsnog niet moet
belyden valschelyk voor den regter
te hebben gelogen, en Jan Lands-
man ten onregte te hebben be-
schuldigt, dat denselven haar zoude
hebben aangezet en aangeraden
om haar man van kant te helpen?

Zegt ja.

2.

Of zy, gedetineerde, in tegendeel Jan Landsman niet te meermalen heeft aangezet, dat hy haar man aan kant soude helpen, of een por in zyn huyd geeven.

Zegt ja.

3.

Of zy, gedetineerde, niet al meede uyt hare eygene beweging het koperrood in de bewuste mostertsaus van haar man heeft gedaan en dat wel met die verwagting dat hy daarvan niet soo schielyk zoude sterven als van het rottekruyd, dat zy mede by de weduwe Byvoet gehaelt heeft gehad?

Zegt ja.

4.

Of zy nu ook niet nader moet bekennen dat zy met dat rottekruyd, dat zy by de weduwe Byvoet gehaalt heeft, haar man al mede heeft vergeven, ofte willen vergeeven?

Zegt omtrent 't laaste lid ja.

5.

Of zy, gedetineerde, niet na den 29^e february deezes jaars is geweest aan het huys van den apothecar Van der Meij om rottekruyd?

Zegt ja.

[folio 170v]

6.

Soo ja, of zij met rottekruyd dat zy diestijds aldaer heeft willen

kopen, haaren man niet heeft
willen vergeeven?

Zegt ja.

7.

Of zij dat rottekruyd, dat zij
by den apothecar Van der Mey
heeft willen kopen niet van
voorneemens is geweest haaren
man in te geeven, omdat die
naar haare gedagten niet schie-
lijk genoeg van het koperrood
dat zy hem ingegeeven had ge-
storven was, en dus onder dat
pretext de werelt wys te maken
alsof haar man aan eene
siekte gestorven was?

Zegt ja.

Aldus by my onderges., geconfesseert en beantwoort
in judicio der stad Alkmaar op den 4 juny 1760.
(was getekent) Antje Schouten.

De gedetineerde de voorenstaende vraagarticulen
met hare daarop gegevene responsiven duydelyk
zynde voorgelesen heeft verklaert daarby te
persisteeren sonder te begeeren, dat daerby
iets soude werde toegevoegt ofte afgedaen.
Actum in judicio en op dato voors. In kennisse van
my, secretaris. (was getekent) G.V.M. Stuurmansz.

Crimineele sententie
van
Antje Schouten

Alzoo Antje Schouten geboortigh van
Medenblik, oud ruym 29 jaeren, althans
gedetineerde alhier, haar niet en heeft ontsien
met terzydestellinge van alle vreesse Gods,
mitsgaders het ontzag voor de Heylige Justitie,
omme met de persoon van Jan Landman by
het leven van desselfs huysvrouw, en haer
~~en hare~~ gedetineerdens man, eenige jaeren
aan den anderen te houden eene vleeselyke

conversatie, en alzoo den band des huwelyks schandelyk te verbreeken, ten gevolgen hebbende gehad, dat zy haar aen malkanderen hebben verlooft en zij, gedetineerde, meer dan eens heeft gewenscht, dat haere man maar dood mogte zyn.

Dat zy, gedetineerde, van kwaad tot erger voortgaende (de huysvrouw van Jan Landman overleden zynde) getragt heeft haere man van kant te helpen, en op den 29^e february dezes jaers is gekomen tot die afschuwelyke daad, dat zy gezegde haere man Jan Kring met koperrood heeft vergeven, nadat zy al een geruymen tyd voor den gezegde 29^e february eenig rottekruyd hadde gekogt by de weduwe Byvoet alhier met die intentie omme haere man daarmede te vergeven.

Dat zy, gedetineerde, na den voors. 29 february dezes jaers, nadat zy bereets met het gezegde koperrood haere man vergeven had, van intentie is geweest, omme haere gezegde man (vermits dezelve na haar gedagten niet schielyk genoeg van dat koperrood, dat zij, gedetineerde, hem had ingegeven, gestorven was) nog nader te vergeven, en aan kant te helpen, en dus onder dat pretext, van de wereld wys te maken, alsof haeren man aen eene siekte gestorven was.

Dat zy, gedetineerde, by haer zelve overtuygt zynde dit alzoo alleen te hebben uytgewrogt, egter tot die verfoeijelykheyd is gekomen, om voor den regter de persoon van Jan Landman valschelyk te beschuldigen alsof zy die gruwelyke daad alleen had uytgevoerd, op zyn aen-setten, en aanraeden daartoe, gelyk zij, gedetineerde, by vervolg ook heeft erkent dat alsoo valschelyk te hebben gelogen, en gezegde Jan Landman dies aangaende niet alleen ten onregte beschuldigt, maar dat zy, gedetineerde, integendeel ter berijkingh van den by haar perpetrerde mannemoord, de meergemelte

[folio 171v]

Jan Landman zelve tot het uytvoeren van zulk een enorm gruwelstuk waere het mogelyk heeft

getragt te permoveeren en aan te ~~stellen~~ setten.

Dat de gedetineerde haar dan alzoo heeft schuldigh gemaakt aan het crimen veneficii, hetwelk in consideratie de gedetineerde hetzelfde omtrent haere eygene wettige man heeft gepleegt swaarder is dan de vadermoord zelve.

Dat even daarom ook deze gruwelyke manne-moord by de gedetineerde op eene te vooren gepremediteerde wyse geperpetreert geensints kan nog mag ongestraft blyven vooral in een land van goede ordre, daar het regt bewaert, en ten dienste van het gemeen gehandhaaft word maar dat integendeel zodanig een enorm crimen tot afschrik van anderen op een exemplaire wyse moet werden gestraft.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaer, gesien ende geëxamineert hebbende den crimineelen eysch en conclusie by den heer mr. Willem Winder, hoofdofficier deser stad R.O. op ende jegens de gedetineerde gedaen ende genomen ende geleth op de confessien door de gedetineerde bujten pyn, en banden van ijser gedaen, en voorts op al hetgunt in deze te considereren stond en moveeren mogte doende regt, uyt den naem ende vanwegen haar Ed. Groot Mogende de heeren Staeten van Holland ende Westvriesland, condemneeren den gedetineerde omme gebragt te werden ter plaatse alwaer men gewoon is alhier openbare crimineeale justitie te dirigeeren, ten eynde omme aldaer door den scherpreger haar eerst de regterhand op een blok met een byl afgehouden te werden en daarna met de koorde gewurgt, dat er de dood na volgt, en wyders dat het geëxecuteerde lighaam zal werden gebragt buyten op het ordinaires galgevelt deser stad, omme aldaer anderen tot afschrik op een rad geset, en de afgehouden hand boven haar hoofd gestelt te werden, ende overgelaten tot een prooye voor de vogelen des hemels ende de injurien

172

van de lugt, en condemneeren wyders de gedetineerde in de costen en miesen van de justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaer den 9 junij 1760 en gepronuntieert in dezer steede vierschaer

den 14 daeraanvolgende, in kennisse van my, secretaris.
(was getekent) Pieter Groen.

Wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar verklaren, dat van de verkogten goederen van den geëxecuteerde sooveel niet is geprovenieert, dat daaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen werden gevonden en voldaan, en wijders dat de geëxecuteerde om redenen merkelijk langer als vier weken in detentie heeft moeten werden gehouden en dat wel zedert den ii^e maert 1760 zijnde de dag haerer detentie en dus niet eerder als op den 14^e junij daaraanvolgende heeft kunnen geëxecuteert werden.

A. van Westhoven.
Willem Jacob Kloek

Aan de Edele Agt-
bare heeren schepenen der
stad Alkmaer.

Geeft met verschuldigde eerbied te kennen
mr. Willem Winder, hoofdofficier deeser
stad Ratione Offici, hoe dat Jan Lansman, velle-
plootersknegt alhier, sigh niet en heeft ontsien
omme Antje Schouten, wedue van Jan Kringh,
alhier gedetineerde, in zooverre te seduceeren dat
dezelve niet alleen by het leven van haer man
Jan Kring en der huysvrouwe van hem, Jan
Landsman, met hem vleeschelijk heeft geconverseert
maar ook met terzydestellingh van alle ontzag
en eerbied voor God ende justitie zigh zooverre
heeft te buyten gegaan omme de meergemelte
Antje Schouten wedue van Jan Kringh, alhier
gedetineerde, aan te raden omme haare voorn.
man iets in te geven waardoor hy aan kant
geraakte, blykens de geannexeerde judicieele
confessie van de meergenoemde Antje Schouten op den
27 may dezès jaars 1760 gedaen.

En gemerkt dus den voorn. Jan Lansman door de
bovengenoemde door hem aan Antje Schouten wedue
van Jan Kringh, alhier gedetineerde, gegevene raad
zigh mede wel degelyk heeft schuldig gemaakt
aan het crimen veneficii 't welk de meergemelte
Antje Schouten omtrent haaren gezegde man
Jan Kring geconfesseert heeft op desselfs aanraden
te hebben geperpetreert.
Soo is 't dat hij, suppliant, amptshalven zig verplicht
vind in consideratie van zulk een geperpetreerd

[folio 172v]

gruwelstuk niet alleen tegens de uytvoerders maer
ook tegens de aanraders tot hetselve zodanigh te pro-

cedereen, als noodigh zal zyn, om zulke onmenselijke boosdoenders wegens hun begaane gruwelstuk de condigne straffe te doen erlangen.

Al waaromme den suppliant in voorn. qualiteyt zigh met eerbied aan U Ed. Agtb. is adresseerende en tevens versoekende dat U Ed. Agtb. in consideratie der by Antje Schouten, weduwe Jan Kringh, geanneexeerde gedane confessie hem, suppliant, gelieven te autoriseeren ende qualificeeren omme de persoon van Jan Landsman hiervoren gemelt te mogen apprehendeeren, en in deeser stads ordinaires gevangnisse te detineeren, ten eynde door hem, suppliant, tegens denzelve ter zaeke van zyn gem. geperpetreerde gruweldaad, en het daaruyt gevolgde veneficuim pede ligate en volgens de styl en ordonnantie op 't stuk van de crimineele justitie bij de hooge overigheyd deser landen geëmanueert, kan werden geprocedeert versoekende hy, suppliant, tevens qualificatie omme de goederen van opgen. Jan Landsman te mogen annotereen, ten eynde desnoods daaraan de kosten en misen van justitie te kunnen repeteeren. 't Welk doende. (was getekent) Willem Winder.

Apostille

Schepenen der stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaende requeste ende geleth op het versoenk daarby gedaan, autoriseeren en qualificeeren den heer hoofdofficier mr. Willem Winder R.O. omme de persoon van Jan Landsman hier nevens gemelt te mogen apprehendeeren, in deze stads ordinaires gevangnisse detineeren, en tegens dezelve ter zaeke by deesen requeste vervat, pede ligato te procedereen, mitsgaders omme de goederen van gemelte Jan Landsman te mogen doen annotereen, ten fine in deze breder gemelt. Actum in judicio den 27 may 1760 in kennisse van my, secretaris. (was getekent) Pieter Groen.

173

Eerste examen
gedaan maken ende de Edele
Achtb. heeren schepenen der
stad Alkmaar overgegeven
by ofte vanwegens mr. Willem
Winder, hoofdofficier deeser

stad R.O. requirant.

Omme daarop gehoord ende ondervraegt te werden de persoon van Jan Landsman alhier woonachtig, gedetineerde.

Articul 1.

Hoe oud hy, gedetineerde, is? En hoe genaemt?

Zegt oud te zyn 36 jaer, en zyn naem te wesen Jan Landman.

2.

Vanwaar hij, gedetineerde, geboortig is?

Zegt alhier te Alkmaar.

3.

Of hy, gedetineerde, niet kent de persoon van Antje Schouten weduwe van Jan Kring?

Antwoord ja.

4.

Of hy, gedetineerde, by het leven van zyne overledene huysvrouwe niet seer gemeensaem geconverseert heeft met de gezegde weduwe van Jan Kringh?

Antwoord ja.

5.

Of zyne gedetineerdens gezegde huysvrouwe hem niet te meermalen verzoght heeft, dat hy, gedetineerde, die gemeensaame conversatie met de tegenswoordige wedue van Jan Kringh soude menageeren, en agterlaten?

Antwoord ja.

6.

Of hy, gedetineerde, op versoek van zyne huysvrouwe zulks gedaan heeft?

Zegt neen.

[folio 173v]

7.

Soo neen waaromme hy zulks niet gedaan heeft?

Antwoord omdat Jan Kringh en zyn huysvrouw niet gaeren hadde dat hij van haar vandaen bleef.

8.

Of die gemeensaame conversatie van hem, gedetineerde, ende de tegenswoordige weduwe van Jan Kringh niet te meermalen questie en onmin tusschen hem, gedetineerde, en wylen syne huysvrouwe veroorzaakt heeft?

Antwoord ja.

9.

Of die gemeensame conversatie van hem, gedetineerde, en de tegenwoordige weduwe van Jan Kringh niet oorsaek geweest is, dat de conjugaale genegentheijt tusschen hem, gedetineerde, en wijlen zyne huysvrouwe ten eenemaal verflauwde?

Antwoord neen.

10.

Of die gemeensame conversatie van hem, gedetineerde, en de gezegde weduwe van Jan Kringh niet veroorzaekt heeft, dat hij, gedetineerde, de liefde en genegentheyd die hy zyne overledene huysvrouwe verschuldigt was,

aan dezelve heeft onttrocken, ende die op eene gantsch onbehoorlyke wyse aen de persoon van de meergemelte weduwe van Jan Kring toegedragen?

Antwoord neen.

11.
Soo neen, wat reden hem, gedetineerde, dogh dan gemoveert heeft, omme met de gezegde wedue van Jan Kring zulk eene familiare conversatie aen te houden?

Zegt omdat hy met haar wel eenige onordentelyke dingen gepleegt heeft.

12.
Of zyne gedetineerdens huysvrouwe niet te meermalen haar misnoegen betoont heeft aan hem, gedetineerde, en de gezegde wedue van Jan Kring wegens die onderlinge familiare conversatie die hy, gedetineerde, met de gezegde weduwe van Jan Kring hielt?

Antwoord ja.

174

13.
Of zyn gedetineerdens huysvrouwe daartoe geene wettige redenen gehad heeft?

Antwoord ja.

14.
Soo ja welke die wettige redenen geweest zyn?

Zegt, omdat hy al te veel by de tegenswoordige weduwe van Jan Kring liep en kwam.

15.

Of er tusschen hem, gedetineerde, ende zyne overledene huysvrouwe over die familiere conversatie van hem, gedetineerde, ende de meergen. weduwe van Jan Kringh niet wel twist geresen is, in tegenswoordigheyd van de gezegde weduwe van Jan Kringh?

Antwoord neen.

16.

Of hij, gedetineerde, de voorn. weduwe van Jan Kringh niet te meermalen by het leven van zyn gedetineerdens huysvrouwe van desselfs negentheyt heeft versekert?

Antwoord ja.

17.

Soo neen om wat reden hy, gedetineerde, dan dog zoo familiere met de gemelte weduwe van Jan wedue van Jan Kringh heeft geconverseert?

Vervalt.

18.

Of die familiere conversatie tusschen hem, gedetineerde, en de gezegde weduwe van Jan Kringh niet zoo eclatant deurstraelde dat zyn gedetineerdens huysvrouwe heeft kunnen bemerken dat hy, gedetineerde, gem. zyne huysvrouwe de verschuldigde liefde en genegentheyd onttrok?

Antwoord neen.

19.

Soo neen, wat reden zyn gedetineerdens huysvrouwe dog dan gehad heeft, omme zulks aan hem, gedetineerde, en de weduwe van Jan Kring te verwyten?

Antwoord omdat de conversatie

van hem en gemelte weduwe te groot was.

20.

Of hy, gedetineerde, niet te meermalen questie gehad heeft met wylen Jan Kringh over die familiäre conversatie die hy, gedetineerde, met desselfs nagelatene wedue by continuatie aanhield?

Antwoord neen.

[folio 174v]

21.

Soo ja, of Jan Kringh daartoe geene wettige redenen gehad heeft en welke die ware?

Vervalt.

22.

Soo neen, of hij, gedetineerde, dan niet dikwils is geweest aan het huys van Jan Kring by desselfs huysvrouw als Jan Kringh niet te huys was?

Antwoord ja.

23.

Soo ja, wat reden hy, gedetineerde, had om in afwesendheid van Jan Kringh by desselfs huysvrouw te converseeren, en of die niet waren, dat hy, gedetineerde, meer van Antje Kring hielt als van zyn gedetineerdens eygene vrouw? en of hy, gedetineerde, vervolgens niet moet bekennen dat Jan Kring wettige redenen had om over die familiäre conversatie te onvreden te zyn?

Zegt, omdat zy heel groot van malkander hielden.

Maar dat hy daarom haar niet liever heeft gehad als zyn eygen vrouw.

En dat Jan Kringh daarover zyn onvredigheid aan hem niet heeft laten blyken.

24.

Of hij, gedetineerde, by het leven van zyn
gewesene huysvrouw en dat van
Jan Kringh niet aan de vrouw
van Jan Kringh is verlooft geweest?

Antwoord ja.

25.

Of hij, gedetineerde, even daarom niet wel
gewenscht heeft, dat zyne gewesene
huysvrouw, en de man van Antje
Kringh aan kant en dood waren?

Antwoord ja.

26.

Of hy, gedetineerde, daartoe met Antje Kring
niet wel een overleg heeft gemaakt,
wanneer en de wyse hoe?

Antwoord neen.

27.

Of hy, gedetineerde, by het leven van zyn
gedetineerdens vrouw, en dat van Jan Kring
niet wel met Antje Kringh vleesche-
lyk heeft geconverseert?

Antwoord ja.

28.

Of hy, gedetineerde, na het sterven van zyn gedetineerdens
vrouw, Antje Kringh niet wel
heeft geraden omme haar man
Jan Kringh op d' eene ofte andere
wyse van kant te helpen en hoe?

Antwoord neen.

175

29.

Of Antje Kring zulks dan ook niet op

aanraden van hem, gedetineerde, gedaen heeft?

Vervalt.

30.

Of Antje Kringh, zijn gedetineerdens raad opgevolgt hebbende, hem daar ook niet van dadelyk heeft geadverteert?

Antwoord neen.

31.

Of hy daarom ook niet op den 29 february is geweest aan het huys van Jan Kringh om te zien hoe zy het had?

Zegt diestyds niet aan het huys van Jan Kringh geweest te zyn.

32.

Of hij, gedetineerde, met Antje Kringh na het overlyden van haren man niet heeft gesproken over desselfs schielijk afsterven, en wat hy, gedetineerde, met dezelve daerover gesproken heeft?

Zegt dat hy aan Antje Kringh heeft gezegt, dat er zoo een kwade spraek van haar ging, alsof zij haar man had vergeven, en teffens gevraagt of zij dat ook gedaen had.

33.

Of hy, gedetineerde, die familiale conversatie met Antje Kringh na het overlyden van zyn gedetineerdens huysvrouwe niet heeft aangehouden.

Antwoord ja.

34.

Soo neen wat hem dan dog gemoveert heeft om na het overlyden van

Jan Kringh desselfs huysvrouwe
Antje te gaan besøeken by aldien
hy geen nauwe betrekking tot
dezelve Antje Kringh hadde?

Vervalt.

35.

Of hy, gedetineerde, na het overlyden van Jan
Kring met desselfs huysvrouwe
Antje Kringh niet heeft afgesproken
omme haar imand te bezorgen
die haar soude oppasse?

Antwoord ja.

36.

Soo ja, of hy, gedetineerde, nu niet moet be-
kennen, dat hij wel degelyk eene
seer nauwe betrekking op de per-
soon van Antje Kring heeft?

Zegt dat hy genegentheyt tot en
voor haar had.

[folio 175v]

37.

Of hy, gedetineerde, na het overlyden van Jan
Kring niet wel alleen is geweest aen
het huijs van Antje Kringh, sonder
datter iemand meer was?

Antwoord ja, maar eenmaal.

38.

Soo ja, wat reden hy, gedetineerde, daertoe
gehad heeft, en of hij nu niet
moet bekennen datter tusschen
hem, gedetineerde, en Antje Kring eene
allernauste betrekkingh is?

Is beantwoord, articul 36.

39.

Of hy, gedetineerde, dan in 't geheel niet daer-

van geweeten heeft dat Antje
Kringh haar man zoude vergeven.

Antwoord neen.

40.

Of hy, gedetineerde, Antje Kring niet geraden
heeft om haar man met koperrood
ofte rottekruyd te vergeven?

Antwoord neen.

41.

Of hy, gedetineerde, Antje Kringh niet gezegt
heeft de wyze hoe zy haar man
met koperrood ofte rottekruyd
kon vergeven?

Antwoord neen.

Aldus beantwoord by my onderges. op den 29
may 1760 (was getekent) Jan Lansman.

De gedetineerde de voorenstaende vraagarticulen
met zyne daarop gegeven responsiven duydelyk
zynde voorgelesen, heeft verklaert daerby te
persisteeren, zonder te begeeren, dat daerby
iets zouden werden toe of afgedaen. Actum
in judicio der stad Alkmaer den 29 may 1760.
In kennisse van my, secretaris (was getekent)
Pieter Groen.

176

Tweede examen gedaen
maken ende de Ed. Agtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer over-
gegeven by ofte vanwegens mr.
Willem Winder, hoofdofficier
deser stad R.O. requirant.

Omme daarop gehoord ende ondervraegt
te werden de persoon van Jan Land-
man alhier woonachtig, gedeti-
neerde.

Articul 1.

Of hij, gedetineerde, nadat hij zich by het leven zyner huysvrouw aen de weduwe van Jan Kringh verlooft had, de liefde die hij aan gezegde zyne huysvrouw verschuldigt was niet aen dezelve heeft onttrokken, en die op eene gantsch onbehoorlyke wyse aen de persoon van de weduwe van Jan Kring toege dragen?

Segt dat hy de liefde tot zyn vrouw zig noyt heeft onttrokken.

2.

Soo neen hem, gedetineerde, alsdan af te vragen hoe hy zulks met eenige schyn van waarheyd kan ontkennen daar hy bereets geconfesseert heeft, te meermalen by het leve van zyn gedetineerdens huysvrouw met de weduwe van Jan Kringh vleeschelyk te hebben geconverseert?

Is beantwoord.

3.

Indien egter den gedetineerde mogte bekennen zyne gezegde huysvrouw in voegen als voren de verschuldigde liefde te hebben onttrokken, hem alsdan af te vragen, of hij daarom niet te meermalen gewenscht heeft gehad, dat zyn gedetineerdens huysvrouw en Jan Kringh maar dood waren?

Zegt dat hy wel eens gewenscht heeft dat zyn vrouw dood was, maer dat hy niettemin alle middelen terwyl zy niet wel was, ter harer herstellinge heeft aangewent, hebbende zelfs daertoe verschyde doctoren by haar gehaalt.

4.

Of hy zulks ook niet wel aan de

weduwe van Jan kring heeft te kennen
gegeven?

Antwoord ja.

[folio 176v]

5.

Of hij zulks ook niet wel aen de
maats, die met hem, gedetineerde, op de
velleplooderswinkel werkten ver-
klaart heeft?

Antwoord neen.

6.

Of hy, gedetineerde, ook niet wel met Jan
Kring rusie en questie gemaekt
heeft, om hem langs dien wegh
met een mes een por in de huyd te
geeven, en dus van kant te helpen?

Antwoord neen.

7.

Of hij, gedetineerde, ook niet wel gezegt
heeft, dat hy woude dat hy Jan
Kring hier of daar alleen vond
om denselven dus heymelyk
van kant te helpen?

Antwoord neen.

8.

Of hij, gedetineerde, ook niet wel gezegt
heeft, dat zoodraa hy Jan Kringh
alleen op de Vest vond dat hij hem
alsdan in het water zoude goyen?

Antwoord neen.

9.

Of hij, gedetineerde, niet moet bekennen
op het leven van Jan Kringh
gelopen te hebben?

Antwoord neen.

10.

Of Jan Kringh en zyn gedetineerdens huysvrouwe niet te lang in zyn gedetineerdens oog leefde hangende de tyd dat hy, gedetineerde, aan Jan Kringhs huysvrouwe verbonden of verlooft was?

Antwoord neen.

11.

Of hij daarom niet wel met de wedue van Jan Kringh overleyd heeft omme Jan Kringh van kant te helpen? En de wyse hoe?

Antwoord neen.

12.

Of hij, gedetineerde, van den beginne af aan dat hy met de weduwe van Jan Kringh geconverseert heeft dezelve wedue niet wel heeft aangeraden omme haren man van kant te helpen?

Antwoord neen.

177

13.

Of hy, gedetineerde, aan de gezegde weduwe van Jan Kringh niet heeft aangeraden dat dezelve het een of ander in hares mans drank zoude doen en wat?

Antwoord neen.

14.

Of hij, gedetineerde, aan de weduwe van Jan Kringh niet gedurigh aengeraden heeft, dat zij haar man slegts moeste zien van kant te helpen?

Antwoord neen.

15.

Of hy, gedetineerde aan de weduwe van Jan Kring niet wel gezegt heeft een middel te weten dat dezelve om haar man van kant te helpen, in desselfs drank zoude doen? En wat voor middel?

Antwoord neen.

16.

Soo ja, of hij, gedetineerde, datselve middel aan de weduwe van Jan Kringh niet heeft gecommuniceert, en haar teffens aangeraaden, dat zy hetzelve maar zoude gebruyke om haar man van kant te helpen?

Vervalt.

17.

Of de weduwe van Jan Kringh indien zij zyn gedetineerdens raad hadde opgevolgt haar man niet bereets lange aan kant zoude geholpen hebben?

Antwoord neen.

18.

Of hy, gedetineerde, niet moet bekennen dat hij zig aan Antje Kring heeft verlooft gehad, met die intentie om met dezelve 't eeniger tyd te kunnen trouwen?

Antwoord ja.

19.

Soo ja, of hy dan niet moet bekennen dat het leven van zyn gedetineerdens huysvrouwe en dat van Jan Kringh hem daerin hinderlyk waaren?

Zegt dat het leven van zyn vrouw

hem noyt hinderlyk is geweest nog
ook niet dat van Jan Kringh.

[folio 177v]

20.

Of hy, gedetineerde, omdat het leven van zyn
vrouw en Jan Kring hem daer-
in hinderlyk waren, niet te
meermalen met Antje Kring
overlegt heeft om haar man Jan
Kring van kant te helpen?

Antwoord neen.

21.

Soo de gedetineerde mogte zeggen van neen
hem alsdan te voor te houden
hoe hij zulks kan ontkennen
daar hij bereids geconfesseert
heeft, dat hij zigh met die inten-
tie aan Antje Kring verlooft had
om met haar te kunnen trouwen
en daar hij bereids bekend heeft,
dat hij na zyn vrouws dood en
die van de man van Antje Kring
verlangt heeft?

Zegt dat hy noyt geen overleg met de wedwue
van Jan Kring gemaakt heeft, om
haar man van kant te helpen?

22.

Of hij, gedetineerde, niet moet bekennen
dat de wensch, die hij, gedetineerde, deede
dat zijn vrouw en Jan Kringh
maar van kant mogte zyn,
niet tevens gepaert is geweest
met een overlegh hoe zynen
wensch te bereyken?

Vervalt, of is beantwoord met het
voorgaende.

23.

Soo ja, waarin dat overlegh be-
staen heeft?

Vervalt.

24.

Of hy, gedetineerde, nu niet van agteren moet bekennen wel degelyk met Antje Kring een overleg te hebben gemaakt, omme haaren man van kant te helpen?

Vervalt mede.

25.

Of hy, gedetineerde, niet wel occasie gezogt heeft om Jan Kring dronken te maken, en denzelven alsdan dronken zynde in het water te stooten, en hem dus van kant te helpen?

Antwoord neen.

178

26.

Of hy, gedetineerde, Antje Kring niet wel heeft aangezet om bij het leven van zyn gedetineerdens huijsvrouw en dat van Jan Kringh, met dezelve Antje Kring deur te gaan?

Zegt dat hy haar daartoe niet heeft aangezet, maar dat zy Antje Kringh wel wel tegens hem heeft gezegt, ik kan zoo niet langer leven, en zal weg gaen. Dat hij, gedetineerde, toen daerop tegens haar heeft gezegt, wel zo je dat wil doen, dan zal ik met je gaen.

Aldus beantwoord by my onderges. op den 31 may 1760 (was getekent) Jan Landsman.

De gedetineerde de voorenstaende vraagarticulen eerst, en daarna weder in het byzyn van de gedetineerde Antje Kring zynde voorgehouden en duydelijk voorgelesen, heeft verklaart daer-

by te persisteren, zonder te begeeren, dat
daarby iets zouden werden toe of afgedaen.
Actum in judicio der stad Alkmaer den 31 may
1760. In kennisse van my, secretaris (was getekent)
Pieter Groen

Derde examen gedaen
maken, ende de Ed. Achtb. heeren
schepenen der stad Alkmaar
overgegeven by ofte vanwegens
mr. Willem Winder, hoofdofficier
deeser stad R.O. requirant.

Omme daarop gehoord, ende ondervraegt
te werden de persoon van Jan Landman
alhier woonachtigh gedetineerde.

Articul 1.
Of hij, gedetineerde, nadat hy zigh
by het leven zyner huysvrouwe
aan de wedue van Jan Kring ver-
looft had aan dezelve wedue van
Jan Kring niet heeft aangeraden,
dat zy moest sien dat zy van
haar man afraekte?

Antwoord ja?

2.
Soo ja, wat reden hy, gedetineerde,
gehad heeft om de wedue van Jan
Kring zulks aan te raden?

Zegt, om redenen dat zij en haer
man slegt huys hielden.

[folio 178v]

3.
Of hij, gedetineerde, by het leven van zyn
gedetineerdens huysvrouwe, en dat van Jan
Kring niet wel van voornemen
is geweest, omme met Antje
Kringh deur te gaan?

Zegt, dat Antje Kring wel tegens hem
gezeft heeft, dat zy het zoo niet langer
konde stellen en daarom heen
wilde gaan, dat hy, gedetineerde, het

haar wel heeft afgeraden, maer evenwel gezegt, dat zoo zy zulks nogtans wilde doen, dat hij dan met haar zoude gaen.

4.

Soo ja, of hy, gedetineerde, nu niet moet bekennen, dat hy Antje Kring meer liefde heeft toegedragen als zyne eygene wettige huysvrouwe?

Antwoord neen.

5.

Soo neen, hem, gedetineerde, dan voor te houden hoe hy dog kan ontkennen dat voornemen niet gehad te hebben daer hy zulks bereeds geconfesseert heeft?

Vervalt.

6.

Of hij, gedetineerde, nu ook niet moet bekennen dat zyn gedetineerdens huysvrouwe en Jan Kringh met derselver leven hem hinderlyk geweest zyn, vermits hy, gedetineerde, aen Antje Kring verlooft was, en deze zyne belofte niet kon presteeren by het leven der even gemelde personen?

Zegt dat geen van beyde, hem met derselver leven hinderlyk zijn geweest.

7.

Of hy, gedetineerde, omdat het leven van zyn gedetineerdens vrouw, en dat van Jan Kring hem daar in hinderlyk waren niet te meermalen met Antje Kringh overlegt heeft om haar man Jan Kring van kant te helpen? En de wijze hoe?

Antwoord neen.

8.

Of hy, gedetineerde, nu niet moet bekennen op het leven van Jan Kring gelopen te hebben?

Antwoord neen.

9.

Of hij, gedetineerde, al meede niet moet bekennen, dat hij, van den beginne af aan, dat hij met de wedue van Jan Kringh geconverteert heeft, dezelve wedue aangeraden heeft omme haaren man van kant te helpen?

Antwoord neen.

179

10.

Of hy, gedetineerde, aan de gezegde wedue van Jan Kring niet heeft aangeraden, dat dezelve het een en ander in haares mans drank zoude doen, waardoor hy van kant raakte?

Antwoord neen.

11.

Of hij, gedetineerde, aan de wedue van Jan Kring niet successively aangeraden heeft, dat zy haren gezegden man slegts moeste sien van kant te helpen?

Antwoord neen.

12.

Of hy, gedetineerde, aan de weduwe van Jan Kring niet gezegt heeft, dat hy, gedetineerde, een middel wist, dat Antje Kringh om haar man van kant te helpen, in desselfs drank zoude doen?

Antwoord neen.

13.

Soo ja, of hy, gedetineerde, datselve middel
aan de weduwe van Jan Kring niet
heeft gecommuniceert en
haar teffens aangeraaden,
dat zy hetselve maar zoude
gebruyken, om haar man
van kant te helpen?

Vervalt.

14.

Of de weduwe van Jan Kring indien
zy zyn gedetineerdens raad had opgevolgt
haar man niet bereets lange
aan kant zoude geholpen
hebben?

Antwoord neen.

15.

Of hy, gedetineerde, ook niet wel met Jan
Kring rusie en questie gemaekt
heeft, om hem langs dien wegh
met een mes een por in de huyd
te geven, en dus van kant te helpen?

Antwoord neen.

16.

Of hij, gedetineerde, ook niet wel gezegt
heeft, dat hy woude, dat hy Jan
Kring hier of daer ~~daer~~ alleen
vond, om denselven dus heyme-
lyk van kant te helpen?

Antwoord neen.

[folio 179v]

17.

Of hy, gedetineerde, niet wel gezegt heeft,
dat zoodra hy Jan ~~alxxxx~~ Kring
alleen op de Vest vond, dat hy hem
als dan in het water zoude goijen?

Antwoord neen.

18.

Of hy, gedetineerde, met Jan Kring niet te meermalen questie heeft gehad over de conversatie die hy, gedetineerde, met Jan Krings vrouw gehouden heeft?

Zegt maer eene reyse.

19.

Soo neen, hoe hij, gedetineerde, zulks kan ont-kennen, daar het immers wel gebeurt is, dat er de geheele buurt meede gemoeyt is geweest?

Zegt dat het buuregerugt door zyn gedetineerdens vrouw, over de conversatie die hy met de vrouw van Jan Kring hielt is veroorzaakt.

20.

Soo de gedetineerde egter mogte zegge van ja, hem als dan te vragen, of hy, nu in zyn eygen niet overtuijgt is, dat hy tot dusverre niet anders gedaen heeft, dan den rechter met God vergetene leugenen om den tuyn te lyden.

Antwoord neen, en den regter met geen leugenen om den thuyne geleyt te hebben.

21.

Of hy, gedetineerde, by het leven zyner wettige huysvrouwe zyn gedetineerdens huysgezin en desselfs welzyn heeft behartigt, zonder het zelve op de een of andere wyse te benadeele?

Antwoord ja.

22.

Soo ja, hoe hy, gedetineerde, zoo God vergeeten kan zyn om zulks te zeggen, daar hy bereets in judicio bekent heeft, dat hy Antje Kring nu en dan geld heeft gesubmitteert, omdat dezelve met haar kinderen geen eeten hadden?

Zegt dat hy zulks wel heeft gedaen van eene buytenkansjes, en dan in zoo verre daarmede wel zyn huysgesin tekort gedaen.

23.

Indien egter den gedetineerde mogte bekennen het welzyn van zyn huysgezin niet te hebben behartigt, of hy dan ook nu niet moet bekennen dat hy zyn vrouw gantsch niet bemind heeft, nadat hij aen

Antwoord neen.

180

Antje Kring verlooft was en dat dezelve zyne vrouw hem in de weg leefde?

Aldus beantwoord by my onderges. op den 2^{en} juny 1760. En voegende hy, gedetineerde, hier nog by, dat de weduwe van Jan Kring hem menigvuldige malen heeft aangezet en aangeraden dat hij haar man aen kant moest helpen en maar een por in zyn huyt geven, en dat Jan Kring des woensdags voor zyn dood, tegens hem, gedetineerde, heeft gezegt en beleden dat hy door zyn vrouw was vergeeven (was geteekent) Jan Lantman.

De gedetineerde de vorenstaende vraagarticulen met zyne daarop gegeven responsiven duydelyk zynde voorgelesen, heeft verklaert daerby te persisteeren, zonder te begeeren dat daerby iets zoude werden toe of afgedaen.

Actum in iudicio den 2^e juny 1760. In kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Crimineele sententie van
Jan Landman.

Alzoo Jan Landman geboortig van Alkmaer, alhier woonachtig en thans gedetineerde, oud 36 jaeren, zig niet en heeft ontzien, terzyde stellende het ontzag en eerbied voor God ende justitie omme niet alleen by het leven van zyn gedetineerdens huysvrouw zigh met Antje Schouten, dies-tyds huysvrouw van Jan Kringh te verloven maar daarenboven ook vleeschelyk met dezelve te converseeren, en dus met dezelve by het leven van zyn gedetineerdens huysvrouw en dat van de man van de gezegde Antje Schouten in overspel te leven.

Dat de gedetineerde dus den band des huwelyks verbroken hebbende, met versaekingh van den by hem op het voltrekken zyns huwelyks gepresterde eed, zigh dan ook wegens dat by hem begaane overspel ten uytterste strafbaer heeft gemaekt.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaer gesien

[folio 180v]

ende geëxamineert hebbende den crimineelen eysch en conclusie by ofte vanwege den heer hoofd-officier deser stad mr. Willem Winder R.O. op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genomen en wyders geleth op de confessie by den gedetineerde buyten pyn en banden van yser gedaen, en voorts op al hetgunt in deze te considereren stond en moveeren mogte, doende regt, uyt den naem ende vanwege haar Ed. Groot Mog. de heeren Staten van Holland en Westvriesland, verklaren den gedetineerde uyt kragte van het 15^e articul van de Politique ordonnantie de dato eersten april 1580 by de Hooge Overigheyd geëmaneert, en tegens de overspeelders gestatueert, te wesen eerloos en meijn-eedigh, bannen dezelve daerenboven, uyt den lande van Holland en Westvriesland den tijd van vyftigh jaeren, en condemneeren den gedetineerde in de costen en miesen van de justitie ter tauxatie en moderatie van desen geregte.

Actum in iudicio der stad Alkmaer den 9 juny 1760 en gepronuntieert in deeser steede vierschaar

den 14 daaraanvolgende, In kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Aan de Ed. Agtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer.

Geeft met verschuldigde agting te kennen mr. Willem Winder, hooftofficier der voorn. stad R.O., dat den persoon van Gerrit Koster, uytdrager alhier, ter zyde stellende alle eer en vrees Gods, mitsgaders het ontsag voor de Heijlige Justitie, zigh niet en heeft ontsien, omme in de maand september 1760 jongstleden, ten huysse van Cornelis Grypstroo, burger alhier, terwyl die zig met zyn familie op zyn buytenplaats in de Beemster, bevond en vervolgens uyt de stad was, van agtteren in te breeken, en daaruyt eenige kleederen, en meubilen te steelen, en die gedeeltelyk

181

in de bank van leeninge alhier te doen verpanden en zig dus aan gequalificeerde dievery en huysbraak schuldig te maken, 't welk in een land daar justitie werd geadministreert, niet kan werden getolereert, maar andere ten exempel volgens 't placaat van haar Ed. Groot Mog. de dato 19 maart 1614 met de koord behoord te werden gestraft, zoo is 't dat den suppliant zig R.O. verpligt vind hem met verschuldigt respect te keeren, tot U Ed. Agtbarens gants eerbiedig versoekende dat U Ed. Agtb. hem, suppliant, amptshalven gelieven te qualificeeren, omme de voorn. Gerrit Coster te mogen apprehenderen, en in de ordinaires gevangnisse deser stad te detineeren, ten eynde door den suppliant tegens dezelve ter zaake van zyn voors. gequalificeerde dieverye en huysbraak, waarvan aan U Ed. Agtbarens by de geannexeerde verklaring volledig zal consteeren, pede legato en volgens de ordonnantie op 't stuk van de crimineele justitie by de Hoge Overigheyd deser lande geëmaneert, kan werden geprocedeert, en bij aldien hij Gerrit Coster niet mogt te bekomen zyn, omme als dan hem by edicte te mogen dagvaarden, omme op seekere bequame dage bij U Ed. Agtb. te prefigeeren voor desen Ed. Agtb. geregte in persoon

te compareeren, en te aanhooren, soodanige crimineele eysch en conclusie, of provisioneel versoek als den suppliant ten dage dienende op ende jegens hem zal willen doen en nemen, op pene van ban, en wyders omme soo wel in 't een, als ander geval desselfs goederen te mogen annoteren, ten eynde daar aan de kosten en misen van justitie te kunnen repeteren. 't Welk doende, etc. (was getekent) Willem Winder.

Apostille
Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëx-

[folio 181v]

amineert hebbende de nevenstaende requeste ende geleth op het versoek daarby gedaan, als mede op de gerecolleerde attestaties daarby overgelegd, qualificeeren den suppliant R.O. omme ter zake bij dezen requeste gemelt, de persoon van Gerrit Koster te mogen apprehendeeren en in de ordinairis gevangnisse deser stad te detineeren, mitsgaders tegens denselven pede ligato te procedeeren en by aldien gemelte Gerrit Koster niet te bekomen mogte zyn, als dan deselve by edicte te dagvaarden voor desen geregte tegens donderdag den 4 december 1760 des smorgens ten half tien uren, omme in persoon te compareeren, en te aanhooren zodanige crimineele eysch en conclusie of provisioneel versoek, als den suppliant, ten dage dienende op ende jegens hem Koster zal willen doen en nemen op pene van ban, en wyders omme soo wel in het een als ander geval, desselfs goederen te mogen annoteren, ten eynde daar aan de kosten en misen van justitie te kunnen repeteeren. Actum in judicio den 18 november 1760. In kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Crimineele sententie
van Gerrit Coster gewoond hebbende binne deze stad, ingedaagde by edicte klokgeslag en affixie van biljetten.

Alzoo Gerrit Coster gewoond hebbende binne deze stad, dog tans latiteerende ingedaagt bij edicte klokgeslag en affixie van billetten met terzyde stelling van alle eere en vreesse Gods, mitsgaders 't ontzag voor de heylige justitie, sig niet en heeft ontsien omme in de maand september des gepasseerde jaars 1760 ten huysse van Cornelis Grypstroo burger alhier, terwyl die zig met zyn huysgesin op zyn buytenplaats in

182

de Beemster bevond en vervolgens uyt de stad was, van agteren in te breken, en daaruyt diversen kleederen en huysmeubelen te steelen, dat dezelve Gerrit Coster, omme soo veel mogelyk deze zyne geperpetreerde diefstal te celeeren en voor 't oog der justitie te doen verhoolen blyven, sig op den 30^e september des gepasseerde jaars 1760, na alvorens dezelve diefstal te hebben gecommiteert, heeft vervoegt ten huijse en aan de persoon van Femmetje Huytema, mede wonende alhier, en aan dezelve versogt of zy eens voor hem in de bank van leening geliefde te gaan, 't welk door dezelve met ja beantwoord zynde, hy Gerrit Coster aan haar vervolgens een toegebonden koorenzak vertoont heeft, welke zak dezelve Femmetje Huytema voor hem na de lombart soude brengen, dat dezelve Femmetje Huytema hem Gerrit Koster voorgehouden hebbende, dat zy die zak niet konde dragen, hy Gerrit Coster dan ook aannam in eygener persoon den zelve tot aan de bank van leeningen te zullen dragen, dat de meergemelde Gerrit Coster, omme de gemelde Femmetje Huytema alle agterdogt te benemen, en de occulteering de der by hem geperpetreerde dieverije te corroborereen, aan dezelve onderweg in 't gaan na de lombard gezegt heeft, dat hy dat goed daar niet durfte brengen omdat 't volgens zy voorgeven van burgermensen was, dat hy ervan soude hebben een halve gulden, versoekende haar tevens dat zy zulks aan zyn huysvrouw niet soude zeggen alsoo die er niet van en wist.

Dat hij, Gerrit Coster, denselven toegebonden koren-

zak egter niet verder en heeft gedragen als tot
op de hoek van de Krebbe Steeg, by het coffyhuys
alhier, alsoo dezelve Femmetje Huytema
den

[folio 182v]

denselve als doen onder den arm genomen en in
den bank van leeningen gebragt heeft, dat de
voorn. Femmetje Huytema aldaar gekomen
zynde, dien zak heeft opengemaakt, en in desel-
ve bevonden deze volgende goederen, als nament-
lijk twee vrouwe japonnen, twee vrouwe rokken
en een beddedeken, welke evengemelde goederen
dan ook door dezelve Femmetje ter summa van
veertig guldens beleend zyn, en dezelve gel-
den benefens de lombardbriefjes dier goederen
door hem, Gerrit Coster, van dezelve Femmetje
zyn aangenomen.

Dat hoe zeer dan ook dezelve Gerrit Koster zyne
begane diefstal heeft tragten te verbergen,
't egter van agteren middag klaar is komen
te blyken, dat dezelve niet alleen die boven-
gemelte goederen uyt den huysse van de gezegde
Cornelis Grypstroo heeft gestolen, maar ook
daarenboven nog diversen anderen goederen
als namentlijk een stoffise rouwrok, een paer
witte damaste gordijnen met ringen, twee
lakens, drie slopen, een witte citse ledekants
deken met groote roode bloemen en een witte
casakien met klynen bloemen, item nog een
lap Frans linnen met roode streepen, een
witte beddezak, een tinne koffijkan met
een houte oor, een katoene deken en een klyn
schuyertje met een zilver blad.

Al 't welk is uytleverende een gequalificeerde
dieverij, als zynde daarenbove nog cum effrac-
tione geschied, en hij Gerrit Koster dus daar-
door heeft gecommitteert sodanig delict, waarover
hy indien te apprehendeeren waren geweest
publicquelyk anderen ten voorbeelt en af-
schrik rigoreuselyk behoorde gestraft te werden.

Soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar gesien
ende geexamineert hebbende, 't gunt by ofte
vanwegen den heer hooftofficier R.O. tot
verificatie van zyn intendith is overgelegd

en wyders geleft op al 'tgunt in deze te consideren stond ende moveeren mogte doende regt, uyt de naam ende vanwegens haar Edele Groot Mogende de heeren Staaten van Holland en Westfriesland versteken den ingedaagde by edicte latitant en defaillant, uyt kragte en voor profyte van de gedecerneerde defaulten, van allen exceptien declinatoir, dilatoir en peremptoir, mitsgaders van allen defensien en weeren, die hy compareerende hadde moge proponeeren en doen.

Banne voorts de ingedaagde latitant en defaillant ten eeuwege dage uyt den landen van Holland en Westfriesland, zonder daar inne weder te mogen komen, op poene van sodanigen swaardere straffen, als dan na merite van de vorengemelte dieverije en exigentie van zaken geoordeelt zal werden te behooren en condemnereen denselven wyders in de costen en misen van justitie met de gevolgen en aankleven van dien ter tauxatie en moderatie van deze geregte.

Actum en gepronuntieert op de rolle den 19^e february 1761 en ten selven dagen ook na klokgeslag ten overstaan van de heer hoofdofficier mr. Willem Winder en de twee heeren schepenen Besemaker en Elias, gepubliceert van de puije des raadhuyses deser stad. In kennisse van my, secretaris (was getekent) G.V.M. Stuurmansz.

Aan de Edele Agtb. heeren
schepenen der stad Alkmaar

Geeft met behoorlijke agtingh te kennen mr. Willem Winder, hoofdofficier deser stad.

Dat Jan de Beyer oud 32 jaren, geboren te Dresden in Saxon, thans alhier gedetineerde in judicio heeft geconfesseert en beleden, dat hy, gedetineerde, met en benefens Jan Prince, geboortig van Swolle, in dienst van den baas Jan Bootsman, en Leendert van Deventer, en Reynier van Eerden, beyde

[folio 183v]

gebooren te Haarlem, mitsgaders Bernardus Brink geboortig van Leeuwaarden, in dienst van Gerrit

Elsloo als lootgieters en lydekkersknegts hebben gearbeyd, aan de capel of kleyne kerk alhier, en dat zy by gelegtheyd, dat zy aan de toorn van gezegde kerk werkten, een overleg hebben gemaakt en met den andere een besluyt genomen, omme wanneer de occasie het permitteerde loot en soldeer, dat door haer aan gem. kerk moest werden verwerkt en ten dien eynde op, en in de kerk was gebragt, of zoude gebragt werden, te rooven, en steelen, en dat, dat besluyt ook door Leendert van Deventer en Reynier van Eerden in de maand juny 1761 jongstleden is ter executie gelegd, en het by haar gestoolen lood door haar aan Bernardus Brink verkogt, en de penningen onder haar gepartageert, zooals dan Leendert aan hem, gedetineerde, en Jan Prince ieder een seshalf voor hun portie heeft gegeven.

Als meede dat hy, gedetineerde, (egter buyten kennis van zyn voors. vier meede mackers) in twee differente rysen in de maand juny 1761 en wel voor Haarlemmer kermis, twee koeken soldeer, beneden uyt de kerk, en drie groote en twee kleyne staaven soldeer van boven heeft meede genomen, en gestolen, en die ook in twee reysen, en wel de eerste party voor 2½ st. per lb en de laeste party voor 1½ st. 't lb heeft verkogt aan Theunis Vroom alhier op de Paarde Markt woonachtig, als ook dat hy, gedetineerde, soodra syn diefstal was ontdekt, sulk aan gem. Theunis Vroom heeft gecommuniceert, en dezelve versogt om raad, en hulpe en dat Theunis Vroom niet alleen had aangenomen hem sonder smorgens voordat hy geapprehendeert was, met paart en chais weg te brengen, maar dat dezelve hem, gedetineerde, laastleeden saturdayavond

184

of nagt ook heeft geholpen en uyt zyn huys gehaalt, een bed, drie deekens en twee laakens, en dat aan het huys van hem Theunis Vroom gebragt.

En gemerkt de voorn. Jan Prince, Leendert van Deventer, Reijnier van Eerden en Bernardus

Brink als socii delicti, en Theunis Vroom die niet alleen 't gestoole soldeer verre beneden de waarde heeft gekogt, maar zelfs den gedetineerde met raad en daad heeft geholpen, en dus moet werden geacht als de complice en meedestander volgens hun Ed. Groot Mog. placaat de dato 19 maart 1614 zoowel als den gedetineerde andere ten exempel rigoreuslyk behoren te werden gestraft.

Zoo is 't dat den suppliant R.O. met verschuldigt respect versoekt, dat U E. Agtbarens hem, suppliant, gelieven te auctoriseeren, omme de voorn. Jan Prince, Leendert van Deventer, Reijnier van Eerden, en Bernardus Brink mitsgaders Theunis Vroom te mogen apprehendeeren en vervolgens in de ordinaires gevangenis deser stad detineeren ten eynde tegens dezelve door den suppliant pedeligato, en volgens de styl en manier van procedeeren in crimineele saaken kan werden geprocedeert, en by aldien dezelve of eenige van hen niet mogten te bekomen zyn, omme op seekere bequaame dage voor U Ed. Agtb. te compareeren in persoon, en ten dage dienende te aanhooren sodanige criminele eijsch, en conclusie, of provisioneel versoek, als den suppliant ten dage dienende op ende jegens hen sal willen doen, en neemen op pæne van ban, en wyders omme zoo wel in 't een als ander geval, derselven goederen, te mogen annoteren ten eynde daar aan de costen en misen van justitie te kunnen repeteeren, 't welk doende etc^a.
(was getekent) Willem Winder.

Apostille

Den 3^e augustus 1761 hebben haar Edele Agtb.

[folio 184v]

de heeren schepenen der stad Alkmaar den heer hoofdofficier mr. Willem Winder R.O. geauthoriseert omme de personen van Jan Prince, Leendert van Deventer, Reynier van Eerden, en Bernardus Brink, mitsgaders Theunis Vroom te mogen apprehendeeren en vervolgens in de ordinaires gevangenis deser stad detineeren en tegens dezelve pedeligato procedeeren. Actum in judicio

op dato voors. In kennisse van my, secretaris
(was getekent) Pieter Groen.

Nader appointement.

Schepenen der stad Alkmaar, op deze requeste
nader disponeerende, gesien ende geëxami-
neert hebbende ende wyders gelet op 't
versoek daarby gedaan, authoriseeren
en qualificeeren den suppliant R.O. omme
de personen van Leendert van Deventer,
Reynier van Eerden en Bernardus Brink
mitsgaders Theunis Vroom (zynde de ver-
leende en geaccordeerde apprehensie tegens
Jan Prinse by appointement op desselfs request in dato
1 september 1761 gestelt buyten effect en dezelve
daarby wyders ontheven van de crimineele
procedures in deze tegens hem geëntameert)
bij edicte te dagvaarden omme op sekere
bequame dagen voor deze Ed. Agtb. geregte
in persoon te compareeren en te aanhoren
sodanige crimineele eysch en conclusie of pro-
visioneel versoek, als den suppliant ten dage
dienende op ende jegens hen zal willen doen
en nemen op pene van ban, en wyders
omme soowel in 't een als ander geval
derselver goederen te mogen annoteren
ten eynde daar aan de coste en mise van
justitie te kunnen repeteeren. Actum in
judicio der stad Alkmaar den 1 september 1761.
In kennisse van my, secretaris (was getekent)
G.V.M Stuurmansz (nog volgt)

Alzoo aan schepenen der stad Alkmaar zoo uyt-

Zie 't vervolg twee
bladen verder.

185

Aan de Ed. Wel Agtbare hee-
ren schepenen der stad Alkmaer.

Geeft met verschuldigde eerbied te kennen Jan Prins
geboren binne de stad Zwolle, dog wonende 't see-
dert den beginne dezes jaars binnen deeze
stad.

Dat hy, suppliant, 't zedert syn evengemelde aankomst
tot den 20^e april jongstleden, alhier als
lootgieter en leidekkersknegt by Jan Boos-

man, baas lootgieter en leidekker, meede alhier woonachtigh hadde gearbeid aan de afgebrande kapel.

Dat het gedurende die tyd was gebeurd, dat den gesegden Jan Bootsman het afval of schraapsel van het loot, aan den gem. kapel gebruykt en verarbeid, en hetgeen volgens het gerecipieerde gebruyk desselfs knegts was competeerende, na hem hadde genomen en voor sig behouden.

Dat het ongeluk ook na dato hadde gewilt dat er tusschen den gezegde Bootsman en hem suppliant eenig geschil zynde ontstaan, sulks terstond voor hem, suppliant, van een sodanig nadelig gevolg was geweest, dat, hoe zeer den suppliant alsnog met reeden mag vertrouwen dat by naukeurig onderzoek soude consteeren dat hy, suppliant deswegens volledig behoorde te werden gejustificeert, den gem. Bootsman nogtans (sooals het den suppliant voorkomt) uyt eene verregaande haat en vindicte hadde weeten te effectueeren, dat men selfs den nu overledene baas lootgieter Elsloo hadde geinterdiceert, den suppliant aan den evengem. capel te employeeren, daar egter het werk, de kundigheid ende goede trouw van den suppliant met geen mogelykheit heeft kunnen reprocheeren of in twyffel trekken.

Dat de haat en intrigues van den meerge-

[folio 185v]

melde Bootsman tegens hem, suppliant, selfs soo verre was gegaan, dat, daar hem niet onbekend konde syn dat het schraapsel van het verarbeide loot met hem, maar desselfs knegts was competeerende denselven nogtans hadde kunnen goedvinden in den vroegen morgenstond van den tweede deeser maand augustus sig te vervoegen ten huysen van Joachim Stroek paruykemaker alhier, alwaar den suppliant sig diestyds meede was bevindende en met wiens dogter den suppliant voornemens is sig in den egt te begeven, en hem, suppliant, aldaar quasi met een groote ontroeringe

en onder een specieus prætext van waare vrindschap en genegtheid ter presentie en aanhooren van de huysvrouw en dogter van den gezegde Stroek te berigten, dat in den gepasseerde nagt eene Jan de Beijer, die benevens hem, suppliant, als lootgietersknecht aan den meergemelte capel hadde gearrebeid, wegens looddieverye was geapprehendeert en in detentie gebragt en dat die hem, suppliant, ook bereids hadde betigt mede eenig geld wegens verkogt loot te hebben genooten, met verdere persuasie sig ten spoedigste van hier te absenteeren.

Dat ofschoon den suppliant wegens desselfs interigiteyt en onbevleken handel, daarmede niet was te intimideeren geweest had de nochtans het opgemelde verhaal en die pretense waarschouwinge eene sodanige ontroeringe en consternatie onder de evengem. vrouwen geëffectueert, dat den suppliant ter contemplatie van dezelve (egter onder de dierbaarste verseekeringen en protestatien, soosals U Edele Agtbarens uyt de annexe attestatie gequoteert Lit. A. geblyken kan) sig genoodsaakt vond hem op dat moment na elders te begeeven, dan tot geen ander einde, als omme met sodanig vallabel bewys te retourneeren, als waaruyt U Edele Agtbarens en ook (desnoods) de gantsche wereld des suppliants integriteyt en onbevleken handel

186

op eene overtuigende wyse soude kunnen geblyken en dat hetgunt waarover men den suppliant in deeze van wanbedryf heeft gesouconneert, volgens het gerecipieerde gebruyk, hem, suppliant, dog geensints den meergemelde Jan Bootsman was gepermitteert geweest.

Den suppliant neemt derhalve de vrijheyd de aan deeze geannexeerde producten ter probatie syner innocentie aan U Edele Agtbarens te suppediteeren en sig daartoe kortheydshalve te refereeren, met versoek en in die æquitable verwagtinge dat U Edele Agtbarens sonder insigt of faveur voor menschen, zaken of vorige opiniën, conform het 53 articul van de ordonnantie op de criminee justitie en **justitia** L.L. 5 et 11ste de pœnis, ter zake voors.

tegens hem, suppliant, niet zullen verleenen eenig
het allerminste decreet tot het entameren
van criminele vervolgingen, en reeds verleent
synde, stellen buyten effect. 't Welk doende etc.
(was getekent) Jan Prins.

Apostille

Schepenen alvorens op deze requeste te disponeeren
stellen 't selven in handen van de heer hoofd-
officier mr. Willem Winder omme haar Edele
Agtbare daarop te dienen van desselfs consideratien
en berigt, tegens aanstaende saturday den 22
augustus 1761 surcheerende niettemin de verleende
apprehensie tegen den suppliant tot nader dispositie.
Actum in judicio de stad Alkmaar op den 14
augustus 1761. In kennisse van mij, secretaris (was gete-
kent) G.V.M. Stuurmantz.

(lager stond)

Schepenen hebben nader geresolveert dat 't berigt
op deze requeste door den heer hooftofficier
souden werden gedaan tegens en op den 1 september
1761. Actum in judicio der stad Alkmaar op den
25 augustus 1761. In kennisse van mij, secretaris
G.V.M. Stuurmansz

Nader Apostille

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert

[folio 186v]

hebbende de nevenstaende requeste ende geleth
op 't versoek daarby gedaan, na alvorens daer-
op gehoord en geëxamineert hebbende 't ampel
schriftelyk berigt van mr. Willem Winder hoofd-
officier deser stad, R.O. daarop ingebracht als
mede gelet op 'tgunt in deze te considereren
stond ende moveeren mogte, stellen de
verleende en geaccordeerde apprehensie tegens
den suppliant ingevolge 't appointement op de requeste
van de hooftofficier voornoemt R.O. in dato 3 augustus
1761 in 't geheel buyten effect, en ontheffen de-
zelve wyders van de criminee procedures
in deze tegens hem geëntameert, zullende
van deze appointementen en nevensgem.
requeste aan mr. Willem Winder hooftofficier
deser stad R.O. en aan den suppliant gegeven
werden behoorlyke copien, omme te kunnen
strekken tot derselver narigt. Actum in judicio
op den 1 september 1761. In kennisse van mij, secretaris

de requeste van Bernard Brink, Dirk van Eerden, en Sara Bak voor haere minderjarige zoon Reinier van Eerden, en desselver bylaegen, als mede uyt die welke overgelegd zijn by het requeste door Jan Prince gepresenteert, en verder uyt de informatien daarop nader ingenomen ende illucidatien aan de haar Ed. Achtb. gegeven, is voorgekomen, dat Jan Prince, Bernardus Brink, Reinier van Eerden, en Leendert van Deventer zig genoegsaam bevinden in een en hetselve geval, en daaromme gemeent hebben, dat Leendert van Deventer, schoon die alleen is agtergebleven, en zig niet by requeste heeft gepurgeert, gelyk de anderen, van welker innocentie ten genoeg is gebleken, en daaromme van de crimineele procedures zyn ontheven geworden, daarvan insgelyks behoorde te worden bevryt, en vervolgens de verleende apprehensie en edictale citatie ten zynen opzigten, mede buyten effect gestelt, zooals hy Leendert van Deventer van die procedures ontheft, en dezelve mede ten zynen opzigten buyten effect gestelt werden bij desen, blyvende egter de apprehensie en edictale citatie tegens Teunis Vroom verleent, als een zaak zynde met de andere geen gelykheit hebbende, onvermindert en in haar geheel. Actum in judicio den 22 september 1761. In kennisse van mij, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Aan de Edele Wel Agtbare
heeren schepenen der
stad Alkmaar.

Geeft met waare hoog-agtingh te kennen
Bernardus Brink poorter binnen deze stad
hoe dat hy, suppliant, sedert den tyd van omtrent
dartien jaren binnen deze stad heeft gewoont.
Zooals Ruijter, naderhand als lyfknecht
by den heer luytenant van Hackenbergh
item als lootgietersknecht by Gerrit Elsloo
en eenige wynige weken by Jan Bootsman

Dat hy, suppliant, volkomen regt heeft, om zig te kunnen beroemen, dat zyn gedrag by gemelte personen altoos buyten opspraak is geweest.

Dat hy zig selve ook bewust is noyt eenig forfait te hebben begaan, bysonder dat hy in zyn dienst als lootgieter, of lydekker zodanigh heeft gehandelt als hy meende te kunnen mogen en moeten doen, zonder zig oyt aen eenige dievery te hebben schuldig gemaakt, in tegendeel dat hy en zyn vrouw beide hunne vermogens hebben aangewent om hun huyshouding op een eerlyke wyse te maintineeren zynde zyn vrouw zelve onder de aanzienelyke deser stad als minne geëmployeert, terwyl dat hy behalven zyn dienst als knegt op eene onzondige wyse een geringe winst heeft gezogt uyt het gepermitteert in en weder verkopen van oud loodsnippel en schraapselloot, gelyk hier van des gerequireert de persoon van Pieter Sanders zoude kunnen getuijgen.

Vide attestatie van Pieter Sanders 11 september 1761.

Dat hy, suppliant, vervolgens ook alzoo in dit voorjaar ten tyde als hy ziek te bed lag een quantityt zoo hem voorstaat van 44 lb snippel en schraapselloot tegen 54 stuyvers en dus tot een beoorlyken prys, van de loodgietersknechts die er aan deze stadscapelle werkten heeft ingekogt, zonder dat hy ietwes daarvan anders heeft geprofiteert, als ruym een duyt per pont van 'tgunt hy meerder by zyn uytkoop heeft ontfangen, en vervolgens zonder dat hy eenige portie van de voorn. quantiteyt heeft genoten.

Dat de suppliant vertrouwt dat U Ed. Wel Agtb. uyt dit na waarheyd gededuceerde zullen zien dat de suppliant met geen de minste apparentie kan werden geaccuseert eenige de minste dievery te hebben gepleegt.

Dat het ondertussen schynt, dat er een wesentlyke dievery is gepleegt by een van de knechts Jan de

nomen, edog welke ontdekkingh teffens
zoo groote verlegenheyd in de loodgietersbaes
Jan Boosman heeft verwekt dat dezelve op
den eygendag, als Jan de Beyer was geapprehen-
deert en de suppliant hem zulks berigte aan hem,
suppliant, met de allergrootste aandrang verতোonte
dat hy cito cito zig moet absenteren.

Vide attestatie weduwe Elsloo
en Maartje Allot
den 9 september 1761.

Van de ziekte consteert
uyt het boek van Elsloo
en uyt 't declaratoir van
Doctor.

Dat hoe zeer de suppliant betuygde dat hy part
nog deel aan eenige dievery had ja zelve
ten opzichte van het loot aan de kapel
~~bewer~~ bewerkt en waarvan eenig snippel
en schraapsel aan hem verkogt is, niet konde
schuldigh zyn, alzooy hy diestyds ziek gelegen
had, en niets anders als eenig snippel of schraapsel
lood, voor zyn geld behoorlyker prys had ingekogt; dat
men egter heeft aangedrongen op zyn vertrek zodanig
en in diervoegen, dat hij, suppliant, allesints onkundig en
onnosel in de wetten deser landen, zoo verre buyten
positive is gebragt dat hy alvorens zig finaal te bepalen
tot het een of ander gepermoveert is om zyn huysvrouw
die zig toenmaals in Vriesland by haar vrienden
bevond, te gaan thuys halen en met dezelve
te overleggen, wat in deze omstandigheyd te doen.

Dat hy, suppliant, door zyn vrouw aangemoedigt zynde op
fundament van zyn zuyvere onschuld aanstonds we-
derom herwaarts te komen, ook dadelyk op reys
is geweest, en effective in de stad zoude geretourneert
zyn; dan dat hy in dit voornemen is teruggehouden
door het berigt dat er een appointement van apprehensie
tegen hem was verleent.

Dat het aan de eene zyde natuurlyk te begrypen is
dat hy, suppliant, zig niet heeft kunnen bloodgeven
aan eene 't zy met eerbied gezegt onverdiende
incarceratie,
want dezelve, om met de taal van een oud regts-
geleerde te spreken is een mala mansio et sepul-
tura vivorum.

En dat de suppliant aan de andere zyde vertrouwt dat
U Ed. Agtb. sedert den beginne van dit geval
vanwegen Jan Prince is voorgelegt en beweeze bereets

zullen overtuigt te zyn.

Dat wie er ook omtrent deze geheele historie eenige

[folio 188v]

crimineele reproche zoude subject zyn hy, suppliant, met geen mogelykheyt daaraan kan gesubjecteert worden aangesien hy, suppliant, nietwes anders heeft gedaan als wanneer hy ziek lag, dat hy toen zodanig een quantity snippel of schraapsel loot heeft ingekogt tot een wettige prys en het kan geen objectie tegen den suppliant maken dat hy by sekere missive de voorspraak van zyn baas zoude verzogt hebben.

Want wie zal geen hulp zoeken in een zaak waerin hy (schoon ontschuldig in betrokken) geen regt doorzigt heeft.

Was hy veerdig met de pen, en present van gedagten geweest dan zoude hy diestyds aanstonds zyn volle onschuld hebben ter wedergesteld, daer hy nu op een eerlyke dog teffens allereenvoudigste wyse zyn letteren heeft ingerigt.

Behalven dat wat de suppliant in die ontroerende omstandigheyt tegen zyn zin of mening ook mogt hebben geschreven.

Zoo blykt het thans van agteren dat terwyl hy eenvoudig zodanig lood, als de vier andere knegts vermeenden haar toe te behoren, en zy mitsdien aan hem, suppliant, kwamen verkopen, tot een ordentelyke prys heeft ingekogt. Zonder iets bisonders daer van te profiteeren, dat hy zekerlyk aan geene dievery in deze schuldig zyn kan.

En gemerkt derhalven de grond en oorzaak van de crimineele procedures tegens hem, suppliant, is vervallen, en mitsdien ook de gevolgen van dien na regten moeten vervallen.

Zoo keert hy zig in deze zeer ootmoedig tot U Ed. Agtb. met ernstig verzoek dat U Ed. Agtbare in consideratie van des suppliants ontschult en dus uyt kragt van het 53 articul van de ordonnantie op de crimineele justitie den suppliant zoowel als Jan Prince berecht is ontheft, gelieven te ontheffen van zodanige crimineele procedures als tot het entameeren van welke U Ed. Agtb. den Wel Ed. Gestr. heer hoofdofficier hebben ge-

qualificeert, en mitsdien al zodanige appointementen van apprehensie, en edictale citatie

189

tien als tegen den suppliant bereets verleent zyn in te trekken en buyten effect te stellen.

't Welk doende etc. (was getekent) Bernardus Brink.

Apostille.

Schepenen der stad Alkmaar, alvorens op deze requeste te disponeeren stellen hetzelve met de bylage in handen van den heer hoofdofficier mr. Willem Winder R.O. omme haar Ed. Achtb. heden agt daegen zynde dingsdag den 22 september 1761 daerop te dienen van derselver schriftelyke consideratien en berigt, schurcheren niettemin intusschen de apprehensie en edictale citatie op den suppliant verleent. Actum in judicio den 15 september 1761. In kennisse van my, secretaris (was getekent) P. Groen.

(lager stond)

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaende requeste ende geleth op het versoek daerby gedaan als mede op de bylage daarby overgelegd en verder (na ingenomen schriftelyk berigt van den heer hoofdofficier mr. Willem Winder R.O. en verder informatien in dezen genomen) op al hetgunt dezen aangaande te consideren stonden moveeren mogte stellen de apprehensie en edictale citatie op en tegens den suppliant by de appointementen op de requeste van den heer hoofdofficier R.O. voornoemt in datis den 3^e augustus en eersten september 1761 verleent, buyten effect, en ontheffen dezelve wyders van de crimineele procedures in deze tegens hem geëntameert, consenteerende dat van deze appointementen en nevenstaende requeste aan meer gemelte heer mr. Willem Winder hoofdofficier R.O. en aan den suppliant werde gegeven behoorlyke copien authenticq om te strekken tot derselver narigt. Actum in judicio den 22 september 1761. In kennisse van mij, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Aan de Ed. Wel Agtbare heeren
schepenen der stad Alkmaar.

Geeven met verschuldigde eerbied te kennen Dirk van

Eerden en Sara Bak als vader en moeder van Reynier van Eerden oud geworden den 14 augustus deses jaars 16 jaren. Hoe dat sy, supplianten, met de uytterste ontroeringh zyn ontwaar geworden, dat haar voorgemelte zoon

[folio 189v]

Reynier (de welke sy in de voorledene jare 1760 by wyle Gerrit Elsloo hebben bestelt gehad om het loodgieters en lydekkers ambagt te leeren) door de intimidatie van andere op den tweede augustus laastleden is ge-abuseert geworden.

Omme sig van hier te begeven dat sy supplianten in eenen dog grootere ontsteltenis zyn gebragt door het berigt niet alleen, dat haar zoon door syn absentie alhier onder een soort van beschuldiging was gebragt als of hy eenige dievery van lood zoude hebben gepleegt, maer wel bysonder ook dat sodanige beschuldiging met die nadruk was geschiet, dat tegens gemelde hare zoon ter dier zake een appointement van apprehensie en edictale citatie bij U E. Agtb. was verleent.

Dat sy supplianten als regtgeaarde ouders zig aanstonds op de ware gelegentheyt van die voor haar funeste accusatie hebben geïnformeert.

Dan dat sy wederom tot haar innige blydschap hebben bevonden:

Dat dezelve accusatie met eerbied gesegt geheel informeel, en tegen de waarheyt is ingerigt want hoe zeer het ook waar moge zyn, dat de persoon van Jan de Beyer zig aan wesentlyke dieverye heeft schuldig gemaakt.

Zoo heeft egter haar zoon niet anders gedaan, als dat hy eygentlyk maar in een lydende sin beneffens de 3 andere knechts Leendert van Deventer Jan Prince, en Jan de Beyer met medeweete en zoo hy niet anders wist zelfs met toestemminge van baas Bootsman heeft geprofiteert van sodanig snippel of schraaploot als gemelde knechts volgens gewoonte van andere plaatsen voor sig vermeenden te behouden, zooals dit bereets aan U Ed. Agtb. uyt de attestatie van de baasen binnen Amsteldam ingekomen, is gededucceert met dat gevolg, dat U Ed. Agtb. daar door syn gepermoveert om den voorn. Jan Prince te ontheffen van zodanige crimineele procedures als tegens hem om deeze eygene accusatie waren begonnen, en zoo wanneer

U Ed. Agtb. de geheele zaak beschouwen in
desselfs aaneenschakeling gelyk dezelve door
Jan Prince tot U Ed. Agtb. volkomen genoeg

190

is geëxpliceert en tot welkers ingeleverde bewysen
supplianten zig mede korthedshalve refereren

Vertrouwende supplianten dat U Ed. Agtb. teffens zullen
gepersuadeert zyn dat er aan de zyde van haar
supplianten zoon, (die zoo als gezegt is en 'tgunt wel te
noteeren staat in deesen eygentlyk maar de houding
van zyn ouder knechts heeft gevolgt.

Zonder te kunnen weten, dat in het opvolgen
van dien eenig kwaad was opgesloten nadien
de baas zulxs duydelyk had toegestemd niets
is gepleegt, 'tgund eenige crimineele reproche
meriteert.

Zooals de supplianten vermenen dat de opheffing
van de crimineele procedures tegen Jan Prince
daarvan overtuygend bewys oplevert.

En gemerkt uyt allen desen dan niet alleen ge-
ringe blykt van de innocentie en onnoselheyt
van haar zoon (op welke geringe blyken nog-
tans een gevangene zelfs ontslagen moet wor-
den na luyd van het 53 articul van de ordonnantie
op de crimineele justitie) maar dat de innocentie
en onnoselheyt van der supplianten zoon volkomen
doorstraalt en even kennelyk is als de onschult
van Jan Prince, zoo keeren sig de supplianten op die
gronden tot U Ed. Agtb. met alle eerbied, dog
teffens met die nadruk als van ouders kan
verwagt worden versoekende,

Dat Uw Ed. Agtb. zodanig appointement
van apprehensie ofte edictale citatie als er
tegen haar zoo onnosel als onschuldigh
kind mogt zyn verleent, gelieven buyten
effect te stellen, en den selven te ontheffen
van al zodanige crimineele procedures
als tot welke de Wel Ed. Gestr. heer hoofd-
officier dezer stad bereets mogt zyn gequali-
ficeert. 't Welk doende etc. (was getekent) Sara
Bak soo voor my als myn blindeman.

Apostille.

Schepenen der stad Alkmaar alvorens op deze requeste te disponeeren stellen het zelve met de bylage in handen van den heer hoofdofficier mr. Willem Winder R.O. omme haar Ed. Achtb. heden agt dagen zynde dingsdag den 22 september 1761 daarop te dienen van derselver schriftelyke consideratien en berigt, surcheeren niettemin in tussen de verleenden apprehensie en edictale citatie op der supplianten

[folio 190v]

zoon Reynier van Eerden. Actum in judicio den 15 september 1761. In kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

(lager stond)

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaende requeste ende gelet op het versoek daarby gedaen, als mede op de bylage daarby overgelegd, en verder (na ingenomen schriftelyk berigt van den heer hoofdofficier mr. Willem Winder R.O. en verdere informatien in desen genomen) op al hetgunt dezen aangaende te consideren stond en moveeren mogte, stellen de apprehensie en edictale citatie op en tegens der supplianten zoon Reynier van Eerden by de appointementen op de requeste van den heer hoofdofficier R.O. voornoemt in datis van den 3 augustus en eersten september 1761 verleent, buyten effen en ontheffen dezelve wyders van de crimineele procedures in dezen tegens hem geëntameert consenteerende dat van deze appointemente en nevenstaende requeste aan meer gemelte heer mr. Willem Winder hoofdofficier deser stad R.O. en aan den supplianten werden gegeven behoorlyke copien authenticq om te strekken tot derselver narigt. Actum in judicio den 22 september 1761. In kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

191

Pro Justitia

Eerste examen gedaan maken ende de Edele Agtb. heeren schepenen der stad Alkmaar overge-

geven by mr. Willem Winder hoofd-officier der selver stad R.O. omme daarop gehoord te werden den persoon van Jan Beyer thans alhier gedetineerde en geapprehendeerde op 2 augustus 1761.

Articul 1.

Of zyn gedetineerdens naam niet is Jan de Beyer?

Zegt ja, Jan de Beijer

2.

Hoe oud hy, gedetineerde, is, en waer geboren?

Zegt 32 jaren, en te Dresden in Saxen geboren te zyn.

3.

Hoe lang hy, gedetineerde, alhier gewoond heeft.

Zegt in 't laast van february 1760 alhier met er woon gekomen te zyn.

4.

Of hy, gedetineerde, voor 't afbrande van de capel, en zelfs ook ten tyde van die brand niet als lootgieters en lydekkersknegt werkte by den lootgietersbaas Ysbrand Bootsman.

Antwoord ja.

5.

Of hy na 't afbrande van de capel en wel in 't laast van de maand augustus of begin van de maand september 1760 niet van den baas Ysbrand Bootsman is afgeraakt, en werk heeft gekregen by desselfs zoon den baas Jan Bootsman alhier?

Antwoord ja.

6.

Zoo ja, of hy by den evengem.
baas Jan Bootsman, niet van
't laast van augustus of begin van
september 1760 tot in 't laast van de
gepasseerde week als lootgieters
en lydekkersknecht heeft gewerkt?

Antwoord ja.

7.

By wie hy al heeft gewerkt in
dienst van gem. baas Jan
Bootsman?

Zegt by Brandis, Rypslant, Kley
en meer andere burgers binnen
deze stad?

[folio 191v]

8.

Of hy ook niet aan de capel die
thans weder binnen deze stad
werd opgebout heeft gearbeyd?

Antwoord ja.

9.

Zoo ja hoe lang en 't sedert welke
tyd hy aan de capel heeft gewerkt?

Van den beginnen af dat de capel is
beginnen opgebouwt te worden?

10.

Hoeveel hy sweeks aan arbeyds-
loon als lootgieter en lydekkers
knecht by den baas Bootsman
kon winnen?

Zegt 22 stuyvers daags.

11.

Of hy van dat arbeydsloon niet

ordentelyk konde leven?

Antwoord ja.

12.

Soo ja wat reden hy dan heeft
gehad om van tyd tot tyd goederen
in de bank van leeningh
door eene Jannetje Vuyst de
huysvrouw van Gerrit Dop-
meyer woonachtig in de
Coornstraet binnen deze
stad te doen verpanden?

Zegt om daar mede zyn schulden
te betalen?

13.

Welke goederen hy door gezegde
Jannetje Vuyst in de bank van
leening heeft doen verpanden?

Zegt een vrouwe rok, met roode strepen
een betlaken, een vrouwe hemd,
een half hemd, en een paar mouwen
en drie, à vier vrouwe catoene jakjes.

14.

Waar hy die goederen vandaan
had?

Zegt uyt zijn huys.

15.

Of hy, gedetineerde, ook niet wel
andere deze en geene goederen heeft
ontvreemt, en van dezelve gestolen.

Antwoord neen.

16.

Zoo ja van wie en welke goederen.

Vervalt.

17.

Of hy, gedetineerde, niet wel van zyn baas lood, en staaven soldeer heeft gestolen?

Antwoord neen.

18.

Zoo ja hoeveel en wanneer hy gedetineerde dat loot en soldeer heeft gestolen?

Vervalt.

192

19.

Of hy ook van tyd tot tyd loot en soldeer dat aan de gem. capel of klyne kerk binnen deze stad moest verwerkt werden heeft gestolen?

Zegt op twee differente tyden gestolen te hebben, twee koeken soldeer, drie grote en twee dito klyne staven soldeer uytmakende 21 à 22 lb.

20.

Wat loot en soldeer hy al heeft gestolen en wanneer?

Vervalt in opzigte van het eerste en ten aansien van het tweede zegt zy, dat het is geweest in de maant van juny 1761 en wel voor de Haarlemmer kermis.

21.

Waar hy dat heeft gelaten?

Zegt dat hy verkogt aan Theunis Vroom op de Paarde Markt.

22.

Zoo hy, gedetineerde, mogt zeggen dat hy het had verkogt als dan

te vragen aan wie en voor
wat prys?

Het eerste lid is beantwoord, en
ten aansien van de prys zegt, dat
hy voor de eerste agt pont heeft
genoten twee en een halve stuij-
ver, en voor de rest een en een halve
stuyver.

23

Of hy, gedetineerde, alleen dat
lood en soldeer heeft gestolen
dan met andere.

Zegt dit zoldeer hy alleen.

24.

Zoo hy mogt zeggen met anderen
dan te vragen met wie en off
diegeene daar hy mede gestolen
heeft de penningen die daar van by
verkopinge zyn gekomen mede
hebben genoten?

Vervalt.

25.

Soo hy mogt ontkennen dat hy geen
loot nog soldeer van zyn baas, nog
van de stad mogt hebbe gestolen, dat
aan de capel moest werden verwerkt
hem dan af te vragen, of hy, ge-
detineerde, in 't laast van de maand
juny dezes jaars geen staven, en
koeken soldeer heeft verkogt aan
Theunis Vroom op de Paarde Markt
alhier?

Vervalt.

26.

Zoo ja hoeveel en voor wat prys?

Ut supra zoo ook alle de volgende.

27.

Of hy ook geen lood aan den even
gemelde Theunis Vroom heeft verkogt?

[folio 192v]

28.

Zoo jaa, wanneer, hoeveel, welk loot
en voor welke prys.

29.

Hoe hy, gedetineerde, aan dat soldeer
en loot is gekomen, en of hy dat niet
van zyn baas en de stad heeft
ontstolen?

30.

Zoo den gedetineerde mogt ontkennen
geen soldeer aan Theunis Vroom
te hebben verkogt, of by aldien
hy mogt voor geven 't verkogte
soldeer van elders te hebben ge-
kregen, en 't niet te hebben
gestolen, hem als dan te vragen
of zyn gewesene baas Jan Boots-
man hem in 't laast van de ge-
passeerde week niet heeft over-
tuijgt, dat hy staven soldeer van
zyn gezegde baas en koeken
soldeer die aan de capel moesten
verwerkt worden had gestolen
en hem zelfs zoldeer 't welk
door hem aan Theunis Vroom
wat verkogt getoont.

31.

Zoo ja, of hy niet aan syn baas
Jan Bootsman heeft beleden dat
hy die diefstal had begaan
met versoek dat de baas 't zoude
verswygen, en belofte dat hy
beter zoude oppassen?

32.

Of de baas hem daar op de zak
niet heeft gegeven, en aangezegt
dat hy geen dieven in 't welk wilde

hebben?

33.

Zoo hy mogt ontkennen die beken-
tenisse aan Jan baas Jan Bootsman
niet te hebben gedaan, waarom
zyn baas hem 't werk heeft ver-
boden en hem de zak gegeven?

Aldus beantwoord by my onderges. op den 3 augustus 1761
(was getekent) Jan de Beyer.

De gedetineerde de vorenstaende articulen eerst en daar-
na weder met zyn daar opgegeven responsiven duydelyk
zynde voorgelesen heeft verklaart daarby te persisteren
zonder te begeren dat daarby iets zouden werden toe
of afgedaan. Actum in judicio der stad Alkmaar den
3 augustus 1761. In kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen

193

Pro Justitia

Tweede examen gedaan maken
ende de Edele Agtb. heeren sche-
penen der stad Alkmaar over-
gegeven by mr. Willem Winder
hoofdofficier der selver stad R.O.
omme daarop gehoord te werden
de persoon van Jan Beyer
thans alhier gedetineerde.

Articul 1.

Of hy, gedetineerde, niet als lootgie-
ter en lydekkersknegt in dienst
van den baes Jan Bootsman heeft
gearbeijd aan de capel, of klyne
kerk alhier, met en benefens
de persoon van Leendert ...
Jan Prince, Reynier van Eerden
en Bernardus Brink?

Antwoord ja.

2.

Zoo ja, of zy by gelegentheyd dat
zy met den anderen aan de toorn

van gezegde klyne kerk werkten
geen overleg hebben gemaakt
en besluyt genomen dat zy wan-
neer de occasie het permitteerde
lood en soldeer dat door haar aan
gem. kerk moest werden verwerkt,
en ten dien eynde op en in de kerk
was gebragt, of zoude gebragt
worden, zouden rooven en steelen?

Antwoord ja, dog alleen maar
in opzigten van de snipper en afsnyd-
sel.

3.
Zoo ja, of dat besluyt ook niet
is ter uytvoer gebragt, door Leendert
... Jan Prince, en
Reynier van Eerden in de maand
juny 1761 jongstleden?

Zegt ja, door Leendert en Reynier
alleen.

4.
Of de gem. Leendert, Jan Prince
en Reynier van Eerden, dat by
haar van gezegde kerk gestolen
lood niet hebben verkogt aan
Bernardus Brink?

Antwoord ja, Leendert en Reynier
hetzelve verkogt te hebben
aan Bernardus Brink.

5.
Zoo ja, hoeveel de quantiteyt
en welke qualityt loot het was
dat zy hebben gestolen, en aan
Bernardus Brink verkogt, en
voor welke prys?

Zegt dat niet te weten.

[folio 193v]

6.
Of hy, gedetineerde, van Leendert

van de penningen geprovenieert van 't gemelte gestolen en aan Bernardus Brink verkogte loot voor zyn aandeel geen sestalf heeft genoten?

Antwoord ja.

7.
Of gemelte Leendert ... ook aen Jan Prince niet in zyn presentie mede een sestalf voor zyn portie heeft voldaan?

Antwoord ja.

8.
Of de afspraak niet lag dat zy het lood dat zy van de kerk stalen aan Bernardus Brink zoude verkopen, en dat Brink het zoude versmelten?

Antwoord neen.

9.
Zoo ja, of gem. Brink ook niet had voorgegeven, dat hy soldeer uyt het loot kon smelten?

Vervalt.

10.
Of er geen bepalinge was gemaakt voor hoeveel gelt het gestolen en soldeer zoude aannemen?

Zegt dat niet te weten.

11.
Of Bernardus Brink het gesegde gestolen ~~lood~~ en door hem versmolten lood niet weder heeft verkogt, aan wie, en voor welke prijs.

Zegt dat mede niet te weten.

12.

Of hij, gedetineerde, ook niet present is geweest, by 't versmelte van 't opgamelte ~~loet~~ gestolen loot ten huysen van Brink.

Antwoord neen.

13.

Zoo ja, of er ook meer andere present waren en wie?

Vervalt.

14.

Off hij ook noyt loot van de capel of andere heeft gestolen.

Antwoord buyten het voormelte niets.

15.

Zoo ja van wie, en wanneer.

Vervalt.

194

16.

Waar hy gewoond en gewerkt heeft eer hy binnen deze stad quam wonen?

Zegt gewerkt te hebben, eerst te Mastrigt te Nimmegen, in den Bosch en Breda dog op de twee laaste plaetsen niet gewerkt te hebben daerna te Haarlem te Heemstede en doen alhier.

17.

Of hy op zyn vorige woon en werkplaetsen ook noyt loot of soldeer heeft gestolen?

Antwoord neen.

18.

~~Waar ter pl~~ Zoo ja waar en welke
quantiteyt en qualiteyt.

Vervalt.

19.

Waar ter plaatse hy de twee koe-
ken, drie grooten en twee kleyne
staaven soldeer die hy art. 19 by
't voorige examen bekent ge-
stolen te hebben van daar
gestolen ~~te hebben~~ en of hy dezelve
niet eerst ergens in de capel had
verborgen, eer hy dezelve heeft
mede genomen?

Zegt de twee koeken uijt de kerk
beneden en de staven van boven
genomen te hebben.

20.

Of by dezelve geen drie staaven sol-
deer van de baas Jan Bootsman
waaren?

Antwoord neen.

21.

Zoo ja van waar hy dezelve had
gestolen?

Is beantwoord.

22.

Waarom hy het by hem gestolen
soldeer niet aan Bernardus Brink
heeft verkogt?

Zegt dat hy voor Bernardus
Brink niet heeft willen weeten.

23.

Of Brink en zyn verdere mede-
mackers noyt hebben geweeten

dat hy het by hem gestoolen
soldeer aan Theunis Vroom had
verkogt?

Antwoord neen.

24.
Zoon neen welke redenen hy heeft gehad
om dat voor zyn medemackers
te verswygen?

Zegt om dat hy niet wilde
hebben dat zy daarvan
iets zoude weten.

25.
Of Brink van 't gestolen lood niet
eerst mede zyn portie heeft ge-
trokken eer hy het van de andere
kogt?

Zegt dat niet te weten.

[folio 194v]

26.
Of hij, gedetineerde, Leendert, Jan
Prince, Reynier, van Eerden en
Bernardus Brink den andere
niet hadden beloofd, als de dief-
stallen, uyt lekte, dat zy malkan-
deren sulks bekend zoude maken?

Antwoord neen.

27.
Zoo ja, of hy ingevolge die af-
spraak en belofte zoodra
zyn diefstal was ontdekt aen
dezelve geen kennes daarvan
heeft gegeven?

Antwoord neen.

28.
Of zy met den andere ook niet

sekere tekenen hadden beraamt
die zy malkanderen zouden
geven, of het vylig was om
loot en soldeer te steelen dan
niet?

Antwoord neen.

29.

Zoo ja, waar in die tekenen heb-
ben bestaan?

Vervalt.

30.

Of hy, gedetineerde, zoodra zyn
diefstal was ontdekt niet heeft
getragt zig met de vlugt te
salveeren?

Antwoord neen.

31.

Of hy ook niet heeft getragt al-
vorens eenige goederen te bergen
en mede te nemen?

Zegt alleen zyn rok en eenig
linnegoed.

32.

Of hy sulks ook niet aan Theunis
Vroom heeft gecommuniceert en
dezelve versogt om raad en hulpe?

Antwoord ja, en dat die had aange-
nomen hem sondags smorgens
voordat hy geapprehendeert was
met paert en chais weg te bren-
gen.

33.

Of Theunis Vroom hem ook niet
heeft geholpen om goederen uyt
zyn huys te halen laast-
leden saturdayavond of nagt?

Antwoord ja.

195

34.

Zoo ja, waarin die goederen hebben
gestaan en waar dezelve doe uyt
zyn huys na toe zyn gebragt?

Zegt in een bed peulu, vier kussens, drie
dekens, en twee lakens, en dat het selve
is gebragt aan het huys van Theunis
Vroom.

35.

Wat Theunis Vroom hem al heeft
geraden?

Zegt dat hy hem heeft geraden van niet te
gaan vlugten, omdat de andere zyne
medemakkers dan de schult op hem
alleen zoude leggen.

36.

Of hy ook niet andere heeft geraad-
pleegt, zoo ja met wie, en wat raad
hem die hebben gegeven?

Antwoord neen.

37.

Hoe hij zijn adres bij Theunis Vroom
heeft gemaakt.

Zegt dat hy aan Theunis Vroom
kennis heeft gekregen aan het huys
van zyn neev Hendrik Reyts.

38.

Off Theunis Vroom doe die hoorde
dat zyn diefstal ontdekt was zelfs
ook niet verlegen wierd, en wat
Theunis doe tegen hem zyde?

Zegt dat die tegens hem geen ver-

legentheyf heeft getoont.

39.

Of zyn baats Jan Bootsman hem, gedetineerde, niet meermalen heeft onderhouden, ja zelfs woorden met hem gehad heeft over en ter zake hy gedetineerde in een, en 't selfde werk meer soldeer als zyn baas gebruykte.

Antwoort neen maar dat hy laastleden vrydag tegen hem heeft gezegt, ik heb al gedagt dat je zoo veel zoldeer gebruykte.

40.

Zoo ja, hoe dat zoo quam dat hy meer soldeer, als zyn baas, en andere nodig had?

Vervalt.

41.

Of hy, gedetineerde, ook niet dien eygen dag zynde geweest 21 augustus 1760 in dienst van den baas Ysbrand Boodsman aan de capel werkte doe de capel afbrande?

Antwoord ja.

42.

Zoo ja, of hy niet weet hoe de capel in brand is geraakt?

Antwoort neen.

43.

Zoo ja, hoe?

Vervalt.

[folio 195 v]

In wiens dienst Leendert ...
Jan Princen Reynier van Eerden
en Bernardus Brink aan de
capel werkte en welke lands-
luyden het waren?

Zegt hy, gedetineerde, en Jan Prince
in dienst van Bootsman, en Bernardus
Brink, Reynier van Eerden, en Leen-
dert ... in dienst van Elsloo en dat
Leendert komt van Haarlem, Jan
Prince van Swol, Reynier van Eerde
mede van Haarlem, en Brink
voorn. van Leeuwaerden.

Aldus beantwoort by my onderges. op den
5 augustus 1761. (was getekent) Jan de Beyer

De gedetineerde de vorenstaende articulen
eerst, en daarna weder met zijne daerop ge-
geven responsiven deydelyk zynde voor-
gelesen heeft verklaert daarby te per-
sisteeren zonder daarby iets te hebben willen
toe of afgedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaer den
5 augustus 1761. In kennisse van my, secretaris
(was getekent) Pieter Groen.

196

Derde examen gedaan maken
ende de Ed. Agtb. heeren schepe-
nen der stad Alkmaar overge-
geven by mr. Willem Winder
hooffofficier deser stad R. O.
omme daarop gehoord te
werden, de persoon van Jan
de Beyer thans alhier gede-
tineerde.

Articul 1.

Of den baas Bootsman nadat
die had ontdekt, dat hy de bij
vorige examens breder gemelt
koeken en staven soldeer had

gestoken, en die aan Theunis
Vroom verkogt hem, gedetineerde,
de sak niet heeft gegeven.

Zegt ja.

2.
Toen syn baas hem, gevangene,
de zak gaf, of hy toen niet aan
zyn baas vroeg om wat redenen
hy de zak kreegh.

Zegt ja.

3.
Zoo ja of den baas Jan Bootsman
hem daarop niet vroegh, of hij
geen kennis aan die by hem
gedetineerde gestolen koeken
en staven soldeer had?

Zegt ja.

4.
Zoo ja, of zulx door hem, gedeti-
neerde, eerst niet sterk wierd
ontkent?

Zegt ja.

5.
Of hy naderhand dog wel kort
op die ontkennis zyn baas niet
tegemeed voerde, wel baas
als ik ga, dan zullen de andere
ook gaan, want zy zyn alle
schuldigh?

Zegt neen, als niemand daer-
aan schuldig zynde dan hy
alleen.

6.
Of den baats Bootsman daarop
niet zyde, wel Jan was 't niet
Beter, dat gy u maar stil

hielt, en ging, eer dat gij
andere in ly helpt?

Zegt neen maar wel alleenlyk
gezegd te hebben, dat hij maer
voort moest gaan.

[folio 196 v]

7.

Of hy, gedetineerde, daarop niet
zyde, neen baas, dat doe ik
niet, want zy zyn alle zoo wel
schuldig als ik.

Zegt neen.

8.

Zoo ja, wie hij onder het woord
alle begrypt, en verstaat.

Zegt de baas te hebben gezegd van
afgesproken te hebben met Leen,
Jan Prince, en Reynier, om het
afschraapsel en klyne snippeltjes
of afsnydsel by den anderen te
vergaderen.

9.

Waaraan diegeene die hij onder
't woord alle begrypt zig zoo
wel als hy, gedetineerde, heb-
ben schuldig gemaakt.

Zegt als by het vorige articul.

10.

Of den persoon van Jan Prins
ten tyde doe dezelve in dienst
van den baas Jan Bootsman
met hem, gedetineerde, aen de
capel werkte niet in slaapsteede
lag by Pieter van den Broek
meester kleermaker in het Schape-
steegje alhier?

Zegt ja.

11.

Of hy, gedetineerde, na zyn vrouws overlyden by de opgemelde Pieter van den Broek ook niet heeft gegeten?

Zegt ja.

12.

Of het niet is gebeurt, dat hy eenige tyd geleden met Pieter van den Broek, en zyn vrouw mitsgaders Jan Prins aan tafel sat om te eeten, dat hy, gedetineerde, aan Jan Prins vroeg, of hun baas Jan Bootsman de genever al had gegeven, welke hy aan de knegts, voor het schraapsel dat hy mede na zyn huys had genomen had uytgeloofd?

Zegt daar aan huys by zyn weten niet van te weeten of gesproken te hebben.

197

13.

Zoo ja, of Jan Prins daarop aan hem, gedetineerde, niet antwoorde neen.

Dit articul vervalt.

14.

Zoo ja, of hij, gevangene, op niet uytvoer, en aan Jan Prins zyde, dan zal hy het geven al was hy van de donder, want hy is maar een inhalende bliksem.

Zegt neen, als zulks noyt gedagt te hebben.

15.

Waar in de inhaligheyd van den
baas Jan Bootsman bestaet.

Dit articul vervalt.

16.

Welk schraapsel den baas Boots-
man heeft medegenomen?

Zegt zooals hy heeft hooren
zeggen dat dezelve schraapsel
uyt de goot had medegenomen.

17.

Hoeveel de quantityt, en welke
de qualityt was van het schraapsel
dat den baas Bootsman heeft
medegenomen?

Zegt dat niet te weten.

18.

Hem, gedetineerde, als nu te
vertonen, het monster schraapsel
dat den baas Jan Bootsman al-
hier in judicio heeft overgegeven,
en af te vragen, of het niet was
dito schraapsel dat den baas
Bootsman uyt de capel heeft
medegenoomen, dan of het
iets anders was, en wat?

Dit articul vervalt.

19.

Zoo hy, gedetineerde, mogt zeggen
dat het was dito schraapsel,
hoeveel de quantiteyt is
geweest, die den baas Bootsman
daarvan heeft medegenomen.

Dit articul vervalt als vore.

20.

Hoeveel gelt dat schraapsel

per lb. waardig is?

Zegt dat mede niet te kunnen
zeggen.

[folio 197v]

24

~~Zegt, dat in Zuyd Holland 't af-
schraapsel en klyne snippeltjes
verval voor de knegt is.~~

21.

Of hem, gedetineerde, ook bekend
is, dat zulk afschraapsel als
hem nu is verthoont in Zuyd
Holland is verval voor de
knechts, en alhier voor de
baasen.

Zegt dat in Zuyd Holland 't afschraapsel
en klyne snippeltjes verval voor de
knecht is.

22.

Of hem, gedetineerde, ook bekend
is dat er door een baas alhier
in de stad voor haar selfs wer-
den gemaakt, of gegoten koeken
soldeer van dat vermaat, als
hy er twee van de capel heeft
gestolen?

Zegt zulks niet te weten.

23.

Of hy, gedetineerde, niet oordeelt
dat den nu overledene baas
Elsloo wel heeft kunnen
zien, dat die twee door hem,
gedetineerde, gestolen, en door
hem aan Theunis Vroom
verkogte, en door Theunis
Vroom weder aan Elsloo
verkogte koeken soldeer
quamen van de capel?

Zegt dat niet te weten.

24.

Of hy, gedetineerde, ook niet wel aan Elsloo heeft verhaelt en in vertrouwen gesezt, dat hy die koeken, en de andere staaven soldeer van de capel had gestolen?

Zegt noyt.

25.

Zoo ja, wat den baas Elsloo daarop tegen hem zyden?

Dit articul vervalt.

Aldus by myn onderges. beantwoort op den 25 augustus 1761 (was getekent) Jan de Beyer.

De gedetineerde de vorenstaende articulen eerst en daarna weder met zyne daarop gegeven responsiven duydelyk zynde

198

voorgelesen heeft verklaart daarby te persisteeren sonder te begeeren, dat daarby iets zoude werde toegevoegt ofte afgedaen. Actum in judicio der stad Alkmaer den 3 augustus 1761. In kennisse van my, secretaris (was getekent) G.van Manen Stuurmantz.

Crimineele sententie van
Jan de Beyer.

Alsoo Jan de Beijer oud 32 jaeren, geboortigh van Dresden in Saxen, thans alhier gedetineerde met ter zyde stelling van alle eer en vreesse Gods, mitsgaders het ontzag voor de heylige justitie zig niet en heeft ontsien omme in de maand van juny dezes jaars 1761 en wel voor Haarlemmer kermis, op twee differente tyden twee koeken soldeer beneden uyt de nieuwe kerk of kapel binnen deze stad drie groote, en twee dito

klyne staaven soldeer van boven, te zamen uytmakende 21 à 22 pond, alleen en buyten kennis van nadere lootgieters knechts welke met hem, gedetineerde, aan dezelve kapel werkten, te steelen, en dezelve vervolgens aan Theunis Vroom laast gewoond hebbende op de Paarde Markt alhier, dog thans latiteerende, op twee differente tyden te verkopen en wel de eerste agt pond voor twee en een halve stuyver en de rest voor een en een halve stuyver per pond.

Alle het welke zyn zaken, die in een land daar justitie werd geadministreert niet kunnen werden ~~werden~~ getolereert, maer anderen ten exempel rigoureseuselyk behoren te werden gestraft.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaar gezien ende geëxamineert hebbende, den crimineelen eysch ende conclusie door den heer hoofdofficier mr. Willem Winder R.O. op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genomen, en wyders geleth op de confessien van den gedetineerde buyten pyn en banden van yser gedaen, en voorts op al hetgunt en deze te considereren stond en moveeren mogte doende regt, uyt den naem ende vanwegens haar

[folio 198v]

Ed. Groot Mogende de heeren Staaten van Holland ende Westfriesland, condemneeren den gedetineerde binne gebragt te werden ter plaetse alwaar men gewoon is binnen deze stad publycque crimineelee justitie te ~~doen~~ administreeren, en aldaer door den scherpreger andere ten exempel strengelyk met roeden gegeesselt te werden bannen denzelven voorts uyt den landen van Holland en Westfriesland geduurende den tyd van 25 jaren, zonder inmiddels daar weder binnen te mogen komen op pøene van swaerder straffen, en condemneeren den gedetineerde in de kosten en misen van justitie ontzeggende wyders den heer hooftofficier R.O. voornoemt zynen verdere of anderen

eysch en conclusie op ende jegens den
gedetineerde gedaen ende genomen
dezelve daervan absolveerende by deeze.

Aldus gedaan den 7 september 1761 en
gepronuntieert in de vierschaer deser
stad den 12 daeraanvolgende. In
kennisse van my, secretaris (was getekent)
Pieter Groen.

Aan de Ed. Agtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer.

Vertoont met behoorlyk respect mr. Willem
Winder hoofdoffcier deser stad;

Dat hy vertoonder heeft doen annoteeren, de
goederen van Jan de Beyer geboortig te Dresden
in Saxen. Thans alhier gedetineerde ten
eynde daar aan de costen en misen van
justitie te kunnen repeteeren, en alzoo
den vertoonder oordeelt, dat daarover by
U Ed. Agtb. een bequaam persoon tot
sequester behoord te werden aangesteld.
Zoo versoekt hy vertoonder dat U Ed.
Agtb. daar toe een capabel persoon ge-
lieven te committeeren welk doende etc.
(was getekend) Willem Winder

Apostille
Schepenen der stad Alkmaar gesien ende

199

geëxamineert hebbende de nevenstaende re-
queste ende geleth op het versoek daerby gedaen
stellen en committeeren by dezen aan tot
sequester in den boedel van den alhier
gedetineerde Jan de Beyer de persoon van
Pieter Voller geregtsbode deser stad. Actum
in judicio der stad Alkmaar voornoemt den
15 augustus 1761. In kennisse van my, secretaris
(was getekent) Pieter Groen

(lager stond)
Den 15 september 1761 hebben haar Edele
Achtbaere de heeren schepenen voornoemt
Pieter Voller den hier vorengenoemde
aangestelde sequester in den boedel

van den alhier eerst gedetineerde en nu geëxecuteerde Jan de Beyer, geautoriseert en gequalificeert, zooals geautoriseert en gequalificeert werd by deze omme alle de goederen van evengem. Jan de Beyer onder zijne sequestratie zijnde, te verkopen, en de daar van geprovenieerde penningen te distribueeren aan diegeene, die bevonden zullen werden (de kosten en misen van justitie alvorens daaruyt wesende voldaan) daer toe het naest geregtigt te wesen. Actum in judicio op dato voors. In kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen

Aan de Edele Agtb. heeren
schepen der stad Alkmaar.

Geeft reverentelyk te kennen mr. Willem Winder hooftofficier deser stad R.O. dat Neeltje Jacobsz. huysvrouwe van Pieter Knyn van zig heeft kunnen verkrygen, omme zig omtrent de persoon van Japikje Kist alhier ter steede woonachtigh schuldig te maken aan het crimen tentatie homicidii blykens de geannexeerde bylage.

Redenen die den suppliant R.O. in deesen necessiteeren, om sig aan U Ed. Agtb. te adresseeren met versoek dat U Ed. Agtbarens de goedheyd gelieven te hebben hem, suppliant, R.O. te autoriseeren en qualificeeren omme de voor-

[folio 199v]

voormelte Neeltje Jacobsz. te mogen apprehenderen en in deser stads ordinariis gevangenis te detineeren omme na style crimineel pede ligato tegens dezelve te procedeeeren, mitsgaders desselfs goederen te annoteren ten eynde desnoods daar aan de kosten en misen van justitie te kunnen repeteeren en communi forma 't welk doende etc.

Apostille

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaende requeste ende geleth op het versoek daarby gedaen alsmede op de bylage daarby overgelegd

authoriseeren en qualificeeren den suppliant
mr. Willem Winder hoofdofficier deser stad
R.O. omme de persoon van Neeltje
Jacob hier nevensgemelt, ter zake
by deze requeste vervat te mogen
apprehendeeren en in deze stads ordinaris
gevangenis te detineeren omme naar
style crimineel pede ligato tegens
deselve te procedereen, mitsgaders om-
me haare goederen te mogen anno-
teeren ten fine in deze requeste gemelt.
Actum in judicio den 3 december 1761. In
kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Aan de Edele Agtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer.

Geeft met vereijschte eerbied te kennen mr.
Willem Winder hoofdofficer deser stad R.O.
dat zekere Neeltje Jacobs huysvrouw
van Pieter Knyn wonende te Huyswaert
onder de jurisditie de bailluagie van der
Nyenburgh op den 29 november deezes jaars
1761 van zig heeft kunnen verkrygen
omme de persoon van seekere Japikje
Kist alhier in het Schaap Steegje woonachtig
in haar eygen huys fytelyk te attacqueeren
dezelve by den hals te grypen de hand op
de mond te leggen en vervolgens een mes
op den hals te setten en zig dus schuldig
te maken (als hebbende haar gruwzaam
en godloos voornemen niet kunnen ex-
ecutereren) aan het crimen tentati homi-
cidii blykens de geannexeerde bewysen

200

dat dezelve Neeltje Jacobs ter zaake voormelt
door den bailluw ban de Nieuburgen, by decreet
van mannen van leen dier hooge vierschaar
en bailluwaje als zynde in deesen den index
domicilii en dus ten dien respecte desselfs
competenten regter, geapprehendeert is gewor-
den.

Gemerkt niettemin het door haar geperpetreerde
crimen is geschiet binnen deze stad en dus
onder de jurisdictie van den Ed. Agtb. geregte
deser stad, zoo zouden U Ed. Agtbarens uyt dien
hoofde haar competente regter zyn zoo niet

by d' Edele Agtbarens heeren mannen van leen der voormelte hooge vierschaar en bailluagie als zynde haar domiciliaire regter de voormelte apprehensie reeds was verleent aangesien het forum delicti commissi geensints het principale forum is, maar wel het forum domicitii [moet zijn *domicilii*].

Dat hy, suppliant, R.O. niettemin de opgemelde Neeltje Jacobs gaarne voor U Ed. Agtb. wilde te regt stellen.

Weshalven hy zigh dan ook eerbiediglyk aan U Ed. Agtbarens van die goedheyd gelieven te willen zyn omme de Ed. Agtb. geregte der voormelte hooge vierschaar en bailliagie Van der Nyenburgh te disponeeren omme de voorn. geapprehendeerde Neeltje Jacobs aan U Ed. Agtbarens als regters van de plaats daar zy het crimen heeft gecommitteert onder acte van non prejuditie over te leveren. 't Welk doende etc. (was getekent) Willem Winder.

Edele Wel Agtbaere heeren

Alsoo ter onser kennisse is gebracht, dat ten versoeke van den heer hoofdofficier deser stad, de persoon van Neeltje Jacobs huysvrouw van Pieter Knyn wonende te Huyswaart onder de jurisdictie der bailluagie van der Nyenburgh welke op den 29 november dezes jaars 1761 van zigh heeft kunnen verkrygen, omme de persoon van sekere Japikje Kist alhier woonachtig in haar eygen huys feijte-

[folio 200v]

lyk te attaqueeren, dezelve by den hals te grypen, de hand op de mond te leggen en vervolgens een mes op den hals te setten en zig dus schuldig te maken (als hebbende haar grusaam en godloos voornemen niet kunnen executeeren) aan het crimen tentandi homicidii, zooals de ingekomen attestatie, dat alzoo komt in te houden door den heer bailluw van der Nyenburgh ter plaatse harer woning is geapprehendeert en in versekerde hegtensse gebracht, zoo is ons gansch vrindelyk versoeck dat

uw Ed. Wel Agtbaere de persoon van Neeltje Jacobs voornoemt aan den heer hooftofficier deser stad gelieven te doen overgeven en laten volgen, om by ons te regt gestelt te worden, waarmede ons vrindschap en de justitie dienst geschieden zal, 'tgeen wy in diergelijke en andere gevallen altoos bereydwillinglyk zullen tragten te beantwoorden.

Waarmede wij uw Ed. Agtb. in de protectie des allerhoogste bevelende verblyven.

Edele Wel Agtb. heeren,
uw Ed. Wel Agtbaar
hedens goede vrinden
schout en schepenen die
van den geregte der stad
Alkmaar.

Ter ordonnantie van deselve
(was getekent)
Pieter Groen.

Alkmaar den 3 december 1761

201

Edele Wel Achtbaere heeren

Uyt U Ed. Wel Agtbarens missive op heden aan ons gesuppenteert gesien hebbende dat ter kennis van U Ed. Wel Agtbaerens was gebracht dat ten versoeke van den heer hooftofficier der stad Alkmaar de persoon van Neeltje Jacobs, huysvrouw van Pieter Knyn, wonende te Huyswaart onder de bailluagie van der Nijenburge ter zake in 't brede by de voormelte missive en de attestatie daar ontrent ingekomen genarreert ter plaatse harer woning door den heer baillu van der Nyenburge voornoemt was geapprehendeert en in versekerde hegtenis gebracht.

Alsmeede het versoek door U Ed. Wel Agtb. te regt gestelt te werden.

Soo is 't dat wij de eer hebben om op het vrindelykst in het gedane versoek te bewilligen gevende de meer gemelte Neeltje Jacobs over in handen van de

Uw Ed. Gestrenghe heer en mr. Willem
Winder als hoofdofficier der stad
Alkmaar mits en onder conditie U Ed.
Wel Agtb. hier ontrent passeeren een
acte van non prejuditie als meede
dat, de costen by de baillu van der Nyen-
burge dus verre gemaakt werde
gerefundeert.

Waarmede vertrouwen dat de justitie
dienst sullende geschieden hebben wy de
eer na Uw Ed. Agtb. in de protectie
der alderhoogste te hebben aanbevolen
te verblyven.

Edele Wel Agtbare heeren
uw Ed. Wel Agbtbaarhedens
goede vrinden.
Baillu en mannen van leen
van de bailluagie van der
Nyenburge
ter ordonnantie van dezelve
(was getekent)
Pieter de Lange,
Secretaris.

Alkmaer den 3 december 1761

[folio 201v]

Pro Justitia

Alsoo door den heer bailjuw van der Nyen-
burgh ten versoecken van den heer hoofdoffi-
cier der stad Alkmaar, de persoon van Neeltje
Jacobs huysvrouw van Pieter Knyn wonende
te Huyswaart onder de jurisdictie der bailluagie
Van der Nyenburg, hebbende volgens bekome
informatie op den 29^e november dezes jaers
1761 van haar kunnen verkrygen omme de
persoon van sekere Japikje Kist binnen de
stad Alkmaar woonachtig in haer eygen
huys feytelyk te attacqueeren, dezelve
by de hals te grypen, de hand op de mond
te leggen, en vervolgens een mes op den
hals te setten, en zig dus schuldig te
maken (als hebbende haar gruwzaam
en godloos voornemen niet kunnen
executeeren) aan het crimen tentati
homicidii, ter plaatse harer woninge

is geappreheendeert, en in versekerde hegt-
nisse gebragt geworden, waarna de Edele
Achtbare heeren bailjuw en leenmannen
van de hooge vierschaar en bailliagie
van der Nyenburg voornoemt, ten versoeken
van ons schout en schepenen, die van den
geregte der stad Alkmaar, wel zoo goed
hebben gelieven te zyn, omme de voorn.
persoon van Neeltje Jacobs te doen over-
geven aan den heer hooftofficier deser
stad, om by ons te regt gestelt te werden.
Zoo is 't, dat wy schout en schepenen, die van
den geregte der stad Alkmaar, by deze ver-
klaren, dat de voors. overleveringe
de Ed. Achtbare heeren bailjuw en en leen-
mannen van de hoge vierschaar en
bailluagie van de Nyenburgen niet zal
prejudicieeren, nog by ons oyt tot eenige
vermindering of nadeel van den voors.
geregte getrokken werden in conse-
quentie, maar in tegendeel, dat wy het
zelve niet anders zullen aanmerken
als een zaak gedaen ten dienste vande
justitie, 'tgeen wy in diergelyke altoos
bereyd zyn te verschuldigen.
Actum binnen Alkmaar den

202

3 december 1761.

Ter ordonnantie van de heeren schout
en schepenen die van de geregte
der stad Alkmaar (~~was getekent~~)
by my, secretaris (was getekent)
Pieter Groen.

Pro Justitia

1° Examen interrogatorien
gedaan maken ende Edele
Agtb. heeren schepenen der
stad Alkmaar overgegeven
by ofte vanwegens den Wel
Ed. Gestrenge heer mr. Willem
Winder hooftofficier der voorn.
stad R.O.

Omme daarop gehoort ende
geëxamineert te werden
de persoon van Neeltje

Jacobsz. huysvrouwe van
Pieter Knyn wonende te
Huyswaart, gedetineerde
en door den bailluw van de
Nieuwburgen geapprehendeert
op den 1 december 1761.

Articul 1.

Hoe oud zy, gedetineerde, is en
waar geboren?

Zegt 6 à 27 jaren oud te zyn en
geboren te wesen tot Schagen.

2.

Hoe haar gedetineerdens naam
is?

Antwoord Neeltje Jacobsz. Wit.

3.

Of zij, gedetineerde, niet is getrouwt met
Pieter Knyn te Huyswaart woon-
achtig?

Antwoord ja.

4.

Of zy, gedetineerde, op sondagh zynde
den 29 november 1761 niet is
geweest ten huysse van Japikje
Kist uyt draagster alhier in
het Schapesteegje.

Antwoord ja.

5.

Soo ja, wat haar gedetineerdens verrigtinge
by dezelve Japikje diestyds
was?

Zegt, dat als zij het huys van Japikje
passeerde, en die haar toonbank afveegde,
zy door dezelve Japikje wierd in versogt
en een kopje koffje gepresenteert zooals
zy dat daar dan ook heeft gebruykt.

[folio 202v]

6.

Of zy bevorens niet te meermalen bij de evengen. Japikje Kist geweest is?

Antwoord ja, nog twee zondagen te voren.

7.

Soo ja, wanneer, en om welke reeden?

Zegt, de eerste reys om een kindermusje, ende 2de reys om een bont lapje, wat garen, veters, en een kopje en schooteltje te koop en vraegende diestyds mede na een schouwer mantel.

8.

Of zy, gedetineerde, op gem. 29 november 1761 by de voorn. Japikje Kist geen coffy gedronken heeft.

Antwoord ja.

9.

Of zy op gem. 29 november 1761 ten huuse van en met de persoon van Japikje Kist niet aardappelen gegeten heeft.

Antwoord ja.

10.

Of zy, gedetineerde, tusschen een en half twee vande tafel, daar zy met Japikje aan sat te eete niet is opgestaan en Japikje van agteren vast gekregen heeft, haar hand op Japikjes mond geset opdat zy niet zoude schreeuwen, en dezelve een mes, dat zy, gedetineerde,

uyt haar zak hadde gehaelt
op de keel heeft geset deselve
daar meede in den hals te
snyden?

Antwoord ja, maar dat zy haar
hand niet op Jappikies mond,
maar onder haar kin heeft
gestelt, om haar dus agter
over te haelen, en haar
als dan te snyden.

11.
Soo ja, om wat reden zy zulks
heeft gedaan?

Zegt, om dat zy verlegen was om
10 gulden aen gelt, die zij dan
als het haar niet mislukt was,
gelt of aan goed van daar zoude
mede genomen hebben.

12.
Of Japikje haar vervolgens het
mes niet heeft ontvangen de
hand van de mond afgeweert
en de buuren om hulpe ge-
roepen?

Antwoord ja.

13.
Of zij na het roepen van Japikje
dan ook niet van de voormelte
tafel heeft genomen een mes
dat Japikje voor haar hadde
leggen.

Zegt dat zulks wel waar zoude
kunnen zyn, maar het niet
voor vast te durven zeggen
omdat zy zeer confuus is ge-
weest.

203

14.

Of zy dat ~~evenwel~~ evengemelt mes niet heeft genomen omme Japikje nader daar mede te beledigen?

Zegt als voren van het tweede mes niet te weten.

15.

Of een buurman van Japikje genaamt Leendert Kluyt op het roepen van Japikje niet is gekomen ten huysen van dezelve Japikje om haar het mes, dat Japikje haar, gedetineerde, had ontvrongen, niet heeft afgenomen?

Antwoord ja

16.

Of denzelven buurman na het verrigten van zulks haar, gedetineerde, insgelyks het mes dat zij diestyds in de hand had niet heeft doen afleggen?

Antwoord ja, maar dat zy door confusie niet weet, hoe en van waar zy het tweede mes heeft gekregen.

17.

Of zy zulks ook niet heeft gedaen ende voormelte buurman met beyde de messen ten huysen uytgegaan?

Antwoord ja.

18.

Of zy, gedetineerde, op gem. 29 november 1761 aan gem. Japikje niet heeft gezegt, dat het wonderlyk was datt zy hier (denoteerende daar meede het huys van Japikje) niet vandaan konde?

Zegt dat zy heeft gezegt, ik heb
zoo een pyn in't lyf, dat ik van
hier nog niet kan gaan.

19.

Soo ja, of zy in haar geweeten
diestyds niet eene groote onge-
rustheyt gevoelde weg het by
haar gesmeede, en getendeerde
voornemen omme dezelve
Japikje met een mes van
kant te helpen.

Antwoord ja.

Aldus beantwoord by my ondergetekende op den
3 december 1761.

Dat dit X merk door Neeltje Jacobs voornoemt zelfs is
gestelt, verklaren wy ondergeschrevenen schepenen
van Alkmaar (was getekent) J. van Foreest, H. van Vla-
deracken.

Verte

[folio 203v]

De gedetineerde de vorenstaende articulen eerst
en daar na weder met hare daarop gegeven
responsiven duydelyk zynde voorgelesen
heeft verklaert daarbij te persisteeren
niet begerende, dat daarby iets zoude werden
toegevoegt of afgedaan. Actum in judicio
der stad Alkmaar op dato als boven. In
kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Tweede examen gedaan maken
ende de Edele Agtbare heeren
schepenen der stad Alkmaar over-
gegeven by den Wel Edele Gestr.
heer mr. Willem Winder hoofd-
officier der voorn. stad R.O.
omme daarop gehoord ende
geëxamineert te werden de
persoon van Neeltje Jacobsz.
Wit geboortig van Schagen. Thans
gedetineerde en geapprehendeerde
op den 1 december 1761.

Articul 1.

Of zy, gedetineerde, nadat haar de omtrent Japikje Kist getendeerde moort was mislukt, niet is na haar gedetineerdens huys gegaan? en zig met de vlugt uyt de stad gesauveert?

Zegt na huys gegaan te zyn buyten gedagten om te vlugten.

2. Of zy, gedetineerde, ten haren huys gekomen zynde over het gebeurde tusschen haar en Japikje Kist niet ongerust is geweest?

Antwoord neen, en niet eerder ongerust geworden te zyn, als toen de dienaars van de justitie om haar kwamen.

3.

Of zy ook de voormelte geteeteerde moord alleen by zig zelve hadde gesmeed, dan of zy zulks al meede heeft gedaen met voorkennisse en aanraden van anderen, en zoo ja wie dezelve geweest is, of zyn?

Zegt zy alleen.

4.

Of zy, gedetineerde, voordat zij getrouwt was met Pieter Knyn niet heeft gewoont aan de Schagerbrugh in de Zype by Guurtje.

Antwoord ja.

204

5.

Soo ja, of zij voordat zy daar vandaan is gegaan niet de bruyd is geworden met haar jegenswoordigen man.

Antwoord, neen maar dat zy
een jaar daarna de bruyd
is geworden.

6.
Of zy, gedetineerde, al meede toen zy by de
voormelte Guurtje is vandaan
gegaan van haar kameraad
niet heeft mede genomen
een kisje, waarin eenig geld
was?

Zegt dat kisje niet genomen te
hebben toen zy daar vandaen
is gegaan, maar toen, wanneer
zy reets de bruyd was by ge-
legentheyd, dat zy diestyds aen
't huys van Guurtje was ge-
komen.

7.
Of zy onderwegh hetzelfde
kistje niet heeft opengebroken
en daeruyt by de drie hondert
guldens aan gelt genomen heeft?

Zegt dat zy daar niet meerder
in heeft gevonden of uytgenomen
nadat zy het kisje had open-
gebroken, dan 5 à 6 drie-
gulden stukken, 4 halve
goude ryders, 2 goude ringen,
een dito ketting, een paar
oorlietjes met swarte steen-
tjes in 't goud gezet en eenig
klyn linne goed.

8.
Waar of zy, gedetineerde, vervolgens
hetzelfde kistje gelaten
of gebragt heeft?

Zegt dat in de onderwal
op de weg na Schagen ge-
gooyt te hebben.

9.

Of zy zulks al meede niet
gedaen heeft met voorken-
nisse en aanraden van
anderen en soo ja, wie
dezelve geweest is?

Zegt neen.

Aldus beantwoord, by my ondergetekende
op den 5 december 1761 (onder stond).

Dat dit X merk door Neeltje Jacobs Wit voornoemt
zelfs is gestelt, verklaren wy onderge-
schrevenen schepenen der stad Alkmaer
(was getekent) Jacob van Foreest H. van Vladeracken.

De gedetineerde de voorenstaende articulen
eerst en daarna weder met hare daarop
gegeven responsiven duydelyk zynde
voorgelesen, heeft verklaert daarby
te persisteeren, niet begeerende dat daer-
by iets zoude werden toegevoegt off
afgedaen. Actum in juditio der stad
Alkmaar op dato als boven. In kennisse van my,
secretaris (was getekent) Pieter Groen.

[folio 204v]

Crimineele sententie van
Neeltje Jacobs Wit.

Alzoo Neeltje Jacobs Wit, oud 26 à 27 jaeren
geboren tot Schagen, en thans gedetineerde
alhier, met ter zijde stelling van alle eer,
en vreesse Gods, mitsgaders het ontzag
voor de justitie, haar niet en heeft ontzien
omme op den 29 november jongstleden
des namiddags tusschen een en half
twee uren de persoon van Japikje
Kist, wonende in het Schape Steegje
alhier, na dat zy met dezelve
ten haren huuse had gegeten, in
haer evengemelte eygene huysinge
feytelyk te attacqueeren haar de hand
onder de kin te stellen, om haar dus
agter over te haelen, en haar alsdan
met een mes, dat zy, gedetineerde,
ten dien eynde uyt haar sak had
gehaalt, in den hals te snyden, en haar

alzo te vermoorden.

Dat zy gedetineerde, die by haar getendeerde moord al meede in zoo verre heeft geëxecuteert, dat zy zelve ad actum homicidii proximum is gekomen en de moord selve ten vollen zoude hebben ter uytvoer gebragt indien de voorn. Japikje, haar, gedetineerde, het mes niet had ontvrongen uyt haar handen, haer de hand onder de kin afgeweert, en vervolgens de buuren om hulp geroepen, en dus was ontset geworden.

Dat zij, gedetineerde, de meergemelte Japikje Kist in voegen als voren heeft trachten te vermoorden om dat zij verleegen was om tien guldens aan geld, die zy dan (indien haar die gruwelyke getenteerde en ad actum homicidii proximum geëxecuteerde moord niet waere mislukt) of aan geld of aan goed vandaar zoude hebben mede genomen, buyten welke aller afschuwelykste misdaet zy, gedetineerde, nog heeft beleeden, dat zy

205

ten tyde dat de bruyd was, gekomen zynde aan het huys van Guurtje Bouwens aen de Schagerbrug in de Zype, uyt hetzelfde huys heeft gestolen een kisje uyt het welke zy, het selve bevorens opengebroken hebbende, heeft genoomen 5 à 6 drie guldens stukken, 4 halve goude ryders, twee goude ringen, een dito ketting, een paar oorlietjes met swarte steenjes in't goud geset, en eenig klyn linnengoed, waarna zy het kisje ter celeering haar geperpetreerde dieverye, in de onderwal op den weg na Schagen gegooyt heeft, en zig daar door, buyten de meergemelte getendeerde moord, meede schuldig gemaakt aen de misdaet van gepleegde dieverye, alle welke crimina met het regt en de justitie geensinds kunnen bestaan, nog verdraegen worden in een plaats en land, alwaar men een ygelyk ingeseeten naer het regt en de wetten deser republicq, in zyn leven, eer, goed, en rust tragt te handhaven, en voor alle geweld te

beschermen, vorderende daarom op een regtvaardige wyse te werden gestraft tot vergeldinge van het quaade, en tot een afschrik van allen anderen.

Zoo is 't dan ook, dat schepenen der stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert hebbende den crimineelen eysch en conclusie op ende jegens den gedetineerde by den heer hoofdofficier mr. Willem Winder R.O. gedaen ende genomen en wyders gelet op de confessien, by de gedetineerde buyten pyn en banden van yser gedaan en verder op al hetgunt in deze te considereeren stond en moveeren mogte doende regt uyt den naam ende vanwegens haar Edele Groot Mog. de heeren Staaten van Holland en Westvriesland, condempneeren den gedetineerde omme gebragt te werden ter plaats alwaer men gewoon is openbare criminee

[folio 205v]

justitie te dirigeeren, en aldaer aen pael gebonden, met het mes, waarmede zy de getendeerde moord heeft getragt ter uytvoer te brengen, hangende boven haar hoofd, en met een strop om den hals strengelyk met roeden gegeesselt en daarna met het dubbelt swaart gebrandmerkt te werden, confineeren haar wyders haar levenlang gedurende in het tugt of verbeterhuys alhier om aldaar met haar handenarbeyd de kost te winnen, en condempneeren haer verder in de costen en miesen van de justitie, ontzeggende wyders den heer hoofdofficier R.O. voornoemt zyn verdere of andere eysch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genomen dezelve daar van absolveerende by deze.

Aldus gedaen den 17 december 1761 en gepronuntieert in de vierschaer deser stad den 19 daeraan volgende in kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Wy onderges. schepenen der stad Alkmaer verklaren, dat Neeltje Jacobs Wit geëxecuteerde bij deze sententie vervat is in detentie genomen op den 1 december 1761 en dat van haare goederen zyn geprovenieert zes en vyftig gulden en tien stuyvers, en dus sooveel niet dat daaruyt de kosten en misen van justitie gevonden hebben kunnen werden.

206

Crimineele sententie
van
Theunis Vroom.

Alzoo Theunis Vroom laast gewoont hebbende alhier, dog thans latiteerende van zig heeft kunnen verkrygen om met ter zyde stelling van alle eer en vrees Gods, mitsgaders het ontsag voor de heylige justitie, in de maand juny dezes jaars 1761 twee koeken soldeer, en drie groote en twee klyne staven soldeer te zamen uytmakende 21 à 22 lb, welke door Jan de Beijer uyt deze stads nieuw opgebouwt werdende kerk de kapel, waren gestolen niet alleen met voorkennis van zulks, in te kopen, maar ook denzelven Jan de Beyer met raad en daad te adsisteeren in het celeren van de goederen ten zynen huuse voor dat Jan de Beyer was geapprehendeert, en dus willens en wetens de voors. by Jan de Beyer gepleegde diverye te voeden, met denselven ten dien ~~eijnde~~ regaurde verstand te houden, en hem de gestolene goederen af te nemen en dus een complice en medestander van de voors. gepleegde diverye te worden, en gemerkt denselven Theunis Vroom zig ter dier oorzaeke met de vlugt heeft gesauveert, en al zodanige delicten in een land daar politie en justitie werd geadministreert, geensints kan werden getolereert, maar andere ten exempel, ingevolge de placaten van den landen ten aller rigoureuste behoort te werden gestraft.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, gesien en de geëxamineert hebbende

'tgunt by ofte vanwege den heer
hooffofficier R.O. tot verificatie van
zyn intendith is overgelegd, en wyders
geleth op al hetgunt in deze te considereeren
stond en moveeren mogte, doende regt
uyt den naem ende vanwegens haer
Ed. Groot Mog. d' heeren Staaten van
Holland ende Westvriesland, versteeken den

[folio 206v]

den ingedaegde by edicte, latitant en defailllant
uyt kragte en voor proffyte van de gede-
cerneerde defaulten van alle exceptien
declinatoir, dilatoir, en peremptoir, mits-
gaders van alle ~~defaulten~~ detentien en
weeren die hy compareerende had
mogen proponeeren en doen.

Banne voorts den ingedaegde latitant en defail-
land ten eeuwigen daegen uyt den
landen van Holland en Westvries-
land zonder daerinne weder te mogen
komen op peene van sodanige swaerder
straffen als haar Ed. Achtbaere zullen
oordeelen en vermeenen te behooren
en condemneeren denselven wyders
in de costen en miesen van justitie
ter tauxatie en moderatie van dezen
geregte.

Actum en gepronuntieert op de rolle
den 10 december 1761 en ten zelven
daege ook na klokgeslag ten overstaen
van den heer hoofftofficier mr. Willem
Winder en twee schepenen de heeren
mr. Jacob van Foreest en Pieter Elias
Cornelisz. gepubliceert van puije des
raadhuyses deser stad. In kennisse van
my, secretaris (was getekent)
Pieter Groen

207

Pro Justitia.

Eerste examen gedaan
maken ende de Edele Wel
Agtb. heeren schepenen
der stad Alkmaar overgegeven

by ofte vanwegens mr. Rutgerus Paludanus hoofd-officier der stad Alkmaar
R.O.

Omme daarop gehoord ende geëxamineert te werden de persoon van Aagje Jans Pil alhier gedetineerde.

Articul 1.

Hoe oud zy, gedetineerde, is, en waar geboren?

Zegt oud te zyn 25 jaren en gebore te Wormer.

2.

Of zy, gedetineerde, voor de maand may dezes jaars niet alhier ter steede sig heeft met er woon willen begeeven dog naderhand door deser stadsgesworen visitatem is gedelogeert, en dus uyt de stad gejaegt geworden of de stadsdienaers haer sulks niet hebben doen, doen.

Antwoord ja.

3.

Of zij niet tegenstaende zij dus uyt de stad gebannen was echter niet de assurantie heeft gehad omme ter selver tyd hier ter steede een andere woonplaats te zoeken?

Zegt ja buyten deze stads Vriese Poort.

4.

Soo ja of zy, gedetineerde, doen ter tyd wegens dit haer slegt gedrag al mede niet in deser stads gevangnisse is geset geworden benevens

Marie Keulemans en daarna weder uyt de stad gejaagt.

Antwoord ja.

5.

Of zy, gedetineerde, toen ergens een vaste woonplaats gekoosen heeft, en waar?

Zegt neen.

[folio 207v]

6.

Soo neen of zy, gedetineerde, sig dan niet intusschen heeft gemainetineert met bedelen by den boer, en wel bisonder tusschen Purmerent en deze stad?

Zegt ja.

7.

Of zy woensdag den 22 deser maend savonds niet weder binnen deze stad is gekomen, en wel ten huysen van Jan Brood met ende benevens Marie Keulemans haar cameraat en of zy aldaar ten huysen niet heeft geslapen?

Antwoord ja.

8.

Of zy des smorgens den 23^e deser met dezelve haar cameraet na ten huysen van Jacob de Vries en elders gedronken te hebben sig eerst niet bevonden heeft in de tuyn van eene Frans van der Paden ende daar vandaan gejaagt zynde alsdoen door sekere Piet Lommert is gebragt

in een tuyn van eene Jaap.

Antwoord ja.

9.

Of niet een dier twee mans-
personen met haar, gedet-
tineerde, schandelyk heeft
geleefd, en vervolgens vleeselyk
met haar geconverseert? En
wie?

Antwoord neen.

10.

Of zij, gedetineerde, schoon
ongehuuwt egter nu onlangs
niet is verlost van een kint
hier inde stad en waar ter
plaatse?

Antwoord ja, agter De
Geest.

11.

Soo ja by wien zy dat kind
gekregen heeft en of zy van
hetzelve kint verlost is
sonder dat er imant tegens-
woordig was by de verlossing?

Zegt by Arie Gerritsz Bint-
haak, en dat niemant
by de verlossing is tegens-
woordig geweest.

208

12.

Of zy, gedetineerde, niet moet
bekennen een Godloos onge-
regelt en vagabondeerent leven
gevoert en overspel en hoererye
bedreven te hebben?

Zegt wel hoererye maer geen
overspel bedreven te hebben?

13.

Of zy, gedetineerde, aen Marie Keulemans niet de behulpzame hand geboden heeft om deselve in haare Godloose en hoe-agtige levenswyse te maintainereeren?

Antwoord neen.

14.

Soo ja, of zy dus niet moet bekennen haar werk te maken omme andere jonge vrouwspersonen tot overspel te deduceeren?

Vervalt.

15.

Of zy, gedetineerde, even voor haar apprehensie niet heeft gesien dat haar cameraat Marie Keulemans op een schandelyke wyse met haar ontbloote lighaam door sekere persoon of personen wierd behandelt en door wie?

Zegt ja door Piet Lommert.

16.

Soo neen of zy dan niet gehoord heeft, dat deselve haar cameraat bereets twee malen was gebruykt en door wie?

Vervalt.

17.

Of die personen bevorens

niet al meede met haar,
gedetineerde, op dezelve
of diergelyke wyse hadde
geleeft?

Antwoord neen.

(onder stond)

Dit merk X is ~~gestelt~~ door Aagje Jans Pil selfs gestelt ons
schepenen der stad Alkmaar præsents (was getekent)
Jan Constantyn Rusius en D. Ras.

De gedetineerde de vorenstaende articulen eerst

[folio 208v]

en daarna weder met haere daerop gegeven
responsiven deugdelyk zynde ~~opg~~ voorgelesen
heeft verklaert daarby te persisteeren en
niet begeerende dat daerbij iets zoude
worden toegevoegt of afgedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaer den
28 juny 1763. In kennisse van my, secretaris
Pieter Groen.

Pro Justitia.

Crimineelen eysch ende
conclusie gedaen maken
ende d' Edele Achtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer
overgegeven by ofte van we-
gens mr. Rutgerus Palu-
danus hooftofficier deser
stad amptshalven eysscher.

Contra

Aagje Jans Pil geboren te
Wormer oud 25 jaren ge-
detineerde.

Den heer eyscher R.O. dede conform de
waarheyte, ende wyders, naar inhoudede
van des gedetineerdens confessien buyten
pyn en banden van yseren gedaen seggen.
Dat de gedetineerde zedert eenigen tyd een
woest en ongebonden leven lydende
wegens haar slegt gedrag in deser stads-
gevangenis is geset geworden, en

daarna uyt de stad gejaagt.

Dat zy, gedetineerde, al meede een vagebondeerent leven gevoert heeft, en niet tegenstaende het placaat van haar Ed. Groot Mog. de dato 25 october 1760 tegens landlopers, vagebonden en bedelaers geëmaneert zig niet heeft ontsien in vilipendie der hylsamen oogmerken van den souverayn zigh ten platten lande met bedelen te erneeren.

209

Dat ook zy, gedetineerde, zigh al mede schuldig gemaakt aan hoererye in zoo verre dat dezelve buyten egt van een kint verlost is.

Dat zigh de gedetineerde dus heeft schuldigh gemaakt aen de pøene en straffen gestatueert tegens bedelaars by het opgem. placaat, item ter zake harer bedreve hoererye de straffe tegens de hoeren en dat daer en boven hare vorige detensie en deser stads gevangenisse haer in deesen merkelyk zyn aggraseerende.

Alwaer omme den voorn. eysser R.O. eysch doende concludeert, dat de gedetineerde by sententie van dezen Ed. Wel Achtbare geregte zal werden gecondemneert omme gebrogt te werden ter plaats alwaar men gewoon is openbare crimineele justitie deser stad te dirigriëeren ten eynde omme aldaer door den scherpregter strengelyk te worden gegeesselt en wyders dat sy, gedetineerde, op peene van swaardere straffe voor altoos uyt Holland en Westvriesland zal werden gebannen, alles met condemnatie in de kosten en misen van justitie, ofte ten allen anderen fine etc.

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de vooren staende crimineelen eysch en conclusie door den heer hooftofficier mr. Rutgerus Paludanus R.O. eyscher op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genomen en voorts gelet op de confessien by

den gedetineerde buyten pyn en
banden van ysser gedaan, en wyders
op al hetgunt in dezen te consideeren
stond en moveeren mogte, doende regt,
condemneeren den gedetineerde omme
den tyd van nog agt dagen te moeten
blyven sitten in detentie op water
en droog brood, bannen dezelve daar-

[folio 209v]

na voor altoos uyt deze stad en jurisdictie
van dien, zonder oyt daer weder in te
mogen komen, op pene van swaerder
straffen, en condemneeren dezelve in de
kosten en miesen van justitie (sed non
habet) ontzeggende wyders den voorn.
heer hooftofficier zynen verdere
of andere eysch en conclusie op ende
jegens de gedetineerde gedaan ende geno-
men, dezelve daervan absolveerende
by deeze. Actum in judicio den 2^e
july 1763 en gepronuntieert den 5^e
daeraen volgende. In kennisse van my, secretaris
(was getekent) Pieter Groen.

Pro Justitia

Eerste examen gedaen
maken ende de Edele Wel
Agtbare heeren schepenen
der stad Alkmaer overge-
geven by ofte vanwegens
mr. Rutgerus Paludanus
hooftofficier deser stad
R.O.
omme daarop gehoord ende
geëxamineert te werden
de persoon van Marie
Keulemans.

Articul 1.
Hoe oud zy, gedetineerde, is.

Zegt 24 jaren.

2.
Of zy niet te Antwerpen

is geboren en opgevoet.

Antwoord ja.

3.

Wanneer zy aan Aaltje
Jans Pil heeft kennisse
gekregen en of zy met
en benevens dezelve

Zegt voor may, en dat haer in de
maand van may is aangesegt
om de stad en jurisdictie van
dien te moeten uijtgaan, zynde
haar zulks bevorens door de

210

(vervolg vraag 3)
ontrent de maend maij
niet is geordonneert buyten
deze stad en jurisdictie van
dien te vertrekken, en of
haar sulx in vroeger tyd
nog niet eens door de bode
Voller is aangesegt.

(vervolg antwoord 3)
bode Voller nog eens aen-
gezezt.

4.

Wat haar gedetineerdens
broodwinning is geweest
zedert dat zy van Ant-
werpen is geweest en
of sulks niet principaal
uyt bedelen heeft bestaen.

Zegt bedelen.

5.

Of zy, gedetineerde, schoon
de stad uytgejaagt zynde
des niettegenstaande de
assurantie heeft gehad
om met en benevens

haar cameraat al-
hier te blyven of na een
korte poos weggeweest
te zyn weder hier gekomen.

Zegt dat zy toen buyten deze
stads Vriesepoort is gaen
wonen.

6.
Of zy, gedetineerde, niet voor
haar jegenwoordige detensie
over dit haar slegt gedragh
in deze stadsgevankennisse
is geset geweest en daer-
op en daarop wederom
de stad uytgejaagt geworden.

Antwoord ja.

7.
Of zy, gedetineerde, al weder
niet zoo assurant is geweest
om onaangesien zy door
de dienaars van de justitie
was weggejaagt, egter weder
benevens haar cameraat
Aagje Jans Pil op den 22^e
deser maand in deze stad te
komen, en wel ten huysse
van Jan Brood, en ook aldaer
een nagt geslapen.

Antwoord ja.

[folio 210v]

8.
Of zy met dezelve haer
cameraat den 23 deser smor-
gens niet op verscheidene
plaatsen en onder anderen
by Jacob de Vries hebben
gedronken.

Zegt ja, by Jacob de Vries
en eenen Claes ...
gedronken te hebben.

9.

Of zy alsdoen tesamen niet
zyn gegaan na den tuyn van
eenen Frans van der Paden
en of zy daar vandaan
gejaagt zynde door sekere
Pieter Lommert niet zyn
gebrog in den tuyn van
eenen Jaap.

Zegt van de eerste tuyn niet
te weten maar in de tweede
tuyn ingetrokken te zyn.

10.

Of niet deze manspersonen
met haar, gedetineerde, schandelyk hebben geleeft, haer
meest nakent uytgekleet,
vleeselyk bekent, en dus
met haar de allervuylste
hoererye bedreven?

Zegt ja, door een jong mansper-
soon uytgekleet te weesen,
en door een ouder die Piet
genaemt wierd te wesen
gebruykt.

11.

Of zy, gedetineerde, met Aagje
Jans Pil niet haar werk
heeft gemaakt om een
onkuysche levenswyse te
lyden en meer dan eens
hoererye te pleegen?

Antwoord neen.

12.

Of zy ook tesamen voor dese
haar jegenswoordige detensie
niet tusschen Purmerend en
deze stad hebben lopen
bedelen?

Antwoord ja.

211

13.

Of zy niet moet belyden haer werk
te maken om anderen jonge
vrouwluij tot een los onge-
bonde en ergerlyk leven over
te halen en verleyden.

Antwoord neen.

14.

Of zy almede niet moet
bekennen een vagabondee-
rent mens te zyn buyten
de zeven provintiën van-
daan komende, welke zig
geneerd hebbende met
bedelen, tevens in de
uytterste ontugt en god-
loosheyd heeft geleeft.

Zegt van de winter te hebben
gebedelt maar daarna
haar kost met swavel-
stokken te maeken ge-
wonnen te hebben.

Dit merk X is door Mary Keulemans
zelfs gestelt ons schepenen der stad
Alkmaer present (was getekent)
Jan Constantyn Rusius en D. Ras
(lager stond)

De gedetineerde de vorenstaende arti-
culen eerst, en daarna weder met hare
daarop gegeven responsiven duydelyk
zynde voorgelesen heeft verklaert
daarby te persisteren niet begee-
rende dat daarby iets zouden werden
toegevoegt of afgedaen. Actum in
judicio der stad Alkmaar den 28
juny 1763. In kennisse van my, secretaris.
(was getekent) Pieter Groen

Pro Justitia
Crimineelen eysch en conclu-

sie gedaan maken en de
Ed. Wel Agtbare heeren
schepenen der stad Alkmaar
overgelevert by ofte van-
wegens mr. Rutgerus Palu-
danus, hooftofficier deser
stad R.O. eysscher

contra

Mary Keulemans geboortig
van Antwerpen oud 24
jaren, gedetineerde.

Den heer eysscher R.O. dede conform de waar-

[folio 211v]

hey, en wyders naar inhouden van des
gedetineerdens confessiën buyten pyn en
banden van yseren gedaan, seggen,
dat de gedetineerde zedert eenigen tijd
een ongebonden leven lydende zig daer-
door al overlange aan de straffe hadde
onderhevig gestelt, en dat zy oversulks
ook voor deze hare apprehensie bevorens
reeds in deser stadsgevangnisse is geset
geweest.

Dat ook zy, gedetineerde, een vagebondeerent
leven gevoert heeft en haar fait gemaekt
om als landloopster ten plattenlande
zigh met bedelen te geneeren en
zulks in vilipendie van het placaet
van haar Ed. Groot Mog. de dato 25^e
october 1760 tegens landlopers, vaga-
bonden, en bedelaers geëmaneert.

Dat zy, gedetineerde, almede zig vleesche-
lyk heeft laten bekennen door sekeren
Piet Lommert, kaasdrager alhier zynde,
een getrouwt man, en dat sy oversulks
overspel met denselven heeft gecom-
mitteert.

Dat dit alles zyn feyten welke in een
land van goede politie geensints
kunnen worden getoloreert maer
anderen ten exempel, in tegendeel ri-
goureselyk behoren te werden ge-

straf als zynde eene accumulatie
van misdaden.

Al waarbinne den voorn. heer eyscher
R.O. eysch doende, concludeert dat de gede-
tineerde by sententie van dezen Edele
Wel Achtb. geregte zal werden gecon-
demneert omme gebragt te werden
ter plaatse alwaar men gewoon is
obenbare crimineele justitie deser
stad te dirigneeren, teneynde omme
aldaar door den scherpregter strengelyk

212

te werden gegeesselt en wyders dat zy, gede-
tineerde, op pæne van swaardere straffe
voor altoos uyt Holland, en Westvriesland
zal werden gebannen, alles met con-
demnatie in de kosten, en misen van
justitie ofte ten allen anderen fine etc.

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende
geëxamineert hebbende de vorenstaende
crimineelen eysch en conclusie door den
heer hooftofficier mr. Rutgerus Palu-
danus R.O. eyscher op ende jegens den
gedetineerde gedaen ende genomen
en voorts geleth op de confessiën by den
gedetineerde buyten pyn en banden
van eyser gedaen, en wyders op al
hetgunt in deze te considereeren
stond en moveeren mogte, doende
regt, condemneeren den gedetineerde
omme den tyd van nog agt dagen te
moeten blyven sitten in detentie
op water en droog brood, bannen
dezelve daerna voor altoos uyt deze
stad en jurisdictie van dien, zonder
ooyt daar weder in te mogen komen,
op pæne van swaarder straffen, en con-
demneeren dezelve in de kosten en miesen van justitie (sed non habet)
ontzeggende wyders den voorn. heer
hooftofficier zynen verdere of andere
eysch en conclusie op ende jegens de
gedetineerde gedaen ende genomen
dezelve daarvan absolverende
by deze.

Actum in judicio den 2 july 1763.

In kennisse van my, secretaris (was

getekent) Pieter Groen.

[folio 212v]

Crimineele sententie
van
Piet Lommert.

Alzoo Piet Lommert kaesdraeger
alhier, dog thans latiteerende ingedaegde
bij edicte, klokgeslag en affixie
van biljetten, zijnde een getrouwt
man, terzijde stellende het ont-
zag voor God ende justitie, van
zig heeft kunnen verkrijgen, om
met zeker ongehuwt vrouwspersoon
Marie Keulemans genaemt, wanneer
die zeer dronken was, op den 23 junij
1763, in de tuijn van Frans van der
Paeden, waerin hij Piet Lommert
te werk was, overspel te bedrijven,
en zig daardoor aen de misdaed van
meijneed schuldig te maeken, 'tgunt
in een land van politie en ordre
niet kan werden getolereert, maer
anderen ten exempel rigoureselijk
behoort te werden gestraft. Zoo is 't
dat schepenen der stad Alkmaar,
gesien ende geëxamineert hebbende
'tgunt bij ofte vanwegen den heer
hoftofficier mr. Rutgerus Paludanus
R.O. tot verificatie van zijn inten-
dith is overgelegd, en wijders geleth
op al hetgunt in deze te considereeren
stond en moveeren mogte, doende
regt uijt den naem ende vanwegens
haar Ed. Groot Mog. de heeren
Staeten van Holland en Westfriesland,
versteeken den ingedaegde bij edicte,

213

en defaillant, uijt cragte en voort prof-
fijt van gedecerheerde defauten van
alle exceptien declinatoire, dilatoire en
peremptoire, mitsgaders van alle defensien
en weeren, die hij compareerende hadde
mogen proponereen en doen.
Verklaeren deselve wijders eerloos en
mijneedig, en van desselfs bediening als

kaasdraeger te wezen gesuspendeert,
bannen voorts deselve uijt den landen
van Holland en Westvriesland voor den
tijd van twaelff jaeren, zonder inmid-
dels daer weder binnen te mogen komen
op pæne van swaarder straffen, ont-
seggen den heer hooftofficier zijnen
verdere off andere eijsch en conclusie,
op ende jegens den ingedaegde latitant
en defailjant gedaen ende genomen,
deselve daervan absolveerende bij deze
en condemneeren den ingedaegde, latitant
en defailjant in de costen en miesen
van justitie ter tauxatie en modera-
tie van desen geregte.

Actum en gepronuntieert op de rolle
den 29^e september 1763 en ten selven
daege ook na klokgeslag, ten overstaen
van den heer president schepen mr.
mr. Adriaen Wevering junior, vervan-
gende den heer hooftofficier mr. Rut-
gerus Paludanus voornoemt, en twee
heeren schepenen mr. Willem Jacob
Kloek en Pieter Elias Cornelisz., ge-
publicceert van de puije des raad-
huijses deser stad.

In kennisse van mij, secretaris
(was getekent) Pieter Groen.

[folio 213v]

Eerste examen gedaan maaken
ende de Edele Achtb. heeren schepe-
nen der stad Alkmaar overgegeven bij
ofte vanwegens mr. Rutgerus Paluda-
nus hooftofficier deser stad R.O.
omme daarop gehoort ende geëxamineert
te werden de persoon van Geertje Heijkamp
gedetineerde.

Articul 1.

Hoe oud zij, gedetineerde, is, en
waar gebooren.

Segt sulx niet precies te kunnen seggen maar wel
20 jaeren of daarboven oud te sijn en alhier van geboorte
te sijn.

2.

Haar, gedetineerde, af te vragen de tijd wanneer zij in dienst is gekomen bij de heer advocaat Molenaar alhier.

Segt daar ruijm een jaar gewoont te hebben soo zij niet beter weet.

3.

Of zij, gedetineerde, ten tijde zij als dienstmaagd bij de heer Molenaar gewoont heeft zig niet heeft schuldig gemaakt aan gepleegde diefstal? En of zij sulx op den 10^e februarij 1764 alhier in judicio niet reets heeft geconfesseert?

Antwoord ja.

4.

Soo ja wat zij geduurende die tijd denselven heer Molenaar al ontvreemt heeft zulx alhier te narreeren.

Segt 3 sloopen, 2 halve hembden, een ledikants laken, twee paar kousen, 2 paar mouwen, 2 nagtmutsen, twee hemden van mevrouw, 2 tafellakens, 3 servetten, een silvre vork en mes en verder soo precies niet te kunnen noemen, segt nader sooals bij het volgende articul alles specificq staat genoteert.

5.

Of zij van de voorn. heer Molenaar niet heeft gestoolen, als namentlijk een silver mes en silvre vork, vier slaaplakens, twee broeken, twee borstrokken, drie slopen, drie servetten, vier tafellakens, een alderbeste witte bovenrok, een dito onderrok, drie neteldoekse halsdoeken, twee fijtels, drie witte zakdoeken, twee vrouwehembden drie manshembden, drie bovenhembden, drie dassen, een paar manslubben, een paar vrouwemouwen, een paar mansmouwen, twee paar witte vrouwekousen, een paar mans

Segt alle de hier nevens gemelte goederen gestoolen te hebben.

witte, twee vrouwenagtmussen, twee nieuwe damaste doeken, twee dito oude doeken, drie linnen twee schorteldoeken.

6.

Of zij, gedetineerde, van gezegde heer Molenaar almede niet gestolen heeft, turf, hout, boter, kaas, spek, vleesch, brood, beschuijt, eijeren en anderen eetwaren meer.

Antwoord ja.

7.

Of zij, gedetineerde, ten huijze van evengem. heer zij almeede niet schuldig gemaakt heeft aan het steelen van twee porcelyne cotterschoteltjes, drie delfse borden en drie porcelyne kopjes.

Antwoord ja.

8.

Of zij, gedetineerde, wanneer zij van gem. heer Molenaar of desselfs huijzvrouw geld kreeg om coffy of andere waren te halen, en deselve met dat geld te betalen, hetzelfde geld niet bij zig hield en inplaats van de waren met dat geld te betalen de ware ten name van de heer Molenaar op credit gehaald heeft.

Segt nergens anders meer als bij Immetje in 't Krebbesteegje.

9.

Soo ja wanneer zij sulx gedaan heeft, hoeveel zij gem. haar heer op die wijze wel ontstolen heeft en ontrent welke waren zij dit gepleegt heeft?

Segt, terwijl mevrouw in de kraam heeft gelegen, en dat sij niet precies kan bepalen hoeveel dat wel heeft bedragen, maar egter dat sij denkt, dat het wel 2 gulden sal belopen, en wijders dat de waren hebben bestaan, in meel, gort, stroop, eijeren foeli, notebeschaat, en bruijne kandijsuyker.

10.

Haar, gedetineerde, wijders af te vragen wat zij met de gestolen goederen gedaan heeft en waar die gebleven zijn.

Segt dat zij die goederen alle heeft gebragt ten huijse van haar moeder en dat ook wel selfs haar suster als die bij haar ten huijse van de heer Molenaar was gekomen, de worst, speck en boter selfs uyt de pot en vaten heeft genomen, en ook wel toen sij als schoonmaakster daar was.

11.

Of zij, gedetineerde, niet imand gehad heeft, bij wien zij die gestolene goederen gebragt heeft? En wie die persoon of personen zijn.

Vervaldt.

12.

Of dengeenen, of diegeene by wien zij die gestolene goederen gebragt heeft, niet wiste dat sy, gedetineerde, de goederen, die zy daar brogt

Segt ja dat haar moeder en suster dat wel wisten.

[folio 214v]

gestoolen had, en of zij, gedetineerde, zulks ook niet aan die persoon of personen gesegt heeft?

13.

Of zij, gedetineerde, bij het informatoire examen van den 10^e februarij 1764 niet gesegt heeft de door haar bij de heer Molenaar gestolene goederen gebragt te hebben ten huysse van Aaltje ...
... in het Krebbesteegje alhier.

Antwoord ja.

14.

Of na geregtelijk onderzoek deswegens ten huijsen van de gesegde Aaltje gedaan, en na behoorlijke confrontatie van deselve Aaltje ... tegens haar, gedetineerde, zy, gedetineerde niet heeft bekend deselve Aaltje ... en haar man des-

wegens valschelijk beschuldigt te hebben?

Antwoord ja.

15.

Om welke reedenen zij, gedetineerde, deselve Aaltje ... en haar man so valschelyk beschuldigt heeft?

Segt dat sij sulx heeft gedaan om haar moeder te verschoonen.

16.

Of zij, gedetineerde, de goederen welke zij ten huijse van de heer Molenaar gestolen heeft niet in verscheydene reysen gestoolen heeft?

Antwoord ja.

17.

Soo ja, of zy dan niet moet bekennen bij herhalinge dieverije gepleegt te hebben.

Antwoord ja.

18.

Of zy, gedetineerde, die voorn. gestoolen goederen almeede niet in verscheyde rijsen heeft gebrogt by den geenen, daar zij gewoon was deselve te brengen, en bij wien.

Is beantwoord.

215

19.

Haar, gedetineerde, wijders af te vragen of diegeene by welke zij de gestolene goederen brogt deselve goederen voor haar, gedetineerde, niet tot geld maakte, en vervolgens haar aandeel daarvan trok of trokken, zulx alhier na waarheijt te verhalen met benoeminge dier persoonen.

Segt niet te weten wat haar moeder met de goederen heeft gedaan, dog dat sij daarvan of voor nooijt iets heeft genoten.

20

Of zij, gedetineerde, buiten de gepleegde diefstallen ten huise van den heer Molenaar zig niet heeft schuldig gemaakt aan meer andere diefstallen.

Antwoord neen.

Dit merk + is door de gedetineerde Geertje Heykamp in 't bijzyn van ons ondergeschrevenen schepenen der stad Alkmaar zelfs gesteld (was getekent) Jacob van Foreest, M. Hofkens de Courcelles.

De gedetineerde de voorenstaande articulen en hare daarop gegeven responsiven duidelyk zynde vorgeleesen, heeft verklaart daarby te persisteren zonder te willen, dat daarbij iets zoude werden toegevoegt of afgedaan.

Actum in judicio der stad Alkmaar den 11^e februarij 1764 in kennisse van my, secretaris (was getekent) Pieter Groen

2^e Examen gedaan maken
ende de Edele Achtbare heeren
schepenen der stad Alkmaar over
gegeven bij ofte vanwege mr.
Rutgerus Paludanus hoofd-
officier deser stad R.O.

Omme daar opgehoort ende geëxamineert te werden de persoon van Geertje Hykamp gedetineerde.

Articul 1.

Alzoo de gedetineerde bij hare antwoorden op het 3^e, 4, 5, 6, 7, 8 en 9 articulen van het eerste

Segt dat sij door haar moeder daartoe is verleijd geworden.

[folio 215v]

examen de gepleegde dieveryen ten huijse

van de heer Molenaar heeft geconfesseert, haar als nu af te vragen, of zij die dieveryen uijt eijgene beweging heeft geperpetreert, dan of zij daartoe door andere verleijd is.

2.

Zoo de gedetineerde mogte zeggen daartoe geseduceert te zijn haar als dan af te vragen, wie die persoon of personen zijn die haar daartoe verleyd hebben en wanneer en waar die verleydinge geschied is.

Vervaldt.

3.

Vermids de gedetineerde bij het antwoord op het 10^e articul van het 1^e examen gesegt heeft, dat zij alle de gestolene goederen gebrogt heeft ten huijse van haar moeder, haar dienvolgens af te vragen, of zij voor haar detentie in geen agt weken goederen gebrogt heeft bij haar moeder die sij den heer Molenaar ontstoolen had.

Segd dat sij meend het laatst gestoolen goed gebragt te hebben ten huysse van haar moeder nu bij gis geleden ses weken.

4.

Soo ja, wat voor goederen zij in die tijd bij haare moeder al gebrogt heeft, en in hoeveel rijsen zy die gebrogt heeft, en wanneer zij die gebrogt heeft.

Segt dat de laaste goederen sijn, geweest een paar vrouwe, en een paar manskousen en een paar mouwen van mijnen heer.

5.

Waar sij, gedetineerde, geduurende het in de kraam leggen van mevrouw Molenaar de gestolene goederen gebragt heeft en wel bysonder dat geld, zynde een dubbeltje, dat zij agtergehouden heeft

van de kosten die sy den 9 februarij deses jaars zoude halen.

Segt voort by haar moeder, en dat sij dat dubbeltje bij haar heeft gehouden, om weder by haar moeder te brengen.

216

6.

Vermids de gedetineerde bij confrontate tegens haar zuster gesegt heeft, dat haare suster wiste dat zy een mes en vork van de heer Molenaar gestoolen had, haar dienvolgens te vragen hoe haar zuster sulx was te weten gekomen.

Segt dat haar suster sulx van haar moeder sal gehoord hebben.

7.

Bij welke gelegentheit, waar ten plaatse en waarom haar suster gesegt heeft dat dat mes en vork kwiksilver was.

Segt dat mevrouw Molenaar dat selfs aan haar, gedetineerde, en haar suster gesegt heeft bij gelegentheit dat mevrouw hoorde dat het mes en vork weg was.

8.

Alzoo de gedetineerde bij confrontatie meede gesegt heeft dat de onderrok, die zy bij het antwoord van het 5^e articul van het 1^e examen geconfesseert heeft gestoolen te hebben onder de andre rok gedragen is, haar dienvolgens te vragen, door wien die onderrok onder de andre rok gedragen is, of die door mevrouw Molenaar in dier voegen is gedragen geworden, dan of die nadat deselve door haar gestolen was, door haar moeder of zuster onder de andere rok gedragen is.

Segt dat de rok hiernevens gemeld door mevrouw Molenaar is gedragen.

9.

Gemerkt de gedetineerde bij haar antwoord op het 12^e articul van het 1^e examen gesezt heeft, dat haar moeder en suster wel wisten dat zij, gedetineerde, de goederen, die sij ten huuse van haar moeder bragt, den heer Molenaar ontstolen had, haar vervolgens af te vragen de reden waaromme haar moeder en suster zulx wel wisten?

Segt omdat sij door haar moeder daartoe selve is verleijd geworden, en haar suster en haar suster dat wel gehoort heeft en ook selfs wel boter, spek, en worst heeft gestolen.

10.

Vermids de gedetineerde bij het antwoord op het 10^e articul van 1^e examen geconfesseert heeft, dat haar zuster als die bij haar ten huysen van de heer Molenaar was gekomen ook wel selfs de worst, spek en boter uyt de pot en vaten heeft genomen haar als nu te vragen wanneer haar suster zulx gedaan heeft?

Segt dat haar suster sulx gedaan heeft, toen wanneer sij nog bij haar moeder in huys was en bij gelegtheyt als sij werkte aan het huys van mevrouw Molenaar en ook bij andere gelegtheden als mevrouw niet thuis was.

[folio 216v]

11.

De gedetineerde ten desen nogmaals af te vragen of sy niet weet wat haar moeder met die gestolene goederen gedaan heeft, en waar die gebleven sijn?

Segt dat niet te weten.

12.

Off haar eygentlijke naam niet is Geertje Bruijn?

Zegt ja.

Dit merk + is door de gedetineerde Geertje de Bruijn

zelfs gesteld, ten bijsijn van ons ondergeschrevenen
schepenen der stad Alkmaar op den 14 februarij 1764
(was getekent) Jacob van Foreest M. Hofkens de Cour-
celles.

De gedetineerde de voorenstaande articulen met haare daarop ge-
geve responsiven duydelyk zynde voorgelesen, heeft verklaart
daarbij te persisteeren zonder te willen dat daarbij iets
zoude werden toegevoegt of afgedaan. Actum in judicio der
stad Alkmaar den 14^e februarij 1764 (onderstond) In kennisse
van mij, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Crimineele sententie van
Geertje de Bruijn.

Alzoo Geertje de Bruijn oud 20 jaeren, geboortig te Alkmaar,
thans gedetineerde, terzijde stellende alle eer en vreesse Gods
mitsgaders het ontsag voor de heijlige justitie, zig niet en
heeft ontsien, omme ten tijden zij als dienstmaagd bij mr. Pieter
Pasmooij Molenaar, practiseerend advocaat alhier gewoont
heeft, en wel terwijl de huysvrouw van gesegde mr. Pieter Pasmooij Mole-
naar, nu laast in de kraam gelegen heeft, zig aan diefstal schul-
dig te maken, en op instigaten van haar moeder Geesje Heykamp,
wedue Joost Bruijn, welke haar, gedetineerde, daartoe heeft weten te sedu-
ceeren uyt den huysse van gemelte advocaat Molenaar te steelen
de volgende goederen, als namentlyk
Een silver mes en vork, vier slaaplakens, twee broeken, twee
borstrokken, drie sloopen, drie servetten, vier tafellakens, een alderbeste
witte bovenrok, een dito onderrok, drie neteldoeks halsdoeken, twee
feytels, drie witte sakdoeken, twee vrouwehembden, drie manshembden,
drie bovenhembden, drie dassen, een paar manslubben, een paar vrouwemouwe
een paar mansmouwen, twee paar vrouwe witte kousen, een paar mans witte dito,

217

twee vrouwenagtmusten, twee nieuwe damaste doeken, 2 damaste oude doeken, drie
linnen en 2 andre schorteldoeken, item 2 porcelaine boterschoeltjes, drie Delfse
borden en drie porcelaine kopjes, mitsgaders turf, hout, boter, kaes,
speckvlees, broot, beschuyt, eyeren en andre eetwaren meer, en eyndelyk
twee guldens aan geldt, dat sij agtergehouden heeft van waren die sij voor
dat geld moeste halen en welk sy vervolgens op credit van den advocaat
Molenaar gehaald heeft.

Alle het welke zijn saken die in een land, daar justitie werd
geadministreert niet kunnen werden getolereert, maar anderen ten
exempel rigoreuselyk behooren te werden gestraft.

Zoo is 't dat scheepenen der stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert
hebbende den crimineelen eysch ende conclusie by ofte van-
wegen den heer hooftofficier mr. Rutgerus Paludanus R.O. op

ende jegens de gedetineerde gedaan ende genomen, en voorts geleth op de confessien van den gedetineerde buyten pyn en banden van yzer gedaan, dan wel bisonder meede op de ongemeene en grote onnosel-
heyt en onkunde van de gedetineerde, waardoor sij is in staat geweest om haar tot de voers. geperpetreerde diefstallen, door haar moeder te laten seduceeren, sonder dat sy, gedetineerde, van al dat gestoolene iets voor haar heeft behouden off daarvoor genooten, maar integendeel al hetselve hare moeder heeft thuisgebracht en overgegeven en wijders op al hetgunt in dese verder te considereeren stond en moveeren mogte, doende regt, uyt den naam en de vanwegens haar Ed. Groot Mogende de heeren Staten van Holland en Westvriesland, condemneren de gedetineerde, omme gebracht te werden ter plaatse daar men gewoon is hymelyke crimineele justitie te doen, en aldaar aan een paal geset ende met roeden te werden gegeesseert, confineeren deselve daarna in het tugthuys alhier voor den tijd van vier jaren, om aldaar met haar handenarbeijd de kost te winnen, ontseggen den heer hooftofficier voornoemt zijnen eysch en conclusie op ende jegens de gedetineerde gedaan ende genomen, deselve daarvan absolveerende bij desen, en condemneeren den gedetineerde in de kosten en misen van justitie. Actum judicio den 1^e maart 1764.
(was getekent) in kennisse van mij, secretaris Pieter Groen.

Wij ondergesz. schepenen der stad Alkmaar, verklaeren dat de voorn. Geertje de Bruijn niet heeft gehad, eenige goederen, waaruijt de kosten en misen van de justitie hebben kunnen werden gevonden.

Pieter Elias Cornelisz. Nicolaas van Wyk de Vos

[folio 217v]

Alhier werd voor memorie genoteert.

Dat de heeren schepenen, wanneer bij haar Ed. Achtbaere, in de laestvoorgaende crimineele zaak tegens Geertje de Bruijn, en op den eijsch bij den heer hooftofficier ingelegevert, zoude werden gevoteert en gedisponeert, werdende de stemmen bevonden niet equael te weezen, alzoo er drie heeren waeren, voor de publijcque geesseling en een bannissement uijt de stad en jurisdictie van dien voor de tijd van vijftien jaeren, drie heeren alleen maar voor een confinement van een jaar 2 à 3, en een heer voor de geesseling in 't hijmelyk en een confinement van twee jaeren, goedgevonden hebben, dat den crimi-

neelen eijsch, en de confessien van den gedetineerde etc. zoude werden gestelt, in handen van den heer mr. Arent Jan van den Steen, als ordinaris gedeputeerde dezer stad, en daarop zijn edelens advis versogt. Dit in naam van haar Ed. Achtb. door den secretaris Groen gedaen zijnde. Zoo is daarop beslooten ingekomen een advis van welgamelte heer Van den Steen. Dan, alvorens dat hetzelfde is geopent geworden, is bij haar Ed. Achtbaere gearresteert, dat dat advis, indien het niet mogte vinden de approbatie van haar Ed. Achtb. ook niet zoude behoeven

218

opgevolgt te werden, en ider heer blijven in zijn geheel. Dat daarop het voorsz. advis geopent en geleezen zijnde, hetzelfde wel is gevolgd, maer evenwel niet volleedig, alsoo het daarbij gestelde bannissement voor den tijd van 6 jaeren, daarvan is afge-laeten, en vervolgens bij de meerderheijt gedisponeert, zooals het vorenstaande vonnis is inhoudende.

Crimineele sententie
van
Geesje Heijkamp, weduwe
Joost Bruijn.

Alzoo Geesje Heijkamp, wedue Joost Bruijn, laest gewoond hebbende alhier, dog thans latitante, van zig heeft kunnen verkrijgen omme met terzijde stelling van elle eer en vreesse Gods, mitsgaders het ontsag voor de Heijlige Justitie, haere dogter Geertje Bruijn tot dieverije te seduceeren, en met raad en daad te adsisteeren, haer willens en wetens in haer diverije, bisonder die zij gepleegt heeft gehad ten huijse van mr. Pieter Pasmooij Molenaar, practiseerend advocaet

alhier, aen te setten, die te voeden,
en met deselve haere dogter ten dien
reguarde verstand te houden, en
haer de gestoolen goederen af te
neemen, en dus een complice en
medestander in de bij haer dogters
gepleegde diverije geweest is.
En gemerkt deselve Geesje Heijkamp

[folio 218v]

zig ter dier oorzaeke met de vlugt heeft
gesauveert, en dat zodanige bij haer
gepleegde seductie, adsistentie en
voedinge als diverije selve werden
gereputeert, en dienvolgens ook als
een verregaand delict in een land
daar politie en justitie werd ge-
administreert, geensints kan wer-
den getolereert, maar anderen
ten exempelp rigoreuselijk behoort
te werden gestraft.

Zoo is 't dat schepenen der stad
Alkmaar, gesien ende geëxamineert
hebbende tgunst bij ofte vanwege
den heer hooftofficier mr. Rutge-
rus Paludanus R.O. tot verificatie
van zijn indendith is overgelegd, en
wijders geleth op al hetgunst in deze
te considereeren stond en moveeren
mogte, doende regt, uijt den naem
ende vanwege haer Ed. Groot
Mog. de heeren Staeten van Holland
en West Vriesland, versteeken de
ingedaegdesse, latitante en defaillante
uijtkragte en voor proffijnt van de
gedecerneerde defauten van alle
exceptien declinatoire, dilatoire en
peremptoire, mitsgaders van alle
defensien en weeren, die zij com-
pareerende had mogen proponeeren
en doen.

Banne voorts de ingedaegdesse, latitante
en defaillante ten eeuwigen daegen
uijtkragte den landen van Holland en
Westfriesland, zonder daerinne
weder te mogen komen, op pæne van
zodanige swaerder straffen, als haer

Ed. Achtbaere zullen oordeelen en vermeenen te behooren, en condemneeren denselven wijders in de costen en miesen van justitie ter tauxatie en moderatie van desen geregte.

Actum en gepronuntieert op de rolle den 26^e april 1764 en ten selven daegen ook na klokgeslag ten overstaen van den heer hooftofficier mr. Rutgerus Paludanus ende twee schepenen, de heeren Christianus Besemaeker en doctor Matthias Hofkens de Courcelles, gepubliceert van de puije des raadhuijses dezer stad. (onder stond)

In kennisse van mij, secretaris
(was getekent) Pieter Groen

Crimineele sententie
van
Jannetje Bruijn.

Alzoo Jannetje Bruijn, laest gewoond hebbende alhier, dog thans latiteerende, van zig heeft kunnen verkrijgen, omme met terzijde stelling van alle eer en vreesse Gods, mitsgaders het ontsag voor de Heijlige Justitie, haer zuster Geertje Bruijn, niet alleen met raad en daad te adsisteeren in de bij haer begaene diverije ten huijse van mr. Pieter Pasmooij Molenaer, practiseerend advocaet

[folio 219v]

alhier, maar de diverije zelfs mede ten gemelte huijse van den advocaet Molenaar te pleegen.

En gemerkt deselve Jannetje Bruijn zig ter dier oorsaeke met de vlugt heeft gesauveert, en dat zodanige bij haer gepleegde adsistentie, in de voorsz. begaene diverije, en het pleegen van diefstal mede selfs, geensints kunnen werden getoleert in een land van

politie en justitie, maar anderen ten exempel rigoureselijk behoort te werden gestraft.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert hebbende, tgunt bij ofte vanwege den heer hooftofficier mr. Rutgerus Paludanus R.O. tot verificatie van zijn intendith is overgelegd, en wijders geleth op al hetgunt in deze te considereren stond en moveeren mogte, doende regt uijt den naem ende vanwege haar Ed. Groot Mog. de heeren Staeten van Holland en Westvriesland, versteeken de ingedaegdesse, latitante en defaillante uijt kragte en voor proffijt van de gedecerneerde defauten van alle exceptiën declinatoire, dilatoire en peremptoire, mitsgaders van alle defensiën en weeren, die zij compareerende had mogen proponeeren en doen, bannen voorts de ingedaegdesse, latitante en defaillante ten eeuwigen daegen uijt den landen van Holland en West Vriesland, zonder daerinne weder te mogen komen, op pæne van zodanige swaarder straffen als haar Ed. Achtbaere zullen oordeelen en vermeenen te behooren, en condemneeren denselven wijders

220

in de kosten en misen van justitie ter tauxatie en moderatie van desen geregte.

Actum ende gepronuntieert op de rolle den 26^e april 1764 en tenselven daege ook na klokgeslag ten overstaan van den heer hooftofficier mr. Rutgerus Paludanus en twee schepenen, de heeren Christianus Besemaeker en doctor Matthias Hofkens de Courcelles gepubliceert van de puije des raadhuises dezer stad.
(onder stond) In kennisse van mij, secretaris
(was getekent) Pieter Groen.

mr. R. Paludanus

Aan de Weled. Agtb. heeren schepenen der stad
Alkmaar.

Geeft met schuldige hoogagtingh te kennen mr. Rutgerus Paludanus,
hooftofficier dezer stad R.O. hoe dat hij, suppliant, bij de annexe attestatie is
geïnformeert geworden.

Dat de persoon van Jan Westhoven, in de wandeling genaamt Jan plaisier en
van herwaards bekent voor een ligtmus en rusiemaker, sig niet
heeft ontsien om des nagts tussen den 28 en 29 julij deses jaar ten huysse
van Fredrik Geskens, woonende aan de Kalkovens Brugh binnen dese stads
jurisdictie eerst over het drinken van een glas genever rusie te soeken met
de persoon van Cornelis Wan en tegen deselve sijn mes te trekken.
Daarna in huys van gem. Fredrik wederom te komen met het bloote mes in de
hand, en een en andermaal uyt hetselve huys gedreven sijnde, buyten de
deur sijn mes niet alleen te blijven trekken, maar ook soo na Cornelis
Wan als na eenen Pieter Vos te snijden, sonder deselve nogtans anders
als in de kleedenen te raken, egter met een boze toelegh sooals hij selve
heeft betuygd, om Cornelis Wan van onder op te steken.

Dat gemelde Jan Westhoven alwijders smaandags smorgens nog wederom ten huijse
van voorsz. Fredrik Gieskens is gekomen, en na eenige scheld en vloekwoorden
sijn mes heeft getrokken, dus voorn. Gieskens bedrygt galg en rad op zijn
bakhuys te willen snijden, voorts de vrouw van hem, Gieskens, een slag aan
't hoofd toe te brengen en wijders sig soo buitenspoorig te gedragen dat hij
niet voor snamiddags heeft kunnen gepersuadeert worden om heen te gaan,
terwijl de vrouw van gemelde Gieskens hem, Jan playsier, intussen sijn mes
heeft moeten ontweldigen, gelijk sij het selve aan den suppliant R.O.
heeft ter hand gesteld, sijnde het vooren geallegueerde alles breder vermeldt
bij de attestatie daarvan beleijdt en waartoe sig de suppliant kortheydshalven
refereert.

En gemerkt alle de voors. brutaliteijten niet alleen bij de generale
placaten van den landen sijn strafbaar, maar bijzonder dat bij de
particuliere keure deser stad tegen het mestrekken en vegten is

[folio 220v]

geëmaneert, duydelijk werd gestatueert in het 1^e en 2^e artikel.

Dat soo wie in de herbergen, op 's heeren wegen of tot eenige andre
plaatsen op imand een mes of ander geweer komt te trekken, al
waar 't ook sonder te quetsen, daarover bij den officier, soo hij op heter-
daat werd bevonden, of anders bij ordre van schepenen datelijck
sal werden in apprehensie genomen en sonder eenige verschoningh
geconfineert in den tugthuysse deser stede om aldaar den tijd van
drie maanden ter discretie van regenten, en soo sulks bij iemand
gedaan werd bij nagte of na 't luyden der poortklok, sal de voors.
afkoping niet minder als met f. 100 : - : - mogen geschieden.

Soo keert sig de suppliant R.O. eerbiedig tot U Ed. Agtb., versoe-

kende dat gem. Jan Westhoven ter sake sijnen begane forfaite en speciaal wegens het 2 maal mestrekken bij nagt en eens bij dagh uyt kragt der voors. keure bij ordre van U Ed. Agtb. datelijk sal worden genomen in apprehensie, en sonder eenige verschoning geconfineert in dese stads tugthuijse om aldaar den tyd van 3 maanden te arbeyden tot discretie van regenten, sonder dat gem. Jan Westhoven dese confinement sal mogen afkopen met minder als f. 100 : - : -. ('t Welk doende, etc. was getekent R. Paludanus 1765.

Apostille

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaande request, ende geleth op het versoek daarbij gedaan, alsmeede op de daarbij overgelegde gerecoleerd attestatie, en verder op al hetgunt in dese te considereeren stond en moveren mogten, qualificeeren den heer hooft-officier mr. R. Paludanus R.O. omme de persoon van Jan Westhoven hierneven gemelt ter sake bij den requeste in 't breede genoemt te apprehenderen en in den tugthuys deser stad te confineeren, om aldaar den tyd van 3 maanden te arbeyden, ter discretie van regenten, sonder dat hetselve confinement met minder als met f. 100 : - : - sal mogen werden afgekogt. Actum in judicio den 10^e augustus 1765, in kennisse van mij, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

221

1^e Examen gedaan maken, ende de Edele Achtb. heeren schepenen der stad Alkmaar overgegeven bij ofte vanwegens mr. Rutgerus Paludanus, hooftofficier deser stad R.O.

Omme daarop gehoord en ondervraagt te werden de persoon van Jurgen Hendriksz. Straube, geboortig van Boukum uyt het Marksland, thans alhier gedetineerde.

Articul 1.

Hoe oud hij, gedetineerde, is en waar geboortig.

Segt oud te sijn omtrent 25 jaren en gebore te wesen te Anhault, en opgevoet te Boukum in 't Marksland.

2.

Waarmeede hij, gedetineerde, sijn kost gewonnen heeft gedurende sijn verblijv

in Holland.

Segt met beedelen.

3.

Of hij, gedetineerde, in de maand maij
van den gepasseerde jare niet te
Amsterdam in hegtenis heeft
geseten.

Antwoord ja.

4.

Of hij, gedetineerde, voordat hij t' Amster-
dam in hegtenis is geraakt
niet aldaar heef lopen beedelen.

Antwoord ja.

5.

Of hij, gedetineerde, om zijn bedelarije
te faciliteeren en den menschen
tot medelijde te bewegen, zijn
linkerarm die hij ten dien tijd even
boven het gewrigt zeer swaar gebrant
had, niet aan een ijgelyk vertoont
heeft.

Antwoord ja.

[folio 221v]

6.

Of hij, gedetineerde, almeede ter
zake zijne geëxcerceerde
bedelarye t' Amsterdam bij den
Ed. Agtb. geregte dier stad ten
eeuwigen dage is gebannen uijt den
lande van Holland en West Vrieslant.

Antwoord ja.

7.

Hem, gedetineerde, af te vragen, welke
reden hem soo assurant, en stout
hebben kunnen maken om niet-

tegenstaande zijn voormeld eeuwig bannissement wederom in Holland en wel bepaaldelijk in Amsterdam te komen?

Segt daar geen reden van te kunnen geven.

8.

Of hij, gedetineerde, op den 7^e december des gepasseerden jaars voor commissarissen van de huwelijkssaken binnen Amsterdam is gecompareert, om huwelijksgeboden te erlangen met Eva Teunisse van Amsterdam, en of hij alsdoen aan welgemelde heren commissarissen niet heeft geseget, en voorgewend, dat zijn gedetineerdens ouders overleden waren en dat hij, gedetineerde, benevens Eva Teunisse beijde waren van de gereformeerde religie?

Antwoord ja.

9.

Wat reden hij, gedetineerde, gehad heeft, om welgemelde heren commissarissen van huwelijkszaken te bedriegen en sijn persoon voor gereformeerd op te geven, daar hij volgens zijn eijgen confessie alhier in judicio gedaan van de roomse religie professie doet.

Segt dat hij door andere daartoe is aangeraden geworden omdat het dan minder geld kosten.

222

10.

Of hij, gedetineerde, in den gepasseerde jaren t' Amsterdam niet heeft gelogeert bij eenen Daniël Kok op het Franse Padt.

Antwoord ja.

11.

Op wat wijze en bij welke gelegenheit hy, gedetineerde, aan denselve Daniel Kok kennis heeft gekregen.

Segt dat hij met wijlen sijn moeder een langen tijd geleden te Amsterdam komende aan d' Haarlemmer Schuyt vond en de vrouw van Daniel Kok welke haar logement aanpresenteerde.

12.

Of denselven Daniel Kok benevens hem, gedetineerde, zijn faict niet gemaakt heeft om te lopen bedelen en waarmede denselven Daniel Kok al verder zijn kost won.

Segt dat dit de eerste reijs is geweest, dat hij met Daniël Kok heeft lopen bedelen.

13.

Hem, gedetineerde, al verders af te vragen of hij zig niet heeft schuldig gemaakt aan gepleegde diefstal, waar, met wie en wanneer sulx alhier sonder eenige de minste agterhouding tot vordernisse der justitie te bekennen.

Segt sig daaraan nooyt schuldig gemaakt te hebben.

Dit merk X is gesteld door den gedetineerde Jurgen Hendriks ten bijsijn van ons onderges. schepenen der stad Alkmaar. Was getekent Willem Jacob Kloek G. Pan.

De gedetineerde de voorenstaande articulen, duydelijk met zijne daarop gegeven responsiven zijnde voorgelesen, heeft verklaart daarbij te persisteeren, niet begerende dat daarbij iets zoude werden toe of afgedaan. Actum in judicio der stad Alkmaar den 1^e maart 1765 in kennisse van mij, secretaris. Was getekent Pieter Groen.

[folio 222v]

Crimineelen eijſch ende conclusie ge-
daan maken, ende de Edele Agtb.
heeren ſchepenen der ſtad Alkmaar over-
gelevert bij ofte vanwegens mr. Rut-
gerus Paludanus, hooftofficier deſer
Paludanus hooftofficier deſer
ſtad amptshalven eijſcher.

contra

Jurgen Hendrikſe Straube geboortig
van Boukum uyt het Marksland
oud ontrent 25 jaren, thans alhier
gedetineerde.

Den heer eijſcher dede conform de waarheijd, ende wijders
naar inhoud van der gedetineerdens confeffien bujten
pijn en banden van ijſeren gedaan zeggen:

Dat den gedetineerde al zedert veele jaren een vagebonderend
leven heeft gevoert, ende bedelarije reeds lange heeft
geëxerceert en dat denſelven ter zake dier gepleegde bedelarije
in de ſtad Amsterdam bij den Ed. Agtb. geregte van welgemelde
ſtad ten eeuwige dage is gebannen uijt den lande van
Holland en Weſtvrieſland.

Dat hoezeer den gedetineerde welbehoort hadde te gehoorsamen
aan het vonnis van de Ed. Agtb. geregte van welgem.
ſtad Amsterdam denſelven egter, nietegenſtaande zijn voormelte
eeuwig bannissement de ſtoutheyt heeft gebruikt om
niet alleen andermaal in den lande van Holland en Weſt
Vrieſlandt bedelarye te exerceeren, maar ook ſelve in
Amsterdam te komen, ende aldaar op den 7^e december 1764 met
ende beneffens zekere Eva Theuniſſe van Amsterdam voor
heeren commiſſariffen den huwelijke zaken aldaar te com-
pareeren, ten eynde van deſelven huwelijke gebod, met
gemelde Eva Theuniſſe te erlangen, en dat hij, gedetineerde, als pro-
feſſie makende van de roomschen godſdienſt aangem.
zyn voorgenomen huwelijk te accellereeren bij welgem.
heeren commiſſariffen heeft voorgewend van de gereformeerde religie
te zijn en dus met deſe zijne bedriegerije welgemelde heeren
commiſſariffen te eludeeren in het placaat van haar Ed. Gr. Mog.

223

in den huwelijken tuſſen roomschen en gereformeerden illuſoir te
ſtellen.

Leverend dus dit alles op, dat den gedetineerde is een absolute

bedrieger, en dat denselven is een overtreder van zijn eeuwig bannissement, en waaromme denselven dan ook volgens placaat van haar Ed. Gr. Mog. de dato 19^e maart 1614 absoluten strafbaar is aan den lijve.

Al waaromme den voorn. heer eijsscher eysch doende concludeert dat den gedetineerde bij sententie van desen Wel Ed. Agtb. geregte zal werden gecondemneert, omme gebragt te werden ter plaatse alwaar men alhier gewoon is crimineelen justitie te dirigeren ten eijnde omme aldaar door den scherpregher was strengelijk te werden gezeselt ende wijders dat hij, gedetineerde, alsnog voor altoos op pene van zwaarder straffe, zoo hij daar weder inkomt uijt den lande van Holland en West Vriesland zal werden gebannen alles met de condemnatie in de kosten en misen van justitie ofte ten allen anderen. Fine et cetera.

Schepenen gezien ende geëxamineert hebbende de voorenstaande crimineele eijsch en conclusie, op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genomen en voorts geleth op al hetgunt in dese te considereren stond en moveeren mogte, doende regt in den naam ende vanwegens haar Ed. Groot Mog. de heeren Staaten van Holland ende West Vrieslandt, condemneeren den gedetineerde omme gebragt te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is heijmelijke crimineele justitie te doen, en aldaar aan een paal gebonden, strengelijk te werden gezeseld, bannen den gedetineerde ten eeuwigen dagen uijt den landen van Holland en West Vriesland zonder oyt daar weder binnen te mogen komen op peene van zwaarder straffen, ontseggen den heer hooftofficier R.O. zijne verdere eijsch en conclusien op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genomen deselve daarvan absolverende bij desen en condemneeren den gedetineerde in de costen en misen van justitie sed, non habet.

Actum in iudicio der stad Alkmaar den ... maart 1765.

In kennisse van mij, secretaris (was getekent) Pieter Groen.

[folio 223v]

Eerste examen gedaen maken, ende de Edele Wel Agtb. heeren schepenen der stad Alkmaer overgegeven, by ofte vanwegens den Wel Gestrenge heer mr. Rutgerus Paludanus, hooftofficier binnen deze stad R.O.

Omme daarop gehoort en geëxamineert te werden, de persoon van Hendrik

Engelenland, gedetineerde.

Articul 1.

Hoe hy, gedetineerde, genaamd is?

Zegt Hendrik Engeland.

2.

Hoe oud hy, gedetineerde, is waer gebooren en waar woonachtig?

Zegt in zyn 16de jaar te gaan, zoo hy niet beter weet, en alhier geboren en woonachtig te zyn.

3.

Wat zyn handwerk is en of hy alhier niet by zyn vader als tuynmansknecht werkt?

Zegt ja, als tuynmansknecht te werken by zyn vader.

4.

Of hy niet wel by particuliere luyden in de tuynen werkt?

Antwoord ja.

5.

Of hy onder anderen niet werkt in de tuyn van Johannis Schagen?

Antwoord ja.

6.

Of hy van dezelve Schagen niet by continuatie de sleutel in zyn bewaring heeft gehad.

Antwoord ja.

7.

Waar die tuyn van Hannis
Schagen legt?

Zegt buyten de Geester-
poort in de Snaremanslaan.

224

8.

By wie hij al meer als tuyn-
man werkt of de tuynen
schoonhout?

Zegt by de heer Bekkeringh.

9.

Of hy al meede van die luyden
de sleutels in zyn bewaring
heeft gehad?

Zegt, niet hy, maar zyn
vader.

10.

Of hy niet wel zyn werk
maakt om van de luyden
in wiens tuynen hy werkt
hun goederen te steelen?

Antwoord neen.

11.

Wie hem daarin helpt, en wat
luyden er met hem gedaen
hebben?

Vervalt.

12.

Of hy onder anderen nu
circa vier weeken geleden,
niet heeft gestolen een
stuk lood uyt de tuyn van

voorn. Johannis Schagen

Antwoord ja.

13.

Of hy dat lood niet heeft aff-
gescheurt van een priëel
in der selver tuyn staende,
en of hy de spykers, waar-
mede dat lood vast was, niet
met zyn handen heeft
los gevrongen?

Antwoord ja.

14.

Of hy dat loot mee na zyn vaders
huys heeft genomen? Of waer hy het
selve heeft gebragt?

Zegt in opzigte van het eerste lid,
neen, en ten aensien van het
tweede, dat hy dat lood heeft
gebragt agter de kerk by een
oudyserkooper en het zelve
aan die te hebben verkogt

15.

Op welke dag hij dat loot heeft
gestolen, en op wat tyd van
den dag, smorgens, smiddags,
savonds of wel des nagts, hij
sulx heeft verrigt?

Zegt de nette dag niet te
weten, maar denkt dat
het op een zondagmorgen
is geweest.

16.

Waar hij dat loot heeft verkogt
aan wie, en hoeveel geld hij
daarvoor heeft ontvangen?

Zegt als boven sub articul 14, en
daarvoor ontvangen te heb-
ben twaalf duyten.

[folio 224v]

17.

Of die luyden by wien hy dat lood verkogt heeft, niet aen hem vroegen van wie hy dat lood had?

Antwoord neen.

18.

Wat hy met dat gelt gedaen heeft?

Zegt na De Vuyk by Oudorp op het zien schieten na De Gaij te zyn gegaan, en aldaer voor dat gelt een glaasje bier te hebben gedronken.

19.

Of hy niet wist dat sulke dieverije strafbaar was?

Antwoord ja.

20.

Of hy niet aan zyn ouders of aen een van beyde heeft verhaalt hoeveel gelt hy daarvoor had ontfangen?

Antwoord neen.

21.

Of hy nu ontrent 3 weeken geleden niet andermael heeft willen steelen in de tuyn van heer Schagen?

Antwoord ja.

22.

Of hy toen niet op een hennehok in die tuyn geklommen is, om by het priëel te konnen?

Antwoord ja.

23.

Of hij toen geen stuk lood van het priëel heeft afgescheurt, en met zijn handen in malkander gedout?

Antwoord ja.

24.

Of hy dat loot niet onder zijn rok heeft geborgen en zoo tragte heen te gaan?

Antwoord ja.

25.

Of hy toen niet betrappt is door iemand?

Antwoord ja.

225

26.

Of hij dat lood toen weder op zijn plaets gebragt en vastgespykert heeft?

Antwoord ja.

27.

Waar hy anders dat lood zou gebragt hebben?

Zegt dat hy het weder agter de kerk zoude hebben verkogt.

28.

Of hy niet wel by andere menschen, selfs daar hy de sleutel van de tuyn niet van hadde, ook heeft gestolen?

Antwoord neen.

29.

In welke tuynen hy meer heeft gestolen?

Vervalt.

30.

Waarin die dieveryën hebben bestaen?

Vervalt.

31.

Wie hem daarin heeft geholpen en waar hy die gestolene goederen heeft gelaten?

Vervalt.

32.

Of hy niet voorheen wel meer out yser, of loot agter de Groote Kerk heeft verkogt?

Antwoord ja.

33.

Zoo ja, van waar hy dat dan gekregen heeft?

Zegt van zyn vader, en dat dat lood en yser is geweest

van oude raemen van zyn vader.

34.

Of hy, schoon de sleutels van Hannes

Schagen altoos hebbende gehad
in bewaring, niet wel eens
over de schutting in de tuyn ge-
klommen is?

Antwoord ja, als hy daer-
in moest werken, en de
sleutel dan niet by hem
had.

35.

Zoo ja, van welke kant, en
waarom?

Zegt voorby de deur en
omdat hy geen sleutel had

(was gekent) Hendrick Engeland.

De gedetineerde, de vorenstaende articulen
eerst, en daarna weder met zyne daar-
op gegevene responsiven duydelyk zynde
voorgelesen, heeft verklaart daarby te

[folio 225v]

persisteeren, zonder te begeeren, dat daar-
bij iets zoude werden toe of afgedaan.
Actum in judicio den 1^e october 1765. In kennisse
van mij, secretaris, was getekent Pieter Groen.

Tweede examen, gedaan ma-
ken ende de Edele Wel Agtbare
heeren schepenen der stad
Alkmaar overgegeven by
mr. Rutgerus Paludanus,
hoftofficier deser stad R.O.
omme daarop gehoort ende
geëxamineert te werden
de persoon van Hendrik
Engelant, gedetineerde.

Articul 1.

Of Hannis Schagen hem,
gedetineerde de sleutel
van zyn tuyn niet
meerder dan eens heeft
toevertrouwt?

Antwoord ja.

2.

Of hy dus niet wist dat hy niets
uyt die tuyn mogt steelen?

Antwoord ja.

3.

Of hy dat eerste lood niet
heeft weggehaalt juist
op een sondag om dus te
minder betrappt te worden?

Zegt daar geen erg in gehad
te hebben.

4.

Of hy sulks niet op sondagh
den 1^e sepember deeses jaars
heeft gedaen?

Antwoord ja.

5.

Hoe hy toen in de tuyn is ge-
komen?

Zegt met de sleutel de deur
opengesloten te hebben.

6.

Of hy de tweede dievery
niet heeft gepleegt of zoeken
te pleegen op saturdagh
den 7^e september jongstleden?

Antwoord ja.

7.

Wanneer hy dat laaste lood
weder op het priëel heeft
gebragt?

Segt dienselfden dag.

226

8.

Met hoeveel spykers hy dat lood weder heeft vastgespykert, en waarmede hy zulks heeft verrigt.

Zegt dat niet te weten, maer zulks met een hamer te hebben gedaen.

9.

Of hy niet aen zyn vader of moeder of iemand anders heeft verhaelt, dat hy betrappt was?

Antwoord neen.

10.

Of het laaste stuk lood swaarder en grooter was als het eerste?

Zegt ja, het laeste grooter en swaarder te zijn geweest.

11.

Hoe of hy, gedetineerde, de laaste reys in de tuyn van Schagen is gekomen?

Zegt als hiervoren sub-articul 5.

12.

Of hy in vroeger dagen zig niet wel aen meer andere geringe dievereyen heeft schuldig gemaakt?

Antwoord neen.

13.

Wat goederen hy bevorens
wel van deesen of geene
ontvreemt heeft en van
wie?

Vervalt.

(was getekent) Hendrik Engeland

De gedetineerde de vorenstaende articulen
eerst en daarna weder met zyne daer-
op gegeven responsiven duydelyk
zynde voorgelesen, heeft verklaart
daerby te persisteren zonder te begeren dat daarbij iets zoude werden toe of af-
gedaen. Actum in judicio den 3^e october 1765.
In kennisse van my, secretaris (was getekent)
Pieter Groen.

Crimineele sententie van
Hendrik Engeland.

Alzoo Hendrik Engeland, oud na zyn gedag-
ten tussen de 15 en 16 jaeren, geboren
binnen deze stad, werkende als tuyn-
mansknecht by zyne vader Jan Enge-
land, althans gedetineerde, zig niet
en heeft ontsien, terzyde stellende alle
eer en vreesse Gods, mitsgaders het ont-
sag voor de justitie, om op sondagmorgen

[folio 226v]

den eersten september dezes jaars in de tuyn
van Johannes Schagen, leggende buyten
deze stads Geester Poort in de Snaremans
Laan, te komen, en aldaar een stuk lood,
hetwelk op het priëel met spykers vast
was, met zyn handen los te wringen, van
het priëel af te scheuren, te brengen agter
de Groote Kerk alhier, en by een oudt
yserkooper aldaer, voor 12 duyten te
verkoopen.

Dat hy, gedetineerde, vandaar smiddags
na de herbergh De Fuyk bij Oudorp is
gegaen, om De Gaaij te sien schieten,
en voor dat gelt van het gestoole lood
een glas bier te koopen.

Dat ofschoon hy, gedetineerde, wel bewust was dat soodanige diverij strafbaer was, hy agter wynige dagen daarna, ten tweede maal de 7 september, de tuyn van opgamelte Johannes Schagen heeft willen besteelen, dat hy ten dien eynde in die tuyn op een hennehok is geklommen om by het prieel te komen, vervolgens een swaerder stuk lood van het prieel heeft afgescheurt, hetzelve met zyn handen ineen geduwt, alzoo onder zyn rok geborgen en vervolgens daarmede getragt heeft weg te gaen, met voornemen om het selve wederom als het eerste gestolen lood agter de Groote Kerk te verkopen, edog dat hy, gedetineerde, in deese laaste diverij is betrapt geworden en toen hetzelve lood wederom op zyn plaats gebragt heeft.

En gemerkt deze beyde diverijen zyn gepleegt in een tuyn, en wel in zodanige tuyn van welke de sleutel aen hem, gedetineerde, was toevertrouwt en vervolgens zaken zyn die in een land en stad, daar de justitie werd geadministreert anderen ten afschrik aan den lyve dienen gestraft te werden.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaer gesien ende geëxamineert hebbende den crimineelen eysch en conclusie door den heer hooftofficier mr. Rutgers Paludanus R.O. op ende jegens

227

den gedetineerde gedaen en genomen, en voorts geleth op de confessien van den gedetineerde buyten pyn en banden van yser gedaen en wyders op al hetgunt in deze te considereren stond en moveeren mogte, en wel bisonder mede op de jonkheyd van des gedetineerdens jaeren, en zyne daerby voorgekomene eenvoudigheid en onnozelheyd, doende regt in den naem ende vanwegens haar Ed. Groot Mog.

de heeren Staaten van Holland en Westfriesland, condemneeren den gedetineerde omme gebragt te werden ter plaets daer men alhier gewoon is heymelijke crimineele justitie te oeffenen, en aldaer, aen een pael gebonden, met roede te werden gegeesselt, confineeren denselven daerna in den tugt of verbeterhuyse alhier, om aldaer met syn handen-arbeyd de kost te winnen, ter tyd en wylen toe, dat er bequame gelegentheyd zal werden gevonden, omme hem, gedetineerde, naar Nederlands Indien te senden, en condemneeren den gedetineerde in de costen en miesen van justitie (sed non habet), ontzeggende wyders den heer hooftofficier R.O. voornoemt zynen verderen of anderen eysch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genomen, dezelve daervan absolveerende by dese. Actum in judicio der stad Alkmaar den 7 october 1765 en aldaer gepronuntieert den 10 october daaraenvolgende. In kennisse van mij, ~~secretar~~ secretaris (was getekent) Pieter Groen.

Den 12 october 1765 hebben haar Ed. Agtb. de heeren schepenen voornoemt, op het verzoek van Jan Engeland, vader van opgelmete Hendrik Engeland in judicio gedaen, geaccordeert en toegestaen, dat de voornoemde zijne zoon, in plaetse van na Oost Indien, na Surinaeme, alzoogig daertoe eene bekwaeme gele-

[folio 227v]

gentheijt scheen te hebben opgedaen, zal mogen werden gesonden, mits van zijne aenneeminge bij den capitein off schipper doende blijken, mitigeerende en altereerende alsdan in zooverre de voorsz. sententie ten zijnen opzigten geslaegen.

In kennisse van mij, secretaris,
Pieter Groen.

Den 27^e januarij 1767 hebben de heeren regenten van het aalmoesseniershuijs binnen dese stad, in judicio haere klagten ingebracht, zoo tegens Engel Molshoop en desselfs huijsvrouw, ter zaeke deselven strijdig tegens de keure deser stad van dato 5 februarij 1757 een gedeelte van het roggenbrood haar gegeven voor gealimenteerd werdende, en bij haer door regenten voornoemt besteede, persoonen, hadde verkogt aen Willem Craffet om 4 stuijvers en aen Grietje Batenburg om 4½ stuijvers het brood, als tegens de gemelte koopers, vermits die volgens bovengemelte keure, alzoo min het voorsz. arnebrood vermogte te koopen, alsdat het verkogt mogte werden, en vervolgens versogt, dat daer-in mogte werden voorsien, en de voorsz. keure gemaintineert.

Waerop, de bovengemelte beschuldigde persoonen gehoord, en daeraen bevonden zijnde schuldig te wesen, bij haer Ed. Achtbaere, in consideratie de voorn. persoonen niet in staat waeren om op het allerstriktste aen de voorsz. keure te kunnen voldoen, en om verdere bijgebragte redenen van verschooning, is goedgevonden en verstaen (de voorsz. keure voor ditmael eenigsints mitigeerende) dat de koopers van het voorsz. brood tezaemen gereed zullen voldoen een somma van dertig gulden, om daeruijt de beloofde præmie aen de aenbrengers en andere daerop gevallen onkosten te kunnen voldoen en vinden.

En dat de voorn. beijde verkoopers voor de tijd van agt daegen zullen werden geconfineert in het tugt off verbeterhuijs alhier, om aldaer met haar handenarbeijt de kost te winnen.

En is vervolgens immediaet het voorsz. geresolveerde ter executie gebragt, en

[folio 228v]

de voorsz. zomme van f. 30 guldens ten fine voorsz. door de gecondemneerdens voldoen.

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen.

Aan de Ed. Agtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer.

Geeft met schuldige hoogagting te kennen
mr. Rutgerus Paludanus hooftofficier
deser stad R.O. hoe eene Jan Hen-
driksz. Sparwer bekent onder de naem
van roo Jan zynde een buytenlander
zondagavond of nagt tussen den 13
en 14 july dezès jaars ten huysen van
Joris Kleybroek aen den Omval zonder
de minste questie diestyds met Stoffel
Bartels wonende buyten de Schermeer-
poort te hebben gehad dezelve Stoffel
op een zeer verradelyke wyse onder
schyn van hem een dronk brandewyn
te willen aanbrengen, een vinnige
sneede van boven over de linkerwang
tot op de lip heen toe te brengen, alles
breeder vermeld by de attestatie daer-
van by den suppliant ingewonnen
en tot welkers inhoud dezelve zig kort-
heydshalve refereert.

En gemerkt dit een zake is, welke di ju-
stitie vordert dat andere ten exempel
werde gestraft teneijnde de boosheyten
verraderye werde beteugelt, en de inno-
centie beschermt, zoo keert zig de suppliant
eerbiedig tot U Ed. Achtb. versoekende U Ed.
Achtb. den suppliant ~~eerbiedig~~ gelieven te
authoriseeren en qualificeeren om den
voorn. Jan Hendriks Sparwer ter zake
zyner gemelde verraderlyke boosheyten
te doen apprehendeeren in stricte gevan-
kenis te stellen, en dus tegen denselve
pede ligato te procedereen in dier voegen

229

als men in zodanig geval in cas crimineel
gewoon is te doen. 't Welk doende etc.
(was getekent) R. Pauludanus 1766.

Apostille
Schepenen de stad Alkmaar gesien ende
geëxamineert hebbende de nevenstaende

requeste ende geleth op het versoek daerby gedaen, alsmede op de gerecolleerde attestatie daerby overgelegd, en verder op al hetgunt in deze te considereeren stond, autoriseeren en qualificeeren den heer hooftofficier R.O. omme de persoon van Jan Hendriksz. Sparwer ter zaeke by dezen requeste gemelt, te mogen doen apprehendeeren, en in strikte gevangnisse stellen, mitsgaders tegens den selven pede ligato te procedeeren invoegen als men in zodanig geval in cas crimineel gewoon is te doen.

Actum in judicio den 31 july 1766.

In kenisse van my, secretaris
(getekent)
Pieter Groen

Geapprehendeert den 28 mey 1767.

Eerste examen gedaen maken
ende Edele Wel Agtbare
heeren schepenen der stad
Alkmaar overgegeven by
ofte vanwegens mr. Rutgerus Pauludanus hooftofficier der evengesegde stad
R.O.
omme daerop gehoord ende
geëxamineert te werden
de persoon van Jan Hendrik Sparwer tans
gedetineerde.

Articul 1.

Of zyn gedetineerdens naem
niet is Jan Hendriks Sparwer?

Zegt ja.

2.

Of hy niet ordinaar byge-
naamt werd roo Jan?

Zegt ja.

3.

Hoe oud hy, gedetineerde, is?

Zegt out te zyn omtrent
23 jaeren.

[folio 229v]

4.

Waar hij, gedetineerde, geboren is?

Zegt te Mettingen in
Pruyschland.

5.

Waar hy, gedetineerde, thans woonachtig is geweest eer hy weerd geapprehendeert?

Zegt te Heylo.

6.

Wat zyn gedetineerdens handwerk is ende middelen van zyn bestaen?

Zegt schoenmaeken.

7.

Of hy in 't voorst van den jare 1766 niet als schoenmakersknegt heeft gewerkt ten huise van Stoffel Bartels op het Zeglis onder deeser stads jurisdictie woonaghtig?

Zegt ja.

8.

Hoe lang hy, gedetineerde, by de gemelte Stoffel Bartels als knegt heeft gewerkt en om wat tyd hy van hem gegaan is?

Zegt omtrent een jaar of twee evenwel het niet net te weten, en dat hy in 't voorjaar 1766 van daer is heen gegaen.

9.

Om wat reeden hy by die Stoffel Bartels is van daer gegaan?

Zegt omdat hy een andere baas wist.

10.

Waar hy, gedetineerde, doen natoe is gedaen en waar hy zig heeft opgehouden?

Zegt te Rustenburgh.

11.

Of hy, gedetineerde, niet met een groote haat tegens zyn gewesene baes zedert zyn vertrek van daar, heeft ingenomen geweest, en tevens voorgenomen hem op de een off andere wyse te betrekken?

Zegt dat hy wel van voornemen is geweest om hem wat af te slaen.

230

12.

Soo den gedetineerde mogt seggen dit voornemen niet gehad te hebben hem dan te vragen, hoe hy dan tegens Abel konde zeggen dat hy Stoffel Bartels nog eens soude spreekken eer hy

na zyn land ging of diergelyke woorden?

Vervalt.

13.

Wat reden hy, gedetineerde, heeft gehad, om soo quaad te zyn op de meergemelte Stoffel Bartels?

Zegt omdat hy hem wat kwaad hadde behandelt en omdat hy gehoord had, dat zyn baas geseget had dat hy hem dood wilde laeten hongeren als hy kon.

14.

Of hy, gedetineerde, op son-daghavond of nagt tus-schen den 13 en 14 july van de gepasseerde jaare 1766 niet is geweest ten huuse van Joris Kleijbroek hospes aen den Omval in de bedykte Schermeer?

Zegt ja.

15^e

Bij wat gelegentheid het geselschap diestijds daer præsents bij elkander was?

Zegt omdat er een kat uyt de ton geknippelt zoude worden.

16.

Hoe hij, gedetineerde, daarby is gekomen en of zulks niet met een voornemen is geweest om de meer-

gemelde Stoffel Bartels
eens terdeege beet te
neemen, en op de een
of andere manier
te quetsen of benadeelen?

Zegt dat hy daer alleen
is gekomen om de kat
te zien knippelen, en
geen ander voornemen
gehad te hebben.

[folio 230v]

17.
Of hij, gedetineerde, althans
toen niet onder schyn van
vrindschap met de gemelte
Stoffel Bartels op nieuws
te willen maken, en hem
ten dieneynde met de lin-
kerhand een kommetje
brandewyn aen en toe-
brengende, dezelve met
een mes 'tgeen hij, gede-
tineerde, in stilte uyt
de sak trok en in de regter-
hand had seer verrader-
lyk een allervinnigste
snee in 't aansigt heeft
gegeven?

Zegt ja, maar dat
Stoffel Bartels hem
eerst een slag had
gegeven.

18.
Off hij, gedetineerde, wel
bewust dat diergelijke
misdaden en sware straf
verdienen, sig met aan-
stonts door de vlugt heeft
soeken te redden, en waer
hy toen natoe is gegaen?

Zegt ja, en dat hy de
vlugt heeft genomen

na 't Slik of de Wieringerwaert.

19.

Of hy, gedetineerde, ook niet wel zyn gewoonte maakt om andere luijden te plaagen, en tot last te zyn door zyn quadaardigheid?

Zegt neen.

20.

Soo den gedetineerde mogt seggen neen, hem dan te vragen, off hij op den 3 mey dezes jaars 1767 evenwel geen voornemen heeft gehad om quad te doen?

Zegt neen.

21.

Of hy toen niet geweest is by of naast zyn laeste woning te Heylo op een best vat?

Zegt ja.

231

22.

Of hy zelfs seker persoon genaamt Jan niet heeft soeken over te halen om het geselschap daer ten huuse uyt te jagen.

Zegt neen.

23.

Of die persoon sulx hebbende gewijgert met te seggen

wy moeten hier onder
deze luyden onse kost
winnen soude wy die quaad
doen, hy, gedetineerde,
alleen niet heeft getragt
rusie te maken.

Zegt neen.

24.
Of hij ook doen ter tyd
niet van voorneemen
is geweest iemand met
het mes te treffen ofte
quetsen?

Zegt neen.

(was getekent)
Jan Hendriks Sparwer

De gedetineerde, de vorenstaende
articulen met zyne daerop gege-
ven responsiven duydelyk zynde
voorgelesen, heeft verklaert
daerby te persisteeren en niet
gewilt dat daerby eets zoude
by of afgedaen werden.

Actum in judicio der stad Alkmaer
den 30 mey 1767

In kennisse van my, secretaris
(getekent)
Pieter Groen

Pro Justitia

Tweede examen gedaen
maken ende de Edele
Wel Agtb. heeren schepe-
nen der stad Alkmaer
overgegeven by ofte van-
wegens mr. Rutgerus Pa-
uludanus hooftofficier
der evengesegde stad R.O.
omme daarop gehoord
ende geëxamineert te
werden de persoon van
Jan Hendriksz. Sparwer alias

roo Jan tans gedetineerde.

Articul 1.

Of hy, gedetineerde, niet in dienst is geweest by de melitie en onder wat mogenthey.

Zegt neen.

[folio 231v]

2.

Of de vrees van straf voor sekere begane misdaad hem niet heeft doen resolveeren zyn woonplaets of dienst te verlaten ?

Zegt neen.

3.

Wat reden hy dan heeft gehad zyn woonplaets of dienst te verlaten ?

Zegt hier natoe gekomen te zijn, om het schoenmaeken te beter te leeren.

4.

Vermits den gedetineerde by het antwoord op de 9^e vraag van zyn eerste examen zegt dat hij alleen by zyn gewesene baas Stoffel Bartels is vandaan gegaan om een baas te zoeken of dat hy die wist, hem nu te vragen hoe hy dan by articul 11 van hetselve examen kan seggen dat hy voornemens geweest is zyn gewesene baas wat af te slaan dewyl daar dan geen redenen voor waren ?

Zegt dat het voornemen
van hem geweest is, om
zyn baas wat af te slaen
omdat hy met zyn
baas op de winkel
eenige oneenigheeden
had gehad, en hem eenige
bedryginge waren
gedaan.

5.

Hoe den gedetineerde
tegens sekeren Abel
kan seggen voorne-
mens te zyn, zyn baes
af te kloppen indien
zyn baas daar geen ree-
den toe heeft gegeven?

Zegt dat hy dat wel te-
gens Abel heeft gezegt
dat hy zyn baas zoude
afkloppen, maar dat
hy niet weet dat hy hem
daarvan de redenen heeft
gezegd.

6.

Soo den gedetineerde weder mogt
voorgeven gelyk hy by
articul 13 van zyn eerste
examen segt, dat zyn baas
quasi van voornemen
zouw geweest zyn om
hem dood te hongeren
hem nu te vragen hoe
hij sulx tot een verschoo-
ning kan inbrengen daer
hij noijt bij zyn baas in de
kost is geweest?

Zegt dat hij dat doodhongereren
zoo gemient heeft, dat
heeft, dat als zyn baas
hem geen werk wilde
geven hy dan ook geen
gelt kon verdienen en
aan de kost komen.

7.

In het antwoord op de 17^e vraagh van het eerste examen heeft den gedetineerde wel volmondig bekend dat hy Stoffel Bartels verradelings een sneede heeft toegebracht maer vermits hy daerby segt dat dezelve Stoffel Bartels hem alvorens had geslagen hem nu te vragen wanneer Stoffel hem die slag heeft gegeven lang voor het overgeven van het kommetje brandewyn, of terwyl hy dat overgav?

Zegt dat Stoffel hem een slag heeft gegeven voor het overgeven van het kommetje met brandewyn.

8.

Of hy, gedetineerde, indien het hem dien bewusten zondagavond was mislukt om Stoffel Bartel te betrekken by sulx met voornemens was dan op een ander tyd te doen.

Zegt dat zyn voornemen is geweest hem op een andere tyd wat slaegen te geven.

9.

Soo den gedetineerde mogt seggen van ja hem dan te vragen hoe hy by articul 16 van zyn eerste examen kan antwoorden dat hy daer ten huys van Joris

Kleybroek niet anders
was gekomen als alleen
om de kat te sien knep-
pelen, dewyl hy dan
immers sekerlyk van
voornemen was om
zyn geweese baas
aldaar te attacqueeren?

Vervalt.

10.
Of hy, gedetineerde, by sig-
selfs niet weet dat hy
~~aen~~ een persoon is die
by alle occagien rusie
soekt en zyn medemensch
soekt te benadeelen schoon
hy by zyn eerste examen
sulx wil ontkennen?

Zegt neen.

[folio 232v]

11.
Of hy, gedetineerde, als nu
niet moet bekennen dat
hy den 3^e may ten huyse
van Marinus Ruyter
baas timmerman te
Heyloo zynde, voorne-
mens is geweest den
een of den ander met
het mes te quetsen en te
treffen?

Zegt neen.

12.
Soo den gedetineerde dit
mocht ontkennen hem
dan te vragen of hij
met het mes niet ge-
stoken heeft?

Zegt neen.

13.

Of hij onder anderen geen
questie heeft gesogt
tegens eene Jan Aldertsz.
uyt hoofde dat deselve
niet met hem wilde
dansen?

Zegt dat hij wel met Jan
Aldertsz. heeft willen
dansen, maar dat die
zulks niet wilde doen
dog dat hy niet weet
rusie met hem gehad
te hebben.

14.

Of hy, gedetineerde, door
menigvuldige dryge-
menten, en het grypen
na zyn met de gemelte
persoon niet gedwongen
heeft sig te verweeren
soo dat hy, gedetineerde,
door dezelve met een
post tegens het hoofd
is gestooten?

Zegt dat hy hem niet heeft
gedreijgt, maer dat
Jan Aldertsz. hem met
een pot tegens het hoofd
heeft gestooten.

15.

Of het geselschap als
doen ten huysse van
Marinus Ruyter te-
genswoordig hem, gedeti-
neerde, door overmagt
niet hebben genootsaakt
de deur uyt te gaan?

Zegt dat zy hem de deur
hebben uytgeschooven.

16.

Of hy buyten zynde, niet alle geweld en force op de deur heeft gedaen, om daer weder binnen te komen?

Zegt neen, maar dat zyn been tussen de deur was geraekt, en dat hy moeyte heeft gedaen, om die daer uyt te krygen.

17.

Off hy selfs de deur eenig-sints door syn kragt open-geraekt zynde niet dieverse malen, naer die persoonen die deselve tegenhielden met het bloote mes heeft gestoken?

Zegt neen, maar dat het wel kan wezen dat het mes, dat hy in zyn hand had, mede tussen de deur is geraekt.

18.

Of hy indien het hem mogelyk was geweest, niet voornemens was, om deeze of geene te quetsen met zyn mes?

Zegt neen.

19.

Of hy selfs geen mes heeft gekogt of laten maken om by voorkomende gevallen een baas te zijn, en dus een voorvegtersmes te hebben.

Zegt neen.

20.

Zoo den gedetineerde zegt neen,
hoe het dan mogelyk is
dat hy sig met soo een
groot mes ~~ge~~ wapent gelyk
by hem gevonden is? En
wyders hem na vertoo-
ning van hetselve mes
afvragen of het, het eygen
niet is waarmede hij
Stoffel Bartels die snee
heeft toegebracht.

Zegt dat het niet meer
is als een ordinair
mes, tot zyn gebruyk
nodig, en dat hy daer-
mede Stoffel niet heeft
gesneeden.

21.

Of hij, gedetineerde, in
den gepasseerden jare
1766 mede binnen dese
stad het mes niet getrokken
heeft tegens eene Jan van
Blaet diestyds alhier, dog
zynde een Bergen op Zomer van
geboorte.

Zegt neen.

[folio 233v]

22.

Of sulxs niet is geweest op
sondag den 9 maart 1766
agter de vismarkt alhier
des smorgens halv seven
of seven uren?

Vervalt.

23.

Off sulx niet is bygekomen
doordien dezelve Jan van
Cleev en eene Jan Bier-

laag een vles wyn die sy niet wilde hebben weggeven, en dat hy, gedetineerde, sulx siende seyde, keyk die donderse Hollands die geven de wyn weg, 'tgeen door Jan van Cleev behoort zynde door dezelve wierd gesezt, wat legt uw dat in de weg, gy betaalt het immers niet, en dat zy daarop in rusie zyn geraakt?

Zegt neen.

24.

Of hy als doen benevens nog een persoon die hem, gedetineerde, hielp met met het mes tegens deselve Jan van Cleev hebben gestaan en gedrygt te quetsen soodat dezelve ook het mes uijt haelde om sig te verweeren.

Zegt dat die persoon die by hem was een stok en hy, gedetineerde, een steen in de hand had om zig af te weeren tegens Jan van Cleev die met het mes voor haar stond.

25.

Wie die persoon was die hem bystond?

Zegt dat die zyn naam was Jan.

26.

Of de voorn. Jan Bierlaag toen niet is tussenbyden gekomen en twee van de messen gegrepen waar-

door dezelve een seer
swaare wond in zyn duym
kreeg.

Zegt dat Bierlaag wel tus-
senbeyde is gekomen en
dat die een sneede in de
duym heeft gekregen
door het mes van Jan
van Cleev.

234

27.

Of deze rusie dus almede
niet door leen is toegeko-
men, dewyl hy zig be-
moeyde met eens an-
ders saak, en of hy de
eerste ook niet geweest
is die het mes heeft ge-
trokken?

Zegt neen.

(getekent)

Joan Hendriks Sparsel

De gedetineerde de vorenstaende
articulen, met zyne daerop
gegeven responsiven duydelyk
zynde voorgelesen, heeft verklaert
daerby te persisteeren, en niet begeert
daerby iets zoude toe of afgedaen
worden. Actum in judicio den
2 juny 1767. In kennisse van my, secretaris
(getekent) Pieter Groen.

Pro Justitia

Derde examen gedaen
maken en de Edele Wel
Achtb. heeren schepenen
der stad Alkmaar over-
gegeven by ofte vanwegens
mr. Rutgers Paludanus
hooftofficier der even
gesegde stad R.O.

Omme daerop gehooft

ende geëxamineert te
worden de persoon van
Jan Hendrik Sparwer,
alias roo Jan, thans
gedetineerde.

Articul 1.

In het tweede examen
aen hem, gedetineerde,
gevraagd zynde wanneer
Stoffel Bartels hem die slag
heeft gegeven en hy daar-
op geantwoort hebbende
dat sulx was onder het
overgegeven van het
kommetje met bran-
dewyn, hem nu af te vra-

Zegt dat Stoffel hem een slag
heeft gegeven zooals hy,
gedetineerde, zyn hand op-
hefte en hem een snee te
geven en dat hy, gedetineerde,
hem evenwel een sneede
zoude hebben gegeven, al
had Stoffel onder het snyden
niet na hem geslagen.

[folio 234v]

gen of hij by sighselfs niet
weet en overtuygt is dat
Stoffel Bartels hem, gede-
tineerde, niet heeft ge-
slagen voor en al eer hy
bereets de sneede aen
hem toebragt, en dus by
dit antwoord articul 7 te
vinden de waarheyd heeft
tekort gedaen.

2.

Of hij dus nog niet moet
erkennen dat hy Stoffel
heeft gesneeden onver-
wagt, en dus sonder dat
die hem eerst had geat-
tacqueert?

Zegt als boven.

3.

Of hy niet uyt overtuiging van zyn geweeten erkennen moet dat hy Jan Alderts den 3 mey 1767 te Heylo ten huuse van Marinus Ruyter versogt heeft om hem by te staan, en of hy dus geen voornemen gehad heeft om 't een of ander quaad te doen?

Zegt dat hy Jan Alderts wel heeft versogt om hem by te staen, maar dat hy geen voornemen gehad heeft om kwaad te doen.

4.

Of hy door het by syn 't geselschap de deur uyt geschooven zynde met alle moeyte en geweld heeft gedaan daar weder in te komen en of hy daartoe zyn mes niet heeft gebruykt.

Zegt ja.

5.

Of hij het mes niet gebruykt heeft soowel om iemand te quetsen als in de deur te komen.

Zegt neen.

235

6.

Of hy schoon by het antwoord op de 16^e vraag van zyn tweede examen heeft

gesegt dat zyn been
by het uytgaan van de
deur daer tusschen was
geraakt, niet moet er-
kennen dat hy geheel
de deur is uyt geweest en
dus alleen de opening
door zyn kragt is ge-
maakt waardoor hy
heeft getragt met het
mes in de hand binnen
te komen.

Is beantwoord op
articul 4.

7.

Of hy op den 9 maart des
gepasseerden jaars 1766
niet moet erkennen
het mes getrokken
te hebben tegens Jan van
Kleev en wie de eerste
geweest is die het mes
getrokken heeft.

Zegt ja maer niet
te weten wie het mes
eerst heeft getrokken.

8.

Of hy dus in allen opsigten
niet bewust is zig straf-
schuldig te hebben ge-
maakt.

Zegt ja.

9.

Of hy by zigselvs niet
bewust is dat hy een
rusie en warsoeker is
geneegen om in zyn
dronkenschap te vegten,
snyden en zyn mede-
mens te quetsen, ja zelfs
zonder dat hem daar
redenen toe werden

gegeven.

Zegt neen.

(getekent)

Joan Hendrik Spersel.

De gedetineerde de vorenstaande articulen met zyne daar opgegeven

[folio 235v]

responsiven duydelyk zynde voorgelesen heeft verklaart daerby te persisteeren en niet begeert dat daerby iets zoude toe of afgedaen werden.

Actum in judicio den 6 juny 1767.

In kennisse van my, secretaris (getekent) Pieter Groen.

Crimineele eysch en conclusie gedaen maken en de Ed. Wel Agtb. heeren schepenen der stad Alkmaer overgegeven by mr. Rutgerus Paludanus, hooftofficier deser stad R.O. eysscher in cas crimineel,

op ende jegens, Jan Hendrik Sperwer, alias roo Jan, alhier gedetineerde.

De eysscher zegt conform de waerheyd hoe dat hy in den gepasseerde jare 1766 is geïnformeerd geworden. Dat de gedetineerde sondagsnachts tussen den 13 en 14 july van dat jaar ten huijse van Joris Kleijbroek aen den Omval buyten de Schermeerpoort den persoon van Christoffel Bartels schoenmakersbaes, mede buyten de Schermeerpoort woonachtig (zooals hy, gedetineerde, onder schyn van vriendschap met gemelde Christoffel op nieuws te willen maken denzelve met de linkerhand een kommetje brandewyn aanbragt denzelve met de regterhand op een

zeer verradelyke wyze een vinnige
sneede met zyn mes van boven over

236

de linkerwang tot op de lip had toe-
gebragt, alles ingevolge de attestata
daervan den 29 july 1766 by den eysscher
ingewonnen.

Dat de eysschers wel aanstonds ter beteugeling
van zodanige boosheyd en verraderye
heeft versogt, en ook bekomen
van de Ed. Wel Agtb. heeren schepenen
appoinctement van apprehensie op den
gedetineerde, edog dat de gedetineerde
zig diestyds ilico met de vlugt heeft
gesalveert.

Dat egter dezelve niet alleen wederom
in de nabyheyd van deze stadt
is wedergekeert maar zelfs ook door
zyn van nieuws ondernomen
kwaedaardigheyd zig heeft
bekent gemaakt, en vervolgens
in deze stad komende by den
eysscher is in apprehensie genomen.

Dat de gedetineerde Jan Hendrik Sperwer
bekent onder de naem van Roo
Jan, geboortig van Mettingen
in Pruyssen, oud omtrent 23
jaren buyten pyn en banden
van yser heeft bekend.

1mo Dat hy, gedetineerde, des sondags
smorgens zynde geweest den
9 maert 1766 binnen deeze
stad agter de Vismarkt zyn mes
heeft getrokken tegen eene Jan
van Kleef, 3 examen, articul 7 schoon
hy dit by zyn 2^e examen, articul 21, 22,
en 23 hardnekkig had ontkent.

2. Dat hy wyders in den voorleedene
jaare zonder eenige wettige
reeden een boosaardig opzet
heeft genomen om zyn oude
baas Christoffel Bartels (by wien
hy als schoenmakersknegt

had gewoont) te sullen afslaan volgens artikel 11 van het 1^e examen, geconfronteert met het 2^e examen, articul b.

[folio 236v]

3. Dat hy, gedetineerde, met die wraak bezwangert zynde tussen den 13 en 14 july des voorledene jaars ten huuse van Joris Klybroek is gekomen, en aldaar den voorn. Christoffel Bartels onder schyn van vriendschap met hem te maken en een kommetje brandewyn aen te brengen, zeer verraaderlyk met zyn met een vinnige sneede in het aanzigt over de linkerwang heeft toegebracht. Volgens het 14 en 17 articul van het 1ste examen en byzonder het 1^e articul van het 3de examen.

4^e. Dat hy, gedetineerde, wel uyt bewustheyt van zyn strafschuldigheid na dit faict van hier naer het Slik is gevlugt, articul 18 van 't 1^e examen, dog dat hy dit jaar zyn verblijv heeft genomen onder Heijloo.

5. Dat hij, gedetineerde, ook aldaar zyn kwaadaardig humeur niet heeft beteugelt, maar zelfs nog onlangs op den 3 mey dezes jaars ten huuse van Martinus Ruyter tot Heijloo veel rusie en questie gezogt, zyn mes heeft getrokken, en zooveel moeyte verwekt, dat de aanwezende personen den gedetineerde met geweld hebben moeten verjagen, gelyk zulks blyken kan uyt articul 11 tot 17 van het 2de examen geollationeert met het 3, en 4^e articul van het 3^e examen.

Dat hoe zeer de gedetineerde nog diverse articulen leugenagtig

beantwoort, en de meeste beswarende

237

omstandigheden zeer contradictoir heeft ontkent en getorqueert het des niet tegenstaende overtuygend consteert, dat de gedetineerde een allerwegen kwaadaardig, wraaksugtig en verradelyk persoon die met terzijde stelling van alle eer en vrees Gods, als ook van het ontslag voor de justitie zig niet heeft ontsien, om zyn even naesten in koelen gemoede op eene zeer verradelyke wyse een vinnige sneede toe te brengen in desselfs aangezigt, zodanig dat de bittere teekens daarvan desselfs leven lang zichtbaar zullen zyn.

En gemerkt zodanige hooggaende boosaardigheyd, verradery en wraakgierigheijd in een land en stad van goed regt ten hoogste strafbaar is, dat ook de straffen werden verstaart na mate dat de delicten vermenigvuldigen, en dat de goede burgery deser stad en de jurisdictie van dien sedert ettelyke jaaren te meermalen door verscheyde buytenlanders is ontrust, beschadigt, en gekwest, zooals de correctieboeken deser stad evidentelyk bevestigen en speciaal daarvan het notabele geval van Christiaan Hynevelt omtrent zeker persoon alhier in den jare 1754 gepleegt een klaer bewys oplevert, en dat het mitsdien voor de goede rust en bevyliging der ingesetene nodig is, dat ook zodanige boosaardige, en wraakgierige verraders niet alleen aan den lyve volgens de Lex Talionis maar ook met confinement werden gestraft. Zoo is het dat de eysschers in cas crimi-

[folio 237v]

neel amptshalven uyt de naemen
vanwegen de Hooge Overigheyd de
Ed. Gr. Mog. heeren Staaten van
Holland en Westvrieslant, eysch
doende concludeert, dat de gedet-
tineerde in dezen ter zaken voornoemt
zal werden gebragt ter plaats
daar men gewoon is in het open-
baar crimineele justitie te doen
oftewel nu in dit geval, vermits
de ordinare exsecutie plaats
binnen deze stad thans niet
kan gebruykt worden, op zoda-
nige andere bequame en met de
waardigheyd van de vierschaar
overeenkomstige plaats als
de Ed. Wel Agtb. heeren schepenen
zullen oordeelen te behoren.

Dat de gedetineerde aldaar door den scherp-
regter wel strengelyk met roeden
gegeeselt, daarna met een mes
een sneede op de linkerwang zal
toegebragt, en wyders tot verbete-
ring van zyn kwaadaardig en
wraekzugtig gemoed voor den tyd
van 25 jaren in den tugthuyse
geconfineert worden om aldaer
met zyn zyn handenarbeid
de kost te winnen, mitsgaders
na verloop van dien tyd voor
altoos gebannen zyn uyt den
landen van Holland en Westvries-
land zonder oyt daer weder
in te mogen komen op pøene
van swaerder straffy, en dat de
gedetineerde wyders gecondemneert
worden in de kosten en misen
van justitie, ofte tot zodanige
andere pøene en straffen, als
de Ed. Wel Agtb. heeren schepenen
na regt en gerechtigheyd zullen
oordeelen te behoren.

238

Crimineele sentensie
van Jan Hendrik Sperwer
alias roo Jan.

Alsoo Jan Hendrik Sperwer alias

roo Jan, gebooren van Mettingen in Pruysen, oud omtrent 23 jaeren, thans gedetineerde alhier, zig niet en heeft ontsien, met terzyde stelling van alle eere en vrees Gods, mitsgaders het ontzag voor de justitie, om op den 9 maart des voorleden jaars 1766 binnen deze stad agter de Vismarkt zyn mes te trekken tegens eenen Jan van Kleeff dat zeer ligt van eenig gevolg zoude hebben kunnen zyn, zoo niet de persoon van Jan Bierlaag tusschenbeyde was gekomen, een scheydinge hadde gemaekt, en daarmede alle andersinds gevreesde ongelukken voorgekomen.

Dat hij, gedetineerde, al meede in den voorleden jaere zonder wettige redenen, een boosaardig opzet hebbende genomen om zyn oude baas Christoffel Bartels (bij wien hy als schoenmakersknecht had gewerkt) wat af te slaan, met die wraek beswangert zynde, tussen den 13 en 14^e juny van dat jaar 1766, wanneer hy ten huuse van Joris Kleybroek was en aldaar de voornoemde Christoffel Bartels mede was ingekomen, denselven Christoffel Bartels, onder scheyn van vriendschap met hem te maken, en onder het aanbrenge van een kommetje met brandewyn met de linkerhand zeer verradelyk met een mes,

[folio 238v]

dat hy intusschen met de regterhand uyt zyn zak hadde gehaelt, een vinnige sneede in het aangezicht over de linkerwang heeft toegebracht.

Dat hy, gedetineerde, wel uyt bewustheyt van zyn strafschuldigheyt wegens dit begane fait van hier na het Slik of Wieringerwaard is gevlugt, dog dat hij in dit jaar het laest

zyn verblijf heeft genomen te Heijlo, waar dat hy zyn kwaadaardig humeur mede den ruymen teugel heeft geviert, als hebbende nog onlangs op den 3 mey dezes jaars aldaer ten huys van Martinus Ruyter veel rusie en questie gezegt, zyn mes getrokken, en zooveel moeyte verwekt, dat de aenwesende personen den gedetineerde als met geweld ten huys hebben moeten doen uytgaan.

Alle welke zaeken opleveren publicq geweld zoo op 's heeren straeten als in een anders huys daer een ider behoorde veylig te zyn, stooringe der algemeene ruste en die allezinds doen zien dat den gedetineerde is, een allerweegen kwaadaardig, wraaksugtig en verradelyk persoon, en dat vervolgens zodanige hooggaande boosaardigheyt, verradery en wraakgierigheyt in een land en stad, daar justitie werd geoeffent, niet tolerabel, maer anderen volgens de placaaen

239

~~de placaaen~~ van den landen aen den lyve ten hoogsten strafbaer zyn.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaer gesien ende geëxamineert hebbende den crimineelen eysch en conclusie by den ~~heer~~ heer hooftofficier mr. Rutgerus Paludanus R.O. op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genomen, en wyders, gelet op des gedetineerdens confessien buyten pyn en banden van yser gedaen, en verder op al hetgunt in deze te considereeren stand en moveeren mogte doende regt, uyt den naem ende vanwege haar Ed. Groot Mog. de heeren Staaten van Holland en Westfriesland, condemneeren den

gedetineerde omme gebragt te
werden ter plaetse daar men
alhier ter plaets daar men
alhier ter deser tyd de publycque
crimineele justitie zal kunnen
oeffenen, en aldaer aen een paal
gebonden, met een mes hangende
boven zyn hooft, strengelyk met
roeden gegeesselt, en daarna met
een mes een sneede in de linker-
wang gegeven te werden, confi-
neeren hem wyders voor de
tyd van zes eerstkomende
en agtereenvolgende jaeren
in het tugt of verbeterhuys al-
hier, omme aldaer met zyn
handenarbeyd de kost te win-
nen, bannen na verloop
van dien tyd den gedetineerde
voor altoos uyt den landen van
Holland en Westfriesland, zonder
ooyt daer weder binnen te mogen
komen op pæne van swaarder
straffe, en condemneeren hem

[folio 239v]

verder in de kosten en miesen van de
justitie, ontzeggen wyders den heer
hoftofficier R.O. voornoemt zynen
verdere eysch en conclusie op ende
jegens den gedetineerde gedaen
ende genomen, dezelve daarvan
absolveerende by dezen.

Aldus gedaan den 9 juny 1767, præ-
sent alle de heeren dempto Dettee-
ren, Wevering en Elias, en gepro-
nuntieert op de plaets des gerechts
voor het tughuys of verbeterhuys
alhier vermits de ordinaire justi-
tie plaats niet konde werden
gebruykt den 20 daeraenvolgende.
Present alle de heeren dempto de heer
Wevering. In kennisse van my, secretaris
(was getekent) Pieter Groen.

Wij ondergeschrevenen schepenen der stad Alkmaar verklaeren dat de voornoemde Jan Hendrik Sperwer alias roo Jan niet heeft gehad eenige goederen waaruijt de costen en misen van de justitie hebben kunnen werden gevonden.

Nicolaas van Wyk de Vos
Hendrik Houtkamp

240

Aan de Ed. Wel Agtb.
heeren schepenen der
stad Alkmaar.

Geeft met schuldige hoogagting te kennen mr. Rutgerus Paludanus hooftofficier deser stad R.O. hoe dat hy, suppliant, mondeling geïnformeert is, dat er in den beginne dezes jaars twee zwaare hekken met desselfs yzerwerk uit het land van Arie Stikkel buyten deze stads Friessepoort aan de Cingel, zouden zyn gestolen, en dat eene Time ..., zoon van zekere Corporaal, alhier woonachtig, bereets aen gemelde Arie Stikkel zoude hebben erkent, dat hij benevens eene Willem (weleer als koetsier by den heer oudschepenen Van de Wal gedient hebbende), een hek heden over vier weken des avonds na 10 uure uit des voorn. schippers land had gebroken, vandaar gehaalt en in de stad gesleept, alwaar het ten huyze van Timens vader zoude zyn verbrand.

Dat de suppliant ter naukeuriger onderzoek van deze mondelinge informatie den opgemelde Time ... in de tegenwoordigheyd van twee heeren uit U Ed. Agtb. dezen middag heeft laten ontbieden en aldaar uit de mond van dezelve Time ... heeft verstaan dat hy erkende, het voors. hek uit het land van Arie Stikkel met de bovengenoemde Willem ... heden zoo hy meend

[folio 240v]

over vier weken te hebben gehaelt, en naar zyn vaders huys helpen slee-
pen.

En gemerkt de suppliant R.O. oordeelde zodanig persoon alsints strafbaar te zyn, en hij daarom ook denzelve met voorgaande mondelinge qualificatie van hoog-gemelde twee heeren schepenen by provisie in de burgergyseling heeft laten brengen.

Zoo keert zig de suppliant tot U Ed. Agtb. eerbiedig versoekende dat U Ed. Agtb. den suppliant gelieven te qualificeeren om den gemelde Time ... ter zake van zyne erkende landrovery finaal te mogen apprehendeeren, en in gevankenis te stellen ten eynde tegen denzelven verder pede ligato te procedeeren na regt en style in cas crimineel. 't Welk doende etc. R. Paludanus. 1767.

Apostille.
Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende de nevenstaende requeste ende gelet op het versoek daarby gedaan, qualificeeren den heer hooftofficier mr. Rutgerus Paludanus R.O., omme de persoon van Time ... ter zaeke by dezen requeste in 't breede gemeld, finaal te mogen appræhendereeren en in gevankenis stellen, ten eynde tegens denselven pede ligato voort te procedeeren. Actum in judicio den 30 januarij 1768. In kennisse van my, secretaris

241

Pro Justitia.

Articulen gedaan
maken en de Ed. Wel

Agtb. heeren schepe-
nen der stad Alkmaar,
overgegeven by en van-
wegen mr. Rutgerus Pa-
ludanus hooftofficier
deser stad amptshalven,
omme daarop gehoort
te worden de personen
van Tiemen Hart, ge-
detineerde.

Articul 1.
Hoe de gedetineerdens
naam is?

Zegt zyn naam te zyn
Timen Hart.

2.
Hoe oud en waar ter
plaatse hy geboren
is?

Zegt omtrent, en zoo
hy meent den 7 deser
maand februarij oud te zul-
len worden 17 jaren
en te Hoorn geboren
te zyn.

3.
Of zekere Willem van
Werve, zynde een ruyter
van dit ganrnisoen, niet
by zyn vader heeft thuyt
gelegen?

Zegt ja.

4.
Of hy, gedetineerde, in den
beginne dezes jaars door
dezelve Willem van Werve
op een saturday namiddag
zoo hy meent 4 weeken
geleden niet is aangesogt
savonds met hem te gaan
om een kleyn endje buy-

ten de stad vandaan een
hek te halen?

Zegt ja.

[folio 241v]

5.

Of hij niet aangenomen
heeft om met Willem te
gaan sonder dat zyn
vader daarvan wist?

Zegt ja.

6.

Of Willem hem, gedeti-
neerde, ook bevorens ge-
segd heeft eenig eygen-
dom aan zoo een hek te
hebben?

Zegt, dat hy tegens hem, gede-
tineerde, gezegt heeft, dat hy
het hek hadde gekogt, ten
minsten beter of anders niet
te weeten?

7.

Of hy ingevolge dat voor-
stel ook niet met Wil-
lem dien avond na tien
uure over de stads Vesten
langs het ys agter de
houtmolen van de
houtkoper Sevenhuysen
op een stuk land in de
Huyswaarder polder
na een hek is gegaan?

Zegt ja.

8.

Of hy, gedetineerde, dat
hek niet bevond een
groot wit en blauw ge-
verft hek van vyf plan-
ken hoog te zyn?

Zegt ja.

9.

Of de twee bovenste planken van dit hek niet geheel met yser beslagen waren?

Zegt zeker te weten de bovenste, maar van de tweede het niet te derven bepaelen.

10.

Of hy en Willem van Werve dat hek niet zamen uyt de hengsels hebben geligt, over het land, de Cingel en het ys gesleept en zoo boven over de stads-Vesten na de stad gebragt?

Zegt ja.

242

11.

Of dat overhalen van het hek niet aan de Vesten agter zyn vaders huys is geschiet?

Zegt ja.

12.

Of er diestyds niet zekere Pieter, een buurman van zyn vader aan de trappen van de veste stond die hun toeriep, zoo mannen, moet dat zoo?

Zegt ja.

13.

Of Willem daarop niet
antwoorde, ja dat moet
zoo, het is kouder?

Antwoord ja.

14.

Of hy, gedetineerde, met
Willem dat hek niet
agter in zyn vaders
huys vanouds genaamt
Het Hooft, staende op de
hoek van de Konings Weg,
heeft gesleept?

Antwoord ja.

15.

Of hij, gedetineerde, met gem. Wil-
lem dat hek ook niet
heeft helpen aan
stukken slaan en
met wiens byl off
zaag zy dat hek uyt-
een hebben geslagen?

Zegt dat hy daeraen
niets geholpen heeft,
nog ook niet te weten
met wiens byl het
is geschied.

16.

Off het hout daarvan
den volgende dag en
eenige dagen daar-
na niet verbrand is
aan zyn vaders huys?

Antwoord ja.

17.

Of de ysere hengsels welke
hem, gedetineerden, al-
hier vertoont zyn niet
dezelve waren welke er

aan dat verbrande hek
vast zyn geweest?

Zegt ja.

[folio 242v]

18.

Of hij, gedetineerde, niet
weet van welk hek zy
de instekers, welke mede
aan hem, gedetineerde,
vertoont zyn hebben
gehaalt?

Zegt dat niet te weten.

19.

Of die instekers niet
zyn van een ander
hek dat bevorens
uyt het land, genaemt
het Paardshoofds
Land, tusschen de Oude
en Nieuwe Hoornse
Vaart is gehaalt?

Zegt dat mede niet
te weten.

20.

Of hy, gedetineerde, niet
mede geweest is by het
weghalen van dat
tweede hek?

Antwoord neen.

21.

Wie van hun beyde het
yserwerk verkogt
hebben, en aen wien
het werk verkocht is?

Zegt niet te weten aen
wie het is verkogt,
maar dat Willem
tegen hem gezegt heeft

dat hy het hadde verkogt.

22.

Voor hoeveel gelt het yser verkogt is, en hoeveel gelt hij, gedetineerde, voor zyn aandeel heeft ontvangen?

Zegt dat niet te weeten en dat hy er ook niets van heeft ontvangen schoon Willem wel gesegt hadde dat hy er de helft van zoude hebben.

23.

Zoo hy, gedetineerde, segt geen gelt daarvan ontvangen te hebben, wat hy dan genoten heeft en wat er met dat gelt gedaan is?

Vervald.

Dit merk X is door den gedetineerde

243

Timon Hart zelfs gestelt ten byzyn van ons ondergeschrevenen schepe-
nen der stad Alkmaar. (getekent)
G. Pan Hendrick Houtkamp

De gedetineerde vorenstaende articulen met zyne daerop gegeven responsiven duydelyk zynde voorgelesen, heeft verklaert daarby te persisteren, en niet gewilt dat daarby iets zoude werden by of afgedaan.

Actum in judicio der stad Alkmaer den 4 february 1768. In kennisse van my, secretaris. (getekent) Pieter Groen.

Pro Justitia.

Tweede examen
gedaan maken ende
Ed. Wel Agtb. heeren
schepenen der stad Alk-
maar overgegeven by
en vanwege mr. Rutgerus
Paludanus hoofdofficier
deser stad R.O. omme
daarop verder gehoord
te worden de personen
van Tiemen Hart, ge-
booren te Hoorn, gedeti-
neerde.

Articul 1.

Waar het yser gebleven
is dat volgens des gede-
tineerdens voorgaende
examen articul 9 aan de
bovenste plank van dat
hek is geweest?

Zegt te geloven dat dat yder
nog aen zyn vaderhuys
legt.

2.

Of hy, gedetineerde, niet
weet dat Willem van
Werve meer hekken
tot brandhout heeft
geslagen?

Antwoord neen, zulks
niet te weeten. Zegt
nader, dat hy nog twee
hekken heeft stukge-
slagen.

[folio 243v]

3.

Wanneer Willem van Werve
hem, gedetineerde, gesegt
heeft dat hy de helft van
hetgeen er van het yser
kwam zoude hebben.

Zegt 's avonds toen Willem

het yser des namiddags
uyt het huys van zyn
gedetineerdens vader
gehaelt hadt.

4.

Wanneer gemelde Wil-
lem uyt zyn vaders
huys is verhuyst?

Zegt, zoo hy meend een
dag of tien na het steelen
van het hek.

5.

Wanneer Willem de
hengsels van het hek
heeft gehaalt en wat
Willem by het weg-
halen zeyde?

Zegt op een na de middag,
terwyl hy, gedetineerde, niet
thuys was, maar dat hy 's
avonds tegens hem, gedetineerde,
heeft gezegt dat hy het yzer
hadde gehaalt, en dat hij,
als het door hem verkogt
was, er de helft van zoude
hebben dog hetgeen hy, gede-
tineerde, hadde gesegt van
niet te willen hebben.

6.

Of hij, gedetineerde, niet
weet dat de insteekers
van het ander hek op de-
selve tyd door Willem
veen Werve zyn ge-
haalt?

Antwoord ja.

7.

Hoedanig ander yser
Willem toen meer heeft
meedegenomen, en of

hy, gedetineerde, niet weet dat Willem het-selve ook had gestolen?

Zegt twee groote en twee kleynder hengsels, mits-gaders twee instekers en dat Willem die ook hadde gestoolen.

8.
Of hy, gedetineerde, de preciese dag waarop hy met Willem van Werve savonds het blau en wit hek geverfde hek gehaalt heeft, niet kan opgeven, te weten of zulks op den 2de of den 9 jannuary jongst-leden geschiet is?

Zegt dat niet zeker te weten.

244

9.
Of gemelde Willem hem, gevangene, niet twee dagen tevoren al gezegt had, daarginds staat een hek dat moeten we eens halen?

Segt ja, soosals hy, gedetineerde, met hem, Willem, op de Vest ging.

10.
Of dit gesprek niet voorviel by gelegentheyd zy zamen op de middag langs de Vest gingen, Willem na de wagt, en hy na zyn winkel?

Antwoord ja.

11.
Wat hy, gedetineerde, daar-

op geantwoort heeft?

Zegt dat hy daarop zeyde,
dat raakt my niet, het
zyn affaires buyten
myn.

12.

Of hy dus niet moet beken-
nen dat hy by syn antwoord
op het 6 articul van syn
vorige examen tegen de
waarheyd heeft gezegt
dat Willem het hek heeft
gekogt.

Antwoord ja.

13.

Of Willem van Werve
hem, gedetineerde, op die
saturdagavond als sy
tesamen na het secreet
gingen niet nader heeft
voorgesteld om met hem
te gaan, en het hek te
halen, en met welke
bewoordingen Willem
zulks heeft voorgesteld?

Antwoord ja, en dat Willem
tegens hem zeyde, toen wan-
neer hy weygerde om mede
te gaan, kom, kom, gae
maar mede, dat heeft geen
kwaet, waerop hy, gedeti-
neerde, zeyden, neen, ik
durf niet, myn vader
die zou keyven, zynde
hy, gedetineerde, vervolgens
op de sterke instantien
van Willem eyndelyk
medegegaen.

14.

Of hij, gedetineerde, toen niet
al begreep, dat zy dien avond
iets zouden doen dat nie-

mant zien mogt.

Antwoord ja.

[folio 244v]

15.

Zoo hij neen mogt seggen waarom hy dan in den beginne zoo hartnekkig heeft ontkent dat hij een hek had helpen halen met Willem?

Vervalt?

16.

Of die ontkenenis niet voortkwam uyt vrees voor de straf, en omdat hy by zig zelfs wel wist dat er dieverij was gepleegt?

Ut supra.

17.

Welke gesprekken hy, gedetineerde, en Willem van Werve met den anderen hebben gehad, toen zy savonds na het land agter de zaagmolten gingen?

Zegt geen andere gesprekken dan toen zy by het hek kwamen, en hy, gedetineerde, wilde wegloopen, dat Willem tegens hem zeyde, nouw kom, je ben reeds zoo ver kom help my nouw.

18.

Of hy, gedetineerde, niet wist dat zy op het land van de Zypse schipper

waren en dus het hek
van die man weg-
haalden.

Antwoord neen.

19.
Wanneer Willem van
Werve dat blauw en
witte hek aan stuk
geslagen heeft?

Zegt ten deelen savonds
toen zy thuyskwamen
en ten deelen den volgende
morgen.

20.
Of Willem van Werve
de byl van Andries Bras-
camp niet gebruykt
heeft om dat hek aen
stuk te hakken?

Zegt niet te weten of hy het
heeft gedaen met de byl
van zyn gedetineerdens
vader dan met die van
Andries Braskamp.

245

21.
Of Willem die byl daartoe
te voren niet al geleent
had van Andries?

Zegt dat niet te weten.

22.
Welke andere omstandighe-
den by het steelen van
dat hek of van andere
hekken voorgevallen
zyn?

Zegt geen andere

omstandigheden
dan hier voren articul
17 staen gemelt

23.

Of hy dezelve niet verswe-
gen heeft omdat hy door
Willem was aangezet
om alles te hieten liegen?

Antwoord neen.

24.

Of hem gedurende zyn
gevangenis van niet buyten
is toegeroepen, dat hy
zig maar hartig moest
houden?

Antwoord, dat zyn
vader heeft toegeroe-
pen dat hy zig
hartig moest houden
niet droevig zyn, en
dat hy maar niet
moest liegen

(getekent) Tymen Harts

De gedetineerde de vorenstende ar-
ticulen met zyne daarop gegevenen
responsiven duydelyk zynde voorge-
lesen, heeft verklaerd daerby te
persisteeren, en niet gewilt, dat
daerby iets zoude werden toegevoegt
of afgedaen

Actum in judicio der stad Alkmaer
den 6 februarij 1768. In kennisse van mij, secretaris
(was getekent) P. Groen

Pro Justitia

Derde examen gedaen
maken en de Ed. Wel
Achtb. heeren schepenen
der stadt Alkmaar over-
gegeven by mr. Rutgerus
Paludanus hooftofficier
de-

[folio 245v]

deser stad R.O. omme daer-
op geëxamineert te wor-
den de persoon van Ti-
mon Hart geboren
te Hoorn alhier gede-
tineerde.

Articul 1.

Waarom hy, gedetineerde,
by zyn eerste examen
in plaats van zyn naam
te setten, alleen een
kruysje heeft geset
onder een vals voor-
geven dat hij
niet konde schrijven?

Zegt daer geen reden
voor gehad te hebben
of die daarvan te kun-
nen geven.

2.

Of hij zig eenig voor-
deel daar mede dagt
te doen?

Zegt neen.

3.

Waarin de sterke in-
stantien bestaan heb-
ben, door welke hy, ge-
detineerde, volgens articul
13 van het tweede exa-
men zou overgehaelt
zyn om Willem te hel-
pen stelen?

Zegt geen andere insta-
tien gebruykt te heb-
ben als die hy reeds
heeft gezegt, en vervat
zyn in zyn antwoord
gegeven op het 13 articul
van zyn tweede exa-
men.

4.

Of Willem hem, gedetineerde, niet eenig gelt of de halve winst heeft beloofd van hetgeen zy samen zouden weghalen?

Zegt niet toen zy het weghaalden, maar toen Willem het yser ~~werek~~ uyt het huys van zyn vader haelden of wel eygentlyk des savonds zooals Willem het des smiddags hadde gehaelt.

246

5.

Of hy, gedetineerde, vervolgens niet bekennen moet dat hy schuldig is aen dievery?

Antwoord ja.

6.

Om wat reden Willem het yser van de bovenste plank van het eerste hek by den gedetineerde heeft gelaten?

Zegt daer geen reden van te weten.

7.

Waar dat Willem de twee anderen hekken vandaan heeft gehaalt?

Zegt de plaats van waar niet te weten.

8.

Of hy Willem niet in
een van die twee heeft
gehulpen?

Zegt neen.

9.
Of Willem van Werve
hem smaandags of
dingsdags na het
steelen van het eerste
hek niet voorgesteld
heeft nog eens met
hem te gaan?

Antwoord ja.

10.
Wat hy, gedetineerde,
op dat voorstel geant-
woord heeft?

Zegt dat hy dat niet meer
wilde doen, als reets te
ver op de dwaalweg
zynde gebragt.

11.
Of Willem van Werve
op zyn wygering niet
gesegt heeft, dan kan
ik er wel ander volk toe
krygen?

Antwoord ja.

12.
Wie Willem naderhand
geholpen heeft?

Zegt Jan de Groot en dat
Willem hem zulks
zelfs heeft gezegt.

[folio 246v]

13.

Of hij niet weet dat er
smaandags of dingsdag
nagts nog een blauw
en wit hek gestolen is?

Antwoord ja.

14.

Wie dat tweede hek heeft
thuysgebracht?

Zegt Willem en Jan de
Groot.

15.

Of er twee dagen daer-
na nog geen ander
hek by nagt in huys
is gebracht?

Antwoord ja.

16.

Of dat laaste hek niet
geteert was en klyne
hengersels had?

Antwoord ja.

17.

Of hy dat hek niet ge-
sien heeft eer dat er
het yser was afgesla-
gen?

Antwoord ja.

18.

Wie het yser daerof heeft
geslagen?

Zegt Willem van Werve
volgens zijn eygen
zeggen alleen.

19.

Of hy en Willem die
andere hekken niet
hebben stukgeslagen
eerst in groote, en als
het verbrand wierd in
klyne stukken?

Zegt dat hy, gedetineerde,
de grootere stukken als
die stonden verbrand te
worden, wel in kleynder
stukken heeft geslagen
maar anders niet.

20.

Of zy de hekken niet
kleyn maakte agter op
de plaats?

Zegt dat Willem die hekken het
eerst op de plaats in grooter
stukken heeft geslagen en
naderhand, zoo ook hy, gede-
tineerde, in kleyndere stuk-
ken in huys als die ver-
brand zoude worden.

247

21.

Zoo hy zulks niet mede
gedaen heeft, of hy Wil-
lem niet wel bezig ge-
vonden heeft met klyn
hakken?

Zegt ja, hem wel bezig
gevonden te hebben
op de plaets met klyn
hakken.

22.

Of hy dat klyn gehakte
hout niet na binnen
heeft gedragen?

Zegt ja.

(getekent)
Tijmen Hart

De gedetineerde de vorenstaende articulen met zyne daerop gegeven responsiven duydelyk zynde voorgelesen heeft verklaerd daerby te persisteeren, en niet gewilt dat er iets by, of af zoude werden gedaen.

Actum in judicio der stad Alkmaer den 9 februarij 1768. In kennisse van mij, secretaris (getekent) Pieter Groen.

Den 23^e februarij 1768 compareerde in judicio der stad Alkmaar de heer ritmeester J. A. van der Brugghen thans alhier in guarnisoen leggende, en heeft aldaer verklaerd dat zijn Ed. afsage van de reclame van Timen Hart, zoon van den mede alhier in guarnisoen leggende corporael Hart Tiemens, thans alhier gedetineerde, waartoe zijn Ed. op de 2^e deser bevorens mondeling versoeck hadde gedaen.

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen.

[folio 247v]

Crimineele sententie van Timen Hartsz.

Alsoo Timen Hartsz. geboortig van Hoorn oud even 17 jaeren, thans alhier gedetineerde, zig niet en heeft ontsien met terzyde stelling van alle eer en vreese Gods, mitsgaders het ontsag voor de justitie, om in de maand van january dezes jaers, aangesogt door eene Willem van Werve, ruyter in het lyf regiment cavallery van zyn Doorlugtige Hoogheijd den Heere Prince Erfstadhouder in de compagnie van den ridmeester Van der Bruggen alhier in guarnisoen leggende, om zeker hek, hetwelk de voorn. Willem van Werve hem, gedetineerde,

bevorens op zeker stuk land in de
Huyswaarder Polder agter de
zaagmolen, staende, had aan-
gewezen, te helpen haelen, en
schoon hy, gedetineerde, wel wist
dat Willem van Werve voornoemt,
het gemelde hek niet had gekogt,
en hy, gedetineerde, in 't tegendeel
zeer wel begreep dat zy iets
doen zoude dat niemant zien
mogt, evenwel met meergemelde
Willem van Werve, des avonds na
tien ure over de stads Vesten langs
het ys agter de houtmolen in de
Huyswaarder Polder op een stuk
land van Aris Stikkel te gaan
en aldaar een groot wit, en blauw
geverft hek van vyf planken hoog

248

en met yzer beslagen, uyt de hengsels
te ligten, hetselve over het land, het ijs,
en de stads Vesten te sleepen, en alsoo
verder, agter in zyn vaders huys te
brengen, waar dat hetzelve, door
meergemelde Willem van Werve
is aan stukken gehakt, en hy, gede-
tineerde, de grootere stukken van
nog twee andere hekken, welke vol-
gens zyn gedetineerdens opgave
al meede door Willem van Werve, is
en nog een ander, naderhand gestolen
waeren, heeft helpen aan kleyn-
dere stukken slaan en aan zyn
vaders huys verbranden, hebbende,
zig vervolgens alzo mede schuldig
gemaakt aan dieverye welke in
een land en stad, daer de justitie
werd geadministreert, niet te dul-
den zyn, maar ten hoogsten, ten
exempel en afschrik voor anderen
verdienen gestraft te worden.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alk-
maar gesien ende geëxamineert
hebbende, den crimineelen eysch
en conclusie van den heer en
mr. Rutgerus Paludanus hoofd-
officier deser stad R.O. op ende

jegens den gedetineerde gedaen
ende genomen, en wyders ge-
leth op de confessien van den gede-
tineerde buyten pyn en banden
van yser gedaan, alsmede op de
jonkheyd van des gedetineerdens
jaeren, en dat dezelve door
meergedagte Willem van Werve,
is verleyd geworden, waarvan
het gezigt hebbende gekregen
hem ten tweede en derde maelen
in het steelen van andere hek-

[folio 248v]

ken niet heeft willen adsisteeren
of helpen, en verder op alle in deze
voorgekomen bisondere omstan-
digheden, en hetgunt in deze
voorts te considereeren stond en
moveeren mogte, doende regt in
den naam ende vanwegens haer
Ed. Groot Mog. de heeren Staeten
van Holland en West Vriesland,
condemneeren den gedetineerde
te sitten veertien daegen op waeter
en droog brood, confineerende de-
selve daarna in den tugthuuse
alhier, ter tyd en wylen toe, dat
er gelegtheyd zal zyn, om
dezelve na Nederlands Indien
te zenden vanwaar dezelve in de
vier eerstkomende en agtereen-
volgende jaeren na zyn versen-
ding, niet zal mogen retournee-
ren, en condemneeren den ge-
detineerde in de costen en miesen
van de justitie, ontzeggende wyders
den heer hooftofficier R.O. voornoemt
zyne verdere of andere eysch
en conclusie op ende jegens den
gedetineerde gedaen ende genomen
dezelve daar van absolveerende by
deze.

Actum in judicio den 10 maart
1768, presend alle heeren schepenen
en gepronuntieert den 15 daer-
aanvolgende. In kennisse van my, secretaris
(getekent)
Pieter Groen.

Wij onderschrevenen schepenen der stad Alkmaar verklaren dat de gecondemneerde niet en heeft gehad eenige goederen waaruijt de costen en misen van de justitie hebben kunnen werden gevonden.

249

Den 11^e september 1768 door eenige poepen off bovenlanders in haer dronkenschap binnen dese stad veel geweld zijnde gemaekt, eenige potten en pannen op de Oude Vest op de pottemarkt aen stukken gebrooken, en na deze en geenen met steenen gegooijt, zijn op de klagten deswegen aen den heer hooftofficier mr. Rutgerus Paludanus gedaen, daervan twee, waervan de eene mede zijn mes had getrokken, genomen in apprehensie, deselve daegs daeraan gehoord en geëxamineert zijnde, hebben haar Ed. Achtb. de heeren schepenen, het ingebragte bewijs van den heer hooftofficier voornoemt ingesien zijnde, de eene genaemt Willem Peper, als wel de principaelste, en teffens trekker van zijn mes, gecondemneert, om nog tot aenstaende maandagmorgen, zijnde den 19^e september 1768 te blijven zitten op water en droog brood, en de ander, genaemt Jan Horenman als minder schuldig, na gedaene sterke recommandatie, weder gesteld op vrije voeten.

Actum in judicio der stad Alkmaer den 14^e september 1768.

In kennisse van mij, secretaris
Pieter Groen

[folio 249 v]

Alzoo Pieter Brons, binnen deze stad woonachtig, op zondag, den 31sten maart 1776 zyn knecht Hendrik Costers, zeer mishandelt, en met een tang aan 't hoofd gekwetst hebbende, in judicio gedeclareert heeft buyten staat te zyn om eeniger maate aan den mondeling gedaane eysch van den heere mr. Pieter Binkhorst hooftofficier R.O.

gefundeert op 't 3de articul van de keure
dezer stad tegens 't mestrecken, en
vegtenissen gestatueert, te kunnen
voldoen. Zoo hebben de Ed. Achtb.
heeren schepenen der stad Alkmaer
op den gedaane eysch van den heere
hoofdofficier uyt hoofde van zyn on-
vermogen, en hem om zyne begaane mis-
handeling een arbitraire correctie
waardig oordeelende, hem gecondem-
neert om voor den tyd van 14 dagen
alhier in de boeregyselinge op wa-
ter en droog brood te zitten.

Actum in judicio der stad Alkmaar
den 4^{en} april 1776.

Omnes præsentes.

In kennisse van my, secretaris
I. Groen

250

Crimineele sententie
van Maijke Douland.

Alzoo Maijke Douland geboren te
Runip in Gelderland, thans alhier
woonagtig, gedetineerde, zig niet heeft
ontzien met ter zyde stelling van alle
eer en vreesse Gods mitsgaders het ontsag
voor de justitie, omme het verfoeyelyk
handwerk van koppelarye te oeffenen,
en mitsdien door oneerlijke middelen
aan de pleeginge van hoererye en ontugtig-
heid de hand te leenen, en wel zoodanig,
dat zij de persoon van Jacoba Andyke,
laatst alhier ter steede als dienstmaagd
gewoond hebbende, heeft gebragt en
besorgd in zeeker speelhuys genaamt
het Fonteyntje te Amsterdam bij
eenen Jan Lindeblad en dus dezelve
Jacoba Andyke in zoodanig een publicq
speel en hoerhuys te prostituteeren
en daarvoor volgens eijgene confessie
genooten te hebben een somme van
neegentig guldens.

En vermits het pleegen van het verfoeyelijke
handwerk van koppelarye zoodanig
eene oneerlyke daad is welk in een
land van politie goede ordre en justi-
tie geensints kan werden getolereerd,

maar anderen ten voorbeelde en tot afschrik behoord te werden gestraft.

Zoo is 't dat scheepenen der stad Alkmaar gezien ende geëxamineerd hebbende den crimineelen eysch en conclusie, bij ende vanweegens den heer ende mr. Jacob van Foreest hoofdofficier deeser stad R.O.

[folio 250v]

deeser stad R.O. op ende jeegens den gedetineerde gedaan ende genoomen, en wijders gelet op de confessien van de gedetineerde buijten pijn en banden van yser gedaan en verder op alle in deesen voorgekoomen omstandigheeden, en hetgunt in deesen, voorts stond te considereeren en moveeren mogte, doende regt in den naame ende vanweegens hun Edele Groot Mogende de heeren Staaten van Holland en West Vriesland, condemneeren de gedetineerde, omme aan de kaak alhier ter steede voor de tyd van een geheel uur publijcq tentoongesteld te worden met een bord papier voor haar borst waarop geschreeven staat Koppelaresse, voorts agt dagen lang op water en droog brood geset te worden, wijders condemneeren de gedetineerde in de kosten en miesen van de justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar den 13 october 1778.

Omnes præsentés præter mr. L. Dyl.

In kennisse van my, secretaris

J.N. du Tour

Scheepenen der stad Alkmaar gezien het schriftelyk declaratoir van Johannis van den Bergh ende Jsaïc du Bois Hoolewerff, stads medisch doctoren en gehoort het mondeling

in aanmerking neemende de zwakken
toestand waarin de gedetineerde zig thans
is bevindende, zoo is bij hun Ed. Achtb.
goed gevonden in zoo verre van de senten-
tie op voorleeden dingsdag den 13 deeser
deeser alhier gepronuntieert, te devi-
eeren, dat hun Ed. Achtb. de gedetineerde
bij deesen ontslaan van het laatste
lid in voorn. vonnis vervat voor
zoo veel ter voldoening aan hetzelve
nog was mankeerende.

Actum in judicio den 16 october
1778.

In kennisse van mij, secretaris
J.N. Du Tour.

Op den 4^e augustus 1779 is Ariaantje Pietersz.
de Boer, welke op den 24^e july 1779 is geap-
prehendeerd geworden, ter zaake, dat zy dien-
selven nagt in het pakhuis van Lukas Scha-
gen is gevonden, en zig daardoor zeer sus-
pect aan dieverey heeft schuldig gemaakt,
dog door geen genoegzaam bewijs daarvan,
kunnende werden overtuigd, op handtasting,
en belovte, van dadelijk, weder te zullen com-
pareeren, wanneer zy mogt werden gere-
quireert, ontslagen.

In kennisse van my,
secretaris
I. Groen.

Scheepenen der stad Alkmaar gezien
ende geëxamineert hebbende den eysch
en conclusie van den heer en mr. Jacob
van Foreest hoofdofficier deeser stad
R.O. teegens Pieter Franken alhier
woonagtig dog thans geen dieerde, en
gehoort hebbende de mondelinge

[folio 251v]

klagten van Jacob Hylant en Andries
Stark naagebuuren, mitsgaders de
defensie den gedetineerde en wijders gelet
op al hetgeen in deese diende gelet
te worden en moveeren mogten, doende
recht condemneeren den persoon van
Pieter Franken om voor den tyd van

een halv jaar geconfineerd te worden in den tugt off verbeeterhuyse deeser stad, om aldaar met zyn handenarbeijd immers soo verre het zal kunnen strekken de kost te winnen, en zal het te kort komende door hem selvs moeten betaald worden voorts condemneeren dezelve in alle de costen en misen van justitie in deese procedures gevallen.

Omnes præsentés præter mr. J.J. Schoenmaker en W. Winder junior

In kennisse van mij,
secretaris
J.N. du Tour

Schepenen der stad Alkmaar hebben op het verzoek van den heer hoofdofficier voor huijden ontbooden eene Bregje Cos, welke zig ingevolge eene beëdigde attestatie van Jacob van der Schaft en Gerrit aangaande schuldig gemaakt had om eenige weesmeisjes niet alleen aan haar huis aan te houden, maar dezelve in kroegen en herbergen te brengen, en gelegenheid tot verkeering met manspersoonen te geven, hetwelk alles door Bregje Cos voor heeren schepenen compareerende volmondig is beleeden, waarop door den heer hoofdofficier, die uit kragte van de publicatie van 5 juny 1756 een boete konde vorderen van 12 guldens en arbitraire

252

correctie ten opzichte der boete heeft geresuntieert, maar daarentegen versogt, dat aan gemelte Bregje Cos zoodanig een arbitraire correctie mogt geoeffent worden, welke tot een afschrik voor anderen konden verstreken.

Waarop heeren schepenen eenpaarig goedgevonden hebben, om gemelte Bregje Kos alhier in de burgergyseling voor den tyd van 5 dagen te water en brood op haar eigen kost te plaatsen, en alsdan haar te brengen op saturday den 28sten october 1780, de klokke twaalf uren buiten dezer stads Kennemerpoort, ten einde aldaar een half uur lang aan de paal gebonden te staan met een

brief op haer borst, waarop met groote
letteren geschreven staat
Verleidster van weesmeisjes.
Actum in judicio den 24sten october 1780.
In kennisse van my,
secretaris
I. Groen.

Op den 30sten juny 1781 hebben heeren schepe-
nen der stad Alkmaar goedgevonden, om
op het voorstel van den heer præsi-
dent schepen, als waarnemende de
zaaken voor den heer hoofdofficier,
eene Marytje Jans, de huisvrouw
van Hendrik Konstman om haare
verregaande brutaliteiten en quaade
bejegeningen te condemneeren, om voor
den tyd van 6 maanden alhier in het
tugt of verbeterhuys geplaatst te
worden, om aldaar met haar handen-

[folio 252v]

arbeid de kost te winnen.
In kennisse van my,
secretaris
I. Groen.

2. Alzoo eene Jan David Bloemendaal, pij-
per majoor onder het regiment van
prins Fredrik, thans in guarnisoen op de
Helder zig op den 1sten maart 1782 alhier
aan rustverstoorende baldadigheeden
zoo met het inslaan van eenige glaasen,
het loopen met bloot geweer over de
straaten, en het krassen met hetzelfde
over de steenen, heeft schuldig gemaakt,
zoo hebben heeren schepenen op 't ver-
zoek van den heer hoofdofficier om
eenige correctie na bevind en merite der
zaak, goedgevonden, dezelve voor vier daa-
gen alhier in de boeregyselkamer te water
en brood te confineeren, en te condem-
neeren in de kosten.

Actum in judicio der stad Alkmaar den
5^e maart 1782.
In kennisse van my,
secretaris
I. Groen.

1. Alzoo eene van Jan van Wondergem, oud 27 jaaren, geboortig van Namur, zyn werk gemaakt heeft met hier by deeze en geene te loopen beedelen, ten plattenlande te vagabundeeren, en den rechter met diverse onwaarheeden op te houden, zoo hebben heeren scheepenen op het voorstel van den heer mr. Jacob van Foreest, hoofdofficier dezer

253

stad R.O. goedgevonden, hem binnenskamers te doen geesselen, en voorts direct buiten dezer stads jurisdictie te laten brengen, zooals ook dadelijk is verrigt.

Actum in judicio der stad Alkmaar den 24^e december 1782.

In kennisse van my,
secretaris
I. Groen.

Op den 28sten september 1784 hebben heeren scheepenen der stad Alkmaar op de klagten door eenen Hendrik Meyer ingebracht tegens Hendrik Konstman en zyne huisvrouw Marytje Jans, welke hem met slaan als andersinds zeer mishandelt hadden, en 't gedaane voorstel van den heer mr. Lukas Dijn als hoofdofficier, goedgevonden dezelve alhier voor den tyd van agt daagen onder het stadhuis te watter en brood te doen plaatsens, dan vermids gem. heeren scheepenen nader ontdekt hebben dat zy een zuigende vrouw was, zoo is de straf ten haaren opzichte veranderd geworden, en zy in plaats van onder het stadhuys in 't tugthuys alhier op ordinaire kost mits 'tzelve met haar handenarbeid winnende voor den tyd van 14 dagen geplaatst.

In kennisse van my,
secretaris
I. Groen.

[folio 253v]

Op den 15^e february 1785 hebben heeren schepenen der stad Alkmaar op de klagten van eenen Johan George Schatslein over Pieter Ping, koffyhuismeester in 't koffyhuys op de Nieuwe Sloot alhier, welke hem op deszelfs ordre een kan jenever bezorgt hebbende, binnengelaaten hebbende hem op een brutaale wys is aangevallen, geslagen, bedreigd ja zelf afgevergt heeft op een briefje zyn naam te setten, en na gehoord te hebben den mondelingen eisch van den heer hoofdofficier om voor den tyd van 8 dagen te water en brood te werden geconfineert, en bovendien te werden gecondemneert aan gem. Schatslein voor de slagen, hem toegebracht, ter hand te stellen f. 25 gulden en in de armbos alhier mede f. 25 gulden, en wel 't meerder gedeelte van 't collegie, om redenen, hun daartoe moveerende het confinement van 8 dagen te water en brood gedeclineert, dog de verderen eisch geëdjudiceert.

Dan vermits Schatslein die penningen voor hem niet begeert heeft, zoo is de geheele som van f. 50 gulden aan den armbos toegeweesen, welke dan ook ten zelven dage door hem is opgebracht, en den volgenden rechte dag in de bos alhier is gedaan.

254

Op den 24 april januarij 1786 zyn Johannes Mommers en Pieter Prinse, beide soldaaten, dog alhier met verlof zynde om haare brutaliteiten op 's heeren wege gepleegt, voor den tyd van 8 dagen alhier in de boeregyselkamer te water en brood geconfineert, en gecondemneert in de kosten en misen van justitie.

In kennisse van my, secretaris
I. Groen

Op den 5 maart 1787, hebben heeren scheepenen op het voorstel van den heer hoofdofficier mr. Adriaan Klaver den persoon van Frans Louaas, wegens gepleegde straatschenderye, en gedaane injurien aan den persoon van Astueres de Rooy, woonende te Zwol,

en Barend Weenink, schipper van Rotterdam op Zwol, op den 4^{en} maart ten tien uuren aangedaan, gecondemneert, om den volgenden dag des middags de klokke twaalf uuren voor den tyd van een half uur aan de paal buiten dezer stads Kennemerpoort geplaatst te worden met een brief op de borst (waarop geschreeven Straat-schender, wyders voor den tyd van 8 dagen alhier in de gyzelkamer te water en brood geplaatst, en verweezen in een boete van 25 gulden.

Zoo alsmede Joseph Hartman, oud 25 jaaren, welke medepligtig was geweest aan voorsz. injurie voor den tyd van drie dagen in de gyzelkamer te water en brood geconfineert, en verweezen in een boete van drie gulden.

[folio 254v]

Op den 17de junij 1788 hebben de heeren scheepenen op mondeling voorstel van de Weled. Gestr. heer mr. Dirk Rooleeuw l'Epie hoofdofficier deezer stad R.O. goedgevonden en verstaan, dat de persoon van Alexander Margaine paruijke-maaker alhier in judicio zal worden gerequireerd, en aldaar gecompareerd zijnde aan hem door den heer hoofdofficier zal worden onder het oog gebracht het onbetaamelijke van zijn wangedrag, door op zondagavond den 8ste deezer met een zaabeltje op zijn rug onder den rok verborgen, te verschijnen in de herberg 't Nagtegaaltje, alsmeede door over een week of vier geleeden insgelijks met 'tzelve zaabeltje gewaapend door het Schaapesteegje te gaan, en daarmede vrij wat vertooningen te maaken, met bijgevoegd verzoek en qualificatie aan en op voorn. hoofdofficier R.O. om denzelve Alexander Margaine over en ter dien zaake ten allersterkste te reprimenderen, met recommandatie van zig voortaan beeter te gedraagen, en bedreijginge van swaarder straffe, zoo hij zulks of diergelijks in 't vervolg wederom mogt koomen te onderneemen; mitsgaaders dat voorsz. zaabeltje, door den heer hoofdofficier alhier in judicio geëxhibeerd onder denzelve heer hoofdofficier R.O. zal blijven gecustodiëerd, ofte des goedvindende aan Ed. Gr. Achtb. heeren burgemeesteren

deezzer stad ter custodie zal worden geëxtradeerd.

In kennisse van mij, secretaris

R. Ouwens

255

Op den 24 february 1789 hebben heeren scheepenen op het voorstel van den heer mr. Isaac van Homrigh, hoofdofficier deezer stad R.O. goedgevonden de persoon van Antje Brinkman, huisvrouw van Jan Coster, welke ingevolge bekoomene informatien en verklaringen van Cornelis Graafzand en Simon Bruyn, mitsgaders van Marcus Kleyn-der, Jan Vieravond en Jan Schuyt haar buurvrouw Tryntje de Smeth, met wien zy tevooren eenige onmin gehad had, niet alleen gescholden, maar dezelve met een beesemstok geslaagen had, voor den tyd van drie daagen alhier in de burgergyselkamer te water en brood te doen plaatsen.

In kennisse van my, secretaris

I. Groen

Op den 3de januarij 1790 hebben heeren scheepenen op het voorstel van den heer mr. Isaac van Homrigh, hoofdofficier deezer stad R.O. goedgevonden de persoon van Dirk de Wit, ter zake van op den 1^e deezer 's avonds om 11 uren gepleegde baldadigheeden en kwaade bejeegeningen ten huijse van Jan Ringers gedaan, te condemneeren in een boete van 12 gulden en voor den tijd van ses dagen te water en te brood, en zijn zoon Arie de Wit om reedenen als vooren voor den tijd van drie dagen te water en te brood, alsmeede beijde in de kosten en misen van justitie.

In kennisse van mij, secretaris

R. Ouwens

[folio 255v]

Op den 15de januarij 1790 hebben heeren scheepenen op het voorstel van den heer hoofdofficier R.O. goedgevonden om de persoon van Jan Schuijt ter zake van op den 1^e deezer 's avonds om 11 uren gepleegde baldadigheeden, en kwade bejeegeningen ten huijse van Jan Ringers gedaan te condemneeren in een boete van 12 gulden en voor den tijd van agt

daagen te water en te brood, en voorts in de kosten en misen van justitie.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

Op den 27^e april 1790 hebben heeren scheepenen ingevolge den eijsch van den heer hoofdofficier R.O. goedgevonden, en verstaan, om de persoon van Jan Teeman, ter zake van op den 14de deezer gepleegde geweldensrijen, en scheldwoorden ten huijse van Jan de Wit bij nagt en in de ogtenstond gepleegt, te condemneeren, om voor den tijd van ses daagen te water en te brood te werden geplaatst in de boeregijsselkamer onder den stadhuijse alhier, alsmeede in de kosten en misen van justitie.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

256

Op den 28^e september 1790 hebben heeren scheepenen op het voorstel van den heer hoofdofficier R.O. goedgevonden, om de persoon van Leendert Willemsz. ter zake van ten zijnen huijse gepleegde geweldensrijen, en inslaan van glasen, alsook van met een bijl te hakken op de deuren van pakhuijsen op zijn buurt geleegeen, te condemneeren, omme drie daagen te zitten op water en droog brood, alsmeede in de kosten van justitie.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

Op den 15^e februarij 1791 hebben heeren scheepenen op het voorstel van den heer hoofdofficier R.O. goedgevonden, om de persoon van Frans Anthonie Sannotta wegens zijn slegt gedrag met zig dagelijks in den drank te buijten te gaan, en kwaade bejeeningen jeegens zijn vrouw met slaan, raasen, en schelden, zoverre dat zij genoodzaakt is geweest haar toevlugt te neemen tot de buuren, alzoo zij zig in huijs niet durfde vertrouwen, voor den tijd van drie dagen alhier te water en te brood te plaatsen, met de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

Op den 24 februarij 1791 hebben heeren scheepenen op het voorstel

van den heer hoofdofficier R.O. goedgevonden, om de persoon van Willem Nabé, weegens het te buijten gaan in den drank, en kwaade bejeeningen en mishandelingen jeegens zijn vrouw, ter voorkooming van ongelukken en kwade gevolgen voor den tijd van ses dagen in de burgergijselkamer alhier te water en te brood geplaast, met condemnatie in de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

[folio 256v]

Op den 19^e april 1791 hebben heeren scheepenen op het voorstel van den heer hoofdofficier R.O. goedgevonden, om de persoon van Frans Anthonie Sannotta weegens het te buyten gaan in sterke drank, en kwade mishandelingen jeegens zijn vrouw te condemnereen in een boeten van 12 gulden, en voor den tijd van drie dagen alhier te water en te brood te zitten met de kosten, met aanzegging van zig voortaan beeter, en zoals een stil en rustig burger betaamd, te gedraagen, op poene van swaarder straff.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

Op den 31^e mej 1791 hebben heeren scheepenen der stad Alkmaar op het voorstel van den heer hoofdofficier R.O. goedgevonden, om eene Maria Baars, woonende ten huijse van Aart de Ligt binnen deeze stad, welke volgens bekoome na informatiën zig ophield, om jongelieden, en getrouwde manspersoonen aan te houden en te verlijden, ter zake van haare slegte ongebonden levenswijs gedurende haar inwooning binnen deeze stad, te condemnereen, omme de klokke twaalff uur gebragt te worden buijten deezer stads Kennemerpoort, en aldaar een uur lang aan de paal gebonden te staan met een brieff op haar borst, waarop geschreeven staat, Hoer, en daarna gebragt te worden buijten de jurisdictie van deeze stad, zonder weeder binnen dezelve te mogen koomen.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

257

Op den 30 junij 1791 is Frans Anthonie Sannotta ter zake van zijn slegt gedrag jeegens zijn vrouw en kinderen op het voorstel van den heer

hoofdofficier R.O. bij heeren scheepenen gecondemneerd, omme voor den tijd van ses dagen alhier te water en te brood te zitten, met condemnatie in de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

Op den 18 augustus 1791 is Carel Rabeling woonende binnen deeze stad, ter zake van gepleegde mishandelingen jeegens heere Aldendag voor den tyd van 5 dagen te water en te brood geplaast in de burgergijselkamer alhier, met condemnatie in de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

Op den 12 september 1791 hebben heeren scheepenen deezer stad, gehoord hebbende het mondeling raport van den stadsmajoor Pieter Sanjé Markant, welke 's nagts tusschen den 10 en 11 deezer circa één uur door de buuren van Hendrikje Paijs gehaald is ter voorzieninge van de te dugtene onheijlen, welke uijt de geresulteerde rusie aldaar ten huijse zoude kunnen gebooren worden, ter voorkooming van welke hij, majoor, geoordeelt had Pieter Pluijs, Hendrikje Paijs en Immetje Schotgans te moeten opbrengen, ende gelet op des gedetineerdens confessiën, dat Pieter Pluijs en Hendrikje Paijs met den anderen gedurende de tijd van ruijm twee jaaren hebben gepleegd vleeschelijke conversatie, en dat zij zamengeleeft hebben van 't lapje van Hendrikje Paijs.

[folio 257v]

En dat Immetje Schotgans gebooren te Alkmaar oud 22 jaaren buijten echt haar ligchaam geleend heeft ten gebruijke van de gaande en koomende man, en waarvoor zij meestendeels drie seshalven genooten heeft, dog voor de helft, alzo zij de helft moest uijtkeeren, al 'tgeen buijten weeten harer ouderen door haar is verrigt geworden.

Goedgevonden en verstaan, het voorstel van den heer hoofdofficier R.O. gehoord hebbende, omme Pieter Pluijs en Hendrikje Paijs ter zake van hun voorsz. gepleegd overspel te condemneeren, omme voor den tijd van een geheel uur te pronk te staan aan de paal buijten de Kennemerpoort deezer stad, en wijders de inwooning deezer stad te ontzeggen op poene van zwaarder straff met condemnatie in de kosten.

En omme Immetje Schotgans ter zake harer
gepleegde hoererijs voor den tijd van drie maanden
te confineeren in het tugthuijs deezer stad, omme
aldaar gedurende die tijd met harer handenarbeijd
de kost te winnen, met condemnatie in de kosten.
Actum in judicio der stad Alkmaar den 12 september 1791.
In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

Wij scheepenen declareeren, dat de gem. gedetineerdens geen goederen gehad hebben, om de
kosten van de justitie te voldoen.
Carel van der Straten Arnoldus Nicolaas Kulenkamp

Alzoo Pieter Pluijs zig niet heeft ontzien omme
met terzijdestelling van 't ontzag voor de Heijlige Justitie
teegen zodanige condemnatie, als den 12 deezer door
hun Ed. Achtb. teegen hem geslagen is, waarbij hem
de inwooning deezer stad is ontzegt op poene van
zwaarder straff, aan te gaan, en zig weeder binnen
deeze stad te vervoegen. Zoo hebben heeren schee-
penen alhier gehoord hebbende den mondelin-
gen eijsch van den heer hoofdofficier R.O.

258

denzelven ter zake van zijne voorsz. verregaande
stoutheid gecondemneerd, omme voor den
tijd van agt dagen te zitten op water en droog
brood in de boeregijsskamer onder den stad-
huijse alhier, werdende hem bij deeze weeder de
inwooning deezer stad ontzegt op poene van
nog zwaarder straffe, alles met condemnatie
in de kosten.
Actum in judicio der stad Alkmaar den 27^e september 1791.
In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

Wij scheepenen verklaren, dat Pieter Pluijs geen goederen gehad heeft om de kosten der justitie te
betalen.
Carel van der Straten A.F.J. Pichot

Op den 19 november 1791 hebben heeren schee-
penen der stad Alkmaar op het voorstel van
den heer hoofdofficier A.A. van der Leij R.O. den
persoon van Lammert Vrijer, gebooren in
Munsterland, zoo weegens 't inslaan van glasen
in de herbergh De Vergulde Leeuw tot Zuijdscher-
wouw op Langedijk, en gedane injuriën aan
den persoon van Jacob van Twuijver schout

aldaar, als andere brutaliteiten op den 15
dezer, gecondemneerd, omme voor den tijd
van drie daagen te zitten op water en brood
in de gijselkamer alhier, met de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

Alzoo Lammert de Groot woonende binnen deeze
stad zig niet heeft ontzien, omme op den avond van den
5 deezer maand december ten huijse van Maarten de Leeuw wonende
op de Varkenmarkt binnen deeze stad teegen seekere Femmetje
Jans, die zig meede aldaar bevond, rusie te zoeken, en na eenige
woordewisseling over oude disputen gehouden te hebben, haar
tot drie malen toe aan te vallen, en te quetsen. Zoo hebben
heeren scheepenen dezer stad op 't voorstel van den heer hoofd-
officier A.A. van der Leij denzelven gecondemneerd, omme
voor den tijd van drie dagen in de gijselkamer alhier te zitten
op water en brood, en aan den heer hoofdofficier te betalen de somme
van 6 gulden met de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens

Actum Alkmaar den 10 december 1791.

[folio 258v]

Op den 15de februarij 1792 hebben heeren scheepenen
op het voorstel van den heer A.A. van der Leij hoofd-
officier deezer stad R.O. den persoon van Jan
Hargen woonende binnen deeze stad wegens
verregaande brutaliteiten gepleegt ten huijse
van Arie Heemel en Neelje Groenewoud gecon-
demneerd omme te zitten voor den tijd van drie
dagen te water en brood in de burgergijselkamer
alhier, met condemnatie in de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens.

Op den 16 maart 1792 heeft den heer hoofdofficier A.A.
van der Leij R.O. aan heeren scheepenen te kennen gegeven,
dat Jan Hargen is geapprehendeerd en in de gijseling
gecustodiëerd, ter zake hij van zig had kunnen verkrijgen,
omme ten huijse van Arie Heemel buiten de Kennemer-
poort alhier diversche brutaliteiten te doen, willende
onder andere de dogter van gemelde Arie Heemel debaucheeren
tot het pleegen van vleeschelijke conversatie met hem,
waarover hij reets onderscheijde malen was gecorrigeerd.
En vermits den voorn. heer hoofdofficier hiervan informatie

bekoomen had, heeft dezelve te raden gevonden ten huijse van voorn. Arie Heemel te gaan om de te dugtene onheijlen voor te koomen. Dat den heer hoofdofficier ge-adsisteerd met den stadsdienaar Albertus Dekker zig ten huijse van Arie Heemel vervoegd heeft, en bevond aldaar Jan Hargen, welke op 't zien naderen der justitie de vlugt nam, dat Albertus Dekker hem naloopende op de Zingel gekreegen heeft, doende hij nog alle mogelijke tentamens om de handen der justitie te ontsnappen met zig daarteegens door 't pleegen van resistentie te verzetten.

Waarop heeren scheepenen gehoord hebbende den mondelingen eijsch van den heer hoofdofficier R.O. en gelet hebbende op de confessie van de gedetineerde goedgevonden hebben, omme den voorn. Jan Hargen ter conservatie van de rust en goede ordre in 't algemeen, en tot voorkoming van verdere ongelukken voor denzelven in 't bijzonder te condemnieren, omme voor den tijd van een jaar in den tugt off verbeeterhuijse deezer stad met zijnen handenaarbeijd de kost te winnen, met condemnatie in de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens.

259

Alzoo Neeltje Aartjens Strop oud 17 jaaren gebooren op de Helder, laast als dienstmeijd gewoond hebbende bij Pieter van der Wolff binnen deeze stad zig niet heeft ontzien, omme aldaar ten huijse te steelen een zilvere vork, welke zij in de aschkolk had geveegd, om naderhand te verkoopen, en twee paar kousen, waarvan zij een paar in bewaring gegeven had aan zekere Hille, woonende in 't Fnidsen alhier, en het andere paar, verstoppt op haar bed, al 't welk zij aan de huijsvrouw van Pieter van der Wolff terug heeft gegeven, en nog uijt het huijs van de Wel Ed. Gestr. heer burgemeester Haksteen, ten tijde dat zij daarin was om 't zelve te sluijten, twee zilvere penningjes uijt een laatje van de kas op de bovencamer, die zij verkogt heeft bij een zilversmit in 't Fnidsen voor 27 stuivers, welk geld zij gedeeltelijk aan haar vader heeft gegeven, en gedeeltelijk besteed voor haar zusje en broertje, al 't welk strafbaar is. Zoo hebben de Ed. Achtb. heeren scheepenen der stad Alkmaar geleth hebbende op den eijsch van den heer hoofdofficier A.A. van der Leij R.O., en op des gedetineerdes confessiën, denzelven gecondemneerd, omme

voor den tijd van agt dagen in de boeregijselkamer onder den raadhuijse deezer stad te zitten op water en droog brood, en bannen denzelven voorts voor de tijd van ses jaren uijt deeze stad en jurisdictie van dien, condemneerende de gedetineerde meede in de kosten en misen van de justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar

den 1 november 1792.

In kennisse van mij, secretaris

R. Ouwens.

[folio 259v]

Op den 14 maart 1793 hebben heeren scheepenen der stad Alkmaar, op het voorstel van den heer hoofdofficier A.A. van der Leij R.O., goedgevonden, om Femmetje de Ronde, uijt hoofde van haar slegte en ongebonden levenswijse binnen deeze stad, te condemneeren, omme voor den tijd van een geheel uur aan de paal buijten deezer stads Kennemerpoort ten toon te staan met een brieff voor haar borst, waarop geschreeven staat Hoer, en daarna gebragt te worden buijten de jurisdictie deezer stad, zonder weeder binnen dezelve te mogen koomen.

In kennisse van mij, secretaris

R. Ouwens.

Op den 29 september 1793 hebben heeren scheepenen der stad Alkmaar den persoon van Dirk Schuuring binnen deeze stad woonagtig uijt hoofde van ongelimiteerde uijtdrukkingen ten opzigt van 't collegie van heeren scheepenen gedaan, gecondemneerd omme voor den tijd van drie daagen in de burgergijselkamer alhier te zitten op water en droog brood met condemnatie in de kosten.

In kennisse van mij, secretaris

R. Ouwens.

260

Op den 3 februarij 1794 hebben heeren scheepenen der stad Alkmaar, op het voorstel van den heer hoofdofficier A.A. van der Leij R.O. goedgevonden om, Elisabeth Meijers, geboortig van Bijleveld, en Maria van den Houte, geboo-

ren in 's Hage, uit hoofde van hunne slegte en op een verregaande ongebonden levenswijze binnen deeze stad, te condemneeren, voor den tijd van een geheel uur aan de paal buiten deezer stads Kennemerpoort ten toon te staan, met een brief voor hun borst, waarop geschreeven staat Hoer, en daarna gebragt te worden buiten de jurisdictie deezer stad, zonder weeder binnen dezelve te mogen koomen.

In kennisse van mij, in absentie van den secretaris,
P. de Leeuw
gezworen klerk.

Op den 24^e julij 1794 hebben heeren scheepenen der stad Alkmaar op het voorstel van den heer hoofdofficier A.A. van der Leij R.O. de persoon van Joseph Kuijper, ter zake van verregaande gepleegde brutaliteiten ten huijse van den procureur Telvooren, gecondemneerd, omme den tijd van agt dagen in de burgerijskamer deezer stad te zitten op water en brood, met condemnatie in de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens.

[folio 260v]

Op den 27^{en} september 1794 hebben heeren scheepenen der stad Alkmaar op 't voorstel van den heer hoofdofficier A.A. van der Leij, Christina de Vries huijsvrouw van Frans Verbrugge uijt hoofde van hare slegte levenswijze binnen deeze stad gehouden, voor den tijd van drie dagen te water en te brood geplaatst in n° 1, met condemnatie in de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
R. Ouwens.

Jillis Gelder. Bort oproer-schreeuwer, en 1 uur aan de paal.

Op den 10 februarij 1795, hebben scheepenen van Alkmaar, op voorstel van den hoofdschout Adriaan Klaver R.O., Jillis Gelder uit hoofde van deszelfs oproerig gedrag, door een detachement gewaapende burgers door de stad laten geleiden, met

een brieff op de borst waarop geschreevan stond Oproer Schreeuwer, vervolgens om tot aan de Kennemerpoort gebragt te worden, aldaar aan de dienaars van de justitie te worden overgeleeverd, om een half uur aan de paal even buiten gemelde poort te pronk te staan, en voorts om gezet te worden in de gevangenis en aldaar vier dagen water en brood te eeten, met condemnatie in de kosten en misen van justitie, des nood ter tauxatie van dezen gerechte.

In kennisse van mij gezworen klerk,
P. de Leeuw.

261

Maarten Verhaagen 3 jaaren de stad en jurisdictie ontzegt.

Op den 23^{en} mei 1795 geeft den burger Adriaan Klaver, maire of hoofdschout der stad Alkmaar, R.O. kennis dat hij op gisterenavond circa ten 10 uren, den persoon van Maarten Verhaagen, gewoond hebbende binnen deeze stad, doch zederd 12^e junij 1788 latitant, had doen apprehendeeren en in de boeregyseling binnen deze stad brengen, om redenen dat tegens denzelven Maarten Verhaagen in den voorsz. jaare 1788, wegens zyn ter dier tijd slegt en oproerig gehouden gedrag, ('tgeene hij heden in judicio geconfesseert heeft, doch waarover hij, rouw en leedweeze gevoelde), de crimineele procedures zooverre tegens hem waaren gevoerd, dat door den hoofdofficier ter dier tijd gedient is van intendith en recht verzogt heeft, doch waarop geen vonnis is gevolgt. Zoo is bij de leeden van de commissie van rechtsoeffening der voorn. stad op voorstel van den voorn. maire R.O. goedgevonden, den meergem. Maarten Verhaagen te ontzeggen voor den tijd van drie agtereenvolgende jaaren deeze stad en de jurisdictie van dien, met condemnatie in de kosten.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

IJsbrand Bruin by handtasting ontslagen en Jacob Grasboer met zyn huisgezin de inwooning deezer stad en jurisdictie ontzegt.

Op den 8^e october 1795 zyn IJsbrand Bruin en Jacob Grasboer, beide woonende op 't Zeglis buiten deeze stads-Boompoot, welke op gisterenavond door Joan Groot maire

deezzer stad R.O., onder den raadhuize alhier zyn gecustodieerd geworden, uit hoofde dat zij met een schuit na 't sluiten der voorn. poort en boom, van de zijde der Schermeerweg na hun huis zyn komen vaaren, en zich daardoor zeer suspect gemaakt hebben, alzoo even voor die tijd eenig lood van 't tuinhuis, staande aan de voorn. Schermeerweg of Zeglis toebehoorende aan Nicolaas Cathenius, gestolen was, te meer daar zij met hun schuit van die hoogte van wal waaren gestooken, op vraagartikelen gehoord geworden. Dan daar zij door geen genoegzaam bewijs, alsmeede niet uit de gegevene antwoorden

[folio 261v]

op de aan hun gedaane vraagen, desweegens handdadig zijn beschouwd kunnen worden. Zoo is, den eerstgemelde IJsbrand Bruin onder handtasting en belofte van dadelijk weder te zullen compareeren, wanneer hij mogt worden gerequireert, ontslagen, en den tweede gemelde Jacob Grasboer met desselfs huisgezin, de langere inwooning deezzer stad en jurisdictie van dien ontzegt geworden, alzoo dezelve inwooning hem door Andries Adriaan van der Leij, voormalig hoofdofficier deezzer stad, volgens desselfs eige confessie, was ontzegt geworden, vermits hij ter dier tyd geen attestatie van zyn goed gedrag, van de plaats alwaar hij het laast gewoond had, voordat hij zig ter woon alhier had nedergezet, produceeren konde. Actum in judicio binnen Alkmaar datum ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Jacob Grasboer weder inwooning vergund.

Op den 15^e october 1795, is op instantelijk verzoek van de huisvrouw van Jacob Grasboer, de inwooning, welke aan hun den 8^e deezzer maand was ontzegt geworden, uit consideratie der gem. vrouw en haar kinderen, weder vergund, onder serieuze recommandatie, dat haar voorn. man zorg moet dragen, geen de minste gelegenheid tot klagten over zijn persoon te geeven, op poene van rigoureuser behandeld te zullen worden. Actum in judicio binnen Alkmaar datum ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Jan Oijring, by handtasting ontslagen.

Op den 1^e november 1795 is, Jan Oijring, woonende binnen deezze stad, welke op gisterenavond door Joan Groot maire deezzer stad R.O. onder den raadhuize alhier gecustodieerd is geworden, uit hoofde dat hij op gisterenavond na de klokke 10 uren op deze stads Vesting nabij de Kennemerpoort door

Cornelis Louwe, met een quantiteit brokken hout onder zijn arm, wierd gevonden, en zig daardoor zeer suspect gemaakt had aan 't steelen van hout, door dien zederd eenigen tijd de planken en paalen, dienende tot een heinsel om het stuk grond toebehoorende aan J. du Tour, en dat in de baanen langs de voorsz.

262

Vesting is leggende, ter plaatse alwaar den voorn. Jan Oijring met het hout gevonden is, zijn gestoolen geworden, doch door geen genoegzaam bewijs alsmeede niet uit de gegevene andwoorden op de aan hem gedaane vraagen kunnende worden overtuigd zich daaraan schuldig te hebben gemaakt, onder handtasting en belofte van dadelijk weder te zullen compareeren wanneer hij mogt worden gerequireerd, ontslagen.

Actum in judicio binnen Alkmaar datum ut supra.

In kennisse van mij, secretaris

H.J. Vonk

Jan van der Ploeg en Adam Ringelever, met roeden voor de billen, en ¼ jaars confinement.

Alzoo Jan van der Ploeg, oud 15 jaaren, en Adam Ringelever, oud 13 jaaren, beiden woonende binnen deeze stad, thans gecustodieerdens onder den raadhuise alhier, zich niet ontzien hebben om onderscheidene maalen in de laastledene maand september en vervolgens, uit diverse tuinen buiten deeze stad geleegeen, persiken en andere vruiten als ook kaas van de markt en brood van de vensters bij de bakkers alhier te steelen. Zoo is't dat het Committe van Rechtsoeffening binnen Alkmaar, gelet hebbende op den mondeling eisch van den burger Joan Groot maire deezer stad R.O., en de confessien van de gecustodieerdens, condemneerde de gecustodieerdens om binnenskamers met de roeden voor de billen geslagen te worden, confineerde de gecustodieerdens voorts voor den tijd van ¼ jaar in den tugt of werkhuse binnen deeze stad, om aldaar dien tijd met hunner handenarbeid de kost te winnen. Doch welk confinement dadelyk zal opgeheeven worden, indien zij gecustodieerdens zich vrijwillig, willen engageeren, om op een schip ter zee te vaaren, condemneerd niettemin de gecustodieerdens in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio binnen Alkmaar den 5^e november 1795, alle present.

In kennisse van mij, secretaris

H.J. Vonk

Wij ondergesz. leeden van 't committe van rechtsoeffening binnen Alkmaar verklaaren dat de voorn. gecustodieerdens Jan van der Ploeg en Adam Ringelever, geene gelden of goederen heeft, waaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Alkmaar den 7e november 1795.

W.A. Boon J.J. van der Mieden

[folio 263v]

Tys de Waart, 4 dagen water en brood.

Op de ingekomene informatie van het committé van waakzaamheid binnen deeze stad, en de beëdigde verklaring van den burger Cornelis Hout, castelein in de herberg aan het Zand onder de Zijpe, inhoudende, dat Tijs de Waart, woonagtig binnen deeze stad, thans gecustodieerde onder den raadhuise alhier, zich op dan 18^{en} januarij deezes jaars ten huise van voorn. Cornelis Hout bevonden heeft, en aldaar gezongen te hebben het liedje, = Ons Prinsje dat komt in den Haag, ha! ha!= alsmeede dat hij tegens een officier, die meede in de voorsz. herberg was gekomen, zoodanige beleedigende uitdrukkingen gebruikt, en schimpende vragen gedaan heeft, dat gem. officier in drift gerakende, bij Tijs de Waart, genoodsaakt wierd, de vlugt uit voorsz. herberg te neemen. En ofschoon den voorn. Tijs de Waart, bij zijne gegevene antwoorden, op de aan hem vanwegens den burger mr. Jaon Groot, hoofdschout alhier, R.O., voorgehoudene vraagartikelen, heeft voorgegeven, hem niets van het geene, waarmede hij bij voorsz. informatie en beëdigde verklaring is beschuldigd geworden, voor te staan, door dien hij over den drank is geweest. Zoo kan echter zoodanig gedrag niet ongecorrigeert gelaaten worden. Waarom het Committé van Rechtsoeffening binnen Alkmaar, op voorstel van den voorn. mr. Joan Groot hoofdschout R.O., goedgevonden heeft, dat den meergemelde Tijs de Waart, zal gezet worden in de gyselkamer alhier, om daar vier dagen water en brood te eeten, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio binnen Alkmaar de 1^e maart 1796.

In kennisse van mij, secretaris.

H.J. Vonk

263

Govert Koppers by handtasting ontslagen.

Op den 1^e maart 1796 is Govert Koppers, woonagtig binnen deeze stad, welke op heeden ter requisitie van de burger mr. Joan Groot, hoofdschout deezer stad, R.O., in judicio tegens Cornelis Engeland, thans gecustodieerde onder den raadhuise alhier, ter zaake dat door hem Cornelis Engeland boon-

stokken zyn gestoolen en slieten in den stads Houte zijn gehakt, is geconfronteerd geworden, door dien gemelde C. Engeland en desselfs huisvrouw Sophia Schrijver in judicio hebben verklaard, dat gemelde Govert Koppers, aan voorn. C. Engeland een hakmes zoude gegeven hebben, om daarmee in den stads Houte, voor hem Govert Koppers, dikke slieten te hakken, dan het welk door gezegde Govert Koppers in judicio ten sterksten is genegeerd geworden, onder handtasting en belofte van dadelijk weder te zullen compareeren wanneer hy mogt worden gerequireert, ontslagen.
Actum in judicio binnen Alkmaar datum ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Lena Martens een uur aan de paal, met een bord Ligtekooy, en 3 dagen water en brood.

Op den 3^{en} maart 1796 heeft het Committé van Rechtsoeffening binnen Alkmaar, op voorstel van den burger mr. Joan Groot, hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden, om Lena Martens, gebooren en woonende binnen deeze stad, thans gecustodieerde onder den raadhuise alhier, ter zaake van haare libidineuse levenswijze en aanstootelijke conversatien, vergezeld gaande met de aller onbetaamelijkste uitdrukkingen, vloeken en raasen, en daardoor haare buuren byna dagelijks veel overlast aan te doen, blykens verklaring van onderscheidene personen, welke haar allen wel kennen en in

[folio 263v]

de buurt van haar woonagtig zijn, te condemneeren, op morgen den 4^e deezer maand, voor den tijd van een geheel uur aan de paal buiten deezer stads Kennemerpoort ten toon te staan, met een brief voor haar borst, waarop geschreeven staat, Ligte-Kooij en daarna gebragt te worden in de gyselkamer alhier, om aldaar drie dagen water en brood te eeten, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio binnen Alkmaar datum ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Wij onderschreven leeden van `t Committé van Rechtsoeffening binnen Alkmaar, verklaaren dat de bovengem. Lena Martens, geene gelden of goederen heeft, waaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.
Alkmaar den 10e maart 1796.

W.A. Boon P. Schagen.

Dieuwertje Schoen weduwe Jasper Vette, 8 dagen water en brood.

Op den 4^e november 1796, heeft de Kamer van rechts-oeffening der stad Alkmaar op het voorstel van den burger mr. Joan Groot, hoofdschout deezer stad R.O. de persoon van Dieuwertje Schoen weduwe Jasper Vette, woonende aan den Omval onder deeze stads jurisdictie, doch thans gecustodieerde onder het huis der gemeente alhier, wegens verregaande injurien aan regenten en opperarmevoogden van de Schermeer, op den 3^e deezer maand, bij gelegenheid dat zij om alimentatie voor haar en haare kinderen kwam vragen, aangedaan, en hetgeene ook door haar in judicio is geconfesseert geworden, gecondemneert, om voor den tyd van agt dagen in de gijsselkamer alhier op water en brood geplaatst te worden, alsmeede condemnatie in de kosten en misen van justitie. Terwijl de gecondemneerde ook nog daar en boven zal verplicht zijn, om

264

wanneer zy uit haare gijsseling zal gerelaxeert zyn, in persoon by voorn. regenten en opperarmevoogden, excus te gaan vragen, over de door haar aan hun aangedaane injurien, alsmeede op eene bescheidene wijze alimentatie of onderstand voor haar en haare twee kinderen te verzoeken.

Actum in judicio binnen Alkmaar

datum ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk.

Wij onderschrevene leeden van de Kamer van rechtsoeffening binnen Alkmaar, verklaaren dat de bovengemelde Dieuwertje Schoen weduwe Jasper Vette, geene gelden of goederen heeft, waaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Alkmaar den 15 november 1796.

P. Schagen A. Bolten

Door regenten en opperarmenvoogden van de Schermeer, de kosten der gyseling als anders betrekkelijk voorn. Dieuwertje Schoen, voldaan zynde, behoeft zulks niet door mr. Joan Groot R.O. op desselfs reekening ten lasten van den lande gebragt te worden. En welke aanteekening door my ondergesz. secretaris, ten verzoeken van voorn. regenten en opperarmenvoogden is gedaan de 17 november 1797.

H.J. Vonk secretaris.

Marijtje Jans weduwe Dirk Franken, 5 dagen water en brood.

Op den 3^{en} mej 1797 heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar op voorstel van den burger Willem Adriaan Boon als ad intrim waarneemende de post van hoofdschout deezer stad R.O. goedgevonden om de persoon van Marijtje Jans wedue van Dirk Franken gebooren en woonende binnen deeze stad, thans gecustodieerde

[folio 264v]

onder het huis der gemeente alhier, ter zaake van deboche in sterke dranken, en daaruit voortvloeiende slegte levenswijs, en geene order in haar huishouding en toeverzicht over haare vijf kinderen houdende, combustie in de buurt verwekkende en gevaarlyk met vuur en ligt omgaande, te condemneeren, om voor den tyd van vijf dagen in de gyselkamer alhier op water en brood geplaatst te worden, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio binnen Alkmaar datum
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Wij ondergesz. leeden van 't Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, verklaaren dat de bovengemelde Marijtje Jans weduwe Dirk Franken, geene gelden of goederen heeft, waaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Alkmaar den 10^{en} mej 1797.

A. Bolten Wouter Aartzen.

Pieter Wandelaar 24 uren water en brood.

Op den 23e mej 1797 heeft het Committé van Rechts-oeffening der stad Alkmaar, op voorstel van mr. Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden om Pieter Wandelaar oud 10 jaaren, gebooren en woonende binnen deeze stad uit hoofde dat hy zich, niettegenstaande de waarschouwing door den raad der gemeente deezer stad gearresteerd den 18^e april 1797 en den 21^e daaraanvolgende gepubliceerd en geafficheerd, geensints heeft ontzien, om met het klimmen op het tuinhuis van Pieter Voller en het zoeken van vogelnesjes, schadens aan dat tuinhuis toe te brengen, en uit hoofde dat desselfs vader Cornelis Wandelaar in judicio verklaard heeft, onvermogend te zyn om de boete van f. 12:-:-, by de voorsz. waarschouwing op de

voorgem. baldadigheid gesteld, te kunnen betaalen, te
condemneeren, om voor den tyd van vierentwintig uren
in de gyselkamer alhier op water en brood geplaatst

265

te worden, met condemnatie in de kosten en misen
van justitie.

Actum in judicio binnen Alkmaar datum
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Ryk Snisselaar boete f. 6:- :- en correctie en Andries Hemel recommandatie.

Op den 25 julij 1797 heeft het Committé van
rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel
van mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout deezer stad,
R.O. goedgevonden om Rijk Snisselaar, tehuislegger
by de weduwe Wijthout alhier en stads sjouwerman,
uit hoofde dat hy zich niet heeft ontzien om Andries
Hemel, meede tehuislegger bij voorn. weduwe Wijthout,
te schelden en aan te vallen, alsmeede in 't aangezicht
te grypen en een ligte wonde toe te brengen, te
condemneeren in eene boete van zes guldens ten
behoeven van den armen, alsmeede eene goede en
serieuse correctie te geven van zich in 't vervolg voor
dergelijke euveldaaden te wagten, gelyk ook
goedgevonden is, om voorn. Andries Hemel op het
ernstigste te recommandeeren ook geene aanleiding
tot oneenigheeden of iets van dien aard te geven.

De voorn. persoonen binnen gestaan zynde, is den
eerstgemelde de condemnatie in de boete van f. 6:-:-
gecommuniceerd, die ook aangenoomen heeft dezelve
ten huize van voorn. hoofdschout by payen te zullen
voldoen, en vervolgens is door den hoofdschout aan
ieder van dezelve zoodanige reprimende gegegeven
als hier boven door het committe was geresolveerd
dat ieder derzelve moest hebben.

Actum in judicio binnen Alkmaar
datum ut supra.
In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

[folio 265v]

Dirk Jonker 3 dagen water en brood.

Op den 5^{en} september 1797 heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout deezer stad R.O. goedgevonden, om, Dirk Jonker woonende binnen deeze stad, ter zaake van verregaande gepleegde brutaliteiten en dadelykheeden tegens den burger Jan van Ommen in desselfs qualiteit als ijkmeester van de manden binnen deeze stad, by gelegenheid dat den gemelde Jan van Ommen uit zyn huis een ongeeeikte mande haalde, waartoe hij volgens articul 6 der keure op 't yken in voorsz. qualiteit het regt had, en welke mande door voorn. Dirk Jonker op eene brutaale wyze weder uit het huis van voorn. Jan van Ommen is gehaald, zooals door denzelve alles in judicio is geconfesseerd geworden, te condemneeren, om, voor den tijd van drie dagen in de gyselkamer alhier op water en brood geplaatst te worden, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio binnen Alkmaar datum ut supra.

In kennisse van mij, secretaris

H.J. Vonk

Pieter Pluijs 2 dagen water en brood en de stad en jurisdictie ontzegt.

Alzoo Pieter Pluijs thans gecustodieerde onder het huis der gemeente deezer stad, zich niet heeft ontzien, omme met terzyde stelling van 't ontzag voor de justitie, teegens zoodanige condemnaties als den 12e en 27e september 1791 door scheepenen deezer stad tegen hem zijn geslagen, waarby hem de inwooning deezer stad is ontzegt, op poene van zwaarder straf, aan te gaan, en zich weder binnen deeze stad te vervoegen, zoo heeft het committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, na alvorens den mondelingen eisch gehoord te hebben van den burger mr. Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad R.O. goedgevonden denzelve Pieter Pluijs te zaake van zyne voorsz. verregaande stoutheid te condemneeren, om gezet te worden in de gijselkamer alhier, om aldaar den tijd van

266

twee dagen te eeten brood met water, en dat denzelve na het expireeren van dien tyd gebragt zal worden buiten de jurisdictie van deeze stad zonder immer weder binnen dezelve of jurisdictie van dien te mogen komen, op poene van zwaarder straf, voorts ook met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio binnen Alkmaar den

28^{en} october 1797.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Wij ondergesz. leeden van 't Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, verklaaren dat de bovengemelde Pieter Pluijs geene gelden of goederen heeft, waaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Alkmaar den 31 october 1797.

P. Prins
K. Nierop Pz.

Johan Peter Owits 3 dagen water en brood en de stad en jurisdictie ontzegt.

Naardien Johan Peter Owits, oud 22 jaaren, geboortig van Belgrado, soldaat onder de 2^e compagnie van 't 2^e bataillon der 3^e halve brigade Bataafsche infanterie, alhier guarnisoen houdende, doch thans gecustodieerde onder 't huis der gemeente deezer stad, zich niet heeft ontzien, om op donderdag den 19^{en} deezer maand, des avonds de klokke circa 10 uren, wanneer hij met zekeren Pieter Pluijs, thans meede alhier gecustodieerde, over deezer stads Wal of Vest wandelende, uit de kamisoolszak van evengemelde Pieter Pluijs, te ontvreemden in diverse specie de somma van twee guldens en zeventien stuivers. En hoezeer door voorn. J.P. Owits, bij zijn verhoor is voorgegeven geworden, alsof gezegde Pieter Pluijs, hem op eene onbetaamlijke plaatse zoude aangegreepen hebben en daardoor zyne misdaad van 't ontvreemden dier penningen in zyne dronkenschap trachte te verschoonen. Zoo ~~kannēn~~ echter het ontvreemden van een anders eigendommen

[folio 266v]

in een land alwaar justitie word gehandhaaft, niet getollereerd, maar behooren ten voorbeelde voor anderen gestraft te worden. Waarom het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, na alvoorens den mondelingen eisch van mr. Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad, R.O., gehoord, en op des gecustodieerdens confessie gelet te hebben, goedgevonden heeft, denzelve Johan Peter Owits te condemnereen, om gezet te worden in de gyselkamer alhier, en aldaar den tijd van drie dagen water en brood te eeten, en dat denzelve na het expireeren van dien tijd zal gebragt worden buiten de jurisdictie deezer stad, zonder immer weder binnen dezelve of jurisdictie van dien te mogen komen, op poene van zwaarder straf, voorts ook met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio binnen Alkmaar den
28^{en} oktober 1797.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Wij ondergesz. leeden van 't Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, verklaaren dat de bovengem. Johan Peter Owits, geene gelden of goederen heeft, waaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Alkmaar den 31^{en} oktober 1797.

P. Prins
K. Nierop Pz.

Pieter Gilles 2 dagen water en brood.

Op den 1e meij 1798 heeft het committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van mr. Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad R.O. goedgevonden om Pieter Gilles oud 14 jaaren, gebooren en woonende binnen deeze stad, ter zaake van verregaande gepleegde brutaliteiten en bedreigingen tegens Pieter Assendelft in de Nieuwpoort onder deeze stads jurisdictie, als ook dat hy te na te noemene jongens had aangespoort tot het meede pleegen

267

van dadelykheeden, te condemneeren, om gezet te worden in de gyzelkamer alhier, en aldaar den tyd van twee dagen water met brood te eeten, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

J.H. Elske, K. Reynse, F. v.d. Heuvel, C. Obe, en P. Goose reprimende.

Ook heeft het voorn. Committé van rechtsoeffening, meede op voorstel van mr. Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad R.O. goedgevonden om Jan Hendrik Elske, Klaas Reijnse, Frans van den Heuvel, Coenraad Obé en Pieter Goose alle van de 10 tot 14 jaaren oud, gebooren en woonende binnen deeze stad, ter zaake van het in de boomen klimmen of het daartoe behulpzaam zyn, om vogelnesten uit te haalen, hoezeer zulks door voorn. Pieter Assendelft was verboden geworden, ten sterkste te reprimendeeren, en serieuselyk te vermaanen van zich aan dergelyke misdaden nimmer meer schuldig te maaken, op pøene van zwaardere correctie, hebbende daarop de voorn. jongens alle in judicio beloofd van zich te zullen wagten tot het pleegen van eenige misdaden.

Actum in judicio binnen Alkmaar

datum ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Antje Meyer 6 dagen water en brood.

Op den 5^{en} junij 1798, heeft het committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den den burger mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden, om Antje Meijer gesepareerde huisvrouw van Hendrik Koning, gebooren en woonende binnen deeze stad, thans gecustodieerde onder den raadhuse deezer stad, ter zaake dat zij zich niet ontzien heeft, om, in haare dronkenschap, op den 2e deezer maand des nademiddags op de Vest by de Vriesche Poort een kind een wit Marselle rokje uit te trekken en het zelve bij een der uitdragers binnen deeze stad, zonder te weeten by wien voor 5 à 6 stuivers te verkoopen, zooals door dezelve alles in judicio is geconfesseerd geworden, te condemneeren,

[folio 267v]

om gezet te worden in de gyzelkamer, alhier, en aldaar den tyd van zes dagen te eeten brood met water, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio binnen Alkmaar datum
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Jan Woerdman en Jan de Meyer met roeden voor de billen en Hendrik Cune aanschouwer.

Op den 18^{en} december 1798 heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden, om, Jan Woerdman en Jan de Meyer beiden ieder oud 11 jaaren en woonagtig binnen deeze stad, ter zaake dat zy zich niet ontzien hebben om uit het tuinhuis van Klaas Nierop Pz. te steelen een knipkooij en nog eenige andere dingen, te condemneeren om binnens-kamers met roeden voor de billen geslagen te worden, terwijl Hendrik Cune oud 10 jaar, welke meede van 't gestoolene genooten heeft, doch niet in de diefstal schuldig was, gecondemneerd is geworden, om aanschouwer van de bovenstaande straffe te zyn, en eindelijk om de drie voorn. jongens te sterkste te reprimendeeren en aan hun onder 't oog te brengen van zich in 't vervolg voor dergelyke misdaden te wagten.

Actum in judicio der stad Alkmaar dato
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Machiel Salomons 4 dagen water en brood.

Op den 11^{en} april 1799 heeft het Committé van
rechtsoeffening der stad Alkmaar op aanklagt van
Levi Machiel Salomons, woonende binnen deeze stad,
goedgevonden, om, Machiel Salomons zoon van voorn. Levi
Machiel Salomons, oud 13 jaaren, ter zaake van zyn

268

verkwistende aart, disobediëntie aan zyn voorn. vader
en het blameeren van dezelve, zooals ook door hem
in judicio is beleeden, te condemneeren om gezet
te worden in de gyzelkamer alhier, en aldaar
den tyd van vier dagen te eeten brood met
water, met condemnatie in de kosten en misen
van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Hendrik Kok met roeden voor de billen en 4 dagen water en brood.

Op den 7^{en} mej 1799 heeft het committé van
rechtsoeffening der stad Alkmaar, op aanklagte van
Willem Kok woonende binnen deeze stad, goedgevonden,
om, Hendrik Kok, zoon van evengenoemde Willem Kok, oud
13 jaaren, terzaake dat hy zich niet ontzien heeft,
om uit het huis van Jan van Maaren, alwaar hy werkte,
te steelen twee gouden hoofdnaalden, en die te verkoopen
by de weduwe Koorn alhier voor f. 12: 12:- , als ook een
goud bootje, dan het welk benevens nog een daalder
door hem aan de huisvrouw van voorn. Jan van Maaren
weder is ter hand gesteld, zooals ook door hem in
judicio is beleeden, te condemneeren, om binnenskamers
met roeden voor de billen geslagen te worden, en
vervolgens gezet te worden in de gyzelkamer alhier,
en aldaar den tyd van vier dagen te eeten brood met
water, met condemnatie in de kosten en misen van
justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar dato
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

[folio 268v]

Hendrik Cune met roeden voor de billen.

Op den 7^{en} july 1799 heeft het Committé van rechts-
oeffening der stad Alkmaar, op voorstel van mr.
Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden,
om, Hendrik Cune, oud 11 jaaren, woonende even buiten
deezer stads Nieuwlander Poort, ter zaake dat hy zich
niet ontzien heeft, om uit het huis van Cornelis Smit
te steelen vyf stuivers aan duiten, en een zilveren beugeltas
alsmeede uit het tuinhuis van Abraham lynslager
Mouriaans een tafellaaken, twee servetten en een schort,
zooals ook door hem in judicio is beleeden, te condemneeren
om binnenskamers met roeden voor de billen geslagen
te worden, met condemnatie in de kosten en misen van
justitie.

Actum in juducio der stad Alkmaar dato
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Pierre Audyt buiten de jurisdictie deezer stad gebragt te worden.

Op den 13^{en} februarij 1800, heeft het Committé van
rechtsoeffening der stad Alkmaar, op de gedaane monde-
linge voordragt door mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout
deezer stad R.O., goedgegevonden, om Pierre Audijt geboortig
van Chusnek in de provincie Overn in Frankryk, oud
29 jaaren, kooperslager van zyn ambagt, thans
gecustodieerde onder het huis der gemeente alhier, terzaake
van het opkopen van gestoolene goederen, zoo hij derzelve zelfs
niet gestoolen heeft, dan het geene door hem niet is geconfesseerd
als ook van zyn vagabundeerend leven, te condemneeren om
door de dienaars der justitie gebragt te worden buiten de
jurisdictie van deeze stad, zonder weder binnen dezelve
te mogen komen, op pøne van zwaardere straf. Voorts ook met
condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Wy ondergeteekende leden van 't Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar verklaaren dat
de bovengemelde Pierre Audyt geene gelden of goederen heeft, waaruit de kosten en misen van
justitie hebben kunnen gevonden worden.
Alkmaar den 16 februarij 1800.

269

Jan Welling met roeden voor de billen.

Op den 12e juny 1800 heeft het Committé van rechts-oeffening der stad Alkmaar op voorstel van den burger Willem Adriaan Boon, als ad interim waarneemende de post van hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden om Jan Welling oud circa 12 jaaren, gebooren en woonende binnen deeze stad, ter zaake dat hy zich niet ontzien heeft, om op heden uit het pakhuis van Jan Bruinvis, staande aan de oostzijde van de Mient alhier, te steelen twee geverwde houte stoooven, zooals door hem in judicio is beleeden, te condemneeren om binnenskamers met roeden voor de billen geslagen te worden, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar dato
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Hendrik Baltus twee dagen water en brood.

Op den 31^{en} augustus 1800, heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar op voorstel van den burger Adrianus Bolten, als ad interim waarneemende de post van hoofdschout deeze stad R.O., goedgevonden, om Hendrik Baltus oud circa 16 jaaren, gebooren en woonende binnen deeze stad, ter zaake dat hij zich niet ontzien heeft, om op vrijdag den 29^{en} deezer maand op de kaasmarkt een boer welke hem weigerde, de kaas van zijn wagen te ontladen, met steenen te werpen, zooals door hem in judicio is beleeden, te condemneeren om gezet te worden, in de gyzelkamer alhier, en aldaar den tijd van twee dagen te eeten brood met water met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

[folio 269v]

Maria Antoinetta la Rivière drie dagen op water en brood, en daarna buiten de jurisdictie deezer stad geleid te worden.

Op en 20^{en} november 1800, heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van mr. Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad R.O. goedgevonden om Maria Antoinette la Rivière, gebooren en woonagtig in den Haage, oud 27 jaaren, thans gecustodieerde in 't huis der gemeente alhier, ter zaake dat zy zich op gisterenavond ten 10 uuren op het Lutticq Oudorp aan 't huis De Hollandsche Maagd, heeft schuldig gemaakt aan 't inslaan van glaasen, straatschenderye en het verzetten tegens de justitie, zooals ook door haar in judicio is beleeden, te condemneeren om gezet te worden in de gyzelkamer alhier en aldaar den tyd van drie dagen te eeten brood met water, en dat dezelve na het expireeren van dien tyd, uit deze stad door de dienaars der justitie zal worden uitgeleid voorts ook met condemnatie in de kosten en misen van justitie. Actum in judicio der stad Alkmaar dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Abraham Salomons gereprimendeerd.

Gerrit en Jypes de Beer gereprimendeerd.

Op den 9^{en} december 1800, heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op aanklagte van Salomon Emanuel, woonende binnen deeze stad, goedgevonden om zyn zoon Abraham Salomons, oud 10½ jaaren, ter zaake dat hy zich niet ontzien heeft, ten tyde dat zyn vader op de kermissen reisde, om van zyn vader te steelen grendelslooten, hangslotten, handschroefjes, buigtangen en passers, en die zelfs of door andere jongens van Goverd de Beer, by Ary Obdam, Pieter Albertse de Vries en Adrianus Koedijk te verkoopen, voor eene zeer geringe prijs, zooals ook door hem in judicio is beleeden alleenlyk, ten sterkste te reprimendeeren, uit hoofde denzelve reeds eene genoegsaame straffe van zyn voorn. vader had ondergaan. Voorts zijn ook nog op aanklagte van Goverd de Beer, meede binnen deeze stad woonagtig, zyne twee zonen Gerrit de Beer, oud 10 jaar, en Jypes de Beer oud 9 jaaren, ter zaake dat zij voor Abraham Salomons, zoon van Salomon Emanuel, by Ary Obdam, Pieter Albertse de Vries en Adrianus Koedyk grendelslooten, hangslotten en

270

handschroefjes hadden verkogt voor merkelyken mindere prijs als dezelve waardig waaren, ten sterkste te reprimendeeren en tevens onder 't oog te brengen van zich

in 't vervolg te wagten om goederen voor anderen te verkoopen die zy kunnen nagaan dat anderen ontvreemd zyn.

Adrianus Koedijk mulcte van f 6: - : - en teruggave gekogte goederen.

En eindelyk is Adrianus Koedyk, meede binnen deeze stad woonagtig, uit hoofde denzelve, niettegenstaande nog onlangs door het voorn. committé te zyn gewaarschuwd van geene goederen in te koopen dan van zoodanige als hij konde nagaan dat de regte eigenaars waaren, weder grendelslooten als andersints heeft ingekogt, tot merkelyke mindere prys als de waarde van dien, en daarenboven van jongens, die hij wel konde nagaan, dat daaraan op geene eerlyke wyze waaren aangekomen, gecondemneerd in eene mulcte van f. 6: - : ten behoeven van den algemeenen armen en bovendien om de agt grendelslooten en twee hand-schroefjes, welke door hem waaren ingekogt, weder ter hand te stellen van Salomon Emanuel.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Aart de Ligt 5 dagen op water en brood.

Op den 26^{en} december 1800, heeft het Committe van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den burger mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout deezer stad R.O. goedgevonden om Aart de Ligt, castelein in 't Scheepje op de Turfmarkt alhier, ter zaake dat hij zich niet ontzien heeft, om in den gepasseerde nacht, wanneer het geregt by hem in huis wilde om visitatie te doen, of daar ook zeekere canonnier Pieter Dirkse Kaat zich ophield, de deur niet wilde openen, en tevens tegenover het geregt gedaane laage en iniurieuse uitdrukkingen, te condemneeren om gezet te worden in de gyselkamer alhier, en aldaar den tyd van vyff dagen te eeten brood en water, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

[folio 270v]

Anno 1801

Cornelis Kok met roeden voor de billen.

Op den 3^{en} maart 1801, heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den burger mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden om, Cornelis Kok, oud 14 jaaren, woonende binnen deeze stad, ter zaake dat hy zich niet ontzien heeft, om, voor of uit het baanhuis van Jan Hink, staande in de binnen Baanen, en alwaar hij als jonge werkte, op laatstleden donderdagavond den 26^{en} februarij te steelen een 2 lb. yzer gewigt met een losse ring, en 't zelve bij Adrianus Koedyk op 't Lutticq Oudorp Oudorp alhier te verkoopen voor twaalf duiten, zooals ook door hem op heden in judicio is beleeden, te condemneeren, zooals dezelve gecondemneerd word by deeze, om binnenskamers met roeden voor de billen geslagen te worden, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Jacob Kopersmit gereprimendeerd.

Ook is nog op voorstel van voorn. hoofdschout R.O., goedgevonden om, Jacob Koopersmit, oud 12 jaaren, zynde een weeskind in het Burger wees en huisarmenhuis alhier ter zaake dat hy zich niet ontzien heeft, om by zyn neeff Jan Heiland, vleeschhouwer alhier, nu circa drie weeken geleeden, uit een kist welke in 't agterhuis stond te steelen een zak waarin eenige kogels waaren, benevens een timmermans bijteltje, en de kogels voor drie stuivers en 't bijteltje voor vier duiten te verkoopen by Adrianus Koedyk op het Lutticq Oudorp alhier, zooals ook door hem op heden in judicio is beleeden, alleenlyk te reprimendeeren, uit hoofde denzelve reeds eene volledige straffe over 't begaane fait, in 't voorn. weeshuis had ondergaan, mits dat hy aanschouwer van de bovengemelde straffe aan Cornelis Kok opgelegd, zal moeten weezen.

Actum in judicio der stad Alkmaar dato
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

271

Johan Christiaan Ritsbergen en Guurtje Heeren beiden gereprimendeerd, en de laatste onder handtasting ontslagen.

Op den 18^{en} february 1801 heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den burger mr. Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden om Johan Christiaan Ritsbergen oud circa 14 jaaren, en Guurtje Heeren

oud circa 17 jaaren, beiden binnen deeze stad woonagtig, ter zaake dat zy zich een van beiden niet ontzien hebben, om op gisteravond den 17 february uit het voorhuis van Adam de Vries woonende agter de Vismarkt alhier, weg te neemen een metaale vijsel, alleenlyk te reprimendeeren uit hoofde den een de schuld op den anderen heeft gegeven, terwyl echter de voorn. Guurtje Heeren onder handtasting is ontslagen.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van my, secretaris
H.J. Vonk

Marijtje van Gysen vier dagen op water en brood.

Op den 24^{en} maart 1801, heeft het Committe van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den burger mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden, om Marijtje van Gysen oud 17 jaaren, wonende alhier, ter zaake dat zy zich niet ontzien heeft, om in den gepasseerde jaare uit het pakhuis van Jan Bruinvis, staande aan de oostzyde van de Mient alhier, te steelen een geverwd schoolbord en hetzelfde bij Ludovicus Franken te verkoopen, zooals ook door haar in judicio is beleden te condemneeren om gezet te worden op het duiveplat agter het tugthuis alhier, en aldaar den tyd van vier dagen te eeten brood met water, met

condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar

dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris

H.J. Vonk

[folio 271v]

Grietje Kok 2 dagen op brood met water.

Op den 28^{en} junij 1801, heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den burger Willem Adriaan Boon, als ad interim waarneemende de post van hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden om Grietje Kok oud 29 jaaren, gebooren en woonende binnen deeze stad, ter zaake dat zy zich niet heeft ontzien om op donderdag den 25 deezer maand uit een tuinhuis in deezen stadshouten naby de Bukelaan, een paar spiegeltjes te steelen, dan welke zij bemerkende dat de eigenaar van dezelve haar was opgevolgd, weder heeft teruggegeven, zooals door haar in judicio is beleden, te condemneeren, om gezet te worden in de gyzelkamer

alhier, en aldaar den tyd van twee dagen te eeten brood met water met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar dato
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Jacob Mos, met roeden voor de billen.

Op den 13^{en} july 1801, heeft het Commite van rechts-oeffening der stad Alkmaar, op mondelinge voordragt van den burger Willem Adriaan Boon, als ad interim waarneemende de post van hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden, om, Jacob Mos, oud 11 jaaren gebooren en woonende alhier, ter zaake dat hij zich niet ontzien heeft, om eenigen tijd geleden van een schip, leggende in 't Dronkenoord alhier te steelen een wastobbetje en een water-emmer, zooals door hem ook in judicio is beleden, te condemneeren, zooals dezelve gecondemneerd word by deeze om binnenskamer met roeden voor de billen geslagen te worden, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
J.C. van Veen

272

Klaas Zonneveld 3 dagen water en brood en daarna buiten de jurisdictie deezer stad geleid te worden.

Op den 22^{en} december 1801, heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar op voorstel van den burger mr. Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad, R.O., goedgevonden om Klaas Zonneveld, oud 34 à 35 jaaren, gebooren te Amsterdam, thans gecustodieerde onder het huis der gemeente alhier, ter zaake van desselfs vagebundeerend leeven, te condemneeren, om gezet te worden in de gyzelkamer alhier, om aldaar den tyd van drie dagen te eeten brood met water, en dat denzelve na het expireeren van dien tyd, door de dienaars der justitie zal gebragt worden buiten de jurisdictie deezer stad, zonder immer weder binnen dezelve te mogen komen, op poene van zwaardere straffe, voorts ook met condemnatie in de kosten en misen van justitie.
Actum in judicio der stad Alkmaar dato

ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Wij ondergeteekende leden van het Comité van rechtsoeffening der stad Alkmaar, verklaaren dat de bovengem. Klaas Zonneveld geene gelden of goederen heeft gehad waaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Actum Alkmaar den 24^{en} december 1801.

A. Bolten Pieter Prins

Jan Binthaak 3 dagen brood met water.

Op den 16^{en} februarij 1802 heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den burger mr. Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden om Jan Binthaak oud 22 jaaren, gebooren en woonende alhier, timmerman van zyn ambagt, ter zaake dat hij zich niet heeft ontzien, om, quasi volgens zyn voorgeeven uit een grap, op gisterenavond in 't byzyn van Frans Guggelmeijer en Ryk Snisselaar, uit het voorhuis van Anna Scholten, woonende in de Capelsteeg binnen deeze stad, weg te voeren een tinne kan, te condemneeren om gezet te worden in de gijzelkamer alhier en aldaar den tyd van drie dagen te eeten brood met water, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar

dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Wij ondergeteekende leden van het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar verklaaren dat de bovengem. Jan Bindhaak geene gelden of goederen heeft gehad waaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Actum Alkmaar den 15 april 1803.

A. Bolten Pieter Prins

[folio 272v]

Jan Kramer gereprimendeert en vervallen verklaard van zyn post als slagter.

Op den 13^e mej 1802 heeft het committe van rechtsoeffening der stad Alkmaar op voorstel van den burger mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden, om, Jan Kramer, oud 29 jaaren thans te Driehuisen woonagtig, voorheen gewoond en gefungeerd hebbende als slagter en daghuurder te Oterleek, ter zaake dat hij zich niet heeft ontzien, om een ziek schaap, dat hij in den gepasseerde jaare 1801 van een soldaat had gekogt, volgens zyn eigen confessie te slagten, zonder

daarvan aan den lande den impost te betaalen, alleenlyk te reprimendeeren, uit hoofde 't vleesch door zyn eigen huisgezin is geconsumeerd geworden, en daaenboven uit consideratie voor zyne vrouw en kinderen, terwyl hij voor altyd is vervallen verklaard van zijne admissie als slagter.

Actum in judicio der stad Alkmaar dato
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Pieter Veen en Christiaan Merks 1 dag brood met water.

Op den 25^{en} mej 1802 heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op mondelinge voordragt van den burger mr. Zacheus van Foreest hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden om Pieter Veen oud 15 jaaren en Christiaan Merks oud 14 jaaren, beiden alhier gebooren en woonagtig, ter zaake dat zy zich niet ontzien hebben om op gisterenavond bij onderscheidene persoonen klop of scheldeurtje te speelen, en na tien uren op straat te schreeuwen, te condemneeren, om gezet te worden in de gyzelkamer alhier om aldaar heden te eeten brood met water, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

273

Tryntje Beyer huisvrouw van Johannes Stuyt een uur aan de paal met een brief voor haar borst, waarop Verlaatster van Kinderen.

Op den 3^{en} augustus 1802, heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den burger Adrianus Bolten, als bij absentie van den burger mr. Zacheus van Foreest, waarneemende de post van hoofdschout deezer stad, goedgevonden, om Tryntje Beyer verlaatene huisvrouw van Johannes Stuyt, gebooren alhier, geen vaste woonplaats hebbende doch thans gecustodieerde in 't huis der gemeente alhier, ter zaake dat zij haar kind binnen deeze stad heeft agtergelaaten zonder naar hetzelfde om te zien, en uit hoofde van haare onbetaamelyke uitdrukkingen, gebezigd tegens regenten van 't aalmoesseniershuis alhier, alsmeede om haar vagebundeerd levenswyze, te

condemneeren om hedenmiddag van 12 tot 1 uuren
aan de paal buiten deezer stads Kennemerpoort ten
toon te staan, met een brief voor haar borst
waarop geschreeven staat Verlaatster van Kinderen,
met condemnatie in de kosten en misen van justitie.
Actum in judicio der stad Alkmaar dato
ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Wij ondergeteekende leden van het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar verklaaren dat de bovengem. Tryntje Beijer geene gelden of goederen heeft gehad waaruit de kosten, en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Actum Alkmaar den 15 april 1803.
A. Bolten Pieter Prins

Lourens Groenveld drie dagen brood met water.

Op den 12^{en} augustus 1802, heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den burger Adrianus Bolten, als bij absentie van den burger mr. Zacheus van Foreest, waarneemende de post van hoofdschout deezer stad, goedgevonden om Lourens Groenveld, gewoond hebbende binnen deeze stad, en zich vandaar onlangs in stilte geabsenteerd hebbende, doch thans gecustodieerd in 't huis der gemeente alhier, ter zaake dat hij zyne drie kinderen binnen deeze stad heeft agtergelaaten, zonder eenigsints naar dezelve te hebben omgezien, zooals ook door hem in judicio is geconfesseerd met byvoeging zulks uit groote armoede te hebben gedaan, te condemneeren, om gezet te worden in de gyzelkamer alhier, en aldaar den tyd van drie dagen te eeten brood met water, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar dato
ut supra.

In kennisse van my, secretaris
H.J. Vonk

Wij ondergeteekende leden van het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar verklaaren dat de bovengem. Lourens Groenveld geene gelden of goederen heeft gehad waaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Actum Alkmaar den 15 april 1803.
A. Bolten Pieter Prins

[folio 273v]

Hendrik Kok, Bart Steeman, Jacobus Penters, en Cornelis van Muyden.

De 2 eerste 4 dagen de 3e twee dagen brood met water en de laatste gereprimendeerd.

Op den 19e augustus 1802 heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den burger Adrianus Bolten, als by absentie van den burger mr. Zacheus van Foreest, waarneemende de post van hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden om Hendrik Kok, oud 16 jaaren, gebooren alhier Bart Steeman, oud 15 jaaren, gebooren, te Hoorn, en Jacobus Penters, oud 16 jaaren, gebooren te Zwolle, en allen alhier woonagtig, ter zaake dat zij zich niet ontzien hebben, om, op gisteren bij Geertje Buur weduwe van Jan van Gelder, woonende op de Spieringbuurt alhier, zoodanig op de deur te kloppen en trappen dat de kling van dezelve deur is afgevloogen, te condemnereen, om gezet te worden de eerste in N° 2, de tweede in N° 3 en de derde in de gyzelkamer alhier, en aldaar de twee eerste den tijd van vier dagen en de laatste den tyd van twee dagen te eeten brood met water, met condemnatie in de kosten en misen van justitie, terwijl Cornelis van Muijden oud 13 jaaren gebooren en woonende alhier, als wel bij het pleegen der voorn. baldadigheid geweest zynde doch slegts weinig daaraan gedaan hebbende, is gereprimendeerd geworden.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Godliep Thierle, buiten de jurisdictie deezer stad gebragt te worden.

Op den 2^{en} september 1802, heeft het committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op mondelinge voordragt van den burger Willem Adriaan Boon, als bij absentie van den burger Zacheus van Foreest, waarneemende de post van hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden, om, Godliep Thierle oud 27 jaaren, gebooren in Pruisisch Cilesien, gediend hebbende als soldaat in Engeland, en vandaar met zijn paspoort alhier gekomen, ter zaake van begaane wandaaden tegen zijne cameraaden, te condemnereen om door de dienaars der justitie gebragt te worden buiten de jurisdictie deezer stad zonder weder binnen

274

dezelve te mogen koomen, op pøene van zwaardere straff, voorts ook met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar dato

ut supra.

In kennisse van my, secretaris
H.J. Vonk

Wij ondergeteekende leden van het committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar verklaaren dat de bovengem. Godliep Thierle geene gelden of goederen heeft gehad waaruit de kosten, en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Actum Alkmaar den 15 april 1803.

A. Bolten Pieter Prins

Guurtje Win huisvrouw van Jan Vermeer 6 dagen op brood met water.

Op den 23^{en} september 1802, heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden, om, Guurtje Win huisvrouw van Jan Vermeer, woonende binnen deeze stad, ter zaake van haar ergerlyk gedrag, 't maaken van combustie en buuregerugt etc^a, te condemneeren zoals zy gecondemneerd word bij deeze, om gezet te worden in de gyzelkamer alhier, en aldaar den tyd van zes dagen te reekenen van den 21^{en} deezer maand, te eeten brood met water, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van my, secretaris
H.J. Vonk

Cobus Cromwel met roeden voor de billen en Joseph de Hes de strafoeffening aan te zien en recommandatie.

Op den 14^{en} october 1802, heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar op de mondelinge voordragt van den burger Adrianus Bolten, als by absentie van mr. Zacheus van Foreest, waarneemende de post van hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden om Cobus Cromwel, oud 11 jaaren, gebooren en woonende alhier, ter zaake dat hy zich niet heeft ontzien, om op dingsdag den 12 deezer maand des morgens by Hermanus Masdorp broodbakker in de Agterdam, van 't vengster weg te neemen een brood, en hetzelfde ter bewaaring Joseph de Hes, ter bewaaring over te geven, zoals ook door hem in judicio is geconfesseerd, met byvoeging dat hy zulks had gedaan om-

[folio 274v]

dat hy honger had, want niet naar zyn huis te zyn

gegaan om te eeten, te condemneeren zoals dezelve gecondemneerd word by deeze om binnenskamer met roeden voor de billen geslagen te worden, met condemnatie in de kosten en misen van justitie, terwyl de voorn. Joseph de Hes, oud 12 jaaren gebooren en woonende alhier, is gecondemneerd geworden om de bovenstaande strafoeffening aan te zien, met recommandatie zich met zulk soort van zaaken niet weer te bemoeyen en ook voortaan met zulke slegte jongens niet om te gaan. Actum in judicio der stad Alkmaar dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
J.C. van Veen

Gerrit van Vlooten 6 dagen op brood met water.

Op den 14^{en} october 1802 heeft het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op voorstel van den burger Adrianus Bolten, als by absentie van den burger mr. Zacheus van Foreest, waarneemende de post van hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden om Gerrit van Vlooten, woonende binnen deeze stad, ter zaake van het maltracteeren zyner huisvrouw en het maaken van combustie op desselfs buurt, te condemneeren zoals dezelve gecondemneerd word by deeze, om gezet te worden in de gijzelkamer alhier, en aldaar den tyd van zes dagen te eeten brood met water, met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
J.C. van Veen

275

Wilhelm Bertrams, buiten de jurisdictie deezer stad gebragt te worden.

Op den 29^{en} december 1802, heeft het ommitté van rechtsoeffening der stad Alkmaar, op de mondelinge voordragt van mr. Zacheus van Foreest, hoofdschout deezer stad R.O., goedgevonden, om, Wilhelm Bertrams, geboortig van Wiekeraatsberg onder 't Luxemburgsche, oud 21 jaaren, matroos van zyn ambagt, laatst gekomen van Enkhuizen, en thans gecustodieerde alhier, uit hoofde hy zich onder de vehemenste suspicie heeft gebragt, van op donderdag den 16 deezer maand, bij Ary Baltis, woonende in 't Fenidse alhier, een

messescheede met zilver beslag te hebben gestolen, doordien hij het zilver beslag van die scheede, op vrydag den 17 deezer maand, des morgens bij Hendrik Wentel, meester goud en zilversmit in de Kooltuin alhier, te koop heeft aangeboden, dan van welk fait hy niet is kunnen overtuigd worden, als bij zyne verhooren telkens voorgegeven hebbende, dat zilver by zyne komst in deeze stad op vrydag den 17 deezer maand, van een jood voor agtien stuivers te hebben gekogt, die hem 't zelve alsook nog zyde doeken te koop had aangeboden, te condemneeren zoals dezelve gecondemneert word by deeze, om door de dienaars der justitie gebragt te worden buiten de jurisdictie deezer stad, zonder weder binnen dezelve te mogen komen, op peene van zwaardere straf, voorts ook met condemnatie in de kosten en misen van justitie.

Actum in judicio der stad Alkmaar
dato ut supra.

In kennisse van mij, secretaris
H.J. Vonk

Wij ondergeteekende leden van het Committé van rechtsoeffening der stad Alkmaar verklaaren dat de bovengem. Wilhelm Bertrams geene gelden of goederen heeft gehad waaruit de kosten en misen van justitie hebben kunnen gevonden worden.

Actum Alkmaar den 15 april 1803.

A. Bolten Pieter Prins